Gheorghe Ştefan
JOCUL NU MAI ARE ROST

Luni 7 iulie, ora 9, 35. Reconstituirea s-a terminat. Hagiescu, fricos cum e şi cum nu te aştepţi să fie *cu mutra lui de halterofil, mi-a spus să nu părăsesc barul, pentru că nu trebuie să ne amestecăm în problema asta, dar el habar n-are ce înseamnă pentru mine asta; aşa că ce s-a întâmplat afară n-am putut vedea decât ascunzându-mă mereu după spatele lui, al lui Hagiescu adică, totuşi nu mi-a scăpat nimic. Deci alaltăieri, în jurul orei 21, Bobu s-a aşezat la masa de lângă uşă şi a comandat băutura lui obişnuită: bere cu rom. După aproximativ două ore s-a ridicat de la masă şi a ieşit în stradă exact în momentul cină, în drum spre casă, avocatul Duma trecea prin faţa braseriei. Bobu s-a luat după el şi, pe aleea Trandafirilor, cam la o sută de metri de la intrarea în blocul M., unde locuia avocatul, l-a înjunghiat pe la spate. În clipa când Duma cădea, dintr-un tufiş s-au auzit ţipete. Ţipase o fată care – cum să zic? – se afla acolo cu un tânăr. Restul se ştie. (Vezi primele pagini.) Acum, după reconstituire, îmi pun trei întrebări. 1: De unde a ştiut Bobu la ce oră se va întoarce Duma acasă? 2: Stând cu spatele la fereastră, cum de l-a văzut trecând? 3: Care este mobilul crimei? Trei, plus una: S-a reconstituit crima sau versiunea lui Bobu despre crimă?*

Cu aceste însemnări se completa a patra pagină Hintr-un caiet gros, pe care Virgil Ionescu, sau Gil, cum îi spunea toată lumea, barmanul braseriei „Ancora”, îl începuse cam la o oră după constatarea crimei. Primele două pagini erau pline cu semne de exclamare: *Asasinatul din Aleea Trandafirilor! Bobu l-a înjunghiat pe avocatul Duma! Ţipetele fatale! Criminalul a fost imobilizat de trecători! A* treia pagină era consacrată primelor cercetări întreprinse de Gil:

Bobu a consumat i 300 grame rom 4 sticle bere. J

Lista obiectelor găsite după ora închiderii:
O batistă de damă, albă cu picăţele roz;
1 leu hârtie;
un nasture gri de pantaloni; o *cheie simplă; o brichetă chinezească; o sacoşă cu o sticlă de lapte bătut; şase bucăţi de hârtie cu diferite însemnări.*

Pe coperta caietului, destinat iniţial încasărilor directe, Gil scrisese cât putuse mai caligrafic, cu majuscule:

O *CRIMĂ MISTERIOASĂ* Iar dedesubt, în scară:
Însemnări pentru
un
roman poliţist.

Numai cine a perseverat ani de zile într-o căutare despre care toţi i-au spus că e zadarnică – şi totuşi, în cele din urmă, a triumfat – poate să înţeleagă starea în care se afla Gil: un amestec de febrilitate şi de înfrigurare, de entuziasm şi de nelinişte, stare cu totul incompatibilă cu treburile de la bar, concretizată de altfel într-o pierdere de patruzeci şi trei de lei. Gil fusese vreme îndelungată în situaţia vânătorului ghinionist care, în lipsa vânatului. Dornic totuşi să-şi audă arma, trage în tufişuri. Citind mai mult romane poliţiste, spectator şi telespectator pasionat al filmelor „cu împuşcături”, şi-a imaginat nenumărate întâmplări palpitante dirijându-le după toate regulile genului, adică pornind fie de la „cine-i vinovatul fie de la „îl prinde sau scapă? fie, în sfârşit, de la cele mai năstruşnice confuzii producătoare de efecte tari, groază şi mister, plăsmuindu-şi cu precădere personajele după chipul şi asemănarea clienţilor mai mult sau mai puţin paşnici ai braseriei, care, astfel, fără ştirea lor, erau când vinovaţi, când victime, părere care nu-i împiedica să-şi vadă de taclale şi pahare. Inofensivele metamorfoze durau puţin, subiectele imaginare dovedindu-se ori prea încâlcite, de nu le mai dădea de rost nici Gil, ori prea simple, ca rebusurile pentru începători. Şi iată că su*biectul ap*ăru în realitate,

misterios şi captivant, întocmai cum şi-l dorise Gil, care avea şi el acum prilejul să constate că viaţa, privită din acest unghi strict personal, este cel mai izbutit roman poliţist.

Ora 10, 40. Căpitanul Stoica revine. Se închide în birou cu Hagiescu şi cu Ica. Probabil că o să fiu chemat şi eu. Sunt într-o situaţie dificilă. Nil din cauza lui Hagiescu. Presupun că Hagiescu n-are nicio legătură cu crima şi dacă presupun şi nu spun că sunt sigur, o fac pentru că în astfel de cazuri nu trebuie să fii sigur de nimeni şi de nimic. El, Hagiescu, e cu principiul „nu mă bag, nu mă amestec”, iar sâmbătă seara era ocupat cu un grup de tovarăşi, ca să zic aşa. De la Tulcea, mă rog, treaba lor, aici e vorba de o crimă, nu de pui fripţi. Din cauza Icăi sunt într-o situaţie dificilă. Era vorba ca ieri să mergem la Eforie. N-am găsit-o însă acasă. Azi mi-a spus că a fost foarte ocupată cu o mătuşă bolnavă. Şi tot povestind despre mătuşa asta de care n-am auzit niciodată, nu ştiu cum s-a făcut că a adus vorba de Lili: că se mărită, că arată grozav de bine, că s-a făcut blondă şi aşa mai departe, chestii din astea. Dar Lili e la Bucureşti. Când i-am amintit „amănuntul” acesta, s-a fâstâcit, pe urmă mi-a mărturisit că la mijloc e un secret şi că o să-mi spună mai târziu despre ce este vorba. Deci ieri Ica a fost la Bucureşti. Şi deodată mi-am dat seama că Bobu căuta întotdeauna o masă în raionul ei, şi aşa a făcut şi în seara crimei.

— Ce-i porcăria asta, Gii?

Un bărbat nici înalt, nici scund, ars de soare, cu ochii mici şi verzi, neras de cine ştie când, dacă nu cumva îşi lăsa barbă – părea ieşit dintr-o etuvă, dar cu sandale noi – se strâmba ca şi cum ar fi înghiţit o lămâie întreagă.

— Porcăria asta e gin, răspunse barmanul calm.

— Gin, pe di acu! De ieri tot gin beau, fel de fel de ginuri: *Gordon gin*, *Seager London Dry gin, ea ger Old Tom gin* şi tu îmi spui că zeama asta de galoşi e gin. Eşti

bun să-l miroşi?

Ginul mirosea a ţuică. Gil uitase să spele paharul.

Blestemând în gând pe toţi vagabonzii care îşi permit să bea fel de fel de ginuri, Gil vărsă conţinutul, adăugă la cei patruzeci şi trei de lei încă şase şi umplu din nou paharul, pe care insul cu ochii verzi îl gustă cu vădită plăcere.

— Şi ia spune, Gil, grozav ai vrea să ştii *ce* şi *cum*... Este? Toată lumea ar vrea să ştie. Bobu a ajuns cineva.

— Cineva care o să facă închisoare.

— Asta nu se ştie. Şi nici n-are importanţă. N-are importanţă nici unde ajungi să-ţi bei. Porţia de zeamă de clopote. La puşcărie sau în altă parte, tot gustul ăla fi are. Este?

— Când l-ai văzut ultima oară? îl întrebă Gil într-o doară, spălând un pal iar abia spălat.

— Pe cine?

— Pe ăsta de zici c-a ajuns cineva.

— Eu nu umblu cu calendarul la mine! şi sorbi ginul ca pe un ceai fierbinte, plescăi şi continuă tărăgănat: Băiat bun Bobu... Şi deştept... Ultima oară când l-am văzut era cu nişte străini. Mai dă-mi un gin, Gil! Şi un sifon. Am lucrat toată noaptea şi nu m-am ales cu nimic.

— Unde ai lucrat?

— La Mamaia, la „Melody”. Am făcut-o pe grecul cu doi tipi din Bucureşti, care o făceau pe francezii... Da! Bobu crede că e cineva. Dacă l-a ales el tocmai pe Duma...

— V. Cum adică... l-a ales?

— Pune şi gheaţă în gin!

— Am pus.

— Mai pune! Sau poate că a dat cu zarul. Ma! ştii? Doi-trei: Gil; unu-cinci; eu; şase-şase: Duma.

Şi a căzut şase-şase. I-ai văzut vreodată împreună? Eu nu. I-am văzut niciodată. Zarul sau...

— Sau ce?

— Sifonul e grozav. Aş face o baie în sifon.

— Ziceai că zarul sau…

— Am zis eu ceva? N-am zis nimic. Eu nu-s decât un bişniţar, mă! Cinstit. Corect. Şi… cine nu mă lasă în pace o păţeşte. Pricepi, Gil? Ia-ţi banii! Restul e pentru gheaţă. Şi să ştii că noi doi n-am vorbit decât despre gin. Ciau, băiatule, şi nu te pierde cu firea!

Insul îşi duse două degete la tâmplă, făcu cu ochiul şi porni spre ieşire, trecându-şi când o mână, când alta peste gheaţa proaspătă din frapiere. În uşă se întoarse, repetă salutul cu cele două degete, deşi nu-l privea nimeni. Gil îşi prepara un sirop de vişine. Tocmai când ducea paharul la gură, Ica îl anunţă că era aşteptat de căpitanul Stoica.

— Şi cine-mi ţine locul?

— Eu. Dacă eşti de acord.

— Ascultă, Ica! Nu, nimic. Adică, da.

— Da sau nu?

— Voiam să te întreb… Ştii, eu nu mă amestec ÎN treburile tale, dar… i-ai spus căpitanului că ieri ai fost la Bucureşti?

Ica zâmbi. Când zâmbea, ochii ei de pisică deveneau fosforescenţi.

— I-am spus doar că seamănă cu Yves Montând. Chiar seamănă. Nu găseşti? A comandat cineva ceva?

— La masa actorilor. Un vermut simplu şi un gin cu sifon. E vorba de o crimă, Ica!

Ica dădu din umeri şi alese două pahare din cele rezervate pentru clienţii deosebiţi.

— Bobu venea des pe aici? îl întrebă pe Gil căpitanul Stoica.

— De două-trei ori pe săptămână.

— Cu tot felul de oameni, nu-i aşa? Sâmbătă seara cu cine era?

— Nu ştiu, n-am observat. Sâmbătă seara… Ştiţi cum e sâmbătă seara. Dar mi s-a spus că a venit singur.

— Cine ţi-a spus?

— O colegă.

— Care dintre ele?

— Ica. Vreau să spun Domn ca Pamfil.

— Ai întrebat-o?

— Da.

— De ce?

— Cum să zic…

— Simplu, cât mai simplu.

— Nu era normal s-o întreb?

— Nu te supăra că-ţi atrag atenţia, dar acum ea pun întrebările.

— Din curiozitate… T.

— Şi probabil că tot din curiozitate ai întrebat-o cine mai era la masă, dacă Bobu a intrat în vorbă cu ei, ce a consumat şi când a plătit. O curiozitate aproape profesională, care a intrat în funcţiune abia *după.* Dar de ce *înainte* masa la care se afla Bobu a rămas cu totul în afara atenţiei dumitale?

— Era multă lume şi eram foarte ocupat.

— Deci Bobu era pentru dumneata un client oarecare, nu te interesa în mod deosebit.

— Nu, nu mă interesa în mod deosebit.

— Dumneata, în schimb, îl interesai.

— Eu?!

— Da, dumneata. Ajfiape întotdeauna când venea aici, deşi ocupa o masă, trecea şi pe la bar, ca să mai staţi de vorbă. Şi tot puneaţi ceva la cale…

Gil îşi feri capul ca şi cum cuvintele căpitanului s-ar fi materializat, izbindu-l drept în faţă.

— Să vedeţi… La mijloc e o neînţelegere. De discutat, discutam, dar despre lucruri care nu s-au petrecut niciodată.

— Vrei să spui că nu vă puneaţi niciodată planurile în aplicare?

— Nu erau planuri. Nu plănuiam nimic.

Gil clipi şi înghiţi în sec.

— Vreţi să spuneţi că eu…

Indignarea îl colorase în roşu.

— Nu vreau să spun nimic. Aştept s-o faci dumneata. Sâmbătă seara Bobu nu s-a mai oprit la bar. Nici când s-a dus la toaletă. Asta nu te-a mirat?

— V-am spus că aproape nu l-am observat.

— Aproape?

— L-am văzut când a ieşit de la toaletă, dar n-aveam de ce să mă mir că nu se opreşte. Eram ocupat până peste cap.

— Şi ai continuat să fii şi după închiderea localului, nu-i aşa? Ai avut o zi de vârf, vrei să spui. Şi totuşi ai găsit timp să pui tot felul de întrebări şi chiar să cercetezi locul unde se produsese crima. Toate acestea ţi-au luat aproape o jumătate de oră. Dar să admitem că ai făcut-o din curiozitate. Ce anume ţi-a stârnit curiozitatea? Criminalul a fost prins, lucrurile erau cât se poate de limpezi.

— Mă intrigau împrejurările în care s-a produs crima. Şi crima în sine. Lipsea mobilul.

— De unde ştii dumneata că lipsea mobilul?

...

— Păi... am dedus.

— Ai dedus sau ştiai?

— Precis, precis... n-aveam de unde să ştia.

— Dar... mai puţin precis?

Gil păru să nu înţeleagă întrebarea. Era încruntat şi îşi muşca buza de jos ca un elev care simulează un efort le memorie. Adevărul e că nu se simţea deloc în largul lui; discuţia se desfăşura cu totul altfel decât se aşteptase. Şi atunci recurse la cunoscuta îndrăzneală a timidului:

— Ca să ştiţi cum stau lucrurile cu mine, trebuie să vă spun că eu...

Urmă o relatare lungă şi întortocheată despre pasiunea lui pentru misterios şi senzaţional, pe care Stoica o ascultă fără mirare şi fără să-l întrerupă. Spre deosebire de unii colegi iritaţi de oamenii care nu se mulţumesc să-şi vadă de treburile lor şi care se amestecă în anchetele

judiciare fără a fi solicitaţi, el îi preţuia tocmai din cauza asta. După o expresie care îi aparţinea, nu-i plăceau oamenii-melci.

— Aşa se explică, încheie Gil, şi discuţiile mele cu Bobu şi interesul pentru crimă.

Nu mărturisise că intenţiona să scrie un roman poliţist şi tocmai se întreba dacă e cazul s-o facă, când Stoica interveni:

— Aşa se explică şi deducţiile. Dar dumneata ştii probabil că o crimă fără mobil nu există decât când e vorba de un nebun, ori Bobu nu pare să fie nebun. Nu te-ai întrebat care ar putea fi mobilul?

— Ba m-am întrebat.

— Şi?

— Deocamdată, nimic.

— Ar fi făcut-o pentru bani?

— Nu cred. Un bişniţar îşi alege întotdeauna mijloacele ca să facă bani. Şi le alege în funcţie de codul penal.

Căpitanul Stoica zâmbi şi zise:

— Dar la o mână din umbră nu te-ai gândit?

— La o mână din umbră?! Nu, nu m-am gândit. Dar este o idee. Să ştiţi că este o idee!

Gil se liniştise. Convins că nu mai era suspectat, se purta firesc, cu dezinvoltura specifică îndeletnicirii sale.

— O ultimă întrebare. La masa lui Bobu se afla un tânăr cu o bluză verde. Ştii cine era?

— Nu l-am observat.

— Şi zici că e o idee... Pentru că tot te preocupă problemele astea, ţi-aş sugera ca până la viitoarea noastră întâlnire să te gândeşti cum ai proceda, acum când criminalul e prins, dacă mâna din umbră ţi-ar aparţine dumitale. S-ar putea să ajungi la o părere Interesantă. Nu crezi?

Gil nu spuse nimic.

„S-ar putea să ajungi la o părere interesantă”. Şi cu

asta discuţia noastră, care, de fapt, a fost un fel de interogatoriu, s-a terminat. În orice caz, aşa-zisa sugestie nu poate decât să-mi folosească. Iată şi conţinutul celor şase bucăţi de hârtie's

1

Şi dacă te-am iubit în tăcere, a fost numai fiindcă ai vorbit tu tot timpul.

36.82.00 (ac.) 13.90.00 (serv.)

3

În seara asta, la Hi

4

Întreţineam 137

Rata 200

Marina 100

Gicu 25

Sonia 40

Croitor. 100

5

3. XI.1968 km. 5 *Cap de Mazăre*

6

300 g. Sâmburi de cireşe, 12 sâmburi de caise.

2 l. Ţuică sau rachiu, 150 g. Zahăr (kirş).

Deci, o glumă pe care cineva şi-a notat-o ca să n-o uite: două numere de telefon din Bucureşti, de acasă şi de la serviciu, o însemnare neclară, o listă de datorii, o altă însemnare neclară şi reţeta băuturii numită kirş. Atrag atenţia însemnările neclare, notate 3 şi 5. În seara asta, la 11! Crima s-a produs pe la ora 23.3. XI.1968. Data nu-mi spune nimic. km 5. E vorba probabil de cartierul de dincolo de Abator. Cap de Mazăre? Nu ştiu o (poate să însemne. Dar, nvând în vedere data şi locul, nu cred că ar putea să *aibă vreo legătură cu cazul nostru. Rămâne în atenţie 3. Ar trebui să-l informez pe căpitan.*

Gil închise caietul, şterse titlul şi scrise în loc: *MÂNA DIN UMBRA*

— Ce faci acolo, Gil?

— Ce să fac? Mă joc.

— Sper că nu i-ai spus căpitanului că am fost la Bucureşti…

Pentru câteva clipe universul întreg se reduse la doi ochi fosforescenţi şi… enigmatici.

2

De şase ani de când locuia la Constanţa, căpitanul Stoica îşi propunea la fiecare început de vară să înoate în mare cel puţin o oră pe zi, şi era primul an când, deocamdată, treaba asta îi reuşea. În primii ani fusese, ca majoritatea localnicilor, victima musafirilor poftiţi şi nepoftiţi, mai ales nepoftiţi, rude şi prieteni, dar şi simple cunoştinţe, care – când stăteau câteva ore, uitând că nu erau nici primii, nici ultimii şi neţinând seama că gazdele nu se aflau în concediu – le acaparau toată seara şi o bună parte din noapte; şi asta se întâmpla de câteva ori pe săptămână; când stăteau câteva zile, odihniţi şi bine dispuşi, cu capul plin de soare, transformau toate camerele în dormitoare; cu programul lor de vacanţă, respectat întocmai, numai ei reuşeau să doarmă. Gazdele – adică el, Mara şi Eugen – se odihneau când şi cum apuca fiecare. Ideea vizorului, pe cât de simplă, pe atât de utilă, o avusese fiul său, Eugen. Şi tot lui Eugen îi revenea misiunea să cerceteze cine se afla în faţa uşii şi să raporteze. Cu treburile profesionale însă nu era nimic de făcut, în special cu cele neprevăzute, şi cele mai multe erau neprevăzute; niciodată n-aveai de unde să ştii cât timp o să-ţi ia. De aici şi cele cinci rămăşaguri încheiate cu tot atâţia colegi, constând, fiecare, din şase sticle de bere „Cazino”, pe care Stoica urma să le onoreze după prima renunţare la ora zilnică de înot, impusă de împrejurări independente de voinţa sa, ori să le câştige Ia

1 septembrie.

Înotând paralel cu ţărmul, ori de câte ori se pomenea gândindu-se la cel mai complicat caz din ultimul timp, schimba brusc stilul de înot, o metodă de deconectare,

care, de obicei, se dovedea eficientă; de obicei, dar nu şi acum.

Bobu mărturisise că l-a atacat pe avocatul Duma în schimbul a două mii de lei, acţionând la propunerea unui tânăr necunoscut, cu care se întâlnise întâmplător la braserie. Tânărul nu-i ceruse să-l ucidă pe Duma, şi Bobu, cu chipul răvăşit, tremurând ca într-un acces de friguri, repeta într-una: „Cum era să-l ucid pentru două mii de lei?” El, personal, nu avusese niciun fel de legătură cu avocatul, nici nu-l cunoştea. O singură dată îl văzuse, nu mai ştia unde, când cineva, nu mai ştia cine, îi spusese că e unul care îşi tot schimbă pălăriile. Dar habar n-avea cum arăta, fiindcă îl atacase pe la spate. Era beat şi avea nevoie de bani. Da, tânărul îi făcuse semn să se ridice de ia masă şi să se ia după Duma. Cum îşi explică faptul că tânărul l-a ales tocmai pe dânsul? Nu s-a gândit că poate i se întinde o cursă? Nu s-a întrebat de unde ştia acel tânăr că avea la el un cuţit... Nu, nu-şi explică nimic, nu s-a gândit la nimic, nu şi-a pus niciun fel de întrebări, era beat şi avea mare nevoie de bani; acum n-ar mai face una ca asta pentru nimic în lume. Cuţitul nu-l incomoda. Se obişnuise. Era arma lui de apărare. Da, de apărare. De altfel, domnul căpitan probabil că a auzit de el, nu-i prima oară când vine aici, dar pentru fapte pedepsite de lege, e drept, totuşi niciodată prea grave. Are şapte clase, ştie şi meserie, a fost într-o vreme zugrav, i s-ar fi dat posibilitatea şi ar fi vrut şi el să fie un om ca toţi oamenii, dar uite că n-a putut, şi-a pierdut busola pentru nişte bişniţe nenorocite; din cauza băuturii a pierdut-o. Acum e ca şi însurat. Femeia aşteaptă un copil. Poate că asta o să-l liniştească, mai ales că-şi dă seama în ce încurcătură a intrat; pesemne că scrie pe faţa lui că e un nenorocit de bişniţar, altfel nătărăul ăla. Dracii să-l ia, n-ar fi profitat de harababura pe care i-o stârnise în cap romul şi berea. Dar el are încredere în domnul căpitan, domnul căpitan ştie că nimeni n-ar ucide pentru două mii de lei.

La aceeaşi masă – era o masă cu şase locuri – se mai aflase, în afară de tânărul necunoscut, o pereche, soţ şi soţie, funcţionari amândoi, care locuiau într-un bloc din apropiere şi veneau uneori la braserie mai ales seara. Fuseseră la cinema şi, discutând despre film, îşi ignoraseră vecinii de masă, totuşi îşi dăduseră seama că cei doi, un bărbat la patruzeci de ani şi un tânăr blond, nu erau împreună. Poate că bărbatul şi tânărul schimbaseră câteva cuvinte, cum se întâmplă în restaurant, dar cu larma de sâmbătă seara şi cu tonomatul pus la maximum n-au auzit nimic.

Perechea din tufiş nu văzuse decât sfârşitul. Un bărbat căruia îi căzuse pălăria şi care, la rândul său, cădea după ea, cu un cuţit în spate. Nu, cuţitul era în mâna celuilalt care, auzind ţipetele fetei, i-ămăsese câteva clipe pe loc, ca prostit, apoi încercase să fugă. De ce au fugit şi ei? Fata locuieşte în blocul M., o ştie toată lumea, iar tânărul… Ei bine, tânărul e bucureştean şi s-au cunoscut în ziua aceea, dimineaţa, ia plajă. Ce-o să spună fata acasă? O să spună că *treceau* întâmplător pe acolo; că tânărul o conducea; fuseseră la cinema şi o conducea, pentru că era târziu. Ea, văzându-l serios şi la locul lui, îl rugase s-o con – ducă. Ştiţi cum sunt părinţii…

Singura persoană ce putuse preciza semnalmentele tânărului care (cu cele două mii de lei şi cu cine mai ştie ce altceva) l-a determinat pe Bobu să-l atace pe Duma era Ica. Un blond destul de bine făcut, bronzat, cu părul scurt, ochii alteaştri, frunte potrivită, nas drept, mâini îngrijite. Simpatic. Sandale, pantaloni gri, bluză verde. Nimic deosebit. Ar fi totuşi un amănunt: cureaua ceasului. Neagră şi aproape de două ori mai lată decât se obişnuieşte. Fumează mult. *Carpaţi* cu filtru. I-a golit scrumiera de două ori. Şi era aproape sigură că tânărul nu discutase cu Bobu, în orice caz între cei doi nu avusese loc ceea ce se cheamă o discuţie; poate doar câteva cuvinte schimbate în lipsa ei, şi ea nu lipsise decât câteva minute

de fiecare dată, când s-a dus la bar sau la bucătărie. Bobu nu era treaz, dar nici beat nu era. Şi nu se purta ea de obicei. Adică nu glumise cu ea, nu-şi pusese discul preferat la tonomat, acela cu Gică Petrescu, îşi lăsase vecinii de masă în pace şi, trecând pe lângă bar, nu se oprise să stea de vorbă cu Gil. „Mi-am zis că i-au ieşit prost cine ştie ce combinaţii".

Odată intrat în funcţiune, complicatul sistem de urmărire furniză primele informaţii: tânărul se afla în acceleratul de Bucureşti (o bluză verde fusese găsită la toaletă gării). Apărură şi primele dificultăţi: o furtună care mutase iadul în cer, o pasageră care se afla la primul ei zbor şi un pilot galant care, la fiecare ţipăt al pasagerei, se simţea obligat să-i dea tot felul de explicaţii liniştitoare; fiind strigate, explicaţiile aveau un efect contrariu. Ica nu era decât un ghem de spaimă. Ea care nu suporta niciun scrânciob obişnuit încerca senzaţia unei continue prăbuşiri, şi aceasta printre fulgerele lungi, orbitoare, toate părând că se năpustesc asupra avionului. Pentru ea bezna şi tunetele însemnau de fiecare dată sfârşitul, dar fulgerele scăpărau din nou şi ea se întreba dacă nu cumva totul se terminase de mult, fiindcă alt înţeles pentru acest nesfârşit nu găsea. Ştia că nu era singură, însă nu simţea prezenţa celorlalţi, a pilotului şi a lui Stoica, şi era ca şi cum ar fi fost singură. Abia când îl văzu pe Stoica, la lumina altor fulgere, privindu-şi ceasul cu nerăbdarea călătorului grăbit, în ghemul de spaimă se ivi mai întâi un bob de curaj, apoi altul şi altul, şi ghemul de spaimă se desfăcu, se destrămă, iar senzaţia prăbuşirii dispăru. Şi el, căpitanul Stoica, strigase: „E inutil!" întrebându-l ce e inutil, Stoica preciză că totul era inutil, adică întârziaseră, călătoria asta nu mai avea niciun rost. Atunci, Ica zâmbi; între fulgere şi tunete, între căderile şi redresările bruşte ale aparatului… zâmbi. În clipele acelea, acţiunea în care se angajase cu totul pe neaşteptate o interesa mai puţin decât la început, când Stoica i-a propus să-l însoţească

într-un zbor de noapte până Ja Bucureşti unde, în Gara de Nord

— Dacă ave-au să ajungă la timp, adică înaintea acceleratului de Constanţa – ea urma să încerce să-l recunoască pe tânărul care şezuse la masă cu Bobu. În clipele acelea, neobişnuitul sentiment iscat de trecerea bruscă de la treburile mărunte ale braseriei la o întâmplare „ca-n filme”, a cărei eroină era ea, Ica, aproape că se volatilizase. Pentru ea călătoria avea un rost. Transformarea ghemului de spaimă în multe, foarte multe boabe de curaj avea un rost acum.

Toate acestea i le-a mărturisit căpitanului Stoica mai târziu, în restaurantul Gării de Nord, înainte de întâlnirea cu Lili.

Acceleratul sosise cu aproape două ore înaintea lor. Un locotenent cu trăsături prea dulci pentru un bărbat îl informase că în tren fuseseră zeci de tineri cu semnalmentele transmise şi adăugă că nu înţelegea de ce nu se precizase şi culoarea cămăşii, fapt – nu-i aşa? – destul de important. Drept răspuns, Stoica îi oferise o ţigară.

— Nu era fumător, totuşi avea întotdeauna ţigări la el, folosindu-se uneori de cunoscutele gesturi stereotipe – acceptarea ţigării, aprinderea chibritului, primele fumuri – în scopuri neaşteptat de diverse. Când, foarte rar, lua şi el o ţigară, cei care îl cunoşteau ştiau că ceva nu e în ordine său. Dimpotrivă, că totul se potriveşte de minune.

Încercaseră să se învioreze cu o cafea la restaurantul gării. Cafeaua avea gustul eşecului. Păreau doi îndrăgostiţi în preajma despărţirii. Şi atunci intervenise faptul acela despre care au discutat îndelung, la întoarcere, căpitanul încercând să-i explice Icăi că în ciuda aparenţelor, nu fusese un joc al hazardului, că mai devreme ori mai târziu s-ar fi produs un alt fapt, la fel de util, întrucât întotdeauna rămâne o urmă, urmele nu pot fi evitate nici de oamenii invizibili din povestirile fantastice. Faptul îl constituise

întâlnirea cu Lili, o colegă a Icăi, care se mutase la Bucureşti şi de câteva luni lucra la restaurantul gării. Exclamaţii, sărutări, ciripituri, apoi căpitanul explicând prezenţa Icăi acolo şi Ica relatând cu lux de amănunte zborul de noapte pe furtună, şi din nou el revenind asupra tânărului, pentru că asta îl preocupa, dar şi pentru că nu era exclus ca tânărul să fi trecut prin restaurant, să fi trecut anume chiar, evitând să iasă din gară odată cu lumea care coborâse din acceleratul de Constanţa. „Au fost câţiva tineri aici, care veneau de la mare. Ştiţi, îi remarc întotdeauna pe cei care vin de la mare. Şi mă apucă un dor… Dar spuneţi-mi, tânărul ăsta pe care-l căutaţi nu era cumva bâlbâit?" „Nu, tu, nu era bâlbâit. Am uitat să-ţi spun că avea la ceas o curea foarte latăt". „O curea foarte latăt? Neagră?" „Neagră!" „Atunci el a fost!" Şi Lili repetase semnalmentele. Coincideau. „M-a izbit felul lui de a se purta. Acum înţeleg de ce se purta aşa, ca năucit, ca unul care abia l-a văzut pe dracu'. Nu era beat şi nici bolnav nu părea să fie, cum am crezut la început, înainte de a lua comanda. Cine ştie ce i s-o fi întâmplat, mă gândeam. Şi mi-a fost milă de el. A băut o cafea, a fumat trei ţigări.t". „C*arpaţi c*u filtru?; t întrebă Ica. „Da, Ca*rpaţi c*u filtru. Şi îşi tot întorcea capul spre uşă. Credeam că aşteaptă pe cineva. La mine abia dacă s-a uitat. Nu se uita la nimeni. Erau aici…" „Spune, spune că mă interesează!" „La masa vecină era o familie de francezi. Tatăl, mama şi un puştţ de vreo paisprezece ani. Toată lumea se uita la ei, numai ăsta de-l căutaţi nu se uita. Puştiul era teribil de simpatic şi îşi fotografia părinţii, dar nu aşa, o fotografie, două, ştiţi, ca reporterii de-i vezi în filme. Cred că şi eu am ieşit într-una din ele". „Stai puţin! interveni căpitanul. Ştii franţuzeşte?" „Eu? Numai atât cât să mă descurc aici. Aşa, ea Ica". Şi când el, Stoica, îşi urmărea ideea care abia se încropise, întrezărind, în sfârşit, o rază de speranţă, când se concentrase ca un jucător de şah, calculând toate mişcările posibile, cele două prietene declanşaseră un fel de ping-

pong, aruncându-şi una alteia, cu vădită mândrie, imaginare platouri din care ieşeau aburi şi arome. Ica: ch*ampignons à la creme. L*ili: ca*rottes au beurre. I*ca: ch*ou-fleur à la sauce blanche. L*ili: pu*ree d'epinard. Ic*a: po*mmes. L*ili: po*ires. I*ca: pa*steque. L*ili: me*lon… O*bservând, mai înainte, că Ica ezitase o clipă, el se grăbise să nu piardă ocazia: „Nu cumva ai înţeles unde se duceau?" „Ba da. La mare. Veneau de la Suceava şi plecau la Mamaia". „Eşti sigură?" „Absolut sigură". „Spuneai că tânărul a stat la masa aceea… Şi ei?" „Francezii? Alături, chiar alături. Acolo unde-s bărboşii ăia". „Ştii la Ce mă gândesc? Dacă puştiul fotografia aşa cum spui, e posibil ca într-una din fotografii să-l fi prins şi pe tânăr…" „Şi ştiţi când cred că s-a întâmplat asta? Când a cerut plata. Ţin minte precis. Eu eram în spatele băiatului, era ca şi cum aş fi fotografiat eu, şi l-am văzut că mă cheamă. Atunci nu m-am gândit c-o să iasă şi el în fotografie, dar acum sunt aproape sigură c-a ieşit…

Era cătrănit rău. Şi-a uitat şi chibriturile". Căpitanul tresărise, fireşte. Îşi oprise privirea pe năsucul cârn şi pe buzele fardate în aşa fel încât semănau cu o inimă minusculă. Avusese noroc cu fata asta. „Lili, şti o fată grozavă! Este că nu ai aruncat chibriturile?" Nu le aruncase. Cutia fusese aproape plină, n-avea de ce s-o arunce. „Deci numai întâmplarea", spusese mai târziu Ica. „Nu, nu e întâmplarea, sau nu e numai întâmplarea, precizează căpitanul. Pentru că

— Nu-i aşa? – nu din întâmplare sunteţi inimoase şi isteţe. Ce ziceţi? E drept, puţin noroc nu strică niciodată. N'est ce pas?"

I

Ieşind din apă, Stoica făcu câteva exerciţii de respiraţie şi începu să se îmbrace repede. Se apropia ora prânzului şi lumea de pe plajă se rărise. La câţiva paşi, un alt bărbat, tot singur, scund, rotofei, se îmbrăca şi el. Dar o făcea alene şi cânta dintr-o arie de operetă;

„Şi atunci plec la Maxim într-un salon intim cu fete drăgălaşe.

Micuţe şi gingaşe:

Lolo, Dodo, Joujou.

Cloclo, Margot, Froufroxi…”

În drum spre locul de parcare, căpitanul Stoica se opri să-i telefoneze Marei. N-o găsi. Eugen, pe care nu se aştepta să-l găsească, era de mult acasă şi îl aştepta să-i arate nişte culori „care au costat ceva, dar merită paralele”. După pescuit, filatelie şi scrimă, acum, la şaisprezece ani, pasiunea băiatului era pictura. Stoica îi spuse că speră să nu întârzif prea mult, totuşi să nu-l aştepte cu masa. Şi se mai opri la un chioşc unde mâncă o chiflă şi bău două pahare cu lapte bătut. Pe urmă, în maşină, se pomeni fredonând dintr-o arie de operetă.

3

Câinele roşu, câinele galben, câinele negru, câinele care îşi schimbă culoarea după culoarea coşmarului zăcea inert, neputincios. Nu maissimţea şi nu va mai simţi niciodată labele păroase apăsându-i pieptul, strângându-i gâtul, căutându-i faţa. Nu-i mai vedea şi nu-i va mai vedea niciodată ochii aceia mici şi verzi sau bulbucaţi şi vineţi. Inert şi neputincios, zăcea undeva laolaltă cu cele uitate pentru totdeauna. Aşteptase liniştea. Şi liniştea venise. Dar o linişte neadevărată, trunchiată de ceva nou, nedesluşit, care încă nu era teamă. Şi nici remuşcare nu era: dacă Bobu ar fi dat greş, ar căuta altceva cine să-l scape de câinele coşmarurilor…

4

Aşteptându-l pe locotenentul Vasiliu, Stoica deschise un carnet cu scoarţe negre şi culegând cu degetul câteva fire de nisip lipite pe pagină privi schiţa pe care. De altfel, o cunoştea pe dinafară. Era schiţa sumară a locului crimei, însemnat cu X, precum şi a braseriei „Ancora”, o rotondă de sticlă cu o ciupercă de beton în mijloc. Dintre mesele braseriei, pe schiţă nu figura decât cea la care şezuse

Bobu. Aleea Trandafirilor tăia un spaţiu verde, cu flori, tufişuri şi copaci tineri şi era puţin umblată, locatarii blocului M. Preferând bordura de asfalt, la care se ajungea din Bulevardul Păcii, una din arterele principale ale oraşului. Strada Pescăruşilor era mărginită numai pe o parte de blocuri, partea cealaltă, liberă, domina valul de pământ, la poalele căruia începeau portul şi şantierul naval.

Aceleaşi locuri, şmn special porţiunea cuprinsă în schiţa căpitanului Stoica, mai fuseseră menţionate în dosarele secţiei judiciare. Strada deschisă spre mare, prin construcţia căreia – cu vreo cincisprezece ani în urmă – se lichida o mahala sordidă, rivaliza cu faleza. Trotuarul liber urmărea marginea ripii care cobora abrupt spre port. Deşi iscusit repartizată, întinderea vastă a portului producea totuşi, la prima vedere, o impresie de învălmăşeală. Ochiul înregistra, ca pe o imagine de caleidoscop, de-a valma, linii ferate şi magazii, macarale şi stive de cherestea, cheiuri şi poduri, clădirea masivă a silozului şi gara maritimă. Impresia era accentuată, în timpul zilei, de diversitatea culorilor care se primeneau mereu, schimbându-şi nuanţele, uneori schimbându-se cu totul, în funcţie de lumina, unică în felul ei. A marginii de mare. Noaptea luminile portului păreau luminile unui alt oraş. Era plăcut să te plimbi pe aici la toate orele şi în toate anotimpurile, şi căpitanul Stoica se plimbase deseori, mai ales în primii ani, când Mara lucra în spitalul vechi. Traversau Bulevardul, apoi, trecând printre blocuri, ajungeau aici şi, uitându-şi grijile, se simţeau mai tineri.

Dar, evident, nu pentru pitorescul lor erau menţionate aceste locuri în dosarele secţiei judiciare, că pentru că serviseră drept cadru unor scandaluri cu urmări mai mult sau mai puţin grave, la declanşarea cărora băuturile din barul lui Gil nu jucaseră un rol secundar. Una din căile principale de acces în port trecea foarte aproape de luminile multicolore, îmbietoare, ale firmei braseriei.

Înăuntru, alte lumini, mai exact conuri de fum sub abajururi mici, verzi şi galbene, ca şi cum numai fumul ar fi fost luminos în penumbra statornică a localului. Uneori se strecurau aici câţiva inşi care vieţuiau de azi pe mâine, paralel cu lumea, simţindu-se bine în penumbră, prea bine chiar, pentru că nu trecea mult şi îi vedeai scoţându-şi inimile şi punându-le pe masă, ciocnindu-le în chip de pahare, agitând conuri de fum cu ele, în cele din urmă bând unul din inima celuilalt. Erau nişte inimi ponosite, găurite, care după un timp se muiau ca paharele de carton. Era momentul când Hagiescu se pregătea să intervină. Din postul său de observaţie, pe care îl schimba în funcţie de pulsul localului, el urmărea evoluţia inimilor şi ştia exact când trebuie să intervină. Cu alte cuvinte, sub rotonda de sticlă răfuielile erau, de cele mai multe ori, înăbuşite în faşă, adică după spargerea câtorva pahare şi înainte de a se fi spart sifonul. Încerca el să salveze şi paharele, însă momentul critic dura cu adevărat un moment, mai puţin decât drumul printre mese, pe care ţinea să-l parcurgă cu discreţie şi demnitate. El nu făcea decât să-şi umfle pieptul şi să-şi încordeze bicepşii, iar dacă efectul întârzia să se arate, îl călca pe cel mai guraliv pe picior şi larma se potolea. Urma notatele plată şi plecarea. Urma însă şi ultima scenă, afară, pe una din alei, sau în tufişuri, sau chiar în plină stradă, scenă pe care căpitanul Stoica obişnuia s-o numească *a crimei posibile.* Şi totuşi, lovitura mortală fusese evitată. Evitată sau neizbutită. Până în seara de sâmbătă, 5 iulie, când…

Între timp, schiţa se complicase. Figura şi telefonul din braserie şi biroul lui Hagiescu, şi intervalul dintre mese, pe care Bobu trebuia să-l fi străbătut, trecând pe lângă barul lui Gil.

Locotenentul Vasiliu îşi făcu apariţia, calm ca de obicei, destins şi distins, cu aerul unui om care acceptă să participe la o discuţie neinteresantă, pentru că nu are ceva mai bun de făcut. Unii îi spuneau Prinţul, dar căpitanul

Stoica socotea porecla ea fiind cu totul nepotrivită şi nici nu credea că ar putea să existe vreo poreclă care să reflecte ceea ce îl caracteriza de fapt pe acest mai tânăr prieten şi colaborator, cu studii de chimie şi psihologie, cu pasiune recentă pentru yoga, cu colecţia sa de bibelouri, cu curajul său de cascador, cu voce de cântăreţ profesionist şi, în sfârşit, cu nepăsarea cu care vorbea despre sine. Dacă îi câştigai încrederea, Prinţul se dovedea un entuziast, un om care nu putea să întreprindă o acţiune, indiferent de însemnătatea ei, fără să caute soluţiile optime, şi nici să vadă înfăptuindu-se ceva fără a simţi nevoia de a interveni, de a ajuta, un entuziast care descoperise, pesemne, satisfacţiile depline ale meseriei.

— Ei? îl întâmpină căpitanul Stoica.

— E în ordine. Şi scoţând dintr-o mapă câteva fotografii, le puse pe birou.

— Bine lucrat! zise Stoica, fără a se mai servi de împa pe care şi-o pregătise.

Se referea la faptul că locotenentul Vasiliu, după ce obţinuse fotografia aşa cum a fost făcută şi o mărise, izolase spaţiul în care apărea tânărul urmărit, mărise din nou, realizând astfel câteva fotografii clare reprezentându-l numai pe tânăr.

— Deci, conchise el cu satisfacţie, Lili a avut dreptate. Ea n-a ieşit în nicio fotografie?

— Ba da. În două.

— Îmi pare rău că nu ţi-am spus să le iei. I le-aş fi trimis…

— Cum era să nu le iau?

— Bravo, Vasiliule! Ce m-aş face eu fără tine? Spune-mi, a mers greu?

— De loc. La ora asta, la Mamaia, sunt douăzeci şi opt de familii de francezi compuse din trei persoane, cea de a treia fiind un băiat. Puştiul nostru însă este singurul căruia tatăl i-a cedat aparatul fotografic.

— Şi?

— Şi le-am spus cum stau lucrurile. Fireşte, puştiul a fost în al nouălea cer. Nu i se iveşte în fiecare zi prilejul să ajute un… detectiv. Iar tatăl, persoană onorabilă, *meteorologiste,* nu mai contenea cu admiraţia.

— Adică?

— Repeta mereu că sâmbătă a fost abia alaltăieri, că între alaltăieri şi azi n-a fost decât ziua de ieri, iar noi am şi găsit fotografia asasinului. Ştii, am simplificat lucrurile.

— Şi cutia de chibrituri?

— Amprentele corespund cu cele de pe plicul cu bani. Dar pe plic mai apar şi alte amprente despre care mă îndoiesc că ar fi ale celui ce-a înmânat lui Bobu plicul cu bani. De fapt, părerea mea e că, în prealabil, s-au îndepărtat cu grijă toate amprentele. Cele trei – aparţinând lui Bobu, tânărului şi încă unei pemane, probabil o femeie – apar. Pe o suprafaţă imaculată, prea imaculată.

— Deci amprentele au fost şterse de o a patra persoană. Asta vrei să spui, nu?

— E prea devreme pentru certitudini, dar se pare că aşa este.

— Numărul necunoscutelor, în ecuaţia noastră, creşte, cons tată căpitanul eu o explicabilă insatisfacţie, şezând fotografiile una lângă alta. Le privi, folosind de data asta şi lupa, apoi îşi întoarse faţa spre vasiliu: Îţi ajung două săptămâni?

— N-o să lucrăm împreună?

— Am lucrat vreodată altfel? Dar eu nu pot pleca la Bucureşti. Sper că nu vrei să pierd rămăşagul…

— Care s-a dublat… f – Cum adică?

— A fost aici o discuţie, după ce-ai plecat. Şi toţi susţineau că n-ai să te întorci a doua zi. Atunci le-am propus să repete rămăşagurile, în aceleaşi condiţii, cu mine. Deci dacă pierzi dumneata, pierd şi eu.

Era obiceiul lui Stoica, însuşit şi de Vasiliu, să recurgă la asemenea discuţii lăturalnice, uneori simple

flecăreli, menite să coboare tensiunea anchetei. Dar discutând despre rămăşaguri –, fiecare luase câte o fotografie, iar acum, după felul cum se priveau, se vedea că se gândeau la acelaşi lucru.

— N-o să-ţi fie uşor, spuse Stoica. Însă la Bucureşti este cineva care s-ar putea să te ajute. O femeie. Sper să nu fie plecată şi nici prea ocupată. Ai s-o cunoşti prin colonelul Manoliu. Eu nu vreau să-ţi fac decât o singură recomandare, vorba colonelului Serion. Dar, în prealabil, să revedem câteva lucruri şi, în primul rând, relaţia dintre cei patru. Adică Duma, Bobu. Tânărul şi acest x, individul căruia îi aparţine iniţiativa, instigatorul adică. Existenţa sa nu poate fi deocamdată probată, totuşi deducţiile, câte sunt posibile până în prezent, converg spre ea şi aproape că o impun. Aproape, fiindcă n-ar fi exclus ca relaţia să-i cuprindă numai pe primii trei. N-ar fi exclus, însă pare puţin, foarte puţin probabil. Asta pentru că acţiunea a fost premeditată, iar instigatorul nu l-a ales întâmplător pe Bobu. Lovitura de cuţit dată pe la spate, dar ţintind inima, este, după cum ştii, clasică. În ultimii zece ani, aici la noi au fost câteva cazuri în care s-a recurs la aceeaşi lovitură. Bobu afirmă că n-ar fi ucis pentru două mii de lei, şi nu minte. A făcut-o pentru altceva şi determinat de cineva care ştia că va fi nevoit să accepte propunerea. Bobu mai zice la un moment dat, la al doilea interogatoriu, că n-a vrut să lovească *aşa.* Deci cunoştea lovitura. În momentul de faţă nu poate fi vorba nici măcar de o ipoteză; e o simplă părere i el, instigatorul, recurgând la Bobu, mergea aproape la sigur, tocmai pentru? că ştia că acesta *poate* să lovească *aşa.* Este, cred eu, evidentă relaţia dintre Bobu şi acest cineva, o relaţie pe care Bobu are motive temeinice să n-o dezvăluie, probabil aceleaşi sau tangente cu motivele care l-au făcut să accepte propunerea să şi ucidă. În această relaţie, dacă aşa stau lucrurile, tânărului nu i-a revenit decât rolul de intermediar. Demonstraţia va fi infirmată, fireşte, dacă se va stabili o relaţie directă între

tânăr şi Duma şi dacă x-ul meu se va dovedi imaginar. Dar va căpăta noi temeiuri în cazul inexistenţei dovedite a respectivei relaţii când acest x, într-un fel sau altul, va ieşi sau va fi obligat să iasă din umbră.

Căpitanul Stoica se ridicase de la masa de lucru şi acum măsura camera cu un aer oarecum profesoral, pe care nu i-l cunoştea decât locotenentul Vasiliu, pentru că numai faţă de Vasiliu îşi îngăduia asemenea monologuri, unui sau două, la începutul anchetelor. Pe parcurs, căpitanul devenea mai laconic. Comunicarea dintre ei odată stabilită, câteva vorbe sau un schimb de priviri erau suficiente. Îi plăcea să ştie că locotenentul îl înţelege. Continuă:

— Presupunând ca şi până acum că tânărul care a fugit nu avea de ce să dorească moartea lui Duma şi nici nu dispunea de argumentele care să-i asigure supunerea totală a lui Bobu, repet, presupunând, fiindcă loc pentru surprize rămâne întotdeauna destul, relaţiile care se menţin în prim-plan sunt Duma

3 – Jocul nu mai are rost

— X, Bobu – x, tânărul – X. Dumae mort, dar sper că-l voi face să vorbească prin alţii şi poate că unul din ei ne va conduce la X. Bobu, un timp, o să rămână la declaraţiile iniţiale. De altfel, intenţionez să-l las să creadă că nu ne îndoim de ele. El îşi închipuie, cred eu, că tânărul, dacă o să fie prins, va mărturisi, dar el speră să nu fie prins; probabil a şi primit asigurări în privinţa asta. Eu însă nu sunt deloc sigur că va mărturisi. Pentru că X, admiţând că este atât de abil pe cât pare, şi-a luat toate măsurile. Este şi pricina care mă face să-ţi recomand ca după identificarea tânărului să-l laşi un timp în pace şi, în schimb, să obţii de la cineva din jurul lui informaţia care să indice persoana din Constanţa, de ordinele căreia blondul acesta destul de simpatic trebuie să ţină seama, asumându-şi până şi riscul de a fi complice la un asasinat. După această prea lungă pledoarie în apărarea ipotezelor

mele – deformare profesională, deşi n-am optat pentru bară – aş vrea să aflu şi punctul de vedere al tău, al psihologului, adică.

— De ce nu şi al chimistului? întrebă locotenentul Vasiliu.

— Pentru că pentru chimist acest voiaj, ca să-l numim aşa, va fi un fel de concediu.

— Să sperăm. Poate că petele astea de pe mâin! vor apuca, în sfârşit, să dispară. Măcar câteva zile să-mi vadă mâinile curate. Psihologui aplaudă demonstraţia criminalistului Stoica.

— Uneori aplauzi un spectacol chiar dacă nu eşti de acord cu punctul de vedere al autorului.

— În cazul de faţă, punctul de vedere e acelaşi, dar asta nu înseamnă că este şi exact. Bucureştiul… Întâmplarea face să ţin minte datele ultimului recensământ. Cine l-a pus să plece la Bucureşti?

— Asta rămâne s-o aflăm de la tine. Ceea ce ştim e că a plecat din cauza noastră.

În mâinile colonelului Serion, dosarul semăna cu mapele din clinici în care se păstrează foile de observaţie. Era remarca căpitanului Stoica, derivată din obişnuinţa lui de a urmări, întotdeauna cu uimire, ciudata metamorfoză a lucrurilor în funcţie de oameni, de locuri, de alte lucruri, de lumină, de dispoziţia personală, de o infinitate de factori într-un cuvânt, care făcea ca acelaşi lucru să apară într-o infinitate de înfăţişări. „Metamorfoza dosarului, îşi zicea Stoica, se datora de bună seamă felului de a fi al colonelului. Et întregul birou, ocupat de altcineva, ar fi arătat, cu aceleaşi lucruri, altfel. Prezenţa bărbatului de cincizeci de ani – masiv, cu părul complet alb, elegant în costumul gri deschis, dar elegant în orice costum, chiar şi într-unul uzat, şi cu ochii lui negri, niciodată obosiţi, deşi citea mult şi dormea puţin, cu mâinile sale liniştite, mari, cu calmul său proverbial – îi dădea uneori lufl Stoica impresia că se află în cabinetul unui chirurg.

— Ai dreptate! spuse colonelul închizând dosarul. Cred că ai dreptate. Bobu. A fost nevoit să accepte propunerea. Dar a fost şi apt ca s-o îndeplinească. Şi nu numai pentru că, după cum bine s-a dedus, cunoştea lovitura. Mulţi de teapa lui o cunosc şi totuşi nu recurg la ea. Bişniţa îşi are limitele ei, şi a propune unui bişniţar să ucidă presupune ori ignorarea acestor limite, ori – aşa cum pare în cazul nostru – certitudinea că respectivul e în stare să le depăşească sau le-a şi depăşit. Înţelegi ce vreau să spun?

Gestul aprobator al lui Stoica trecu neobservat, fiindcă, între timp, colonelul scoase din dosar fotografia lui Bobu şi o ciocăni cu stiloul.

— Dumnealui nu mai e ceea ce se cheamă un bişniţar. Crima nu se include, ca să folosesc termenii dumitale, în sfera bişniţei. Dar amândoi am dedus că a existat şi o altă faptă anterioară, necunoscută de noi. Ei bine, întrebarea e: când a încetat Bobu să fie doar un simplu bişniţar? Abia acum sau încă de atunci? Dacă acea faptă anterioară, pe care instigatorul – Pentru că aşa îl numesc eu pe individul care l-a îndemnat pe Bobu să ucidă – a folosit-o drept argument n-a fost o afacere oarecare, şi n-a fost, înseamnă că din dosarul acesta lipseşte piesa cea mai importantă.

— Asta în ceea ce îl priveşte pe Bobu.

— Pe Bobu, dar şi pe celălalt. Fireşte, dacă există acest celălalt, şi deocamdată avem toate motivele, precum bine zici, să presupunem că există. Cineva, care *atunci* a fost martor sau complice.

— La o altă crimă?

— Poate că da, poate că nu. Lucrurile, în orice caz, nu s-au petrecut pe terenul bişniţei. Şi dacă Insist mereu asupra acestui *amănunt,* o fac ca să înţelegi exact la ce trebuie să te aştepţi.

— Par prea optimist?

— Căpitane Stoica, eşti un optimist. Şi eşti omul căruia în ultima vreme i-au revenit misiuni dificile. Nu te-ai

întrebat niciodată de ce?

— Drept să spun, nu.

— Pentru că îţi place – colonelul caută cuvântul

— Neşansa. Aproape că o cultivi. Aerul acesta îţi face bine, te întinereşte. Dar să continui. Oare rămăşagul cu ora zilnică de înot înseamnă altceva? Sau ai renunţat?

— N-am renunţat.

— Vezi? Deduc că-ţi place să înoţi, că-ţi place oricum, în orice împrejurări, dar *mai ales* în condiţiile rămăşagului. Văd că zâmbeşti. Deci am dreptate. Cu atât mai rău pentru el.

— Pentru care *el!*

— Pentru misteriosul domn x, cum se zice în romane!,.1 poliţiste. Este un individ priceput, poate şi primejdios, dar nu cred că-i place neşansa. Acesta e şi principalul dumitale atu. El şi-a luat toate măsurile, a făcut şi face totul ca să nu-ţi acorde nicio şansă. Va încerca să te inducă în eroare, va încerca să te facă să renunţi, însă nu va ţine seama de faptul că adversarul său, adică dumneata, devine eu atât mal periculos cu cât împrejurările îi sunt mai potrivnice.

— Mă faceţi să mă simt ca un boxer pe care antrenorul...

Colonelul începu să râdă:

— Îl laudă ca să-i dea curaj. Asta ai vrut să spui, nu?

— Cam asta.

— Nu ştiu dacă ai aflat că am fost şi antrenor de box. Metoda e clasică. Dar nu şi general valabilă. Iar în cazul dumitale ar fi inutilă, pentru că nu de curaj duci lipsă. Ceea ce îţi lipseşte e altceva, şi acest altceva reprezintă şi atuul adversarului dumitale. Timpul! Dumneata ai un termen pe care n-o să ţi-l pot prelungi, pentru că va trebui să intervii şi în afacerea... mă rog, ai să afli la vreme despre ce este vorba, acum nu trebuie să te preocupe alte lucruri, pe când el dispune de timp nelimitat. Ca şi amicul său din Bucureşti, tinerelul acela blond. De altfel, poate că

şi el se află la Bucureşti sau la Iaşi, sau undeva la munte, sau într-un sat, poate a plecat într-o excursie în străinătate…

Colonelul se ridică de la masa de lucru şi se apropie de fereastra care dădea spre Bulevard. O deschise. Odată cu aerul cald, în birou pătrunse şi zarva dimineţii. Se ridică şi Stoica. Priveau amândoi şirul aproape neîntrerupt de maşini, care se îndrepta spre Mamaia.

— Regret că tocmai acum am atâtea pe cap. Zise colonelul Serion. Altfel te-aş însoţi. Labirintul e pasiunea mea statornică. Aproape un viciu. Mai ales un labirint ca acesta, cufundat în beznă, în care, la început, n-ai la îndemână decât câteva chibrituri. Cu unul din ele va trebui să aprinzi torţa, cel puţin aşa speri, să găseşti o torţă, dar s-ar putea să fie ultimul chibrit şi s-ar putea să se stingă înainte de a găsi torţa. Asta ca să folosesc stilul unui prieten de-al meu, bun şahist, care, ori de câte ori se întâmplă să-i fac mai, susţine că nu l-am învins eu, ci criminalistul din mine. Apropo! Odată mi-a spus că a jucat şi cu avocatul Duma, dar că nu-i place să joace cu el fiindcă e mereu cu gândurile în altă parte. Un obsedat. Chiar aşa a spus. Un obsedat. Dar uite că nu mai ţin minte ce anume îl obseda. Colonelul îşi trecu mâna peste faţă şi redeveni calm: În concluzie, dragul meu Stoica, o singură recomandare! Să nu renunţi la ora de înot pentru nimic în lume!

După un sfert de oră, încadrându-şi *Fiatul* în şirul multicolor de maşini care se îndrepta spre Mamaia, Stoica îşi aruncă privirea spre fereastra unde avusese discuţia cu colonelul. Fereastra era închisă. Stoica îşi spuse că problemele de criminalistică sunt complicate, pentru că viaţa, în general, e complicată şi că asta o ştie toată lumea, chiar şi Eugen începe s-o ştie, n-are niciun rost să faci o asemenea constatare într-un *Fiat* albastru, albastru fiindcă asta e culoarea preferată a Marei, într-un *Fiat* care se va opri la locul de parcare al hotelului acela, dată fiind ora

prea matinală pentru o vizită. Cum îi zice hotelului? E un nume scurt, ce naiba? Şi fiecare literă măsoară aproape un metru. Felix? Nu, în niciun caz Felix. E ceva cu M. M… M… M de la Mari al Dar ce importanţă are acum numele hotelului? Probabil că numele adevărat nici nu merită să fie reţinut. El, Stoica, nu suferă de nicio boală şi nu-şi face probleme din cauza unui lapsus. Dar are patruzeci şi doi de ani. Între el şi Serion să fie numai o diferenţă de opt ani? La cincizeci, Serion e ceea ce se cheamă un as chiar şi pentru cei care fac hepatită când trebuie să recunoască meritele altora. Numai opt am diferenţă*!*

Culoarea preferată a Marei îl învălui din toate părţile: lacul, cerul, marea. Şi privirile femeilor în Costume de baie îl învăluiră. Pe urmă, apa limpede, moale, aproape catifelată, în care corpul se pierdea şi se regăsea, mişcările lungi trezind fiecare muşchi. Câteva clipe fu linişte, o linişte şi ea albastră, aproape totală. Doar foşnetul apei şi bătăile inimii. Şi, în sfârşit, cu ceafa pe nisip, curenţii electrici, din creier scurgându-se în pământ, bătăile inimii domolindu-se deveni conştient de frumuseţea verii şi de faptul că trecea pe lângă această frumuseţe. Rămase întins, cu ochii închişi, singur pe plaja aglomerată, şi se trezi iarăşi în labirintul întunecos al noii anchete – ancheta unei crime se desfăşoară aproape întotdeauna într-un labirint întunecos, dar asta nu-i displace. Dosarul conţinea documente puţine, totuşi suficiente pentru a contura o individualitate. Între zidurile care îl aşteptau, crima avea să-i confere lui Bobu, potrivit unei inversate scări a valorilor, o autoritate de care bişniţarii nu se bucură. Dar şi înainte, când cazierul lui nu înregistra decât o condamnare la doi ani pentru contrabandă şi una la nouă luni pentru favorizarea de relaţii dubioase, Bobu nu fusese un bişniţar de rând. Cu bişniţarii, cât timp aceştia se măi gineau la treburile lor, el, Stoica, nu prea avusese de-a face; era informat ca oricare altul, ştia doar în mare despre ce e vorba, de unde şi perceperea parţială a nuanţelor

cărora colonelul Serion înţelegea să le dea importanţă, Colonelul era constănţean, fiul unui ceasornicar care îl învăţase să măsoare timpul cu secunda şi să demonteze mecanismele cele mai complicate, mai mari sau mai mici şi atât de mici, încât operaţia se desfăşura sub lupă. Viaţa i se împletise cu viaţa oraşului, iar oraşul îi preţuia; unii îi ştiau de frică, după caz, ca fiind unul din cei care făcuse ordine, lui revenindu-i domeniul unde lucrurile arătau ca nişte ceasornice izbite de pereţi, şi asta cu intenţie, fiindcă cei ce populau domeniul – infraeţionişti de tot felul – aveau tot interesul să provoace dezordine, încercând s-o menţină ca pe o stare firească. „Cazurile” de astăzi reprezentau pe atunci însăşi ţesătura acestei stări, un fel de a doua viaţă a oraşului, despre care se şi afirma că este proprie oraşului de port. Colonelul Serion – cum avea să mărturisească – acţionase la început cu o pasiune de diletant. Eşecurile l-au surprins, dar tot ele i-au indicat soluţia într-o bună zi.

Căpitanul Stoica zâmbi. Creierul supunea imaginile înregistrate întâmplător operaţiei care în cinematografie se numeşte montaj şi secvenţele se succedau, selecţionate, întocmai ca într-un film. Alături, doi străini – un bărbat şi o femeie – vorbeau despre mănăstirea Agapia.

După câţiva ani, maturizat, cu Gesturi domolite, colonelul Serion revenea în oraş precedat de o faimă care avea să sporească neîncetat. Cea de a doua viaţă a oraşului înflorise. Ciupercile otrăvitoare ca şi acelea din pădurile Neamţului, de care îşi aminteau acum cei doi străini – nu se mai puteau ascunde; cum unele dintre acestea sunt şi foarte frumoase, se vorbea chiar despre un anumit pitoresc al lumii interlope. Serion le aborda ca un naturalist, dar în ritmul omului deprins să preţuiască secunda, ceea ce se traduse printr-un şir neîntrerupt de acţiuni spectaculoase, ca un serial poliţist compus din nenumărate happy-end-uri. Se consacrase ciupercilor celor mai primejdioase şi neglijase bişniţa, „Asta a fost şi una din greşelile mele”, îi spusese lui Stoica cu şase ani în

urmă, când îl punea la curent cu ceea ce numise specificul locului, specific în care ponderea revenea tocmai bişniţei. „Acum oamenii noştri sunt specializaţi, sectoarele sunt bine delimitate, totuşi ţi-aş recomanda să te amesteci şi în treburile vecinilor. Dacă ai să ai timp”. Timp avusese, dar nu se amestecase, pentru că nu i se ivise un prilej anume. Asista la discuţiile despre bişniţe – cuvântul îi zgâria încă auzul – ca un rafinat jucător de bridge la o partidă de table. Şi iată-l acum cu zarurile în mână, obligat să ia partida în serios, încercând să descifreze intenţiile adversarului care – ignorând deliberat regula riscului minim – a deschis jocul cu o mişcare neprevăzută. Îşi amintea cum barmanul de la „Ancora” îi spusese că bişniţarii acţionează în funcţie de prevederile codului penal. Aşa şi era. Regula riscului minim. Pentru că bişniţa este un fel de business care mimează atributele marii escrocherii, imitând uneori pe prestidigitator, dar niciodată pe acrobatul la trapez, deosebirea rezultând tocmai din gradul riscului până la care sunt dispuşi să meargă bişniţarii, veşnic hăituiţi de propria lor teamă, de unde şi predilecţia pentru ganguri şi taverne, descoperindu-se astfel prosteşte, ca păianjenii în colţurile întunecoase şi prăfuite. Pătură, de mijloc: nici găinari, nici escroci de clasă.

Bişniţarul de rând se înfăţişează deseori îmbrăcat fistichiu, în pantaloni uzaţi, cumpăraţi pe nimica toată de la vreun marinar italian, cu o bluză în culori ţipătoare, purtată cândva de un turc sau de un libanez, tipul care te întreabă cu glas scăzut dacă nu eşti amator să cumperi un ceas elveţian, ori un pachet de ţigări americane, ori un inel de aur, ori o brichetă englezească, ori chiar bluza sau pantalonii de pe el, asigurându-te că ţi s-a ivit o ocazie rară şi că te-a ales tocmai pe tine, fiindcă te pricepi şi n-o să laşi din mână un asemenea chilipir. Ca să ajungă în posesia obiectelor respective, bişniţarul trebuie să intre în vorbă cu marinari străini şi să le obţină fie foarte ieftin, fie

gratuit, ceea ce este departe de a fi simplu, pentru că unii marinari, cu experienţă „internaţională” în materie de bişniţari, îi miros de la o poştă şi nu se lasă păcăliţi cu una cu două. Tentativa are loc şi pe stradă, dar se preferă restaurantul sau barul, unde, deseori, intră în joc şi… colaboratoarele bişniţarilor. Bişniţa provoacă şi întreţine o seamă de delicte chiar dacă iniţial n-a fost vorba decât de un pachet de ţigări.

Când un bişniţar vrea să jignească un alt bişniţar.

Îl priveşte dispreţuitor şi-i aruncă printre dinţi: „Mă, bişniţarule…”

Străinii de lângă el se apucaseră să construiască o cetate de nisip. În timp ce se îmbrăca, se uita la ei dar cu gândurile era tot la ale lui, obişnuit să vadă pe plajă oameni în toată firea redevenind copii.

Deşi Bobu nu fusese, în lumea lui, un oarecare, prin tot ce riscase până acum rămăsese totuşi un bişniţar. Faima şi-o datora faptului că riscase mai mult ca alţii, Indiciile abundau în acest sens, deşi probe nu existau. Stoica revăzu în gând coperta galbenă, pe care cineva scrisese cu tuş negru:

PARASCHIV PARASCHIV

— Bobu –

Niciun document nu conţinea explicaţia poreclei lui Paraschiv Paraschiv, cel care, sub semnul crimei, părăsise pentru totdeauna tagma bişniţarilor. Bobu avea aproape patruzeci şi cinci de ani.

Stoica îşi opri maşina în dreptul unei case din fostul aaitier *Anadolchioi.* Era o casă veche, cu o curte plină de flori pe care de câteva zile nu le mai uda nimeni. Dimineaţa de marţi, proaspătă şi veselă în curţile vecine, se înfăţişa aici dezolantă. Nu numai din pricina florilor veştejite, ci şi a storurilor trase şi a unui câine care nici nu lătra, nici nu zburda; şi a unor pantofi bărbăteşti uitaţi pe pragul casei plini de noroi, deşi nu plouase de mult.

Uşa se deschise înainte ca Stoica să sune şi apăru o femeie tânără, frumoasă, într-un halat de baie vişiniu. Căpitanul o recunoscu imediat pe Florica Barbu, zisă şi Lais, a cărei fotografie însoţită de câteva date, între care aceea că femeia nu mai ţinea minte cine i-a dat numele vestitei curtezane din antichitate, probabil un marinar grec, se afla în de? arul lui Bobu.

— Dumneata pe cine cauţi? se răsti ea.

— Dacă n-aveţi nimic împotrivă, aş vrea să stăm;

puţin de vorbă, spuse Stoica.

— Eu n-am ce vorbi cu dumneata! spuse repede şi la fel de răstit femeia.

— Păcat! Credeam că vrei să-l ajuţi.

— Să-l ajut? Bobu e nevinovat, iar eu n-am niciun amestec.

— Atunci de unde ştii că e nevinovat?

— Inima de femeie, maică, inima de femeie i-o spune, se auzi glasul obosit al unei bătrâne care deschise mai larg uşa. O femeie care, uite, o să fie şi ea mamă. Dar pofteşte-l, maică, în casă, că ne-aud vecinii. Poftiţi, domnule, poftiţi, tovarăşe… Şi după ce Stoica pătrunse într-un vestibul întunecos, cu un puternic miros de valeriană, bătrâna ţinu să precizeze: Cum o să fie vinovat Bobu al meu, care nicio pasăre nu ţi-ar tăia?

Trecură într-o cameră neaşteptat de mare, cu multiple întrebuinţări, sau părând astfel din pricina mobilierului diferit înghesuit acolo; bătrâna ridică storurile, şterse cu şorţul scaunul ofdrit lui Stoica, se aşeză şi ea, în timp ce cealaltă femeie rămase în picioare, frământând ciucurii cordonului de la halat.

Stoica scoase o fotografie din carnetul său cu scoarţe negre şi i-o dădu bătrâijei.

— Îl cunoaşteţi?

Bătrâna luă fotografia ou băgare de seamă, ca şi cum s-ar fi temut să n-o murdărească şi răspunse clătinând din cap:

— Nu-l cunosc, maică! De unde să-l cunosc?

— Nu l-aţi văzut niciodată?

— Niciodată. De ce să zic că l-am văzut, dacă nu l-am văzut*!*

Şi puse fotografia pe masă”.

Stoica o acoperi cu carnetul.

— 1 Sunteţi văduvă?

— Văduvă, maică, văduvă. Bărbatul meu, Dumnezeu să-l ierte, s-a luat după una şi dus a fost.

— De mult?

— De mult. Nici nu mai ţin minte de când. Singură l-am crescut pe Bobu. Toată viaţa am muncit. Şi acum muncesc…

Stoica trase fotografia de sub carnet cu un deget şi o împinse spre femeia tânără.

— Dumneata îl cunoşti?

— Nu-i totuna dacă îl cunosc sau nu? V-am spus că n-am niciun amestec.

Privise fotografia în treacăt şi fără interes. Stoica i-o întinse, ţinând-o aproape întoarsă.

— E o fotografie veche. Te rog să te uiţi mai bine.

Femeia n-avea cum s-o vadă fără ca s-o ia în mână, şi o luă, dar o puse pe masă aproape imediat.

— De ce spui că-i veche când ştii că nu e? Vrei să mă duci?

Stoica nu simţea nevoia s-o tempereze. De altfel, nu se afla acolo ca să tempereze pe cineva: prefera s-o cunoască pe femeia „ca şi măritată” cu Bobu cam aşa cum era, nu cum, eventual, ar fi vrut să pară. În gama sentimentelor omeneşti, pe care avusese prilejul să le vadă manifestându-se, obrăznicia acestei femei – date fiind împrejurările – 1 se înfăţişa ca o disperată şi inutilă încercare de nesupunere nu faţă de el, ci faţă de tot ce se întâmpla. Şi aşteptând s-o vadă urmând o linie ascendentă, nu intenţiona să facă altceva decât să înregistreze şi să interpreteze…

— Dumneata eşti destul de informată ca să ştii că la un interogatoriu nimeni nu te va opri să negi orice mi-ai spune acum.

— Deci discutăm numai aşa, în dorul lelii…

— Asta depinde de dumneata.

— Eu n-am niciun chei de nimic. Ştiu ce-o să se întâmple, ştiu ce se întâmplă cu cineva care ajunge în astfel de situaţii, dar nu-mi pasă. Am pierdut doi ani sortând fructe, o să mai pierd şi alţii aşteptându-i pe Bobu. Ei şi?

— De unde ştii că fotografia nu-i veche:

— După pălărie. O pălărie nouă, aşa cum se poartă, acum, n-are ce căuta într-o fotografie veche. Nu-i aşa? s

Râse satisfăcută. Era prima oară când râdea, şi Stoica nu se putu abţine să constate că râdea frumos. Bruna asta cu ochi verzi, cu părul căzându-i liber pe umeri, zveltă, cu picioarele lungi, bruna asta insolentă, în care marinarul grec o redescoperise pe Lais, se arăta gata să-l aştepte pe Bobu, cu un copil.

— Nu înţeleg…

— Duma îşi schimba pălăriile cam o dată pe lună. Şi asta de aici cred că e ultima. Pălărie de primăvară…

— Deci l-ai cunoscut?

— Şi ce-i cu asta? Vrei să ştii ce-am făcut eu? Odată l-am lăsat să plătească un coniac, altă dată un, Cinzano”, a treia oară…»

— A treia oară?

— Ai vrea să auzi cine ştie ce picanterii, nu-i aşa? Grozav vă plac picanteriile vouă ăstora cu mutre serioase…

— Maică, de ce îl jigneşti?

— Dumnealui mu se supără. E obişnuit. Păcindu-şi şi meseria cu un anumit fel de oameni, s-a obişnuit. Ei, află, domnule că nu s-a întâmplat nimic. Mi-a făcut curte şi n-am acceptat.

Stoica răpase calm, şi încă fără niciun efort. Bătrâna

se ridicase; stătea cu mâna la gură. Mâna îi tremura. O mână muncită, însemnată de reumatism, puternică însă, aproape bărbătească.

— Aha! înţeleg… Şi femeia începu din nou să râdă. Înţeleg! Vrei să zici că Bobu a sărit la Duma ca să se răzbune, din gelozie adică… Povestea cu Duma s-a întâmplat înainte. Înainte de a mă apuca să sortez fructe. Pe Bobu l-am cunoscut după. Sunt aproape trei ani la mijloc.

— Bine, bine, dar Bobu ştia că…

— Bobu nu ştia nimic, îl întrerupse ea. Trecutul meu nu-l interesa.

— Şi, între timp, nu l-ai mai văzut pe Duma?

— Nu.

— Şi totuşi pălăria i-ai văzut-o…

— N-ai înţeles ce-am vrut să spun. De văzut, l-am văzut, se tot plimba prin centru, dar n-am mai vorbit cu el. Cred că asta ai vrut să ştii…

— Şi Bobu când l-a cunoscut?

— Uite, vezi, aici e aici. Poţi să mă crezi sau să nu mă crezi, mi-e totuna. N-am avut niciodată impresia că Bobu îi cunoaşte pe Duma.

— De ce spui *impresia?* Nu puteai să ştii precis?

— Bobu nu-i omul care să vorbească despre toate fleacurile.

— Duma era un fleac?

— Exact. Un fleac cu pălărie, Doamne, iartă-mă. Purta pălării vernil, crem, sinllii, tot culori din astea, de combinezoane.

Bătrâna se aşeză la loc. Urmărea discuţia cu teamă. Acum se uita la Stoica, să vadă ce zice, dar Stoica tăcea.

— Înţelegi? Un tip din ăştia care îşi închipuie că toate femeile se dau în vânt după ei.

— Din cauza pălăriei? întrebă Stoica zâmbind.

— Văd că înţelegi. Acolo tot aşa eşti?

— Unde acolo?

— Unde întotdeauna e unul care bate la maşină tot ce spui.

— Eu lucrez cu magnetofonul.

— Ascultă, ţi-a mai spus cineva că semeni cu Y ves Montând?

— Mi s-a mai spus. Dar probabil că lui Yves Montând nimeni nu-i spune că seamănă cu mine.

— Eşti grozav! Dacă n-ar fi legitimaţia, aş zice că eşti un om ca toţi oamenii. Sau nu trebuia să spun asta?

— Ce mai contează una în plus?

— Cred că nu te aşteptai să mă port ca o fetiţă. Pase iarăşi. Dar râsul nu mai era acelaşi. Şi dispăru repede, înlocuit de o tristeţe care părea adevărată.

— Mai ţii minte ce-a făcut sâmbătă?

— Mi-a spus că se duce la Mamaia, la bowling.

— Pe la ce oră?

— Dimineaţa. Adică nu chiar dimineaţa, că ne-am sculat târziu.

— La douăsprezece, preciză bătrâna. Am auzit la radio ora exactă: era douăsprezece când au plecat.

— V-aţi dus amândoi?

— Am vrut să merg şi eu, dar el mi-a spusea n-o să stea mult şi că sâmbătă e prea multă lume la Ma maia. L-am petrecut până în staţie, el a luat troleul, iar eu am coborât la plajă, la „Trei Papuci”.

— Fără să vă daţi întâlnire?

— A rămas să ne vedem seara, acasă, şi să mergem la o terasă.

— Şi de la plajă unde te-ai dus?

— Am venit acasă şi m-am culcat.

— Aşa este! confirmă bătrâna. A venit acasă şi s-a culcat.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă, am băut amândouă câte o cafea. Femeia îşi duse mâna la frunte; Na, c-am uitat să-ţi lac şi dumitale

o cafea! Adică, n-am uitat, dar când te-am văzut, mai degrabă ţi-aş fi dat să bei cucută, zău aşa.

— Nici acum nu-i târziu. Poţi s-o pui în cafea.

— Fac eu cafeaua, zise bătrâna şi se ridică.

— Ba las' că i-o fac eu. Matale nu ştii unde-i cucuta.

Şi ieşi repede, descoperind o uşă mascată cu un covor.

Bătrâna începu să plângă. Plângea încet, aproape fără lacrimi. Se întoarse cu spatele. Apoi deschise un bufet şi îşi făcu de lucru cu un borcan de dulceaţă. La început, Stoica se aşteptase să le vadă pe amândouă plângând. Dar ele trăiau nenorocirea cu o nepăsare ciudată, sau poate prefăcută, sau plânseseră prea mult până atunci. Lacrimile târzii îl stinghereau, nu ştia ce să spună, ar fi fost absurd ca tocmai el s-o consoleze pe mama lui Bobu.

— Băiatul mamei… băiatul mamei… murmura bătrâna încet, pe urmă oftă şi, când se întoarse, faţa 51 era uscată.

— N-ai nicio bănuială?

— Niciuna, maică, niciuna. Dacă aş avea vreo bănuială, aş spune. Eu tot nu cred că-i adevărat. Trebuie să fie ceva… o încurcătură. Bobu nu-i uşă de biserică. Copil crescut fără tată, dar… Şi bătrâna clătină din cap, negând.

— Matale tot Bobu. Îi spui?

— Aşa i-am spus de la început. Era rotunjor şi-i plăcea să se dea de-a dura.

Florica Barbu se întoarse cu cafelele. În locul halatului de baie purta, acum, o rochie uşoară, albastră, cu cercuri galbene.

— Cum de v-aţi ales meseria asta? întrebă ea, pe neaşteptate.

— Cineva trebuie s-o facă, nu? Dar de ce îmi vorbeşti atât de politicos? Am îmbătrânit cumva în timp ce făceai cafeaua?

— M-am gândit şi eu că cineva tot trebuie să facă

meseria asta şi e mai bine s-o facă unul ca dumneata.

— Sper că n-ai renunţat la cucută.

— Ai să vezi, singur dacă am renunţat sau nu.

— Pofteşte şi o linguriţă de dulceaţă, maică.

— Să ştii că nu vrem să vă îndulcim ca să vă purtaţi bine cu Bobu. Am vrut numai să văd ce-aveţi să faceţi. Aseară a fost la iloi avocatul… Şi nu s-a atins de nimic. Nici apă n-a băut.

— Poate că nu i-a fost sete, interveni bătrâna.

— V-aţi şi gândit la avocat?

— Ce era să facem? Cu cine să ne sfătuim? vorbi tot bătrâna, în timp ce femeia turna apă minerală dintr-o sticlă aburită. Domnul Şarcu e un avocat bun, nu-i aşa? L-a mai apărat o dată.

Stoica aprobă cu un semn din cap, deşi nu-l cunoştea pe avocat decât din auzite. Concentrată, cu zahăr puţin, cafeaua îi plăcea.

— Eu m-am gândit la Şarcu! spuse femeia. L-am văzut atunci, sâmbătă seara, la „Zorile”. Nu ştiam că o să avem nevoie de el.

— Mulţumesc! A fost bună, foarte bună, mai ales că e prima pe ziua de azi.1

Se gândi că renunţase la cafeaua de dimineaţă pentru că ţinuse să discute cu colonelul despre căzui Bobu înainte de ora rapoartelor; şi se mai gândi că acceptând s-o bea aici, făcea unul din lucrurile acelea care îi intrigau pe mulţi colegi, deşi regulamentul nu le interzicea. „Trebuie să păstrăm o anumită distanţă, susţineau ei”. Şi el era de acord în principiu, dar practica proprie îi demonstra că nu prestigiul acesta îl interesa în primul rând.

— Va să zică v-aţi băut cafeaua. Şi după aceea ce-ai făcut?

— Nimic. L-am aşteptat până pe la nouă, când m-am dus cu o prietenă la „Zorile”.

— Cum o cheamă pe prietenă?

— Ca şi pe mine: Florica, Dar ei i se spune Ciocârlia

şi nu-i o femeie neserioasă, nici n-a fost.

—” Unde lucrează?

— Nu lucrează nicăieri. Logodnicul ei e vaporean.

— Numai voi două aţi fost?

— Numai noi. Dar ştiam că trebuia să vină şi Bobu. I-am lăsat vorbă unde suntem.

— Şi pe urmă?

— Am stat până ne-am plictisit. Ne-am întors acasă pe jos. Era trecut de unsprezece. Dimineaţa m-au trezit oamenii dumitale.

— Domnul avocat, interveni bătrâna, zice că totul o să se aranjeze…

— M-am gândit la el fiindcă-l văzusem la „ZorilfŞ. E un tip serios, nu ca celălalt.

— Care celălalt?

— Duma.

— Duma nu mai e în niciun fel. Stoica se ridica. S-ar putea să mai am nevoie de dumneata.

— Pot fi chemată la telefon.

— Aveţi telefon?

— N-avem. Dar au vecinii.

Femeia îi spuse numărul de telefon şi-l petrecu până la portiţă. Bătrâna rămase în prag. Câinele nu-i dădu nici acum atenţie lui Stoica, totuşi, când auzi portiţa, lătra în silă o dată şi se retrase după o ladă „la umbră.

— M-ai găsit cam mârâită, spuse femeia. Cred că înţelegi…

— Înţeleg!

— Sunt sigură că înţelegi. Şi continuă fără legătură: La urma urmei, în toate chestiile astea nu voi sunteţi cei care începeţi. Aşa zicea şi Bobu.

Pe masa de lucru, sub scrumiera masivă în care rareori stingea câte o ţigară, Stoica găsi un bileti *Vă rog să-mi telefonaţi. Popescu.*

Formă un număr de interior. În clădirea cu patru etaje se aflau – are şi hazardul umor – patru Popeşti, câte

unul de fiecare etaj: Pradu Popescu, Lucian Popescu, Victor Popescu şi Popescu pur şi simplu. Despre acest ultim Popescu, corespunzând etajului patru, se spunea că până şi nevastă-sa i se adresa cu Popescule… El însuşi nu-şi rostea prenumele – Hanibal – decât când îl obliga cine ştie ce împrejurare. Diminutivul era acceptabil: Bal di Dar numai părinţii şi foştii colegi de liceu îi spuneau Baldi. Pentru toţi era Popescu pur şi simplu. Căpitanul Popescu. Poate şi din cauza înfăţişării, în deplină concordanţă cu Popescu, ilustrând perfect acei „semne particulare n-are", dar în orice caz şi datorită faptului că, pe plan profesional, în specialitatea sa, unul era Popescu şi n-aveai cum să-l confunzi, chiar de-ar fi lucrat cu zece Popeşti.

Stoica şi-l imagină la capătul firului, într-o încăpere mare, cu aspect de bibliotecă: multe mese, lămpi de birou ca nişte gâturi de girafă, în diferite poziţii, pe fiecare masă. De jur-împrejur, lăsând libere numai uşa şi ferestrele, fişiere metalice. Ceva mai tare nu se vorbea decât la telefon.

— Alo! Da! Eu sunt, Popescu. Cobor imediat.

Şi după trei minute îl avu în faţă.

— Scrisoarea asta a venit pe numele tău. Dar e unul la registratură care a deschis-o. Pesemne din exces de zei, pentru că a preluat iniţiativa şi mi-a trimis-o mie. Oricum, tot va copia de o sută de ori articolul cu privire la secretul corespondenţei. Şi mai e unul care a citit-o. Căpitanul Popescu îşi ciupi bărbia. Din păcate, nu pot să-l sancţionez, pentru că acela sunt eu. Când văd un plic pe biroul meu, nu mai citesc adresa.

— Sper că nu-i o epistolă de amor…

— Citeşte-o şi ai să vezi!

Stoica citi cu glas tare:

„Stimate domnule căpitan – *i*

Sâmbătă 15 iulie, a.c., dup «ora închiderii în braseria *Ancora* s-au găsit, ca de obicei, diverse bucăţi de hârtie scrise. Două din acestea au următorul conţinut: unu. *Şi*

dacă te-am iubit în tăcere, a fost numai fiindcă ai vorbit tu tot timpul. Mie personal nu mi se pare nimic suspect aici, dar poate că dumneavoastră o să aveţi o altă părere. S-ar putea să fie un limbaj cifrat. *2. În seara asta la 11!*

Ori crima s-a comis în jurul orei 23! Eu nu dispun de mijloace ştiinţifice ca să analizez scrieri şi amprente. Rămân la dispoziţia dumneavoastră. (Dacă mâna din umbră mi-ar aparţine mie, v-aş trimite scrisoarea asta ca să vă induc în eroare.) V.I. P.S. Anexez cele două însemnări în original. V.I".

Căpitanul Stoica zâmbi şi-l privi pe Popescu. Nimic nu trăda nerăbdarea lui Popescu de a-şi spune părerea, însă Stoica îşi cunoştea colegul, ştia că ar fi fost o dovadă de cruzime să nu manifeste niciun interes. Scrisoarea reuşise să-l amuze, îl amuza faptul că barmanul Gil se dovedise atât de tipicar şi atât de naivr, reuşise să-l scoată din starea de nemulţumire nedesluşită cu gust de cucută, totuşi ar fi dorit să revină la starea aceea şi la măsurile pe care trebuia să le ia, mai urgente decât misiva adusă de Popescu. Dar Popescu aştepta. Aştepta întrebarea pe care Stoica i-o şi puse:

— Ce părere ai?

— Acest I.V. – e vorba de un bărbat – nu figurează în evidenţa mea. Spirit agitat, grăbit, cam dezordonat, dominat de fantezie. Ar putea fi, cred, un bun impresar. Vreau să spun că e perseverent sau poate fi determinat să fie.

— Şi toate astea reies din cele câteva rânduri?

— E suficient un singur rând. În cazul celui de-al doilea bilet, cred că e vorba de o femeie. Dar tot aşa de bine ar putea fi şi un bărbat. Incertitudinea, singură de altfel, constituie, prin ea însăşi, un indiciu.

— N-aş zice că sesizez nuanţa.

— O clipă! Trebuie să ştii că unele preocupări – artistice ori tangente cu arta, evidente aici – nivelează deosebirile dintre sexe. Vorbesc pe plan grafologic. Scrisul

unor oameni de litere e o dovadă clară. În concluzie: o persoană cultivată, ordonată, puţin afectată. Fire meditativă, cunoscând, ca să zicem aşa, voluptatea tristeţii, fără a fi net pesimistă. Nu m-ar mira să aflu că e un poet.

— Sau o poetă…

— Da. Sau o poetă. Deosebirea nu-i prea mare.

— Ştiu eu… Şi primul bhet?

— Un bărbat. Autoritar, energic, sigur pe sine, destul de zgârcit şi optimist. Optimist, pentru că nu se poate concepe decât în capul mesei. Nici vorbă de limbaj cifrat. Îmi închipui că şi-a notat textul ca pe o ciudăţenie.

— Ciudăţenie?!

— Situaţia e străină de el. Nu-i omul care să tacă. Dimpotrivă.

— Eşti un geniu, Popescule! Dar nu te ştiam grafolog.

— Pardon! Nici nu sunt grafolog. Şi clacă vej să ştii, nu dau doi bani pe grafologie.

— Atunci?

— E o chestiune de intuiţiei

— Ceva ca ghicitul în cafea…

— Mă jigneşti. Nu uita că eu dispun de un laborator.

— Este exact ceea ce nu uit nicio clipă. Şi tocmai de asta nu-nţeleg…

— Ce-i atât de greu de înţeles? Colecţionez scrisori. Aşa cum alţii colecţionează fotografii. Adevărul e că şi fotografii colecţionez. De fapt, întregul laborator e un fel de colecţie, un fel de muzeu al moravurilor.

— Pe care le deduci.

— Întocmai. Le deduc. În sfârşit, ţi-a căzut n-o. Anchetatorilor le furnizez date precise, obţinute prin metode ştiinţifice. Dar rămân o mulţime de alte date, care mă interesează în aceeaşi măsură. Un magistrat n-ar avea ce face cu ele; ştiu însă că pe un romancier l-ar entuziasma.

— Înţeleg, înţeleg tot ce spui, totuşi în cazul de faţă

te-ai rezumat la o demonstraţie de…

— De grafologie?! Nu. În primul rând, pentru că ştiu că V.I., semnatarul scrisorii, nu-i altul decât Gil, barmanul, ori pe Gil îl cunosc, n-am nevoie să-i văd scrisul.

— Dar biletele?

— Biletele… Am glumit şi eu. O clipă! Nu-i cazul să faci mutra asta. Ştii doar că orice glumă are şi partea ei serioasă. Acuma sper că te-ai lămurit. Dar ce-i cu tine? Asta-i a doua ţigară pe care o aprinzi de când sunt aici.

— Sunt bine dispus. Sunt atât de bine dispus, cum nici nu-ţi poţi imagina.

— Care va să zică, aşa stau lucrurile…

— Cam aşa.

— Drept să-ţi spun, nu mă aşteptam.

— La ce nu te aşteptai?

— La rezistenţa asta a lui Bobu.

— Aici nu-i vorba de Bobu, ţinu să precizeze căpitanul Stoica.

— Atunci de cine e vorba?

— Presupun că e un bărbat. Dar tot aşa de bine ar putea fi şi o femeie. Incertitudinea – una din multele incertitudini – nu constituie, prin ea însăşi, niciun fel de indiciu.

Parafrazându-l, Stoica îi imitase şi tenul.

— Şi eu care te luasem în serios…

— Din păcate, am toate motivele să fiu tot atât de serios

— Inutil! îl întrerupse Popescu. Cu tine îmi pierd vremea. Aşa cum şi-o pierde şi Bobu şi celălalt pe care-l cauţi.

— Ce vrei să spui?

— Ştii tu bine ce vreau să spun.

— Zău dacă ştiu.

— Nu-i nimic, ai să afli! Eşti ca un şperaclu.

— Ca un şperaclu?

— Întocmai. Sau ca picătura de apă care mai

devreme sau mai târziu străpunge şi ţeasta cea mai rezistentă. V

— Bine, bine, dar unde e ţeasta?

— Ai s-o găseşti tu! mai ai ceva

— Mai am. Şi Stoica scoase din carnet fotografia lui Duma… Sunt aici nişte amprente. Proaspete. Te-aş ruga să pui pe cineva să le compare cu cele rămase neidentificate de pe plicul cu bani.

— Şi altceva?

— Deocamdată atât.

— În ordine…

Popescu ieşi repede ca să nu-i mai lase timp de replică. Şi Stoica se întreba de ce dorea ca presupunerea lui să fie infirmată.

Telefonul sună.

— Ţi le-am *citit* chiar eu. Asculţi?

— Ascult.

— Două persoane, în afară de tine şi de Vasiliu, au atins fotografia. Una din ele a pus mâna şi pe plicul cu cele două mii de lei. O mână cu degete mici, delicate…

— Mulţumesc!

— Nu pari prea încântat. Te aşteptai la altceva?

— Nu, nu mă aşteptam la altceva

— Atunci?

— O să-ţi explic altă dată.

Ştia că n-o să-i explice niciodată nimic. În definitiv, căpitanul Popescu avea un avantaj şi era mal bine pentru el să-l păstreze; avantajul oamenilor de laborator, fie de aici, fie din spitale, oameni într-o permanentă legătură cu boala, dar scutiţi de contactul nemijlocit cu bolnavii. Una e să observi şi să descrii microbi şi virusuri, celule răzvrătite de cancer şi substanţe care otrăvesc sângele, toate acestea sugerând, fireşte, hidoşenia bolii, totuşi înfăţişându-se deseori ca nişte imagini de caleidoscop, şi cu totul altceva e să vezi oameni zbătându-se într-o luptă inegală şi de atâtea ori inutilă cu boala. Se înţelege că te obişnuieşti,

trebuie să te obişnuieşti, şi cu atât mai ciudat este să te pomeneşti câteodată reacţionând ca un student la prima lecţie practică lângă patul bolnavului.

7

— De ce minţi?

— Nu mint, dom'le căpitan.

— De cine ţi-e teamă?

Bobu nu răspunse. Şedea ghemuit şi-l privea ca un câine hăituit, care aşteaptă lovituri.

— În închisoare o să ai o gardă specială, n-are de ce să-ţi fie teamă. Omul pe care nu vrei să-l divulgi nu mai poate să-ţi facă nimic. Şi asta mulţi ani de acum încolo.

— N-am vrut să-l omor.

— Erai beat şi aveai mare nevoie de bani… Cunosc povestea, am învăţat-o pe de rost, aşa cum şi dumneata, domnule Paraschiv, ai învăţat-o înainte. Degeaba încerci s-o faci pe prostul. M-ai înţeles foarte bine. Când te-ai dus la „Ancora 4, plicul cu cele două mii de lei îl aveai în buzunar.

— Nu-i adevărat!

— Dovada e aici! şi Stoica ciocăni dosarul pe care Bobu îşi citi numele. Şi acum vorbeşte!

Bobu tăcea. Privea în gol.

— N-ai învăţat şi o altă poveste, pentru orice eventualitate?

Urmărea faţa lui Bobu, crispată, căutătura piezişă a omului care îşi jascunde boala şi aştepta, lăsând secundele să opereze ca picătura chinezească.

— Aveam plicul la mine, clar n-am vrut să-l omor… Nimeni nu mi-a cerut să-l omor…

— Cine şi când ţi l-a dat?

— Tot ei.

— Care el? Tânărul sau… celălalt?

— Tânărul. Altcineva nu s-a mai amestecat în treaba asta.

— Când ţi l-a dat?

— Cu o seară înainte.

— Şi unde?

— La „Victori a”.

— Îl vedeai prima oară! Pe Duma nici nu-l cunoştea! dar erai beat şi aveai mare nevoie de bani. Asta-i povestea, pe scurt, nu?

Bobu aprobă dând din cap, pe urmă precizăt

— Atunci nu eram beat.

— De ce v-aţi mai întâlnit la „Ancora”?

— Ca să-mi facă semn când va trece avocatul.

— Şi ca să fie sigur că n-o să te răzgmdeşfi…

Căpitanul Stoica se ridică şi trecu în spatele lu’! Bobu. Acesta nu se întoarse.

— De ce n-ai spus până acum că v-aţi întâlnit cu o seară înainte? Minciuna asta n-avea la ce să-ţi folosească.

— Nici eu nu ştiu de ce. Când am văzut ce s-a întâmplat, parcă mi-a dat cineva cu o măciucă în cap.

— Nu mai spune! Cu o măciucă în cap! Şi totuşi ai încercat să fugi… Stoica veni din nou în faţa lui Bobu, împinse scaunul şi rămase în picioare. Va să zică ai înfipt cuţitul între omoplaţi, omul a căzut, iar dumneata, văzând ce s-a întâmplat, te-ai îngrozit. Dar ce-ai văzut? Acolo era aproape întuneric, n-aveai cum să-ţi dai seama că i-ai ucis. Adevărul e altul, domnule Paraschiv. De văzut, nu l-ai văzut decât căzând, şi asta nu însemna că a murit, dar dumneata ştiai că lovitura pe care i-ai aplicat-o nu dă greş. Dacă ai fi aflat că n-a murit, atunci te-ai fi mirat.

— Pentru două mii de lei?!

— Nu, nu pentru două mii de lei. Altul a fost preţul. Şi acesta s-a stabilit la „Victoria14. Acolo aţi ticluit şi povestea pe care o tot repeţi ca să dovedeşti nepremeditarea.

— N-am vrut să-l omor, dom’le căpitan, să mă bată Dumnezeu dacă am vrut să-l omor.

— Iar începi? Când te vei hotărî să spui adevărul, să mă anunţi. Acum poţi să pleci!

Bobu se ridică. Înalt, puternic, cu o faţă mare, puţin

congestionată, cu ochi căprui şi luminoşi, abia însurit, nu era un om şters. Încerca să pară umil, ceea ce – cu statura lui – nu-i reuşea. Ajunse aproape de uşă, când Stoica îl opri;

— O clipă! De ce Florica Barbu, viitoarea ta soţie, n-a vrut să primească banii?

Întrebarea îl descumpănise. Părea că o repetă în gând ca să-i pătrundă mai bine înţelesul.

— Cum să zic, dom'le căpitan… Mi-a cerut să-i spun despre ce e vorba.

— Şi?

— Şi n-aveam cum să-i spun.

— Nu puteai să născoceşti ceva? Tocmai dimineaţa…

— Nu-nţeleg! îngăimă Bobu.

— Nici nu trebuie să înţelegi. Nu era prima oară când îi dădeai bani. Atunci de ce tocmai banii aceştia n-a vrut să-i primească? Răspunde!

— Nu ştiu, dom'le căpitan. Banii-erau pentru ea, altfel nu mă băgăm în treaba asta.

— Deci nu vrei să spui.

— Dacă nu ştiu, dom'le căpitan… Ne-am şi certat din cauza nenorociţilor ăstora de bani.

— S-a mai întâmplat ca vreodată să refuze bani?

— Nu, nu s-a mai întâmplat.

— Păi vezi!

— Nici eu n-am înţeles ce era cu ea. De când cu copilul, nu ne mai înţelegem.

— Altă placă, acelaşi cântec. Când i-ai dat banii?

— Când m-am întors de la „Victoria". Pe la unu.

— Nu dormea?

— Dormea, dar se trezise.

— Şi cum s-au petrecut lucrurile?

— I-am dat plicul „ea s-a uitat să vadă ce-i înăuntru, a văzut banii, m-a întrebat de unde-i am, i-am spus că nu-i treaba ei şi mi-a aruncat plicul în faţă.

— Ce ţi-a spus?

Bobu. Se uită în lături.

— Că sunt un nenorocit de bişniţar.

— Se aştepta la o sumă mai mare?

— Cu o zi înainte îi dădusem câţiva poli. I-a luat fără să spună nimic. A ştiut de la început că nu sunt decât un nenorocit de bişniţar.

Era prima oară când căpitanul Stoica nu punea la îndoială spusele lui Bobu, dar după ce uşa se închise în urma lui, se iviră noi semne de întrebare* şi nu mai fu atât de sigur că lucrurile se petrecuseră aşa cum i se relataseră. Îşi privi ceasul şi chemă poarta. Florica Barbu se dovedea a fi punctuală. Deschise fereastra. Pe Bulevard se aprindeau luminile, maşinile goneau în ambele sensuri; seara avea ceva de seară de sâmbătă.

Când femeia îşi făcu apariţia, Stoica înţelese de ce marinarul grec, sau cine o fi fost, o supranumise Lais. Într-o rochie albă, simplă, fără nicio podoabă, machiată minuţios, cu părul liber, deşi se străduia să arboreze un aer sobru, totuşi femeia te ducea cu gândul la fructele uşor de ajuns.

— Îmi închipui că nu te aşteptai să fii chemată chiar azi.

Femeia nu spuse nimic şi nu schiţă niciun gest.

— Azi-dimineaţă ai minţit. Acum eşti dispusă să spui adevărul?

Femeia tăcea.

— Ce aştepţi? Vorbeşte?

— Magnetofonul. Aştept să-i daţi drumul.

Stoica trebui să facă un efort ca să nu zâmbească.

— La magnetofon vom recurge în prezenţa procurorului, dacă va fi cazul. Mi-ai spus că n-ai niciun amestec, că n-ai participat în niciun fel la crimă. Susţii şi acum acelaşi lucru?

— Bineînţeles.

— De ce n-ai vrut să primeşti plicul cu bani, pe care ţi l-a dat logodnicul dumitale?

— Ce legătură are asta cu crima?

— Dumneata o ştii mai bine decât mine.

— Nu ştiu nimic.

Insolenţa dispăruse. Acum o înlocuia o bizară impasibilitate. Femeia nu tresărise la nicio întrebare, ca şi cum ar fi auzit exact întrebările la care se aştepta şi nici asprimea lui nu părea s-o fi surprins.

— I-ai spus vreodată logodnicului dumitale că nu-ţi ajung banii pe care-i câştiga… aşa cum îi câştiga?

— Dumneavoastră vă ajung banii?

— Te rog să răspunzi la ceea ce te întreb!

— Sigur că i-am spus…

— Şi totuşi, când ţi-a adus două mii de lei, nu le-ai primit. Trebuie că ai avut un motiv ca să faci asta, nu?

Femeia ridică din umeri. Amândoi, ea şi Bobu, se comportau nefiresc, derutant… Răspunsurile, chiar când păreau ferme, sunau ca nişte replici preluate mecanic.

Era ceva tulbure în această femeie. În unele momente te făcea să te gândeşti la acele femei singure, pe care le vezi cu un geamantănaş în mână, pe un peron de gară, sau la o măsuţă stingheră într-o cofetărie, sau întârziind nefiresc de mult în faţa unei vitrine cu lucruri ieftine, sau pur şi simpluaşteptând un tramvai, şi ai vrea să le întrebi dacă n-ai putea să le fii de folos, pentru că par dezorientate, singurătatea prelungită le face să pară dezorientate, dar de cele mai multe ori te abţii şi ele trec, ori treci tu şi nu le mai vezi niciodată. Rămâi, uneori, cu un regret nedesluşit, şi te simţi ca pe un drum de toamnă cu frunze duse de vânt.

— Ştiai cum făcuse rost de bani?

— Nu ştiam, dar nu-mi era greu să-mi închipui.

— Şi nu l-ai întrebat?

— Nu mai ţin. Minte. Poate că l-am întrebat.

— Îmi face impresia că nu-ţi dai seama de gravitatea situaţiei.

— Nu-mi dau seama? Aţi uitat că aştept un copil?

— Atunci de ce nu vorbeşti?

— L-am întrebat. Şi n-a vrut să-mi răspundă.

— Asta nu te-a mirat?

— De mirat nu m-a mirat, dar mi-a fost teamă.

— Adică? r

— Adică m-am gândit că trebuie să fie ceva la mijloc dacă nu-i convine să spună. Două mii de lei câştigaţi într-o singură seară…

— Fumezi?

— Fumez. Dar am observat că dumneavoastră nu fumaţi.

— Poftim!

— Mulţumesc!

Îşi aprinse şi Stoica o ţigară. Privind-o pe numita Lais, avea impresia că are în faţa lui o marionetă manevrată de o mână pricepută.

— Întotdeauna a fost ceva la mijloc şi nu te-ai speriat. E timpul să vorbeşti serios. De ce n-ai primit banii?

— V-am spus…

— N-ai spus nimic.

Femeia se ridică.

— Vreţi să mă scoateţi complice la crimă? Toată chestia asta cu banii e o aiureală. N-am ştiut şi nu ştiu nimic. Şi nici acum nu înţeleg ce vreţi de la mine.

— Calm, domnişoară, calm! Singurul lucru pe care ţi-l cer deocamdată e să-mi spui de ce n-ai luat banii. Clar?

— Am vrut să vă spun. Dar n-o să mă credeţi.

Femeia se aşează din nou, strivi ţigara în scrumieră. Şi luă alta din pachetul pe care Stoica îl lăsase pe masă. Marioneta dispăruse. Şi nepăsarea iniţială dispăruse.

— În ziua aceea mă gândisem prima oară la copil ca la ceva adevărat. Asta din cauza bătrânei care se apucase să-i facă o cămăşuţă. Copilul lui Bobu. Al lui Bobu şi al meu. Am luat cămăşuţă şi am rupt-o. Ce-am simţit atunci, am simţit şi când am văzut banii.

— Se vede că Bobu nu s-a gândit la copil ca la ceva

adevărat…

— Greşiţi! mai mult el vorbea de copil.

— Vorbea de copil şi îşi pregătea cuţitul.

— Spuneaţi că vreţi să vă ajut. Nici eu şi nici bătrâna nu pricepem ce s-a întâmplat. Bobu nu-i omul care nitam-nisam să înfigă cuţitul, şi încă în cineva pe care nici nu-l cunoaşte. Şi chiar dacă l-ar fi cunoscut şi cine ştie ce ar fi avut cu e, tot nu făcea una ca asta.

— Dar a făcut-o. Şi în loc să spună adevărul, inventează tot felul de poveşti. Iar dumneata de ce m-ai minţit azi-dimineaţă?

— Chestia cu banii?

5 – Jocul nu mai are rost

— Exact.

— Pentru că nu m-aţi întrebat şi pentru că nici nu m-am gândit la banii aceia. Doar nu s-a apucat să se repeadă, la om cu cuţitul în mină pentru două mii de lei… Vreau să zic… chiar dacă l-a ucis din greşeală… Avocatul…

— Ce-i cu avocatul?

— Avocatul nu ştie încă nimic, dar aşa spunea, că poate l-a ucis din greşeală.

— Voind să-l sperie sau cum?

— Ei, să-l sperie… Dar el de ce nu vă spune ce s-a întâmplat? De ce se teme?

— Asta numai el o ştie.

— Şi chiar nu spune?

— Poveşti…

— Dacă a fost o greşeală, avocatul a zis că-l apără, dacă nu…

— Dacă nu, nu-l apără?

— Ba-l apăi a, dar…

— Ce te face să crezi că Bobu se teme?

— Nici eu nu ştiu ce să mai cred. Dacă nu se teme, atunci de ce nu vorbeşte?

— Crezi că există cineva, vreun tovarăş de combinaţii, sau ştiu eu cine, care putea să-i ceară să-l

atace pe Duma? Gândeşte-te bine înainte de a răspunde.

— Nu văd cine ar putea să fie.

— Deci nu bănuieşti pe nimeni?

— Pe nimeni. Şi dacă ar fi, de ce Bobu nu l-ar spune? Ca să-i dea copilului un tată criminal?

— Mulţumesc, domnişoară! Pentru azi ajunge.

Neştiind că Stoica apăsase pe butonul fixat de masă şi neauzind nici uşa, femeia tresări când văzu acolo un bărbat în uniformă.

— Dumnealui te va conduce. Buna seara!

— Bună seara.

Enumera diversele înfăţişări ale femeii – insolentă, sentimentală, dispreţuitoare, prietenoasă, impasibilă, binevoitoare – când în birou intră colonelul Serion.

— Intenţionezi să-ţi petreci noaptea aici?

Schiţând o jumătate de zâmbet, căpitanul Stoica îşi ocoli fără rost biroul, revenind de unde plecase şi nu spuse nimic.

— Eşti cam obosit.

— Obosit? N-am de ce să fiu obosit. Dar am un creier numai bun de dat la curăţat…

— Atunci se impun măsuri urgente! Şi uite ce ţi-aş propune eu, dacă… n-ai nimic împotrivă. Să ne invităm nevestele la o bere. Până la sosirea lor, o să tragem şi o raită prin labirintul dumitale. De acord?

— De acord!

Dar căpitanul Stoica era atât de nerăbdător să se consulte cu colonelul Serion, încât drumul spre „Terasa Farului” trecu prin labirint. Îl străbătură discutând, dacă se Poate numi discuţie monologul căpitanului, întrerupt din când în când doar de câte un gest sau de câte un „hm” al colonelului. Serion nu vorbi decât la masă, după ce-şi goli paharul.

— N-aş zice că n-ai înaintat. Dimpotrivă. Piesele anonime cu care s-a deschis jocul au şi început să-şi manifeste identitatea. Altfel ca la şah, e adevărat; aici abia

dacă se ştie care-s albele şi care-s negrele, ca să nu mai vorbim de funcţia fiecăreia. Începutul l-au făcut albele. Bobu este, fără îndoială, o piesă albă, probabil un *pion,* însă tot aşa de bine poate fi un *cal,* o *tură* sau un *nebun.* Fapt e că pe el se contează ca pe un scut *al regelui.* Rămâne să-l plasezi într-o situaţie neprevăzută de adversar. Deţinând avantajul spectatorului, înclin să cred că ai şi făcut-o, cel puţin în parte, insistând asupra plicului cu bani. Să revedem contradicţiile!

— Bobu avea plicul la el drept singura probă materială într-un eşafodaj destul de şubred de argumente pentru o crimă nepremeditată, involuntară. Totuşi, cu o seară înainte, i-a dat acest plic femeii cu care trăieşte, fără a avea motive să se aştepte la un refuz. Admiţând că femeia ar fi luat banii…

— De ce acest risc inutil, care revine şi-n alte împrejurări, încât n-ar fi exclus ca la mijloc să fie o tactică? Aparenţa riscului. Este şi asta o tactică, nu?

— Este. Sigur că este. Vorbind în principiu.

— De pildă, amprentele de pe plic. Când a început, să circule, plicul era imaculat. Apar, mai întâi, amprentele tânărului. Dar sunt aproape convins că i l-a dat altcineva.

— Existenţa acestui *altcineva* pare să fie tot atât de sigură ca şi existenţa acestei sticle cu bere, spuse colonelul Serion scoţând din frapieră o sticlă care se aburi imediat. Şi apropo de aparenţa riscului! Şi-a lăsat amprentele pentru că n-are cazier. Dar n-avea de unde să ştie că un puşti din Franţa o să-l fotografieze…

Colonelul râse mulţumit. După câteva clipe însă se încruntă: orchestra îşi terminase pauza şi ghitarele electrice se angajară într-un veritabil tir de gloanţe sonore. Îl privi pe Stoica şi trase aer în piept ca să poată vorbi mai tare. I

— Vibrează! Vibrează masa. Nu simţi?

— Simt. Vibrează şi ficatul. Şi creierul. Dar se gândea la altceva. Şi după ce-şi bău paharul, se referi la ceea ce îl

obseda: S-ar putea ca toate aceste inadvertenţe să fie ca nişte marcaje puse intenţionat greşit.

— Evident. La asta trebuie să ne aşteptăm întotdeauna.

— Şi mai ales când pentru adversar mişcările noastre sunt, un timp, previzibile. În orice caz, una din primele mişcări o viza pe Florica Barbu.

— Bine, dar refuzul ei de a primi banii nu era previzibil; şi nici explicaţia pe care ţi-a dat-o în Seara asta.

— În cazul când ar fi vorba de o piesă neagră. Dar dacă e albă, şi prima mişcare revenindu-i *regelui,* acesta a instruit-o…

— Intuiţia ce zice? Albă sau neagră?

— Nu ştiu. Îşi schimbă culoarea ca un cameleon.

— Poate că nici ea nu ştie de partea cui trebuie să joace. Dar se va decide repede. Ai aflat ceva despre Duma?

— Destule.

— Atunci e bine. Cine să te pună pe urmele asasinului dacă nu victima? Dar să nu uit! l-am întrebat pe partenerul meu, despre care mi se pare că ţi-am mai vorbit, ce anume îl obseda pe Duma.

— Pălăriile!

— Poftim?!

— Vreau să spun că îşi schimba mereu pălăria.

— Este o caracteristică, dar nu una care să-l fi deranjat pe partenerul meu de şah. Japonia îl obseda.

— Japonia?!

— Ei da, Japonia. Avea ideile lui despre Japonia; când începea să-şi dezvolte tema preferată, nu mai termina, iar la şah, precum ştii, nu se vorbeşte.

— Şi credeţi că ideile lui despre Japonia…

— Nu cred nimic. Sigur este însă că trebuie, suntem obligaţi să ieşim din labirint. Soţiile noastre ne caută.

3

Miercuri 9 *iulie, ora 10. Căpitanul mi-a mulţumiţi pentru cele două bilete şi le-a cerut şi pe celelalte. I-am*

arătat şi lista obiectelor găsite. Nu s-a mulţumit cu lista. A vrut să le vadă. Noroc că le-am păstrat la mine. Hagiescu le-ar fi aruncat. Cel mai mult l-a interesat sacoşa cu sticla de lapte bătut. M-a întrebat, nu ştiu de ce, dacă îmi place laptele bătut. A comandat un şpriţ slab, pe care l-a şi băut stând în picioare lângă o masă. Acuma discută cu Ica. Poate voi afla ceva nou. Pentru că Ica mi-a vorbit, în sfârşit, despre drumul la Bucureşti, i-am arătat ce-am scris aici. Are o mulţime de idei fata asta. De exemplu, m-a întrebat de ce n-am trecut-o pe lista suspecţilor şi pe soţia victimei. A văzut-o ieri, la înmormântare, adică atunci când s-a format cortegiul. Nu plângea. Şi era atât de elegantă şi atât de pusă la punct, încât puteai crede că s-a pregătit din timp pentru doliu. Căpitanul a plecat, Ica e ocupată cu doi suedezi care la ora asta iau masa de prânz.

Căpitanul Stoica ceruse ca în timpul absenţei locotenentului Vasiliu să fie asistat de Popişteanu.

Nu prea avusese de ales, fiindcă toţi erau ocupaţi ca de obicei în timpul sezonului, dar probabil că şi în alte împrejurări tot la Popişteanu s-ar fi gândit. 1 – 1 recomandase căpitanul Popescu: „Are stofă băiatul ăsta. Şi principalul e că-i place meseria”. Pentru Stoica era suficient.

Acum polisportivul locotenent Popişteanu îl aştepta pe Aleea Trandafirilor, în preajma locului crimei. Arăta ca un tânăr în vacanţă, nedecis cum să-şi petreacă timpul. Stoica îi zâmbi şi se îndreptară împreună spre blocul M. Unde, în apartamentul 43, locuia Corina Duma.

Din prima clipă, căpitanul Stoica avu impresia că o mai văzuse pe femeia care la întrebarea dacă era Corina Duma răspunse afirmativ, dar nu dădu importanţă faptului. De loc stingherită, agitând. Mereu o sticlă mare, în formă de pară, îi invită să ia loc: însă ea rămase în picioare, pentru că, după cum le spuse, încerca o nouă formulă de cocteil şi era foarte important ca toate să se amestece cât mai bine. Cocteilurile o pasionau, ca personal se mulţumea

doar să le guste, dar era încântată când le vedea apreciaţe de alţii. Şi – o! – era bucuroasă că putea să-şi verifice noua formulă chiar acum, datorită domnilor care – nu-i aşa? – nu o vor refuza, băutura e inofensivă, aproape inofensivă, totul, spexă ea, este dozat cât trebuie, atât cât trebuie dacă se ţine seama că e un amestec de băuturi pentru femei, dar având în vedere ora destul de matinală… Vorbea degajat, cu tonul cel mai natural, şi căpitanul Stoica, gândindu-se că locotenentul Popişteanu, se întreba poate dacă nu cumva – în ciuda explicării rostului lor acolo – nu erau luaţi drept alţii, fu mulţumit văzându-l instalat comod într-un fotoliu şi comportându-se ca un musafir obişnuit.

Înaltă, blondă, foarte bine făcută, cu părul strâns într-un coc, nefardată, purtând ceva care nu era nici rochie, nici halat, ceva care părea transparent, deşi nu era, răspândind la fiecare mişcare un miros accentuat de lavandă ambrată, Corina Duma nu tăcu decât când fiecare avu paharul său în faţă, pe o măsuţă joasă, şi când, ridicându-l pe al ei, îi îndemnă s-o imite. Stoica se conformă, urmat imediat de Popişteanu; băutura îi plăcu, îi plăcu şi tăcerea în care se degusta, mai ales că sesiza deruta încă bine mascată a femeii care – deşi regizase scena sau tocmai din cauza asta – nu se aşteptase pesemne să-şi vadă imitată atitudinea. În timp ce o privea pe deasupra paharului, impresia că a mai văzut-o deveni certitudine, concretizându-se într-o imagine clară.

— Nu-i aşa că-i grozavă? I-am găsit şi un nume. Toate cocteilurile mele au câte un nume. Acesta se numeşte incertitudine! Ce părere aveţi? Nici dulce, nici amar, destul de tare şi totuşi răcoros. Şi, mai ales, nu poţi fi sigur ce conţine.

Decis să schimbe atmosfera, Stoica se întrebă, care ar fi procedeul cel mai nimerit şi, după o scurtă cumpănă, apelă la cunoştinţele sale mitologice.

— Eu i-aş spune Surâsul Laodamiei…

— Laodamia… Laodamia… Cine este această

Laodamia?

— Soţia celui dintâi grec care a păşit pe ţărmul troian şi a fost ucis de Hector. Se numea, dacă nu mă înşel, Protesilaus. Ca să-şi poată urma soţul. Laodamia s-a sinucis.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Vreau să spun că admir tăria cu care suportaţi tot ceea ce…

— Nu ştiam că dumneavoastră obişnuiţi să prezentaţi condoleanţe! îl întrerupse ea, renunţând brusc la masca amabilităţii.

— Nu prezint condoleanţe, deşi n-aş vedea de ce n-aş face-o… dacă ar fi cazul.

— Ei bine, nu e cazul! Nu sunt dispusă să joc rolul văduvei neconsolate. Azi e miercuri, nu? Deci au trecut trei zile, destule ca să te obişnuieşti cu gândul că cineva a fost ucis.

În ciuda îndemânării cu care, la nevoie, îşi ascundea reacţiile, Stoica o privi cu stupoare, dar îşi reveni imediat şi rosti pe un ton neutru:

— Acest cineva nu era soţul dumneavoastră?

— Am crezut că sunteţi informaţi. Sau aţi început ancheta cu mine?

— În ce privinţă să fim informaţi?

— În privinţa relaţiilor noastre. Toată lumea ştie că de fapt eram despărţiţi. Dar acestea sunt chestiuni personale. Dacă criminalul n-ar fi fost prins…

— Atunci chestiunile pex-sonale ar fi fost mai puţin personale. Asta vreţi să spuneţi, nu?

— Mă rog, cam asta. M-am gândit că fiind totuşi soţia lui, probabil că aş fi fost suspectată.

— De ce?

— Ştiu eu? În romanele poliţiste aşa se întâmplă… Când e ucis soţul, prima persoană suspectă…

— Depinde! o întrerupse locotenentul Popişteanu.

— Sigur, depinde de împrejurări, ori…

— Nu, nu la împrejurări m-am referit. Depinde de autor. Iertaţi-mă că vă deranjez! V-aş ruga să-mi daţi un pahar cu apă.

— Un pahar cu apă? O clipă. Preferaţi să fie de „Ia frigider?

— Dacă se poate…

Frigiderul se vedea prin uşa deschisă, într-o nişă care îi fusese destinată în holul dintre camere. Corina Duma stătea cu spatele. După un schimb de priviri cu Popişteanu, Stoica se uită în treacăt la mobilierul elegant şi repartizat cu gust, oprindu-se asupra unei vitrine cu tot felul de obiecte despre care era în măsură să ştie că proveneau din Japonia.

— Mulţumesc! Popişteanu sorbi din paharul cu apă, îl luă şi pe celălalt pe care-l goli.

— Răspunzând amabilităţii dumneavoastră, începu Stoica după ce Corina Duma îşi reluă locul, eu v-aş oferi puţină… certitudine. Criminalul n-a fost prins.

Femeia pălise, sau era numai o impresie a lui?

— Cum adică n-a fost prins?! Mie mi s-a comunicat…

— Nu eu am fost cel care v-a comunicat.

— Bine, dar nu mai înţeleg nimic…

— E foarte simplu. Cineva a intenţionat să-l ucidă pe soţul dumneavoastră. Drept armă şi-a ales un cuţit, şi preferând să nu se folosească de propria sa mână, a recurs la serviciile unui profesionist. Nu v-aţi întrebat de ce acest Paraschiv Paraschiv, despre care probabil că n-aţi auzit niciodată, l-a ucis pe soţul dumneavoastră? Ca să fiu sincer, mă aşteptam la o oarecare curiozitate, şi asta chiar în împrejurarea specială la care v-aţi referit…

— Nu m-am întrebat, pentru – că în ultimul timp viaţa soţului meu îmi era ca şi străină.

— Atrăgându-vă atenţia că nu sunteţi obligată să-mi răspundeţi, aş vrea să vă mai pun câteva între ban.

— Vă rog!

— Când s-a produs ruptura?

— Ruptura nu s-a produs dintr-odată. A fost o eroare iniţială, care şi-a spus cuvântul pe parcurs.

— De cât timp eraţi căsătoriţi?

— De opt ani.

— Şi când v-aţi despărţit *de fapt?* Folosesc expresia dumneavoastră.

— Acum un an, un an şi ceva.

— Îmi închipui că atunci totuşi s-a întâmplat ceva, ceva care a declanşat…

— Da, s-a întâmplat. Se umpluse paharul.

— Un pahar de incertitudine? întrebă, candid, locotenentul Popişteanu.

— Asta înseamnă că-mi depreciaţi băutura, replică neîntârziat femeia, surâzând subţire.

— Dimpotrivă! Abia acum apreciem rafinamentul amestecului. Priviţi! Cu un gest aproape teatral, Popişteanu ridică paharul lui Stoica, pe jumătate plin, pentru că al său era gol. Cred că nici dumneavoastră nu v-aţi aşteptat să-şi schimbe culoarea. Şi… şi-o schimbă mereu. Denumindu-l *incertitudine,* v-aţi dovedit inspirată şi din acest punct de Vedere, al culorii adică.

Î, Popişteanu puse paharul pe masă şi nu mai adăugă nimic.

Era evident că divagaţia lui Popişteanu o făcuse să-şi piardă siguranţa. Stoica insistă:

— Şi cine a turnat ultima picătură? Picătura decisivă…

— Ei.

— Intervenise o femeie?

— Da, dar nu e vorba de asta.

— Dacă nu vreţi să continuaţi, putem încheia convorbirea, deşi cred că interesul dumneavoastră…

— Nu ştiu la ce v-ar folosi toate amănuntele acestea. Dar, mă rog, fie. Soţul meu se bucura de o anumită trecere la femei şi asta nu mă deranja. Poate eram prea mândră,

nu-mi dau seama şi nici n-are importanţă. Râdeam împreună de gâsculiţele ameţite de verva unui avocat… încurajat de această falsă situaţie şi lăsându-mă să înţeleg că lucrurile nu mergeau mai departe, soţul meu era atât de încântat de cuceririle sale ieftine, încât nu vedea că devenise ridicol, că amândoi eram ridicoli.

Corina Duma îşi luă paharul şi se uită în el. Vorbise rar şi încet, aproape cu nepăsare. Continuă la fel, însă, treptat, se întristă:

— Speram într-o schimbare. Era, ştiam, o speranţă fără temeiuri, pe care o întreţinea, probabil, eroarea iniţială. Am impresia că v-am dat a înţelege că soţul meu m-a înşelat – şi că, în sfârşit, acesta ar fi fost faptul decisiv. M-am exprimat greşit. A intervenit o femeie… Dar intervenţia ei n-a constat decât într-o fermă punere la punct. Cred că n-are rost să insist. E suficient să vă spun că abia atunci mi-am dat seama cu adevărat până unde era în stare să meargă omul în care nu voisem să-mi pierd încrederea. Radu nu voia să divorţeze de mine.

— Şi de ce nu voia?

— Susţinea că divorţul i-ar dăuna din punct de vedere profesional. Şi mă sfătuia să nu intentez acţiunea, pentru că oricum aş pierde.

— Îmi închipui că era greu de trăit în condiţiile acestea.

— Nu era uşor. Aş fi plecat, dar ştiţi cum e cu locuinţele.

— Cum se numeşte prietenul lui Radu Duma?

— Antoniu. Marius Antoniu. E inginer la Şantierul naval.

…’4 Spuneţi-mi, doamnă Duma, săptămâna trecută, dumneavoastră şi soţul dumneavoastră aţi primit multe vizite?

— Soţul meu nu-şi invita amicii acasă. În ceea ce mă. Priveşte, vizite obişnuite…

— Adică?

— Vreţi să-i enumăr pe toţi?

— Dacă n-aveţi nimic împotrivă…

— Pictorul Mărtoiu cu soţia… Angela Dinu, actriţa… Pia Corbu, o fată care face tot felul de obiecte de artizanat… Adela Marcu, soţia ginecologului… Soţii Iusuzoglu… El e funcţionar, ea e cosmeticiană. Cam aceştia.

— Constănţeni, toţi, da? Dar din alte localităţi, dintre cei veniţi la mare, nu v-a vizitat nimeni?

— Pia Corbu e din Bucureşti.

— Şi aici unde stă?

— Şi-a luat o cameră la Eforie.

— Nord sau Sud?

— Nord.

Stoica scoase din carnet trei fotografii şi le puse pe măsuţă.

— Cunoaşteţi vreuna din persoanele acestea?

Corina Duma luă fotografiile şi le desfăşură ca pe nişte cărţi de joc, cu o singură mână.

Nu le cunosc. Cine. E fata?”

— Prietena ucigaşului.

— Care cred că e acesta, nu-i aşa? Dar niciunul n-are figură de criminal, deşi…

Nemulţumit de revenirea femeii la atitudinea iniţială, când îşi prezentase cocteilul – numai că acum nu era vorba despre cocteiluri, ci despre asasinul bărbatului al cărui nume totuşi îl mai purta –

Stoica o întrerupse:

— Remarcând că aparenţele sunt deseori înşelătoare, ar însemna să repet o banalitate.

— O banalitate de care totuşi nu ţinem seama şi care mereu ne surprinde.

Cu o expresie nouă, stârnită de licărul unui zâmbet ironic, Corina Duma păru să-i cântărească pe amândoi din ochi şi trecu la un subiect neaşteptat; nu pentru că Stoica nu l-ar mai fi auzit – acelaşi subiect îl abordase de foarte

curând şi Florica Barbu – ci pentru că îl luă drept o încercare stângace de a schimba discuţia, ori Corina Duma numai de stângăcie nu dăduse dovadă până atunci.

— Ştiţi, începu ea, e prima oară când mă gândesc mai serios la profesiunea dumneavoastră. Mi se pare cam bizară.

— În ce sens?

— N-aş putea să mă explic. Poate ingratitudinea noastră, a celorlalţi, o face să fie aşa. La un moment dat, mi-am amintit de Charlot. Vă rog să nu vă supăraţi… Când Charlot îl păcăleşte pe veşnicul lui inamic, poliţistul, toată lumea râde. Şi în general lumea nu ţine cu poliţistul. Oare de ce? La urma urmei, poliţistul reprezintă ordinea.

— Da, dar ordinea nu-i în toate părţile aceeaşi şi nici aceeaşi pentru toţi.

— Înţeleg, înţeleg, totuşi… în sfârşit. Sper că nu v-aţi supărat.

Observând, din obişnuinţă, ceea ce la majoritatea oamenilor rămâne în afara controlului, căpitanul

Stoica zăbovi câteva clipe asupra mâinilor femeii: stingă se odihnea pe braţul fotoliului; dreapta, cu palma pe jumătate desfăcută, întoarsă pe genunchi, ca o pasăre, ca o pasăre obosită. Pregătind mişcarea următoare, n-ar fi vrut să prelungească divagaţia, totuşi o prelungi.

— Mă gândeam că aceleaşi lucruri, dar cu alte cuvinte, mi le-a mai spus cineva chiar ieri, mai precis femeia din fotografie, şi mă întrebam care ar putea fi numitorul comun.

— N-am spus nimic original… Şi vă asigur că am făcut-o cu cea mai bună intenţie. Sper să nu existe niciun numitor comun. În ce mă priveşte, cred că sunt pe cale să elucidez o prejudecată.

— Nu vă grăbiţi! S-ar putea ca ultima întrebare să reabiliteze prejudecata. Cum s-o formulez, ca să nu vă jignesc? Admiţând o despărţire de fapt, domnul Duma v-a acordat toată libertatea. Aţi profitat de ea?

Corina Duma zâmbi, o uşoară roşeaţă îi coloră faţa, de fapt, câte un bănuţ roz.pe fiecare obraz şi unul pe frunte, dar şi zâmbetul şi bănuţii roz dispărură repede.

— E o întrebare pe care cred că şi-au pus-o mulţi. Curiozitatea sau dorinţa de a primi un răspuns care să-ţi dea posibilitatea să constataţi că nu eşti mai rău ca alţii... Dacă nu v-aş răspunde, mă îndoiesc că aţi găsi pe cineva care să ştie ceva precis.

— Nici Radu Duma nu ştia?

— De ce i-aş fi spus?

— Şi... durează de mult?

— De o sută nouăzeci de zile. Tăcu, urmărindu-l reacţia, apoi continuă intrigată: Cum, nu vă surprinde o asemenea precizie? Nu? Totuşi nu mă pot abţine să nu vă explic. Am un calendar care face calculul acesta în fiecare zi. Azi, rupând fila, am văzut că au trecut o sută nouăzeci de zile de la începutul anului şi că au mai rămas o sută şaptezeci şi cinci. Ne-am cunoscut în noaptea de revelion.

— E căsătorit?

— Nu, nu e căsătorit. Dar asta n-are nicio importanţă.

— Cum adică?

— Foarte simplu. Suntem prieteni. În adevăratul înţeles al cuvântului. Ştiu, e greu de crezut. Mai ales când... Vedeţi, îmi caut cuvintele. N-aş vrea să mă înţelegeţi greşit, dar mă gândesc din nou la profesiunea dumneavoastră. Aveţi de-a face cu tot felul de oameni, însă cred că o anumită categorie predomină. V-aş compara cu un mecuc care, profesional, are de-a face în special cu oameni bolnavi. Greşesc?

— N-aş spune că greşiţi. Dar simplificaţi. Există şi bolnavi închipuiţi, există şi oameni care simulează boala, există şi alţii care o ascund, există, în sfârşit, bolnavi care se cred sănătoşi.

Corina Duma se grăbi să consimtă:

— Aveţi dreptate. Problema e complicată.

Stoica strânse cele trei fotografii şi se ridică.

— Dumneavoastră cu ce vă ocupaţi?

— Eu? Trăiesc. Nu e de ajuns? De altfel, meseria mea e şi ea cam bizară, sau cel puţin aşa o văd astăzi. Am urmat filosofia. Radu nu mă lăsa să lucrez. Sper însă ca în curând să fiu profesoară de filosofie. Dar de ce nu mă întrebaţi cum îl cheamă?

— Pentru că ştiu despre cine e vorba.

— N-aveţi de unde să ştiţi.

— Dacă vă spun…

— Sunt absolut convinsă că…

— Nu trebuie să fiţi absolut convinsă de nimic. Cel puţin în acest caz. Pentru că doi oameni ca dumneavoastră nu pot trece neobservaţi.

— Sunteţi foarte amabil, totuşi cred că nimeni nu ne-a văzut împreună.

— S-ar părea că la mijloc e o întâmplare, însă profesoara de filosofie ştie că jocul întâmplării îşi are regulile lui. În dimineaţa de 1 ianuarie, cred că era pe la nouă, înainte de a mă culca, am ieşit pe balcon. Doctorul Pavelescu traversa strada…

— Extraordinar! Atunci a fost prima şi ultima oară când puteam fi văzuţi împreună. Şi tocmai dumneavoastră… Dar trebuie să recunoaşteţi că eu v-am oferit datele, eu v-am spus că ne-aia cunoscut la revelion.

— Recunosc!

— Nu trăim pe o insulă pustie, se auzi glasul lui Popişteanu, care răsfoia cartea de telefoane.

9

Bărbatul era calm. Purta qchelari şi avea un aer blajin.

— Ştiţi de ce v-am invitat aici?

— Ştiu.

— Aţi fost informat?”

— N-ar fi trebuit să fiu?

— Dimpotrivă. Asta ne scuteşte de introducere. Ce părere aveţi despre tot ce s-a întâmnlat?

— N-am nicio părere…
— Totuşi… o crimă nu are loc în fiecare zi.

— Am reacţionat ca la un fapt divers care nu mă privea. Pentru mine Radu Duma a murit de mult. Dispariţia sa fizică nu aduce niciun element în plus.
— Şi nu v-aţi gândit că v-ar putea implica?
— În ancheta dumneavoastră? Sincer să fiu, nici nu mi-a trecut prin cap. Telefonul Corinei m-a surprins. Dar să precizăm: la început. Pentru că acuma înţeleg. Nu ştiu câţi suspecţi figurează pe lista dumneavoastră şi nici locul pe care îl ocup eu, dar prezenţa mea pe această listă nu mi se pare nejustificată.

Nu-mi dau seama cum veţi proceda, împrejurarea este cu totul inedită pentru mine, cert e că n-aş” şti să mă disculp decât susţinând că habar n-am cine şi de ce l-a ucis pe Duma. Eu sunt un om ocupat. Ceea ce mă deranjează este numai faptul că, probabil, o să pierd o groază de timp în mod cu totul şi cu totul inutil. Marius Antoniu se simţea bine pe scaunul obişnuit şi destul de comod, care la atâţia alţii, în astfel de situaţii, declanşa gesturi şi mişcări dintre cele mai nefireşti, ca un obiect de tortură. Şi Stoica nu-l întrerupse.

— Şi mai e ceva. Dacă se poate, aş prefera să răspund verbal. O declaraţie în scris ar echivala cu o sancţiune. Mi s-a mai cerut odată aşa ceva când am fost martor la un accident de circulaţie şi a fost un adevărat chin. Darmite în cazul de faţă! Cu Radu Duma am fost prieten încă din liceu. La Bucureşti, în timpul facultăţii, ne vedeam aproape zilnic. Într-o vreme, am locuit împreună. Aveam firi opuse, preocupările noastre erau diferite, diferit era şi felul în care înţelegeam viaţa, şi totuşi n-am încetat să ne căutăm unul pe altul nici când am ajuns oameni în toată firea. E un lucru pe care nu l-aş putea explica, n-am simţit niciodată nevoia să-l explic. Soţia mea… Dar, de fapt, ea n-a fost primul 0111 care şi-a exprimat nedumerirea.

Într-un mod sau altul, mulţi au făcut-o. Ea însă a mers mai departe; era, într-un fel, dreptul ei. Mai precis, a sfârşit prin a-mi cere să nu-l mai aduc în casă. Spunea că dacă vreau să-l întâlnesc în altă parte, sunt liber s-o fac, ea nu mi-o poate interzice, dar în casa noastră nu voia să-l mai vadă.

— Presupun că s-a justificat…

— Nu era necesar să se justifice. Duma trecea drept un om uşuratic. Şi nici nu voia să pară altfel. Dimpotrivă. Eu nu-l luam în serios, ba chiar mă amuza. Vedeţi, privite retrospectiv, toate lucrurile acelea, cărora nu le dădeam prea multă importanţă, apar într-o lumină nouă.

— La ce anume vă referiţi?

— Cam la tot ce făcea. S-o numim pe scurt: viaţa lui sentimentală. Credeam că există totuşi anumite limite.

— O întrebare. Dacă nu v-ar fi lovit direct…

— Iertaţi-mă că vă întrerup, dar aceeaşi întrebare mi-am pus-o şi eu. Răspunsul e simplu: aş fi continuat să fiu prieten cu el. Nu ştiu până când, nu ştiu ce ar fi trebuit să se întâmple ca să-l văd cu un an sau cu un ceas mai devreme aşa cum l-am văzut atunci.

Intervenind, Stoica nu-şi ascunse accentul ironic:

— Şi e un Lucru pe care nu l-aţi putea explica şi n-aţi simţit niciodată nevoia să-l explicaţi…

— Chiar aşa. Inginerul nu sesizase ironia. Totuşi la ora asta măcar un capăt de explicaţie tot există. Şi constă în tendinţa mea de a acorda circumstanţe atenuante şi când e şi când nu e cazul.

— Şi mai ales, preciză Stoica, păstrându-şi accentul, atunci când nu sunteţi în cauză.

Inginerul se arătă mai receptiv. Creţuri orizontale îi micşorară fruntea, iar ei îşi potrivi inujţil ochelarii.

— Dacă aceasta este impresia pe care o produc… Şi îşi desfăcu mâinile a neputinţă. Dar siguranţa îi reveni repede, aproape imediat. În ceea ce mă priveşte, spuse el descreţindu-şi fruntea, nu cred că sunt prea blând cu mine.

Constat însă că mă pierd în divagaţii. La urma urmei, ce aşteptaţi să vă spun?

— În primul rând, câteva precizări. Soţia lui Duma ne-a spus esenţialul, însă e necesar să ştim şi unele amănunte şi este normal să le aflăm de la dumneavoastră.

— E clar. După cum v-am spus, de la o vreme, am evitat să-l mai chem pe Duma la mine acasă, ne vedeam în oraş, sau la el, ca şi cum nu s-ar fi schimbat nimic, dar dânsul, fireşte, a intuit situaţia. Dacă-mi amintesc bine, s-a rezumat doar la unele apropouri despre regretabila antipatie – acestea au fost chiar cuvintele lui – a soţiei mele, la şi până atunci, îmi telefona destul de des. Într-o zi, nevastă-mea mi-a spus că Radu – când răspunde ea la telefon – adoptă o atitudine exagerat curtenitoare, care i se pare cu totul deplasată şi chiar jignitoare. Cunoscându-i susceptibilitatea, mi-am zis că exagerează. După un timp, ea m-a făcut din nou atent, spunându-mi că prietenul meu îi. Telefonează la ora când ştie că nu sunt acasă. Nici atunci n-am dat importanţă faptului, punându-l în seama dorinţei lui Duma de a spulbera acea regretabilă antipatie, ceea ce mi se părea foarte firesc. Au mai trecut câteva zile şi solia mea a revenit asupra aceluiaşi subiect, servindu-mi şi câteva exemple care pur şi simplu mi s-au părut ele necre zut. Ţin minte: înţepenisem lângă fereastră, capul îmi fierbea, căutam un argument, o explicaţie, încercam să neg evidenţa, erau ani şi ani de prietenie la mijloc şi, ca într-o proastă piesă de teatru, am auzit telefonul. Nevastă-mea a răspuns şi după câteva clipe mi-a făcut semn să preiau receptorul. Am auzit glasul lui Duma. Am stat şi am ascultat, mi se făcuse negru înaintea ochilor, dan nu i-am spus nimic şi n-am închis decât după ce a închis el.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă nu s-a mai întâmplat nimic. Cu el n-am avut niciun fel de explicaţie. Când ne-am întâlnit, i-am întors spatele şi cu asta s-a terminat totul.

Marius Antoniu vorbise cursiv şi cu fermitate. Stoica

lăsă tăcerea să se prelungească, pe urmă conchise:

— Deci aţi avut toate motivele să-l urâţi…

— Şi l-am urât. Au fost momente când l-aş fi strâns de gât.

— Dar n-aţi făcut-o!

— După cum se vede. Totuşi am izbutit să-l ucid pe altă cale. Neaşteptată. Epuizând coşmarurile pe care mi le provoca şi noaptea şi ziua, am constatat la un moment dat că Radu Duma murise. Se pulverizase în coşmarurile mele ca într-un crematoriu. Îmi închipui că încercaţi să-depistaţi oamenii care ar fi avut motive să-i dorească moartea lui Duma. Eu sunt unul din aceştia. Şi, bineînţeles, e greu să credeţi că pentru miile el murise înainte, cu mult înainte de a fi ucis. Dar acesta e adevărul.

Căpitanul Stoica îşi luase prânzul acasă şi dormise un ceas încheiat. Apoi, sub un duş prelungit, făcuse ordine în copia carnetului cu scoarţe negre, copie pe care o avea mereu în cap şi pe care orice notar ar fi declarat-o întru totul conformă cu originalul. Găsise timp să admire şi ultima ispravă a lui Eugen, o marină fără mare, în care se desluşea, p barcă abandonată în mijlocul unei imense felii de şvaiţer. Cu Mara discutase în maşină, în timp ce o conducea la spital. Adusese vorba şi despre colegul ei, doctorul Pavelescu, dar Mara era preocupată, se gândea la un bolnav, la nişte complicaţii ivite pe neaşteptate, singurul subiect care o interesa acum. Fusese, în mare măsură, amiaza liniştită a unui slujbaş cu program fix şi cu tabieturi. Dar ca în istoriile despre dedublări

— În acest caz o detriplare, dacă există un asemenea termen – Stoica, trăindu-şi în felul său amiaza, fusese tot timpul alături de locotenentul Dinu Vasiliu la Bucureşti şi de locotenentul Popişteanu la Constanţa. Cel din urmă apăru după o scurtă bătaie în uşă, ceru voie să bea apă şi bău o jumătate de carafă.

— Mi-a fost o sete… După *incertitudinea* profesoarei de filosofie… În faţa porţii m-am încrucişat cu un cetăţean,

unul cu ochelari. Nu cumva era Antoniu?

— El era. Ce impresie ţi-a făcut?

— Arată ca un inventator care n-a inventat nimic. Dar s-ar putea să greşesc. Din spirit de contradicţie. Şi o să vă explic cum vine asta. Fapt e că Angela Dinu, actriţa, susţine că e un tip formidabil.

— În ce sens?

— În toate sensurile. Singurul său cusur ar fi modestia. O victimă a modestiei. Expresia aparţine actriţei. Când am auzit-o, am şi văzut în gând o coloană de marmură prăbuşită între maşinile de la Şantierul naval. Modestia l-a făcut să refuze graţiile muzelor. Evident, despre muze, doamna An gel a Dinu vorbea ca despre nişte verişoare. Dacă ar fi acceptat graţiile respective, dumnealui, Marius Antoniu, ar fi ajuns un artist de geniu. Dar nu le-a acceptat…

— Ce fel de artist? În ce domeniu?

— E întrebarea pe care i-am pus-o şi eu. Pictor? Sculptor? Actor? Mi-a răspuns cu tonul cel mai firesc: „Un artist total!” Vă rog să mă iertaţi că repet toate neroziile astea. Mie, în general, nu-mi plac actriţele. Am impresia că nu se demachiază niciodată.

Popişteanu îşi scoase creionul rezervor, Stoica aşteptă să urmeze carnetul, dar nu apăru decât aceeaşi agendă pe care o folosise la Corina Duma.

— O să revin mai târziu la Angela Dinu. Ea e ultima cu care am stat de vorbă şi singura care cred că a fost avertizată. Relatez în ordine. Vecinii. Mai precis, câteva femei casnice. Toate au afirmat sau au lăsat să se înţeleagă că profesoara de filosofic o face pe cucoana. Este, probabil, interpretarea refuzului ei de a stabili relaţii cu ele. Radu Duma, în schimb, trecea drept un bărbat foarte atent cu toată lumea. „Galanton!” a precizat vecina de Apartament în timp ce bătea maioneza. Câteva mi-au cerut amănunte despre fata din tufiş. Nimic de reţinut. Nimic în afară de ora când, în ultima vreme. Duma se întorcea acasă. Între

zece jumătate şi unsprezece jumătate. Nici mai devreme, nici mai târziu. Deci la mijloc era un program. Dar programul cui? Şi ce fel de program? Pentru că profesional nu pare să fie. Pe Măr toi u nu l-am găsit. A lăsat un bilet pe uşă: *Sunt la Mamaia.* Nici pe Adela Marcu n-am găsit-o acasă. Dar o bătrână pe jumătate paralizată, care îşi trece timpul la fereastră, l-a descris cu luxde amănunte pe bărbatul care. În ultimul timp. O vizita destul de des şi mai ales în lipsa soţului. Indubitabil, e vorba de Duma. Trec la soţii Iusuzoglu…

Stoica îl întrerupse cu un gest:

— O întrebare. Bătrâna ştie că Duma a fost aici?

— Ştie.

— Şi face vreo legătură?

— Nu. Nu face nicio legătură.

— În ordine. Continuă!

— Soţii Iusuzoglu sunt de părere – se pare că în toate împrejurările au aceeaşi părere – că mobilul crimei ar fi o răzbunare pe plan profesional. Şi mi-au spus că ei au dedus de la bun început existenţa unui instigator. Pentru că Duma nu era văzut în companii dubioase decât în calitatea sa de avocat. Adevăratul asasin, zic ei, nu-i un oarecare.

— Unde lucrează Iusuzoglu?

— În port. Ca traducător şi interpret. Cunoaşte câteva limbi.

— Şi ea?»

— Acasă. Are un cabinet de cosmetică destul de prosper, din cât am putut să-mi dau seama.

Popişteanu păru că ascultă propriile sale vorbe ca şi cum le-ar fi rostit altcineva. Exclamă:

— Extraordinar!

— Într-adevăr! se mărgini să spună Stoica.

— Cum de nu m-am gândit? O cosmeticiană cunoaşte o mulţime de femei, fiecare femeie îi spune o mulţime de lucruri…

— Iar când se comite o crimă, urmă Stoica, îşi aprobă docilă bărbatul, pentru că aşa-i stă bine unei perechi fericite şi pentru că discreţia, în astfel de situaţii, devine o virtute…

— Extraordinar! repetă Popişteanu.

— S-ar putea să nu fie nimic extraordinar. S-ar putea ca doamna Iusuzoglu să fie discretă pur şi simplu.

— Când e vorba de o crimă?

— Nu trăim între criminali, ar spune, probabil, Corina Duma. Mai departe! Pia Corbu…

— Pe Pia Corbu am găsit-o ameţită de soare, prăjind nişte guvizi. Are numai păreri bune despre profesoara de filosofie, iar în ce-l priveşte pe Radu Duma nu poate să spună decât că era un om ca toţi oamenii.

— Fotografia tânărului probabil că nu i-a spus nimic.

— Nimic. Nu l-a văzut niciodată.

— Să-mi laşi adresa ei din Bucureşti. S-ar putea să-i folosească lui Dinu Vasiliu. Observ de multe ori că deşi suntem pregătiţi să avem de-a face cu simulanţi, totuşi atitudinile fireşti, sau care par fireşti, le considerăm ca atare.

— N-aş zice că Pia Corbu s-a comportat foarte firesc. Indiferenţa cu care discută despre uciderea unui om pe care-l cunoştea nu-i un lucru firesc.

— Nu trebuie să uităm că au trecut câteva zi Ier destule, vorba Corinei Duma, ca să se obişnuiască eu gândul şi ea, şi alţii… Destule ca să-şi pregătească rolul… Dar eu mă gândeam la altceva. Vezi, e bine, cred că e bine, că nu exagerăm, chiar dacă pornim de la ideea că în prima fază toţi sunt mai mult sau mai puţin suspecţi. Asta e în folosul nostru, pentru că un om care se simte suspectat nu te mai ajută. Ceea ce îl preocupă e să-şi dovedească nevinovăţia. Şi nevinovăţia unui nevinovat este uneori destul de greu de dovedit. Ce nu ţi-a plăcut la Angela Dinu? Ce nu ţi-a plăcut în afară de faptul că e actriţă?

— Sunt aproape sigur că profesoara de filosofie a

avertizat-o. Am sesizat un fel de trac. Tracul nesiguranţei, probabil. Îşi învăţase rolul şi ieşea cu el pentru întâia oară. Eu eram primul spectator. Urmărindu-mi reacţiile, se verifica. S-a apucat să-l apere pe Antoniu, pentru că ştia ea ceva şi îşi închipuie că ştim şi noi. Când am întrebat-o ce părere are despre Adela Marcu, la fel, nu mai contenea cu laudele. Dar am lăsat-o la urmă nu numai fiindcă a fost ultima cu care am vorbit. Datorită ei, datorită efectelor pe care le urmărea actriţa, am început să înţeleg ce anume m-a intrigat tot timpul, încă de dimineaţă. Dumneavoastră n-aţi remarcat o tendinţă, o atitudine comună a celor din grupul Corinei Duma, aşa, sumar, cum vi le-am prezentat?

— În legătură cu victima?

— Cu victima, dar mai ales cu celălalt, cu cel pe care-l căutăm. S-ar zice că nimeni dintre ei nu manifestă vreun interes în privinţa asta; nici măcar cea mai elementară curiozitate. Nimic nu mă îndreptăţeşte să cred într-o solidaritate cu instigatorul, şi totuşi asta este impresia cu care am plecat de la fiecare în parte. Nimeni nu pare că vrea să afle *cine* şi *de ce* l-a ucis pe Duma. Ca şi cum toţi ar şti. Senzaţia a fost atât de puternică, încât, la un moment dat, am ajuns să întreb dacă nu cumva avem de-a face cu un complot.

— Dar la o diversiune nu te-ai gândit?

— La o diversiune? în ce sens?

— În sensul că instigatorul ştie că ni se impun anumite piste, toate false.

— Cine ni le impune?

— Logica cercetărilor.

— N-avem decât să procedăm ilogic.

— Adică să-i dejucăm planurile? Bine, dar cum? Ţi-am atras atenţia asupra acestui aspect al problemei pentru că mi-ai vorbit despre senzaţia pe care ai încercat-o. Este senzaţia capcanei. Oricum ai proceda, logic sau ilogic, capcana te ţine pe loc.

— Iar el stă ascuns, poate chiar la doi-trei paşi, şi te

priveşte.

— Exact! Văd c-ai înţeles. Dar, fireşte, nu-i decât o ipoteză. Poate îl supraestimez.

— Şi Bobu?

— Fără probe concrete, care să-l oblige să vorbească, Bobu nu va vorbi.

— Declaraţiile lui sunt copilăreşti.

Stoica râse.

— Cuvântul mi se pare nepotrivit. La asemenea declaraţii recurg de cele mai multe ori oameni care nu mai au nimic copilăresc în ei, oameni care n-au fost niciodată copii, deşi, paradoxal, nici maturi nu sunt. Existenţa lor e un permanent compromis, o zbatere în gol, stârnită de dorinţe neclare, care, odată satisfăcute, nu produc satisfacţii. Sunt declaraţiile unui abrutizat, deşi Bobu n-are înfăţişarea clasică a brutei.

— Vă stârneşte mila?

— Simţi asta? Nu e propriu-zis milă. Poate neputinţa de a mă împăca cu gândul că toate acestea se petrec în sfera normalului. Ţin minte că la facultate, într-un seminar, m-am ridicat cu înverşunare împotriva expertizei psihiatrului şi a consecinţelor ei, susţinând că toţi criminalii se încadrează în patologic şi că dacă psihiatria n-a reuşit îne-a să identifice anumite boli, asta nu înseamnă că ele nu există. Între timp, am ajuns să privesc altfel lucrurile. Văd că, până la proba contrarie, există şi cazuri recuperabile. Procedura, deci, se dovedeşte justă. Şi sancţiunile se dovedesc eficiente.

— S-ar putea spune că sunteţi un criminalist care regretă existenţa obiectului profesiei sale. Atunci…

— Atunci cum de-am devenit criminalist? Poate din aceleaşi motive pentru care un medic devine medic.

— Bine, dar treaba noastră nu se rezumă decât la descoperirea criminalului.

— Vrei să spui că nu luptăm împotriva crimei aşa cum medicul luptă împotriva bolii… E adevărat. Treaba

noastră, cum zici, s-ar putea compara cu cea a virusologului. Este suficient să-ţi placă s-o faci. În ultimă instanţă, tot împotriva crimei luptăm.

Stoica îşi trecu mâna peste faţă, dădu să-şi aprindă o ţigară, dar renunţă.

— Nu ştiu cum se face că în ultimele zile mereu Vine vorba despre meseria noastră. Există, sunt sigur, un numitor comun, care este, poate, chiar specificul acestei afaceri. Ştiu că nu sunt clar. Când am să fiu clar, vor fi făcuţi mulţi paşi înainte. Deocamdată stăm pe loc, sau cel puţin asta am impresia…

Popişteanu se ridicase. În timp ce deschidea fereastra, spuse:

— Oamenii se plimbă, se duc la Mamaia… Dar îmi place să lucrez cu dumneavoastră.

Parcă anume ca să curme stinghereala lui Stoica sună telefonul.

— Alo! Da. Vin imediat.

Puse receptorul la loc şi îndreptându-şi părul cu mâinile, îi spuse lui Popişteanu:

— Mă cheamă colonelul Serion. Am să te rog să rămâi aici. Îl aştept pe doctorul Pavelescu. Aştept şi un raport de la Dinu Vasiliu.

10

Câinele îi adulmeca urma. Alt dine – cenuşiu, cu botul lung, curat, cu ochi pătrunzători – Câinelelup, binecunoscutul dine poliţist. Îl simţea şi ziua şi noaptea, mai ales noaptea, când noile coşmaruri se dovedeau la fel de chinuitoare ca şi celelalte.

Cronicarul judiciar al ziarului local renunţase la obişnuitul ton reţinut şi-l descrisese pe Stoica în culori trandafirii, ca şi cum ar fi fost vorba de căpitanul „Farului” în preajma unui meci decisiv. „Ne punem toate speranţele în şeful echipei căreia i-a fost încredinţat acest caz, dat fiind că până-n prezent n-a ratat niciodată. Ingenios,

îndrăzneţ, calculat, perseverent, căpitanul…”

Zgarda câinelui era alcătuită din verigi ţepoase, asamblate perfect, pe jumătate ascunse în blana lucioasă…

Câini, mereu din. Cineva, de mult, i-a descifrat horoscopul. „Casa neputinţei sunt gemenii. În luna mai nu îi va merge nimica spre bine, şi va avea semn în cap, sau în şold, sau în unghii de la un câine de aproape…” Luna mai trecuse. Era în iulie.

La masa lui de lucru, într-un costum gri deschis, aproape alb, înconjurat de patru ofiţeri în uniforme prăfuite, transpiraţi şi prăfuiţi vizibil şi ei, abia întorşi din cine ştie ce misiune, colonelul Serion, fără să-şi ridice privirea de pe o hartă a litoralului, îi făcu semn căpitanului Stoica să ia loc. Acesta se sprijini cu o mână de spătarul fotoliului, dar rămase în picioare… Acum colonelul nu mai semăna cu un chirurg, ci cu un şef de stat major. Nu vorbea nimeni şi nu se auzea decât mişcarea creionului pe care colonelul îl purta pe hartă cu vârful în sus. La un moment dat, creionul reveni în poziţie normală şi descrise un cerc.

— Aici? întrebă colonelul.

— Aici! confirmă unul din ofiţeri.

— Deci între *Tariverde* şi *Histria.* Locul e bine ales. Maşinile se văd de departe. Dar nu şi oamenii. Un loc ideal pentru jocul de-a hoţii şi vardiştii. Pentru hoţi, nu-i aşa?

Fără să aştepte răspunsul ofiţerilor care nu se prea simţeau în largul lor, colonelul se uită la Stoica.

— Adineaori am vorbit cu avocatul Şarcu. Îl cunoşti?

— Numai din auzite.

— Probabil că va fi avocatul lui Bobu. Şi ar vrea să discute cu dumneata.

— Nu e prematur?

— Pentru avocat, da. Dar el solicită o întrevedere particulară, în calitatea lui de criminalist amator, ca să zic aşa. Şi părerea mea e că omul te va interesa. I-am spus că o să-i telefonezi.

— Asta am să şi fac.

Colonelul Serion îşi întoarse din nou creionul cu diful în sus şi ciocăni locul ideal pentru jocul de-a hoţii şi vardiştii.

Stoica ieşi. În loc să coboare spre biroul său, urcă ia etajul patru, etajul unde lucra căpitanul Popescu. Era sigur că-l va găsi, pentru că Popescu era de găsit întotdeauna* şi era sigur că va afla ce voia să afle, pentru că Popescu cunoştea toată Constanţa, v II găsi, într-adevăr, singur în camera cu multe mese şi fişiere, vorbind la telefon:

— Nu, dragă, nu pentru că nu mă interesează, dar n-am timp. O să încerc. Dacă nu va fi prea târziu. Sigur, sigur! De ce? Stai cât vrei. Am spus eu că nu sunt simpatici? Ce să fac? Uite, chiar acum a intrat căpitanul Stoica. Nu te interesează cine a intrat? Nici pe mine nu mă interesează. Dar ce să fac dacă are nevoie de mine? Cum vrei să vorbesc? Uite că el nu se miră. Bine, dragă. Petrecere frumoasă!

Puse receptorul la loc.

— Este că ai nevoie de mine?

— Este!

— Atunci dă-i drumul! Te pomeneşti că ai găsit ţeasta…

— Am găsit pe dracu’!

— Răbdare, frăţioare, răbdare! Am citit aseară un roman poliţist. Ştii ce-aş face eu cu unii care scriu romane poliţiste? I-aş aduce la noi, l-aş pune pe tovarăşul colonei Serion să le ţină un discurs şi pe urmă… poftiţi, neicuşorilor, la treabă! Mamă, mamă, ce-ar mai ieşi! Cu cheile lor pentru toate lacătele, specialişti în cele mai încurcate încurcături, nu s-ar descurca nici în cazurile cele mai simple.

— Cine te pune să citeşti romane poliţiste?

— Ştiu eu cine mă pune? Şi vorba e că până nu le termini, până nu afli ce şi cum, nu le poţi lăsa din mână. Azi-noapte m-am culcat la două. Ca să aflu până la urmă că

ucigaşul era victima…

— Cum Vine asta?

— Foarte simplu. În ultimele cinci pagini totul devine foarte simplu. Ai impresia ca autorul te arată cu degetul şi-ţi zice: „Vezi că te-am dus?!”

— Ucigaşul era victima?!

— Aşa-i că te interesează? Sunt doi fraţi gemeni. Unul trăieşte în America, celălalt în Australia. De fapt, când începe cartea, amândoi se află în acelaşi loc, dar ăsta-i secretul autorului, pe care ţi-l divulgă abia când eşti gata să-ţi ieşi din pepeni. Cel din America, despre care crezi că a fost ucis, l-a ucis pe cel din Australia. E ca şi cum ai descoperi că Radu Duma trăieşte şi că el e cel care l-a pus pe Bobu să-l ucidă pe frate-su geamăn din Vaslui, care a venit la mare.

— Bine, dar cei din jur…

— Acum vrei şi amănunte? Îţi împrumut cartea s-o citeşti. Când ai intrat, vorbeam cu nevastă-mea. Voia să mă convingă s-o însoţesc într-o vizită. Dar eu abia aştept s-ajung acasă. Azi, la cafeaua cu lapte, am început alta. Şi să vezi ce titlu are! „Moartea vine cu bicicleta”. Nu-i stupid?

— Atunci de ce o mai citeşti?

— De ce? De ce? Ai mai întrebat o dată. Mai bine spune ce treabă ai cu mine.

Stoica puse pe masă o listă cu câteva nume.

— Interesant pomelnic! zise Popescu după ce parcurse lista pe îndelete, marcând trecerea de la un nume la altul printr-o uşoară îngustare a ochilor. Majoritatea, oameni de treabă, cetăţeni onorabili. Că pentru unii moralitatea pare o noţiune cam elastică, asta e altă mâncare de peşte, legea nu-l pedepseşte pe bărbatul care determină o femeie să divorţeze, deşi nu intenţionează să se însoare cu ea, după cum…

— O clipă! La cine te referi?

— E un exemplu între altele. Pe lista ta nu figurează decât femeia. O poveste veche a cărei singură urmare a

fost că oraşul a pierdut un eminent profesor de matematică. Mă rog, şi faptul că la numărul femeilor divorţate s-a mai adăugat una. Pe ea ai aplaudat-o la teatru, iar în ceea ce îl priveşte pe Bobu, el şi-a asumat sarcina de a-i semna ultimul paşaport.

— Deci Angela Dinu şi Duma…

— Eşti perspicace! Pe atunci se numea Angela Moisiu…

— Nevasta lui Duma a ştiut?

— Nevasta lui Duma nu era nevasta lut Duma. Vreau să spun *nu încă.*

— Şi matematicianul?

— Şi-a luat geamantanul şi a plecat. Ca în Topârceanu.

— Ascultă, Popescule, de unde ştii toate istoriile astea?

— Cum adică de unde? În primul rând, nu uita că eu sunt constănţean, iar Constanţa este un mic oraş mare, sau, dacă vrei, invers. Oamenii aceştia

— Popescu arată lista – nu sunt uşă de biserică. În principiu, fiecare din ei poate fi bănuit de toate infracţiunile posibile. Dar mergând pe drumul ăsta, nu ajungi nicăieri, te înfunzi în nişte hăţişuri care vor lungi pomelnicul la nesfârşit.

— Cunoşti o metodă mai bună?

„J – Jocul nu mai are rost.

— Toate metodele sunt la fel de bune. Dar mai e nevoie şi de altceva. Acest altceva – şi tu ştii mai bine ca mine – se află în cap, nu în manuale, Iar în capul tău se află din belşug.

Stoica nu-l lăsă să continue:

— Dacă-mi permiţi, era vorba de capul tău, nit de-al meu.

— Aş vrea să înţelegi de ce prefer laboratorul. Aici lucrez, ca să zic aşa, cu materialul clientului. Dacă aş acţiona pe teren, m-aş rătăci cu siguranţă în pomenitele

hăţişuri; deci, fiind în cunoştinţă de cauză, nu mi-e greu să sesizez aceeaşi tendinţă şi la alţii. Pe scurt, ceea ce mă interesează în primul rând nu sunt faptele care se încadrează în cutare sau cutare articol, pentru că mai devreme ori mai târziu oricum vor fi sancţionate, ci faptele condamnabile, pe care legea *încă* nu le condamnă. În egală măsură, îmi reţin atenţia aparenţele, mă întreb de ce totuşi există şi, uite-aşa, nuanţele se tot subţiază, inventez tot felul de poveşti, fără dovezi, fără probe, pe unicul temei că nu ştiu al câtelea simţ şi oroarea în faţa imoralităţii mă îndeamnă să le presupun. Şi evit terenul. Înţelegi? Dacă aş fi singur, cu lista asta a ta în faţă, aş începe prin a mă îndoi de toţi. Ceea ce nu-i neindicat, dar numai atât cât este necesar. Nuanţa! Delimitarea e dificilă. Ca în toate meseriile, este şi aici nevoie de un anumit talent. Dar te tfam fac să-ţi pierzi vremea; tu de informaţii ai nevoie, de aceea eşti aici, nu de teorii. Şi totuşi, teoria n-a fost chiar gratuită. Aşa ai să înţelegi de ce sunt şi voi fi evaziv: nu vreau să procedezi cum aş proceda eu. Dar nici să fii obiectiv ca un computer! Soţii Iusuzoglu… Ce-aş putea să-ţi spun despre ei? Tu nu eşti un romancier în documentare, deci poţi să fii sigur că nu ei l-au determinat pe Bobu să-l ucidă pe Duma. Nici ei. Nici Angela Dinu, nici Marius Antoniu… Pe Marius Antoniu îl.

cunosc din liceu. Cânta la violoncel. După bacalaureat a plecat la Bucureşti să urmeze Conservatorul şi s-a întors… inginer. Am auzit că are o nevastă frumoasă. Mărtoiu e un boem. A fost implicat în afacerea cu icoane vechi, dar Şarcu l-a scos basma curată. Nu ştiu despre ce a fost vorba. Pe mine nu mă interesează icoanele, nici vechi, nici noi. Dar lui Mărtoiu i-aş încredinţa orice sumă de bani fără chitanţă. L-ai trecut aici şi pe doctorul Pavelescu. Nu te întreb de ce, te rog însă, atunci când va fi cazul, să-mi spui şi mie dacă motivele de acum au mai rămas în picioare. Ştiu că soţia lui s-a sinucis, cauzele n-au fost elucidate, totuşi cred că a fost suspectat pe nedrept.

— Când s-a întâmplat asta?

— Acum vreo cinci ani. Era o femeie ciudată, în genul eroinelor unor romane englezeşti. O întâlneam uneori la biserica catolică.

— La biserica catolică?! Ce căutai la biserica catolică?

— Nu căutam nimic. Îmi place orga.

— Şi orga?

Da, şi orga. Şi de ce nu? Dar spune-mi mai bine ce caută pe lista asta doctorul Mareu. De la ce-ai pornit? Pe doctorul Marcu îl cunosc bine.

— Dar pe soţia lui?

— Aha! încep să pricep. Şi totuşi am în continuare impresia că procedezi aşa cum aş proceda eu, dacă aş ieşi pe teren. Marcu... Zeci de femei îi datorează viaţa. Omul acesta îşi sacrifică şi sănătatea pentru sănătatea altora. Şi culmea: n-are copii! El care adoră copiii şi a adus pe lume atâţia copii... Este, cred, singura lui mare nemulţumire. Dar... sigur... tălmăcind... răstălmăcind... Ştiu: trebuie să începi prin a sus.

pecta! Totul e să te opreşti la timp şi în timp util. Vezi că mă pricep la sfaturi?

Stoica se abţinu să-şi expună argumentele.

— Ce voiam să te mai întreb? spuneai că Şarcu l-a scos basma curată pe Mărtoiu. Acest Şarcu ar vrea să stea de vorbă cu mine în legătură cu asasinarea lui

Duma.

— Să ştii că n-ai să-ţi pierzi vremea cu el aşa cum ţi-o pierzi cu mine. Mă mir că nu l-ai cunoscut. Vine uneori pe aici. Ar fi putut fi un mare criminalist. De fapt şi este criminalist, numai că lucrează pentru propria sa plăcere. Ai auzit de Hercule Poirot? Nu? Păi bine, omule, mi-am închipuit că nu citeşti romane poliţiste, că te relaxezi cu Proust... Dar să nu auzi de... Hercule Poirot, detectivul din cărţile Agathei Cristie.

— De curând-am văzut filmul, Zece negri mititei5.

— Numai că în… Zece negri mititei14 nu apare Poirot. În sfârşit. Ceea ce trebuie să reţinem e că unealta lui Poirot este creierul. El nu construieşte pornind de la o amprentă lăsată pe un pahar, nici de la un fir de păr găsit pe covor, şi nici la un tehnician ca mine nu apelează. El gândeşte. Totuşi e un detectiv. Lucrează adică pentru cineva, chestionează, cercetează locul, solicită declaraţii şi aşa mai departe. Ei bine, Şarcu este un fel de Poirot care nu întreprinde niciun fel de acţiune, rezumându-se doar ia deducţii. Nimeni nu l-ar putea învinui de ce se amestecă în treburile noastre. Rezultatele la care ajunge nu’s 1 concretizează. IC ca un poet care nu-şi publică versurile şi nici nu le arată nimănui.

— Şi găseşti că toate acestea sunt lucruri normale?

— Iii măsura în care sunt normale pasiunile pure, gratuite.

— Perfect. Dar şi inutile în acest caz. Şi legale, pentru că niciun legiuitor nu s-a gândit la o asemenea posibilitate. Odată ce Şarcu e convins că a descoperit un criminal şi rămâne totuşi cu braţele încrucişate, oare nu se face vinovat de tăinuire?

— Nu! El ajunge la o ipoteză. Crede, fireşte, în ea, însă nu deţine o dovadă concretă, fiindcă, aşa cum ţi-am spus, nici n-o caută. Şi atunci unde-i tăinuirea?

— Nu ştiu ce să zic. Nu m-am gândit niciodată că se poate face criminalistică numai aşa, de dragul criminalisticii. În orice caz, m-ai făcut curios. Te-aş invita la o bere. O meritǎm cu prisosinţă. Dacă mai rămâi…

— Nu, nu mai rămân. O să beau o bere acasă.

— Am uitat că te aşteaptă… Cum ziceai că se numeşte cartea?

—… Moartea vine cu bicicleta”.

12

Pe doctorul Pavelescu îl cunoscuse prin Mara, aproape cu un an în urmă, la un simpozion naţional despre ereditate, care se organizase la Constanţa. Căpitanul

Stoica o rugase pe Mara să-i procure o invitaţie, pentru că îl preocupa „semnul lui Cain”, acel suplimentar cromozom masculin recunoscut ia o. Seamă de asasini şi bolnavi cu tendinţe criminale. Se aştepta, dacă nu la noutăţi, cel puţin la o expunere mai concludentă decât în articolele pe care le citise. Nu era o preocupare oarecare. Informaţiile despre „semnul lui Cain: „chiar şi cele recente, veneau în sprijinul părerii studentului de altă dată, după care toţi criminalii s-ar încadra în patologic. Şi criminalistul Stoica se pomenise retrăind febrilitatea cu care el, tânăr student, se căţăra pe copacii cunoaşterii, slujindu-se de lianele îndoielii, precum şi voluptatea paradoxului întruchipat în scara cu o singură treaptă, nelipsită în escaladările metafizice. Era plăcut să constataţi că atributele tinereţiinu avuseseră soarta filelor din calendar, care, odată rupte, niciodată nu mai revin la loc. Dar când, recitind diverse texte mai mult sau mal puţin filosofice despre bine şi rău, se văzu subliniind rândurile unui apostol: „Nu fac binele pe ea Re-l vreau, ci răul pe care nu-l vreau. Şi dacă fac ce nu vreau, nu eu sunt cel ce face, ci păcatul care locuieşte în mine”, criminalistul se alarmă: de aici până la acea unică treaptă nu era decât un pas. Şi dacă nu-l făcuse era datorită lucidităţii şi prudenţei, atribute ale maturităţii, atribute, e drept, dar şi argumente. Profesionistul de acum căuta argumente. Aşa se explică interesul pentru simpozion, dezamăgirea provocată de ignorarea de către participanţi a „semnului lui Gain” şi hotărârea sa de a aborda problema la masa de la „Continental”, cu toate că se afla acolo numai în calitate de soţ al doctoriţei Stoica, în ciuda faptului neîndoielnic că medicii, ocupaţi cu specialităţile culinare dobrogene, nu erau dispuşi să discute chestiuni medicale. Crezuse că va reuşi să atragă atenţia autorului comunicării despre ereditatea în anumite boli psihice. Însă renumitul psihiatru, atent numai la oasele crapului în saramură, nu-l învrednici nici măcar cu o privire. Singurul care se angajase în discuţie a fost

doctorul Pavelescu.

Era un mănunchi de contradicţii acest doctor Pavelescu! Trecând de la un fel de mâncare la altul, uneori numai de la o înghiţitură la alta, trecea şi de la o părere la opusul ei. Singura sa consecvenţă consta în inconsecvenţă, fapt recunoscut de altfel chiar de el şi considerat drept o dovadă a sincerităţii. „Numai morţii sunt statornici, pentru că n-au încotro, nu mai pot să revină nici asupra faptelor, nici asupra vorbelor. * Avea acest fel de a vorbi, ca şi cum ar fi reprodus fraze celebre. Fireşte, căpitanul Stoica nu mai ţinea minte cuvintele, însă ecoul câtorva idei exprimate atunci încă mai persista, îşi amintea, de exemplu, afirmaţia că unii bolnavi psihici care săvârşesc crime morale sunt greu de identificat şi cu atât mai greu de izolat datorită uimitoarei lor abilităţi. Reţinuse şi considerarea abilităţii ca fiind capacitatea de adaptare la condiţiile existenţei. „În acord sau în dezacord cu coordonatele morale?" întrebase Mara. „Ce caută aici coordonatele morale? replicase doctorul. Lucrurile se petrec ca pe un ring de box, cu singura deosebire că în viaţă tocmai lovitura sub centură asigură de obicei victoria. * El, Stoica, renunţase să mai insiste asupra „semnului lui Cain", când îl auzi pe doctor întrebându-se dacă executarea ordinelor emise ele un dement – se referea la Hitler – nu constituie un act de demenţă. Fiindcă dacă se poate explica crima săvârşită în legitimă apărare, este absurd să invoci indiferent ce argument – fie frica, fie instinctul de conservare, fie laşitatea – ca să explici un masacru în masă comis cânge rece de un grup de oameni, care după aceea serbează evenimentul cu bere şi cârnaţi. Să fi fost toţi. Purtătorii unui cromozom în plus?

Problema intrase în pâclă. Stoica îşi mai amintea că fusese impresionat de gama extrem de variată a zâmbetului acestui jongler de idei, între care nu toate erau focuri de artificii. Către sfârşitul mesei, Pavelescu făcu o remarcă despre paharele cu Mur –, fatlar: „Sunt atât de

luminoase, încât ai zice că înăuntru ard becuri…”

„Îl cunoşti bine pe Pavelescu? Ce-i cu el?” o întrebase pe Mara în drum spre casă.: „Cine-l cunoaşte? Ştiu că e un internist excelent. N-are pe nimeni pe lumea asta. Am auzit că a fost însurat şi că soţia lui s-a Sinucis. Se spune că bea. Dar eu nu l-am văzut niciodată beat”.

Şi iată-l pe doctorul Pavelescu în situaţia de a răspunde acum la câteva întrebări neplăcute pentru el. Inevitabile. Vinovaţi sau nevinovaţi, aici nimeni nu se afla întâmplător, deşi legea, atâta timp cât vinovăţia nu putea fi dovedită cu probe neîndoielnice, îi considera pe toţi nevinovaţi. Totuşi vinovatul, dacă pista nu era falsă, se găsea între ei şi, deocamdată, legea îl ocrotea până la descoperirea probelor, pe care, fireşte, nu ei trebuie să le furnizeze, el nu era obligat să dovedească nimic. Despre ceilalţi, cei ce rămâneau nevinovaţi şi după închiderea anchetei. Rareori se putea spune că nu aveau absolut nicio vină, numai că aceasta era fie nedovedită, fie nesancţionabilă, ieşind din prevederile codului penal, dar încadrându-se în nescrisul cod etic.

Căpitanul Stoica începu prin a-i aminti doctorului prima lor întâlnire. Şi doctorul spuse că a fost *o* discuţie interesantă la o masă care se anunţa anostă, ca toate mesele oficiale. Fusese prima oară când discuta cu un criminalist. Acum era a doua oară…

— Numai că acum nu mai sunt un interlocutor oarecare, preciză Pavelescu. Doamna Duma m-a informat despre vizita pe care i-aţi făcut-o. Am înţeles că asasinul susţine că a fost plătit. Să presupun că sunt acuzat de instigare la crimă? Cum aş putea să mă disculp?

— Nimeni nu vă acuză de nimic, deci n-aveţi de ce să vă disculpaţi, îl linişti Stoica.

— Atunci de ce mă aflu aici?

— În asemenea cazuri se recurge, inevitabil, la o anumită rutină. Pornim de la persoanele care au o legătură cât de mică cu victima sau cu asasinul…

— Da, da! Înţeleg. E normal să procedaţi aşa, e foarte normal. Pe avocatul Duma nu-l cunoşteam decât din vedere, iar doamna Duma era ca şi divorţată.

— Dar soţul se opunea divorţului.

— E adevărat. Se opunea. Şi mijlocul cel mai simplu ca să-i obţii consimţământul era să-l ucizi… Asta vreţi să spuneţi.

Doctorul Pavelescu începu să râdă. Pe urmă ştergându-şi faţa transpirată cu o batistă albă, îşi ştearsă şi râsul.

— Scuzaţi-mă, dar nu m-am gândit niciodată la soluţia asta. Fără doar şi poate, soluţia optimă. Abia acum şi aici, când nu mă mai îndoiesc că e vorba da un criminal plătit, trebuie să recunosc că ea rezolvă totul, absolut totul şi cu un risc minim, aşa cum niciun divorţ n-ar putea-o face.

— De ce cu un risc minim?

— Pentru că nu văd cum o să-l găsiţi.

— Continuaţi, vă rog!

— Spuneam că e soluţia ideală. Dispărând atât de… atât de definitiv, e ca şi cum n-ar fi existat niciodată. Vorbesc de Duma. Sunt destul de clar?

— Cum nu se poate mai clar.

— Fapt e că numai la Soluţia asta nu m-am gândit. Poate pentru că…

— Nu i-aţi intuit consecinţele

— Nu, nu devasta e vorba.

— Atunci?

Doctorul Pavelescu aruncă o privire pe fereastră, păru că ascultă zgomotele străzii, schiţă un zâmbet, unul din nenumăratele sale zâmbete, redeveni serios şi zise:

— E destul de straniu ceea ce se întâmplă. Nu ştiu cine şi de ce l-a ucis, dar printre cei care beneficiază într-un fel de pe urma crimei mă număr şi eu. Asta îmi dă o senzaţie greu de explicat. Este absurd ce spun, absurd şi nejustificat: sunt momente când cred, când sunt înclinat să

cred că cineva a acţionat în numele meu. Şi ca şi cum aş căuta argumente împotriva acestei păreri cu totul şi cu totul lipsită de sens, îmi spun că prieteni a noastră nu era cunoscută…

— Ce perspective aveaţi?

— N-aveam niciun fel de perspective. Limitându-mă la felul în care înţelegeam eu lucrurile, nici nu mă gândeam la perspective. Prietenia Corinei a fost ca un dar neaşteptat. Îl preţuiam şi îl preţuise. Fireşte, situaţia ei conjugală nu era dintre cele mai plăcute. Aşteptam. Aşteptam să se întâmple ceva. Ori iată că s-a întâmplat… Nu e de mirare că bănuielile cad asupra noastră. Şi când se va termina situaţia asta? Poate că nu se va termina niciodată… Ca şi-n cazul celălalt…

— La ce vă referiţi?

— La moartea soţiei rfiele. S-a sinucis. Nu s-a putut stabili motivul. Am trăit şi voi trăi mereu sub povara unei acuzaţii cumplite, fără să am nicio posibilitate de-a mă dezvinovăţi. Acum lucrurile sunt şi mai complicate. La prima vedere s-ar părea că deznodământul tragic reprezintă pentru noi soluţia optimă. Am insistat destul asupra acestui aspect. Dar medalia îşi are reversul ei. Ce se va spune dacă, tocmai acum, prietenia noastră ar deveni cunoscută? Ca să nu mai vorbim de căsătorie… Pentru că şi opinia publică…

— E cu totul altceva.

— Poftim?

— Spuneam că e cu totul altceva. Opinia publică vede pe întuneric şi trece prin ziduri. Şi bazându-se pe un ştiu câte păreri subiective, ajunge totuşi la o concluzie obiectivă. Dar să revenim. Când aţi cunoscut-o pe doamna Duma eraţi liber, nu-i aşa?

— Amândoi eram liberi. Pe doamna Duma am cunoscut-o la revelion. Era singură. Duma. Mi-a spus ea, petrecea în altă parte. Pe urmă, am înţeles că nu era o întâmplare: nu numai de revelion era singură.

Auzind zgomot în spatele său, doctorul tresări, dar văzând că nu era decât locotenentul Popişteanu care aprindea lumina, îşi reveni imediat. Cu mâna dreaptă netezea marginea biroului, în timp ce stingă se odihnea pe genunchi. Prelungind tăcerea, căpitanul Stoica îl privea. Neonul descoperise pe faţa doctorului a expresie nouă, ivită brusc, amintind epuizarea nervoasă după încetarea efectului unui stimulent.

— Nu ştiu ce să vă mai spun, domnule Stoica. Credeţi că o să-l găsiţi pe cel care s-a folosit de mâna asasinului?

Stoica zâmbi.

— Dumneavoastră v-aţi arătat cam pesimist în privinţa asta. N-aveţi încredere în noi?

— Ba am toată încrederea, dar odată ce eu mă aflu aici, înseamnă că *celălalt* e liber.

— Şi dumneavoastră sunteţi liber, deşi vă aflaţi aici…

Urmărindu-i mereu faţa, Stoica împinse spre el cele trei fotografii. Doctorul le privi fără să le atingă, aşteptând întrebarea. Secundele multiplicau înţelesul întrebănă care în târzia şi pe faţa doctorului apăreau alte şi alte cute, ca şi cum un nevăzut machior se apucase s-o transforme într-o mască a oboselii. Cuvintele nerostite intrau în pâclă, cam aceeaşi plelă în care, la „Continental”, se pierduseră părerile contradictorii stârnite de „semnul lui Cain”.

— Deocamdată, numai Bobu şi-a pierdut libertatea. Numele nu vă spune nimic, nu-i aşa? De fapt, e o poreclă. Porecla omului despre care aţi auzit că ar fi un asasin plătit. Plătit sau nu, el a fost obligat să se supună şi să ucidă. În ceea ce priveşte libertatea *celuilalt,* vă asigur că este provizorie, aşa că nu mai aveţi mult de aşteptat.

Strângând fotografiile despre care nu dăduse nicio lămurire, Stoica se ridică şi-l conduse pe doctor până la uşă.

13

Deşi laconic, raportul lui Dinu Vasiliu era, pentru Stoica, suficient ca să-şi dea seama că locotenentul nu se

mai simţea în situaţia celui ce caută un ac într-un car cu fin. Se întâlnise cu colonelul Manoliu care îl recomandase „specialistei în problemele tineretului” şi, până una alta, se familiariza cu viaţa de noapte a Bucureştiului, Popişteanu ridică din umeri. Pentru că Popişteanu nu ştia nimic despre colonelul Manoliu, nici despre femeia pe care, odată, Stoica o investise pompos „specialistă în problemele tineretului” şi de atunci tot aşa îi plăcea s-o numească. Era ceea ce se cheamă o femeie interesantă această Simona, cu răzvrătirea ei permanentă, vădit inutilă, Împotriva arborelui său genealogic de ramurile căruia atârnau lucruri care, luate împreună, produceau o impresie cel puţin ciudată: o togă de magistrat, chipiul unui ceferist, un brâu episcopal, degetarul unei croitorese cu ziua, o mistrie, pipa unui marinar şi evantaiul de fildeş al unei cântăreţe de operă. Simona, care îşi compara cavoul familiei cu un magazin de consignaţie, spunea că avea să-l completeze cu o pereche de ochelari Zeiss cu o singură dioptrie, prin care ea, Simona, sexuta lumea, şi un stilou Parker, cu care tot ea semna o rubrică săptămânală de modă, o alta lunară de cronică plastică şi… rapoartele către colonelul Manoliu. Pe Stoica îl secondase de trei ori – trecuseră de atunci câţiva ani – şi de fiecare dată tânărul criminalist îi declarase colonelului Manoliu că, de fapt, el o secondase. Deşi de loc ostentativă, Simona îl făcuse să se simtă ca un turist în compania unui ghid atotştiutor, atât de bine cunoştea oraşul, aproape stradă cu stradă, şi din cele mai variate unghiuri de vedere, de la cel al istoricului, până la cel al reporterului de fapte diverse, vădind un spirit de observaţie şi o capacitate de deducţie surprinzătoare. Odată, într-un troleibuz, auzind doi bărbat: discutând despre o magnolie, îi spusese că era vorba de magnolia din Bulevardul Dacia, ceea ce, ascultând în continuare discuţia, se adeveri.

Popişteanu nu înţelegea de loc de ce, punându-şi în ordine hârtiile, Stoica ai ăla din ce în ce mai mulţumit şi la

întrebarea pe care i-o puse, răspunsul nu exprimă această mulţumire.

— Credeţi că a trecut pe aici?

Se referea, evident, la instigatorul lui Bobu.

— Dacă a trecut? Ştiu eu? Poate că da, poate că nu.

Şi-l întrebă la rândul său:

— Tu ce crezi?

— Poate să fie cu totul altcineva…

— Cu totul altcineva decât cine?

— Decât, să zicem, doctorul Pavelescu.

— A cărui soţie s-a sinucis din motive necunoscute, îl completă Stoica, închizând sertarele. Eşti însurat?

— Nu, nu sunt.

— Şi nici nu te aşteaptă nimeni?

— În seara asta, nu.

— Peste masa de prânz ai sărit. Cred că ţi-e foame. Ar fi bine să mănânci ceva la „Ancora”. Trebuie să lăsăm impresia că perseverăm pe o pistă falsă. Vrei să spui că asta şi facem, adăugă peste câteva clipe, deşi pe faţa lui Popişteanu nu se putea citi nimic. Asta şi facem, dar numai în aparenţă, pentru că…

Telefonul îl întrerupse. Era târziu şi se aştepta să audă glasul Marei. Dar nu auzi decât respiraţia cuiva care tăcea şi zgomotele confuze din preajma unui telefon public. Era, probabil, respiraţia unui bărbat. Individul folosise numărul direct, cunoscut de puţină lume. Respira regulat, liniştit, nu i se întâmplase nimic caz-e să-l împiedice să vorbească.

— Pare totuşi un amator, spuse Stoica după ce închise telefonul.

— Cine? întrebă Popişteanu care, consultându-şi ageijda, nu dăduse importanţă telefonului.

— Ai pierdut ocazia să-i auzi respiraţia…

— Cum *1 El* a fost?

Stoica se ridică, dădu la o parte scaunul şi, netezindu-şi părul, răspunse încet:

— *El* a fost. Sau *ea.* Pare respiraţia unui bărbat, dar şi o femeie poate să respire la fel.

— Şi ce rost a avut comedia asta?

— Individul îşi acoperă urmele cu tot felul de piste false. Asta-i.

— Dar dacă a plecat şi-n locul lui a telefonat altcineva?

— Nu cred. Dacă încă nu figurează în agenda dumitale, pe care nu ştiu de ce nu te decizi s-o pui în buzunar, în orice caz va figura. Lucrând prin intermediari, omul n-a lăsat urme, vreau să spun că deocamdată n-am dat peste nicio urmă de care am putea fi siguri că este a lui, dar mi se pare neîndoielnic faptul că e constănţean.

— Altcineva decât un constănţean n-ar fi avut motive să-l ucidă pe Duma?

— Ba da. Dar altcineva n-avea cum să dispună de Bobu.

Telefonul sună clin nou. De data aceasta era Mara.

După zece minute *Fiatul* albastru îl lăsa pe Popişteanu în faţa braseriei „Ancora14, apoi se îndreptă spre spital. Omul de la volan, încruntat, deformând voit aria de operetă, până la a o face să semene cu o gravă arie de opei-a, fredona:

Şi alunei plec la Maxim într-un salon intim cu jele drăgălaşe.

Micule şi gingaşe…

14

— Şansa e minimă, spuse Stoica, mulţumit să constate din nou că scrupulele sale legate de secretul profesional se rezolvau de la sine, pentru că Şarcu, dorind mai mult să informeze decât să obţină informaţii, nu se interesă nici de numele ofiţerului trimis ia Bucureşti, nici de metodele pe care acesta avea să le folosească.

Există oameni incapabili să stabilească un dialog, oameni pentru care intervenţiile interlocutorului nu

înseamnă decât inoportune întreruperi ale propriului monolog, şi care, în cele din urmă, te fac să înţelegi lucrul acesta, asigurându-şi astfel liniştea de a perora în voie! neadrându-l pe Şarcu în categoria acestora, Stoica îl situa în zona persoanelor acceptabile, pe care nu le eviţi întotdeauna, ba chiar, din când în când, le cauţi compania. Şarcu era şi nu era un flecar, îşi expunea ideile aşa cum copiii îşi arată jucăriile, socotind că merită atenţia şi preţuirea, dar o făcea fără vanitate, sau cu o vanitate bine ascunsă, intern restul, dacă nu şi admiraţia interlocutorului, pălind să însemne pentru el reacţia cea mai firească.

Se aflau într-o încăpere neobişnuit de mare, realizată prin dărâmarea peretelui dintre două camere. „Nu sufăr de claustrofobie, dar nu-mi plac odăile mici”, spusese Şarcu. Interiorul rezolva într-un chip neaşteptat discordia dintre austeritate şi reversul ei, Alăturând dulapurilor sobre, cu cărţi, nuduri impresioniste, iar vazelor cu gladiole albe un mic laborator. Mai erau acolo două fotografii mari reprezentând aceeaşi femeie, un divan îngust, neîmbietor, acoperit cu o pătură cenuşie, o poliţă cu soldaţi de plumb şi masa de lucru pe care nu se aflau decât o foaie de hârtie albă şi un stilou. „Contrastele animă spiritul”, spusese Şarcu.

Stoica şedea pe taburetul micului laborator, jucându-se cu o lupă. Şarcu se plimba prin vasta încăpere, aranjând în treacăt câte un obiect care nu era la locul lui.

— De ăcord, spuse. Şansa-i minimă. Şi în fond de ce-l căutaţi? Individul care s-a folosit de mâna lui Bobu va ieşi singur la suprafaţă, ca un înecat.

— Cine v-a vorbit despre acest individ?

— Lumea. Poate tutungiul de la care îmi iau porţia zilnic de ţigări, poate nevastă-mea, poate barmanul de la „Ancora”…

— Spuneţi-mi, domnule Şarcu, sunteţi convins că este vorba de un instigator?

— Nu sunt convins. Întâmplarea a făcut să-l cunosc foarte bine t pe avocatul Duma. De aici şi interesul meu special pentru afacerea asta. LI cunosc şi pe Bobu. O răfuială numai între ei doi nu mi se pare imposibilă. M-am gândit la multe posibilităţi. Una din ele s-ar referi la Florica Barbu. Este, nu-i aşa, o femeie frumoasă…

— Şi alte posibilităţi?

— Între avocaţi şi escroci se stabilesc, volens nolens, nişte relaţii. Departe de mine intenţia să-mi defăimez tagma. Sunt avocaţi şi avocaţi. Duma era într-o permanentă criză financiară. Femeile…

— Şi pălăriile…

— Deci aţi reţinut mania asta ridicolă. Pălăriile lui Duma îmi amintesc de un alt caz. E vorba de un casier, un client de-al meu, care, trebuind să justifice lipsa unei sume importante de bani, invoca mereu traiul său modest. Şi, într-adevăr, cheltuielile casei se rezumau de ani de zile la strictul necesar. Pai că-l v ad: costum gri cumpărat de gata, cămaşă albă de nailon, cu guler tare, cravată argintie, pantofi negri, dintre cei mai ieftini. Dar, prin contrast, butonii îţi săreau în ochi. De câte ori l-am văzut, butonii erau de fiecare dată alţii. Şi nu butoni aşa cum se găsesc în orice galanterie, ci adevărate bijuterii.

— Omul avea mania butonilor, îi scăpă lui Stoica.

— M-am dus, urmă Şarcu, ignorând întreruperea, la cel mai mare bijutier din oraş. Executase de curând o comandă specială: o pereche de butoni din patru perle veritabile aduse de clientul în cauză. Pălăriile lui Duma nu te conduc la niciun pălărier, sugerează însă o anumită fire.

Peroraţia avocatului abunda în digresiuni; uneori era greu să-l urmăreşti, mai ales că trecea de la o idee la alta fără ca măcar să-şi schimbe tonul

— Bobu l-a ucis pe Duma. Lipsa mobilului şi unele indicii par a implica un instigator. Dar dacă Duma Intenţiona să-l ucidă pe Bobu şi acesta i-a luat-o înainte? încercând să-mi închipui ce v-a declarat Bobu, caut alibiul.

Acum înţelegeţi care este avantajul meu şi de ce nu fac din pasiunea mea o profesiune…

— Bine, dar rezultatele…

— Rezultatele… Pentru mine nu atât rezultatele contează, cât mai ales problemele în sine. Să zicem că ne aflăm în faţa unui munte şi amândoi vrem să ajungem pe creastă. Dumneavoastră aveţi la dispoziţie un anumit număr de ore, pe când eu dispun de tot timpul meu liber. Dumneavoastră sunteţi înarmat cu o busolă, cu un binoclu, cu mai ştiu eu ce, aveţi şi haine de schimb ca să nu vă pierdeţi vremea cu popasuri de prisos; eu nu sunt decât un drumeţ oarecare, mergând pe drumul care mi se pare mai interesant şi care nu este întotdeauna cel mai scurt. Dumneavoastră, mereu atent ca să nu greşiţi direcţia, sunteţi foarte puţin disponibil pentru privelişti ca şi pentru tot ceea ce ştiţi că nu va figura în raport, de unde şi discuţiile numai cu anumiţi oameni, în timp ce pe mine nimeni şi nimic nu mă opreşte să poposesc la o st ăiia ca să văd răsăritul lunii, sau să fac un ocol ca să văd o peşteră care n-are nicio legătură cu ţinta iniţială, sau pur şi simplu să mă întind în iarbă cu faţa în sus şi să m-apuc de numărat stelele. Rezultatul? Dumneavoastră aţi ajuns pe creastă în timp util – şi pentru dumneavoastră acesta este şi rezultatul – pe când pentru mine, după cum prea bine se vede, creasta nu e decât un pretext.

Şarcu îşi aprinse ţigara de foi cu o brichetă rotundă, roşie. Fuma ţigări de foi mici, de mărimea unor ţigări obişnuite, care îi stăteau la îndemnă în câteva farfurioare de aramă. Savură primul fum şi vorbi împrăştiind rotocoalele albăstrii, plăcut mirositoare, cu mâna.

— Creasta reprezintă sfârşitul. Pentru unii contează sfârşitul; pentru cei mai mulţi. În romane, în filme, chiar şi în viaţă. O carte căreia îi lipseşte sfârşitul e bună de aruncat. La cinema mulţi vin cu întârziere, dar nimeni nu pleacă, vorbesc în general, înainte de a afla cum se termină filmul. În viaţă… în viaţă toţi îşi doresc un sfârşit

cât mai depărtat, şi foarte puţini sunt aceia care se întreabă dacă dorinţa lor are vreun sens, şi încă şi mai puţini care răspund negativ.

— Sunteţi modest.

— Modest? Eu? Nu mă cunoaşteţi. Şi apoi ce legătură au toate astea cu modestia?

Legătura constă în timpul record…

Şarcu nu-l lăsă să continue:

— Pardon! Nu m-aţi înţeles. Eu fac criminalistică aşa cum alţii fac filosofie. Când studiezi opera unui filosof, ceea ce te interesează nu este să ajungi la ultima pagină. Graba n-are ce căuta aici. Revenind la cazul în speţă, aş vrea să vă întreb dacă în preocupările dumneavoastră rezervaţi un cât de mic spaţiu fenomenelor inexplicabile.

— Evident!

— Nu vă grăbiţi cu răspunsul! Prin fenomene inexplicabile înţeleg tot ce nu se va putea explica niciodată. Niciodată! Nici atunci când vom termina de explorat întregul sistem solar.

— Infinitul, naşterea, moartea… începu să înşire Stoica cu o voce albă, ca şi cum ar fi rostit cele mai banale cuvinte.

Prima impresie pe care şi-o făcuse despre Şarcu se modifica, dar încă nu-şi dădea seama în ce fel.

— Şi mai sunt. Mai sunt, spuse Şarcu, schimbând locul unui soldat de plumb. Dar să ne rezumăm la domeniul nostru. Asasinatul! La prima vedere, s-ar zice că avem de-a face cu o ecuaţie care – odată rezolvată – totul devine explicabil. Iată însă un exemplu, unul singur, privind doi preşedinţi ai Statelor Unite, Lincoln şi Kennedy. Primul a fost ales preşedinte în 1860, cel de-al doilea în 1960. Succesorii lor purtau acelaşi nume: Johnson. Andrew Johnson s-a născut în 1808; Lyndon Johnson în 1908. Secretarul lui Kennedy, care se numea Lincoln, l-a sfătuit să nu plece la Dallas… Toate acestea nu vă spun nimic? Atunci să continuăm! În treacăt fie zis, numele lui Lincoln

şi Kennedy au fiecare câte şapte litere, iar numele lui Andrew Johnson şi Lyndon Johnson, treisprezece litere. Cei doi preşedinţi au fost ucişi într-o vineri. John Wilkes Booth l-a omorât pe Lincoln trăgând în cap din spate, dintr-un teatru, şi a fugit într-un antrepozit. Lee Harvey Oswald a tras asupra lui Kennedy tot în cap din spate, dintr-un antrepozit, şi s-a ascuns într-un teatru. Asasinul lui Lincoln s-a născut în 1839, celălalt în 1939. Amândoi au fost asasinaţi înainte de a fi judecaţi, iar numele lor totalizează fiecare cincisprezece litere. Mă opresc aici. Cred că e suficient pentru a demonstra prezenţa inexplicabilului şi în criminalistică, de atâtea ori, dacă nu aproape întotdeauna, ignorat de profesionişti.

— Pentru că inexplicabilul nu explică nimic, încercă Stoica un joc de cuvinte, întrebându-se în acelaşi timp de ce, ascultând până şi asemenea divagaţii, nu avea totuşi senzaţia timpului pierdut.

Şarcu schiţă un zâmbet şi se aşeză, în sfârşit, pa braţul unui fotoliu.

— Nimic sau totul. O să vă spun un lucru care s-ar putea să vi. Se pară ciudat. Criminalistica m-a atras pentru că n-am înţeles crima… încercând să i fi u cum se petrec lucrurile astea, am stat de vorbă cu zeci de criminali; niciunul n-a izbutit să formuleze un răspuns clar. În locul acestuia, mi-a fost dat să aud cele mai năstruşnice şi mai inabile dezvinovăţiri. Le cunoaşteţi şi dumneavoastră. De la o vreme, urmă Şarcu, reluându-şi plimbarea, îmi îndrept tot mai mult atenţia asupra victimelor. Ele, victimele, n-au nevoie nici de alibiuri, nici de circumstanţe atenuante şi sunt mai puţin complicate decât asasinii. Dar… Ei bine, tocmai de la acest clasic *dar* a pornit ipoteza după care…

Şarcu se opri şi tăcu brusc, privindu-l pe căpitanul Stoica cu luare-aminte, ca şi cum ar fi vrut să verifice efectul produs de vorbele sale.

— Sunteţi un interlocutor deosebit de agreabil, spuse el după câteva clipe, constatând că Stoica îi urmărea cu o

seriozitate statornică. De altfel, o să vedeţi imediat că această lungă şi întortocheată introducere n-a fost inutilă. N-o să vă mai spun în ce constă ipoteza mea, pentru că o veţi deduce singur. ML bine, până la ora asta, cunosc patru persoane despre care nu s-ar putea spune că ar manifesta tendinţe criminale şi care totuşi au admis că ar fi fost la stare să-l ucidă pe Duma. Alai mult: două din ele mi-au declarat că au şi simţit acel impuls care, probabil, premerge crima. Regret că nu vă pot da numele lor, dar vă asigur că nu v-ar servi la nimic.

— Trebuie să înţeleg, întrebă Stoica, punând lupa i i locul ei, că aşa după cum există oameni care cer palme, există şi unii care cer să fie ucişi?

— Exact! Dar, bineînţeles, ipoteza mea nu se referă decât la o minoritate a cazurilor.

— Între care şi cazul lui Duma, spuse Stoica, ridicându-se de pe taburet. Cunosc şi eu câteva persoane care ar fi vrut să-l ucidă…

— Vedeţi?

— Dar nu l-au ucis.

— Cineva totuşi a făcut-o. În primul rând, Bobu. Sau nu numai el.

— De ce v-aţi oferit să-l apăraţi?

— Nu m-am oferit. Ali s-a cerut să-l apăr. De ce am acceptat? Pentru că accept întotdeauna. Dar. Repet, problema mă interesează în mod deosebit.

— Din punctul de vedere al criminalistului…

— Care, sper, să-i fie de folos apărătorului. Cu mine Bobu va vorbi altfel. Atunci misiunea dumneavoastră va fi terminată, iar dacă o să vă intereseze, am să vă ţin la curent.

— Depinde de felul în care se va termina misiunea mea.

— Aveţi îndoieli?

— Ca de obicei.

— Nu mai mult? Cazul nu vi se pare ieşit din comun?

— Toate cazurile mi se par ieşite din comun… la început.

Şarcu ridică mâna, gata să replice, când uşa mare, prevăzută cu draperii în motive orientale, se deschise şi în cadrul ei apăru femeia pe care o reprezentau cele două fotografii din cabinetul avocatului. Cu mâna rămasă în aer, schimbând doar intenţia gestului, Şarcu făcu prezentările. Doamna Şarcu era o femeie la patruzeci defini, probabil cu vreo zece ani mai tânără decât soţul ei, parând trecerea anilor cu dezinvoltura pe care i-o dădea conştiinţa frumuseţii întreţinute încă fără efort sau cu efort minim. Tipul femeii cu forme pline, senzuale, soţia, avocatului nu voia să pară altfel şi această lipsă de complexe îi conferea o siguranţă pe care rivalele sale, fără îndoială, i-o invidiau.

Restul conversaţiei, în trei, fu consacrat primei aselenizări. Doamna Şarcu venea de la plajă şi avea o mulţime de noutăţi.

După un sfert de oră, traversând grădina din faţa casei lui Şarcu, însoţit de acesta, Stoica îşi văzu cu surprindere colaboratorul pe trotuarul de vizavi. Dimineaţa, îl informase pe locotenentul Popişteanu unde se duce, dar nu fusese vorba să se întâlnească.

— Şi Popişteanu era prea calm. „Dacă a venit aici, nu se poate să nu se fi întâmplat ceva neaşteptat”. Arăţi şi acum ca un tânăr în vacanţă, nedecis cum să-şi petreacă timpul. Despărţindu-se de avocat cu asigurări

— reciproce că se vor vedea în curând, Stoica se grăbi să traverseze strada.

— Am încercat să vă telefonez, dar telefonul era

— Defect. Adela Marcu…

— Ce-i cu Adela Marcu?

— O să vă explic pe-drum. Situaţia m-a obligat să procedez repede… Nici pe doctorul Grigorescu nu i-am găsit… Am chemat Salvarea.

— Şi unde o acum?

— La spital.

— În ce stare?

— Nu ştiu.

Conducându-şi atent *Fiatul* pe străzile animate, Stoica nu pierdu totuşi niciun cuvânt din relatarea lui Popişteanu. Locotenentul sunase la apartamentul familiei Marcu la ora nouă şi cinci minute. N-a răspuns nimeni. Dinăuntru nu se auzea niciun zgomot, ieşind din bloc, a aruncat din întâmplare o privire spre fereastra bătrânei la care fusese în ziua precedentă. Bătrâna era acolo şi-l chema prin semne. A urcat din nou. Blocul e în formă de L. Apartamentul în care locuieşte bătrâna se află pe acelaşi palier cu apartamentul soţilor Marcu, dar pe aripa mai scurtă, aşa că de aici se văd ferestrele celelalte. Pe la şapte, imediat după plecarea soţului, Adela Marcu a scos aşternutul la aerisit, după vreo oră l-a strâns şi a închis toate ferestrele, coborând şi storurile, aşa cum face în fiecare dimineaţă. Bătrâna se aştepta s-o vadă ieşind. Era una din distracţiile ei să ghicească în ce rochie va apărea cocheta soţie a doctorului. Când s-a terminat emisiunea pentru pionieri – deci la ora opt şi douăzeci şi cinci – una din ferestrele apartamentului – cea de la dormitor – era iarăşi deschisă, iar Adela Marcu, palidă, numai în sutien, părea în prada unei crize de astm. S-a arătat de două ori la fereastră, apoi n-a mai revenit, iar fereastra a rămas deschisă…

Însoţit de un locatar, Popişteanu deschise uşa şi o văzu pe Adela Marcu întinsă pe jos chiar în vestibul, istovită de suferinţă, lividă, zbătându-se încă în spasme. Locotenentul chemă Salvarea şi luă toate măsurile care se puteau lua prin telefon. Telefonul avocatului Şarcu nu răspundea.

— Pe doctorul Marcu l-ai anunţat? Este doar soţul ei.

— A făcut-o locatarul.

— Şi?

— A sosit în acelaşi timp cu Salvare; i.

— Pe cine ai lăsat acolo?

— Pe plutonierul major Mihaleea.

— Cu încuviinţarea doctorului Marcu?

— Şi cu asigurarea că până la venirea dumneavoastră nu se va atinge de nimic, spuse Popişteanu, imitând tonul subalternului prea supus, care nu i se potrivea de loc. Fruntea lui Stoica, în ciuda împrejurării, se descreţi.

15

Cadavrul era acoperit cu un cearşaf. Doctorul Marcu încremenise alături, pe un scaun, cu privirea în gol. Pe măsuţa de lângă pat se veştejeau într-un borcan nişte flori galbene, rămase probabil de la bolnavul dinainte. Stoica închise încet uşa rezervei şi văzu din nou, în buzunarul halatului pe care i se opriseră ochii, creionul acela neobişnuit, foarte plat, cu mină roşie. Mara îi spusese odată că unul din colegii ei avea mania colecţionării creioanelor şi Stoica nu se îndoia că fusese vorba de acest doctor Negoiţă care îl condusese aici explicând simptomele pancreatitei acute şi care, odată uşa închisă, x-eluase acelaşi subiect. Explica şi se explica.

La început, simptomele erau evidente, n-avea de ce să presupună o altă cauză. Dar acum, firește, numai autopsia… Şi totuşi, din punct de vedere clinic…

Popişteanu părea interesat de simptomele pancreatitei acute. Punea din când în când câte o întrebare. Desfăşurarea rapidă a lucrurilor nu lăsase nimănui timp să se întrebe asupra rostului intervenţiei lor în această întâmplare particulară.

— La ce oră se va cunoaşte rezultatul autopsiei? întrebă Stoica, întrerupându-l pe doctorul Negoiţă.

— Cred că pe la patru. Da, ia patru! răspunse acesta automat, pentru ca abia după aceea să-şi dea seama de văditul dezinteres faţă de punctul său de vedere… clinic.

Sprâncenele i se arcuiseră, dându-i o expresie hazlie sau, mai bine-zis, accentuând obişnuita sa expresie datorată unor amănunte pe care Stoica nu le reţinu, deşi fizionomiile îl interesau întotdeauna. Doctorul Negoiţă se

uită repede la cei doi, iar pe faţa lui aproape că se putea citi: „Dumneavoastră credeţi că…” O frază neterminată, pentru că nu ştia cum s-o termine. Şi păru mulţumit când, chemat de o soră la un bolnav, se despărţi de ei într-un mod care reuşi să pară foarte firesc.

Ţinând seama de ceea ce ştia şi mai ales nu ştia *încă,* Stoica se considera îndreptăţit să afle totul. Dar şi făptui că Popişteanu lua se primele măsuri le dădeau, în continuare, unele drepturi. Doctorul Marcu era sau părea să fie prea copleşit ca să pună întrebări. Iar ca să i se pună lui întrebări era, deocamdată, nepotrivit. „Ştiaţi că soţia dumneavoastră şi avocatul Duma… u

— Vrei să treci la volan?

El se aşeză alături, îşi privi ceasul, dar nu văzu ce oră era. Se gândea la vorbele doctorului Negoiţă: „Ştiţi, survin complicaţii şi uneori nu mai avem timp să intervenim… Da, aşa cum s-a şi întâmplat. Ceea ce m-a derutat oarecum era faptul că soţia colegului nostru ţinea un regim alimentar sever. Şi nu pentru că ar fi Cost bolnavă. Din considerente estetice. De la el am aflat, de pildă, că aseară n-a mâncat decât piersici… Doctorul Marcu era împotriva acestei diete inutile. Dar pancreatita acută… * Nu, nu i se putea reproşa nimic omului cu creioane. Când colecţionezi creioane, viaţa are ceva din atmosfera senină a unei pape tării unde însuşi pământul nu-i altceva decât un glob strălucitor din material plastic. Sau începi prin a simţi aşa ceva şi te apuci de adunat creioane.

Plutonierul major Mihalcea, pe care Popişteanu îl lăsase acolo, se plictisise. Locuinţa ginecologului era plină de bibelouri, de fotografii şi de reviste. Între bibelouri, o evidentă precădere o aveau cele înfăţişând păsări. Da, a trebuit ca Bobu să-şi înfigă cuţitul între omoplaţii lui Duma, pentru ca să se declanşeze acest caleidoscop, această uriaşă jucărie ingenioasă „cu zeci de faţete, cu zeci de oglinzi paralele, cu toate întortocherile labirintului multicolor, pe care el, Stoica, le cerceta calin şi fără

mirare. Pălării şi bibelouri… Cocteiluri cu nume bizare şi Teioane neobişnuite, femei frumoase şi bărbaţi cu tot felul de idei. Soldaţi de plumb şi flori galbene, Lais şi Japonia… O pasăre cât un degetar pe una din noptierele patului conjugal, o pasăre care se născuse într-un curcubeu, undeva în Japonia… Fotografiile atestau cea de a doua pasiune a ginecologului.

Creioanele, cocteilurile, păsările, bibelourile şi toate celelalte pasiuni mai mult sau mai puţin secundare îşi găseau aici corespondentul în fotografiile artistice, foarte artistice, pe care doctorul Marcu le executase ca un fotoreporter de meserie: un negru mâncând o felie de pepene verde, un pocherist numărându-şi banii, un forceps sprijinit de o cutie cu bomboane… Fotografiile care o înfăţişau pe Adela

Marcu fuseseră făcute, mai toate, pe plajă. O faţă luminoasă, ochii mari, în care nu se oglindea nicio grijă, un râs neutru în unele sau o îngândurare simulată cu stângăcie în altele, părul liber, acoperind sau descoperind fruntea fără umbre. Pe măsuţa de toaletă, sticluţe, cutiuţe, flaconaşe şi borcănaşe, pe care Stoica le cercetase cu deosebită atenţie, spre neînţelegerea plutonierului major Mihalcea, care se plimba de moarte. Om de acţiune, Mihalcea intenţiona să se transfere la serviciul economic… Tocmai se întreba de ce Stoica nu făcea nimic, pentru că a privi toate fleacurile adunate acolo nu i se părea că însemna a face ceva, când în broasca de la intrare se auzi răsucindu-se o cheie. O tuse seacă însoţi deschiderea şi închiderea uşii. Persoana care intrase zăbovea în vestibul. Un zgomot nedesluşit putea să însemne că-şi schimba pantofii cu papucii de casă. Pe urmă o altă uşă se deschise, cea dinspre bucătărie, nevăzutul personaj dădu drumul la apă, aşteptă câteva clipe, umplu un pahar, bău şi, după alte câteva clipe, îşi făcu, în sfârşit, apariţia. Era doctorul Marcu.

Stoica avu prilejul să constate dibăcia lui Popişteanu

de a vorbi fără să spună de fapt nimic, dar lăsând mereu să se înţeleagă că ar fi fost de prisos să explice prezenţa lor acolo, întrucât doctorul o deducea, de bună seamă, singur. Era un mod de a ţine mingea pe loc, acea minge care trebuia să-l găsească pe Stoica în poziţie de tragere. Stoica folosi răgazul ca să înregistreze câteva amănunte: papucii de casă; în buzunarul hainei, ziarul cumpărat după ce doctorul părăsise spitalul, fiindcă mai devreme nu l-ar fi găsit, ziarele centrale punându-se în vânzare după ora zece; nodul de la cravată intact şi părul pieptănat cu grijă… Nu se grăbea să conchidă nimic. Manifeslase până atunci o aparentă grabă în decizii, dar avusese motivele sale s-o facă, iar faptul că ele, aceste motive, nu erau ghidate decât de propriul său fler nu-l stingherea. Dimpotrivă. Renunţase de la bun început la ipoteza simplei coincidenţe, că un vânător îndelung exersat, care nu confundă foşnetul stârnit de vânt cu cel iscat de o fiară. Renunţaseşi la ipoteza sinucidei îi. Nu mai rămânea decât crima. În ciuda explicaţiilor diluate ale doctorului Negoiţă, pancreatita acută nu fusese nicio clipă investită de el drept cauză a modului în care ultima amantă a lui Duma părăsise scena. Crima era şi singura ipoteză utilă. Eventuala infirmare în urma autopsiei n-ar fi implicat decât o simplă renunţare, fără consecinţe, dar, până una alta, tocmai acest răstimp, până la autopsie, când nu i se puteau cunoaşte presupunerile, trebuia folosit.

Mingea ajunse la el şi o prelua.

— Intenţia colegului meu era să ceară câteva relaţii de la soţia dumneavoastră. Din păcate, a sosit prea târziu, deşi nu ştiu dacă o asemenea criză…

Lăsă dinadins fraza neterminată, obligându-l oarecum pe celălalt s-o continue.

— Ce fel de relaţii?

Doctorul îşi rosti întrebarea cu o voce neutră, obosită.

— Soţia dumneavoastră era prietenă cu doamna

Duma.

— Înţeleg!

— Îmi închipui că aţi discutat despre asasinarea, lui Duma. Vă rog să mă iertaţi, ştiu că nu este momentul cel mai potrivit, am putea amina…

— Ce să amânăm?

— Opinia dumneavoastră ne-ar putea fi de folos.

— Opinia mea? În legătură eu asasinarea lui Duma? Nu cred că v-ar fi de folos. Pentru că n-am nicio opinie.

— L-aţi cunoscut pe Duma?

— L-am cunoscut. Într-o vreme ne vizitam. Era genul de bărbat care place femeilor nepretenţioase şi mă miram că o femeie ca nevastă-sa… Este, aş zice, amintirea unei impresii. Nu l-am mai văzut de mult, cred că de vreo doi ani. Asta-i tot ce pot să vă Spun. Regret că nu mă simt bine, nu mă simt bine de loc „altfel v-aş face o cafea. Pur şi simplu nu reuşesc să realizez ceea ce s-a întâmplat. Azi-dimineaţă… Dar n-aş vrea să vă reţin. De altfel o să ies şi eu. Mi-e imposibil să rămân singur aici.

Stoica îşi puse în joc întreaga sa fantezie, dar nu găsi niciun motiv care să-i îngăduie să mai zăbovească în apartamentul ginecologului. Îşi aminti că l avea la îndemână pe plutonierul major Mihalcea şi, după ce uşa se închise în urma lor, îi făcu un semn convenţional, de ajuns ca omul să înţeleagă ce avea de făcut, Câteva minute mai târziu, instalat la volanul *Fiatului,* Mihalcea se cufunda în lectura unui ziar, care îi ascundea faţa, ceva mai înviorată acum, iar el, Stoica, transpirând în cabina supraîncălzită a unui telefon public îşi anunţa băiatul că nu va veni la masă. Închizând uşa, se întoarse spre Popişteanu;

— Ce-ai zice de-o saramură?

Popişteanu răspunse cu un gest care voia să spună că propunerea era grozavă. Dar gestul se referea şi la ceea ce credea că reuşise să desluşească în hăţişul acţiunilor celuilalt. Nu era momentul potrivit pentru o saramură, dar tocmai asta îi plăcea lui Popişteanu; cu neconformismul

vârstei romantice pe care încă o trăia, îl făcu să descopere în cea mai obişnuită saramură neîndoielnice semne de artă culinară. I se ci tea satisfacţia pe faţă, când îl auzi pe Stoica:

— Mai ia o porţie! Nu se ştie dacă până mâine o să mai avem timp să mâncăm. Eu, în orice caz, mai iau una. Sau poate luăm altceva? Ce zici?

Popişteanu nu avea nimic de zis. Aşteptând a doua porţie, Stoica îşi expuse planul:

— După ce aflăm rezultatul autopsiei, o să-l anunţăm pe procuror, iar dumneata va trebui să faci un pachet – la nevoie ai să împrumuţi un geamantan – 1 cu toate medicamentele şi cu toate produsele cosmetice pe care ai să le găseşti în apartamentul lui Marcu. Le aduci la laborator. Apoi, împreună, o să stăm niţel de vorbă cu… Cu cine crezi?

— Cu profesoara de filosofie?

— Tţ!

— Cu Bobu?

— Nici atât.

— Sunt multe persoane cu care am putea sta de vorbă.

— Evident. Dar mă gândesc la una care te-a cam contrariat.

— Actriţa?

— Da. Cu Angela Dinu o să stăm niţel de vorbă, într-un fel e ca şi cum am sta de vorbă cu Adela Marcu… E ceva ce nu-nţelegi?

— Ca să fiu sincer, nu-nţeleg aproape nimic.

— De ce? Lucrurile par complicate, dar nu sunt, abia acum nu sunt sau încep să nu fie. Joci şah?

— Nu prea.

— Nici cu Fac comparaţii cu şahul din cauza tovarăşului colonel Serion. M-am molipsit. Vezi dumneata, o mişcare menită să complice situaţia, în realitate o simplifică. Cu condiţia să nu te laşi influenţat de adversar.

— Şi dacă e vorba de altceva?

— Dar nu e vorba de altceva.

— Şi nici de altcineva?

— Fii atent! Începi să te laşi influenţat. Acum înţelegi?

Popişteanu nu avea nevoie de multe cuvinte ca să-şi traducă gândurile, lăsând deseori impresia că le rezumă. Şi tocmai acum, când Stoica nu se aştepta decât la un gest aprobativ, nu se ştie de ce – poate datorită ambianţei create de prânzul acela improvizai

— Popişteanu se arătă într-o lumină nouă. Vorbi – rar, făcând din scobitori şi chibrituri tot felul de arabescuri.

— Cred că încep să înţeleg. Să vedeţi… Prima oară când am complicat şi eu lucrurile, aveam vreo opt-nouă ani. Era primăvară. Începea sezonul vânătorilor de păsări. Un joc crud este acest joc al vânătorilor de păsări. Dar mă tenta pentru că puştii de vârsta mea nu erau primiţi. Ca să-i fac să mă accepte, i-am ispitit cu fel de fel de bunătăţi luate pe ascuns din cămară. Ideea mi-a venit uitându-mă cum aşezau momelile sub capcane. Şi-am venit şi eu cu momelile mele. Pentru vânători, nu pentru păsări. Nuci, stafide, halva, mere şi prune uscate… Şi m-au primit. A treia sau a patra zi, acasă, tărăboi. Nimeni nu-mi spunea nimic, dar aveam impresia că toţi ochii sunt pe mine. Ce-a Cost, ce n-a fost în capul meu, fapt e că atunci când zarva era în toi, m-am furişat în magazia de lemne, am dat foc unui ghemotoc de hârtie peste care am pus câteva surcele şi când au izbucnit flăcările, am fugit înapoi în casă, strigând că arde magazia… M-am pripit şi asta a fost şi greşeala decisivă. Când tata a ieşit în curte, n-a zărit nici urmă de fum. Abia când a deschis magazia, a văzut cele câteva surcele stingându-se de la sine. M-a privit lung, dar nu mi-a zis nimic. După câteva ore însă m-a privit la fel şi nu şi-a luat ochii de pe mine până nu mi-au dat lacrimile. Atunci m-a întrebat la ce mi-au trebuit dulciurile şi poamele.

În timp ce povestea, pe faţa lui Popişteanu se întipărise o expresie care sugera mutra puştiului de Altă dată şi Stoica îşi propuse să-i mai stârnească amintirile, cu prima ocazie.

— Poate greşesc, urmă locotenentul şi expresia feţei redeveni cea obişnuită, dar presupun că suntem aici tocmai pentru ca focul să aibă timp să se înteţească.

— Nu greşeşti de loc. Stoica îşi privi ceasul. Cred că putem să telefonăm la spital. Vrei s-o faci dumneata?

Stoica achită nota de plată şi aprinse o ţigară, atent la propriile sale gesturi, mulţumit că nu exprimau nicio nervozitate. Cu aceeaşi mulţumire, peste câteva minute constata că şi Popişteanu îşi păstra calmul, şi încă într-o asemenea măsură încât un al treilea nici nu s-ar fi gândit că ceea ce aflase la telefon ar avea vreo importanţă. Reluându-şi locul la masă şi observând nota de plată nu spuse decât că şi el renun. Ase la cea de a doua porţie de saramură.

9 – Joeul nu mai are fost

Prânzul se desfăşura ca de obicei. Se serveau reciproc. Vorbeau rar despre lucruri fără importanţă. Era cald şi dintre cei şase nasturi ai halatului, ea nu se încheiase decât la trei. Un prânz calm, un prânz conjugal, un calm conjugal ca în reveriile triştilor meseni din birturile economice.

Dar la picioarele lui, sub masă, se tot mişca un câine şi toate bucatele aveau pentru el gust de cenuşă…

17

Otrava, administrată în doze homeopatice, acţionase lent, probabil în decurs de zece zile. Mai precis, o combinaţie originală de substanţe toxice obţinute probabil din plante* Consumatoare de tranchilizante, Adela Marcu a apelat probabil la serviciile unui şarlatan care…

— Care pe dracu'! rosti Stoica cu glas tare, încheind astfel recapitularea mintală a aşa-zisului raport care i se înmânase la spital. De trei ori *probabil:* câte unul pentru

fiecare frază! Şi consideraţii, personale dovedind că cetăţeanul acela chel, care mirosea a coniac, băuse de curând, şi nu în doze homeopatice.

Trecuse aproape o jumătate de oră de când şedea la biroul său, cu o foaie de hârtie albă în faţă, pe care o ciocănea din când în când cu un creion. Fumase şi o ţigară, a doua în ziua aceea. Vorbise cu Mara la telefon, dar aproape că nu-şi mai amintea ce-şi spuseseră. Vorbise la telefon şi cu procuratura şi îşi amintea cuvânt cu cuvânt dialogul oficial, în urma căruia îşi asumase toate riscurile iniţiativei; vocea moale de la capătul firului stârnise în mintea căpitanului imaginea neîmbietoare a unui pahar eu limonadă uitat pe o masă, în plin soare. Acum, după ce încheiase recapitularea datelor autopsiei, lăsă creionul, îşi masă cu degetele mari tâmplele, apoi luă din nou creionul şi începu să scrie. Întocmi o listă de nume, pe care o privi îndelung şi reveni, adăugând nişte semne: – şi x; însemna suspect – mai puţin suspect, iar x implicarea, într-un fel sau altul, în ambele crime. Stoica folosea noţiunea de *implicare* într-un sens foarte larg, extinzând-o asupra majorităţii, dacă nu şi a tuturor persoanelor care figurau în carnetul cu scoarţe negre. Odată îi explicase Marei:

— E ca şi cu cercurile de pe suprafaţa unui lac atunci când arunci pietre. E aşa, dar e şi altfel, câteodată e chiar invers, totuşi comparaţia nu-i rea, te ajută să înţelegi. Reţine că numai pe lac mărimea cercurilor depinde de greutatea pietrei, de viteză, de înălţime şi, probabil, şi de alţi factori, iar două pietre produc două serii de cercuri interferenţe. Numai pe lac, în condiţii identice, lucrurile se petrec întotdeauna la fel. Fireşte, viaţa e ceva mai complicată. În viaţă există pietre care par mari şi nu sunt, şi invers, precum există mai multe serii de cercuri interferenţe produse de o singură piatră. Sarcina noastră e să deosebim adevărul de aparenţă. Pare complicat? Şi este complicat. Dar uite-aşa se face că de obicei îmi bat capul cu o mulţime de oameni, eu mai mulţi decât este necesar.

Lista ieşi lungă şi plină de semne.

— Prostii! zise Stoica recitind-o. Rupse de câteva ori foaia, mototoli bucăţile şi le aruncă la coş. Apoi reîncepu să-şi maseze tâmplele.

Popişteanu îl găsi cu o altă foaie de hârtie în faţă, pe care îşi pusese creionul şi-l învârtea.

— În ordine! făcu locotenentul care acum nu mai arăta ca un tânăr în vacanţă, nedecis cum să-şi petreacă timpul.

Părea obosit.

— Unde l-ai găsit?

— La spital. În curte, lângă morgă. Stătea pe o bancă.

— Şi cum aţi aranjat cu lucrurile?

— Ne-am dus împreună, m-a ajutat la împachetat.

— A spus ceva?

— N-a scos o vorbă.

— Mihalcea s-a întors?

— Ne-am întors împreună. Trebuia să continue?

Stoica nu-i răspunse. Întrebă:

— Şi până la spital?

— N-a mai fost nicăieri. S-a oprit numai la o tutungerie şi la un bufet unde a băut un coniac în picioare.

— Şi Angela Dinu?

— E aici. Dar mai e cineva: doctorul Pavelescu.

— Aha! Cheamă-l pe el. Pe ea roag-o să mai aştepte. Dă-un ziar de azi, sau de când o fi, că tot n-o să-l citească.

— Inoportun? întrebă doctorul, intrând cu unul din zâmbetele sale.

— Aici nimeni nu-i inoportun, şi de altfel îmi face plăcere să vă revăd.

— Plăcerea e reciprocă, îl asigură doctorul Pavelescu cu un zâmbet mai larg, aşezându-se pe scaunul oferit de Popişteanu. N-o să vă răpesc decât câteva minute. Dar am toate motivele să cred că o să vă intereseze, deşi nu e în legătură cu întrevederea noastră anterioară. Are însă

legătură cu prima noastră întâlnire, cu discuţia de atunci. E o problemă care a început să mă preocupe şi pe mine şi, cu alt prilej, poate o să mai discutăm.

Dezinvoltura doctorului nu părea să-l mire pe Stoica. Aştepta eu o curiozitate care abia dacă depăşea circumstanţa.

— De fapt, chiar aş dori să discutăm, dar nu aici şi nu acum, preciză în continuare doctorul, scoţând din portofel o bucată de hârtie tipărită, probabil o tăietură dintr-o revistă, pe care o puse pe birou. Asta e ce v-am adus.

Luând hârtia, Stoica citi următoarele: *„Trei cercetători de la Princeton University au demonstrat că, la fel ca foamea, setea sau comportamentul sexual, instinctul crimei îşi are sursa în chimia creierului, şi anume în acţiunea acetilcolinei asupra unei zone bine delimitate a hipotalamusului. Ceea ce înseamnă că, folosind substanţe adecvate, se poate acţiona asupra lui. Cei trei cercetători au reuşit, deocamdată, să neutralizeze agresivitatea şobolanilor, şi, în altă serie de experienţe3 să transforme şoricei placizi în ucigaşi feroci*

Când lăsă hârtia pe masă, îl auzi din nou pe doctor:

— După cum vedeţi, teoria „semnului lui Cain” nu este singulară. Şi cred că mai sunt şi altele care

L

vor să demonstreze acelaşi lucru, dar nu m-au interesat.

— Şi acum vă interesează? întrebă Stoica pe tonul unei simple constatări.

— Nu în mod cu totul special, însă mă interesează. Doctorul zâmbi ca şi cum ar fi spus exact ceea ce ştia că i-ar fi plăcut lui Stoica să audă, şi, între timp, se ridică. Puteam să v-o trimit – continuă arătând tăietura din revistă – prin soţia dumneavoastră, dar cum ştiam c-am să mă duc la Mamaia…

— Vă rămân îndatorat? spuse Stoica şi-l petrecu până la uşă, ţinându-l uşor de braţ. Vă rămân îndatorat, repetă

el, şi cred că o să vă caut destul de curând.

Îi lăsă braţul şi deschise uşa.

Pe faţa doctorului plutea un zâmbet subţire, care nu părea să fie altceva decât un simplu semn de amabilitate.

În schimb, pe faţa căpitanului, după ce închise uşa şi se rezemă cu spatele de ea, nu era nici urmă de zâmbet. Popişteanu tocmai terminase de citit cele câteva fraze şi, cu tăietura din revistă în mână, îl privea nedumerit.

— Ce-a fost asta? întrebă el.

Stoica ridică din umeri.

— Bizari oameni! mai zise Popişteanu.

— Mai mult sau mai puţin bizari, răspunse Stoica. Unii par bizari din cauza unghiului nostru de vedere. În orice caz, doctorul Pavelescu…

Telefonul îl întrerupse. Ascultând ce i se spunea, căpitanul deveni atent şi vădit interesat.

— Extraordinar! exclamă el punând receptorul în furcă. Şi la privirea întrebătoare a lui Popişteanu, zise: Mă refer la Panait, şeful laboratorului. Magistral lucrat!

Câteva clipe, căpitanul reflectă în tăcere, trecând de la admiraţia faţă de Panait, şeful laboratorului, la datele comunicate de acesta. Pe urmă, informându-l pe Popişteanu, începu să deseneze cercuri, dar nu la întâmplare, ci cu atenţie deosebită pentru fiecare cerc.

— Adela Marcu, spuse el, folosea tot felul de produse cosmetice care, toate, proveneau de la un cabinet particular. Împreună cu acestea, dumneata ai împachetat – fiind ajutat de soţul ei, nu-i aşa? – trei soiuri de tranchilizante; două, Napoton şi Carbaxin, în ambalaje originale; al treilea, Librium, din import, într-un flacon identic cu cele întrebuinţate de cosmeticiană pentru un demachiant care nu-i altceva decât produsul de pe piaţă „Doina”. Aţi mai împachetat şi două serii de pilule. Într-o cutiuţă de plastic, similară cu cea pentru crema de zi, pilule de slăbit, iar în altă cutiuţă de plastic, folosită de regulă pentru crema de noapte, pilulele care… în sfârşit,

otrava.

— Deci doctorul Marcu e scos din cauză.

— Nu te grăbi să tragi concluzii! E puţin probabil ea doctorul să fi pus otrava în pachet ştiind despre ce este vorba. De altfel nici nu mă aştept ca el să fie făptaşul, totuşi e mai prudent să ne abţinem de la concluzii. Vezi cercurile astea? Stoica împinse hârtia spre marginea biroului. Trei din ele sunt haşurate parţial; când toate vor fi haşurate în întregime, atunci, abia atunci, vom trage concluziile. De fapt, ele se vor impune de la sine. Cercul acesta

— Stoica îl indică cu creionul – o reprezintă pe

Angela Dinu. Şi e, deocamdată, imaculat. Vrei. S-o inviţi?

Popişteanu ieşi fără să mai spună nimic. Potrivindu-şi ţinuta. Stoica se întreba cum îşi va face apariţia actriţa. O văzuse de câteva ori jucând, o reţinuse, deşi rolurile erau secundare, şi auzise întâmplător că înainte de a se fi stabilit în Constanţa, Angela Dinu jucase mai mult şi în roluri mai mari.

Actriţa îşi făcu «apariţia în aşa fel încât puteai să te întrebi dacă nu cumva şi-a propus să pară o femeie oarecare; fără gesturi teatrale, fără exces de podoabe, fără dezinvoltura caracteristică celor obişnuiţi cu scena; arborase, dacă nu cumva era al ei, un aer modest, aproape timid, potrivit de altfel cu întreaga înfăţişare care reclama acel atât de neplăcut femeilor –, semne particulare n-are14. E drept, din făptura ei destul de puţintică răzbătea ceva de pisică, una din acelea care te zgârie când nici nu te aştepţi. „Dar asta putea fi, îşi spuse Stoica, indicându-i scaunul din faţa biroului, o impresie subiectivă, 44

Popişteanu se arăta consecvent în atitudinea mărturisită faţă de actriţe. După ce o. Însoţise ca un funcţionar care nu-şi face decât datoria, se duse la fereastră, unde rămase în picioare şi privea afară, ştergându-şi mâinile cu o batistă.

— Colegul meu, începu Stoica, v-a solicitat câteva informaţii în legătură cu moartea avocatului Duma. Ne-am permis să vă invităm aici, pentru că lucrurile s-au complicat. S-a produs o nouă crimă.

Actriţa tresări. Pe poşeta albă mâinile îşi schimbară poziţia.

— Victima e Adela Marcu.

Actriţa păli şi scoase un strigăt, apoi, cu o mare uimire în privire, rosti în şoaptă numele Adelei. Popişteanu se întoarse cu faţa la ea şi o scrută cu ochii micşoraţi. Tăcerea se prelungi.

— Aţi cunoscut-o bine? întrebă Stoica.

— Eram prietene. Dar când, când s-a întâmplat!?

— Azi-dimineaţă.

— Azi-dimineaţă! repetă ea maşinal, făcând eforturi vizibile de a-şi veni în fire şi de a se obişnui cu vestea care încă i se părea de necrezut.

— Din cele spuse colegului meu, vorbi mai departe Stoica, deduc că, după părerea dumneavoastră, a fost o femeie remarcabilă.

— Da, cu totul remarcabilă.

— Cu ce ocazie v-aţi cunoscut?

Avem prieteni comuni.

— Deci nu m-am înşelat...

— În ce privinţă nu v-aţi înşelat?

Mâinile actriţei. Îşi schimbară din nou poziţia pe poşetă.

— Nu ne-am înşelat asupra utilităţii unei discuţii cu dumneavoastră, preciză ei, inişcând hârtia de pe birou şi legând apoi două cercuri printr-o linie fermă, gest care atrase atât atenţia actriţei, cât şi a lui Popişteanu, aşa încât, câteva clipe, toţi trei rămaseră cu ochii pe foaia cu cercuri. Să fie vreo legătură între cele două crime? Ce părere aveţi? o întrebă căpitanul Stoica, ăccgntuând tonul degajat al unui amfitrion amabil.

Ambele priviri părăsiră foaia cu cercuri şi se

îndreptară spre el. A lui Popişteanu, surprinsă, ca şi cum întrebarea i s-ar frpărut nepotrivită; a ei, La fel de surprinsă, era însoţită totuşi de o destindere a mâinilor. La mâinile ei se şi uita Stoica, în aşteptarea răspunsului.

— Nu ştiu ce să vă spun, îngăimă actriţa.

— Înţeleg! Abia aţi aflat că prietena dumneavoastră a fost ucisă; este firesc să vă vină greu să discutaţi despre asta la rece, totuşi trebuie s-o faceţi. Aş încerca să vă ajut. Există persoana care presupune că Duma şi Adela Marcu erau în relaţii intime.

— Am… am auzit. Dar ea nu mi-a spus niciodată nimic.

— Vă vedeaţi des?

— Destul de des.

— Şi ultima oară când v-aţi văzut?

— Ultima oară? Ultima oară ne-am văzut luni. Şi azi e joi. Dumnezeule, câte se pot întâmpla în câteva zile…

— Eu vorbeam despre Duma.

— Angela Dinu rămase o clipă cu gura întredeschisă.

— Despre Duma?! Bine, dar…

— Nu vedeţi legătura?

Stoica se ridică, traversă camera, reveni lângă birou, căută ceva într-un sertar, dar nu scoase nimic de acolo, închise sertarul, toate acestea calm, aproape alene, urmărit mereu de Popişteanu care se întreba ce avea să urmeze, fiind sigur că avea să urmeze ceva în genul unei mişcări spectaculoase la şah, pentru că până acum totul se petrecuse prea firesc, nefiresc de firesc, cam ca la interogatoriile formale când nu te aştepţi la nicio surpriză; ai nevoie de o declaraţie în plus şi atâta tot. Stoica trase scaunul spre el, îşi sprijini coatele de spătar şi uitându-se când la mâinile, când la faţa actriţei, vorbi liniştit:

— Şi totuşi legătura este evidentă. Faptul că victimele erau în relaţiile cunoscute, faptul că ambele crime s-au produs aproape una după alta şi, în sfârşit, ceea ce vă priveşte şi pe dumneavoastră: faptul că aveau,

potrivit expresiei pe care aţi folosit-o, mulţi prieteni comuni, că făceau parte cam din aceeaşi lume… Fraza rămase suspendată. Continuă pe acelaşi ton: Nu vreau să spun că persoanele din anturajul acesta comun ar fi mai mult sau mai puţin implicate, mai mult sau mai puţin suspecte, nu vreau să spun asta, dar, oricum, până la proba contrarie, până când lucrurile se vor limpezi…

„De ce atâtea ocolişuri? se gândea Popişteanu. De ce tocmai cu Angela Dinu procedează căpitanul cu atâtea menajamente?” Se obişnuise cu diversitatea modalităţilor adoptate de Stoica, în funcţie de cel interogat, îşi însuşise şi el metoda, totuşi, în cazul actriţei, se aşteptase la altceva, nu ştia la ce anume, dar la altceva, poate la un interogatoriu fulger, care să nu-i lase timp să-şi găsească masca.

— Ei bine, până atunci, urmă Stoica, ceea ce aşteptăm de la dumneavoastră este să ne spuneţi…

— Dar eu nu ştiu nimic, îl întrerupse femeia, nimic care v-ar putea interesa.

— Să vedem. Când aţi divorţat… Observând cum mâinile se crispau pe poşetă, Stoica făcu o pauză. Duma vă promisese ceva? Aţi sperat într-o căsătorie?

— Nu-nţeleg…

— Ba înţelegeţi foarte bine! Dacă vreţi să fiu şi mai clar…

— Nu mi-a promis nimic şi nici nu aşteptam promisiuni, se grăbi actriţa să vorbească. A fost pur şi simplu o greşeală. I se poate întâmpla oricui.

— Şi v-aţi mai întâlnit?

— Întâmplător. Dar ruptura a rămas definitivă.

Stoica se aşeză pe scaun, privi din nou cercurile şi spuse:

— Vreau să vă pun o întrebare care s-ar putea să vi se pară cam bizară. Aţi făcut vreodată cură de slăbire?

Actriţa nu-şi ascunse contrarietatea; totuşi zâmbi: f –

Dacă este necesar să ştiţi şi asta… Da, am făcut.

Şi continuă să zâmbească, iar mâinile, pe poşeta albă, se odihneau.

— V-aţi rezumat la un regim alimentar, sau aţi luat şi medicamente?

Actriţa dădu din umeri.

— Să ştiţi că nu pun întrebări de prisos.

După felul cum îl privea, se putea presupune că Stoica o amuza; probabil că o amuza efortul pe care-l făcea atacând un asemenea subiect. Oricum, Popişteanu era mulţumit că putea să stea lângă fereastră şi nu pe scaunul din faţa Angelei Dinu. Actriţa nu era o femeie slabă, dar nici grasă nu era, în orice caz nu te făcea să crezi că are nevoie de o cură de slăbire şi în oricare altă împrejurare întrebarea ar fi fost deplasată. Dar aici nu se purta o conversaţie de salon, întrebarea, fireşte, îşi avea tâlcul ei, pe care Popişteanu încerca, deocamdată fără succes, să-l întrezărească.

— S-a întâmplat să iau şi medicamente, admise Angela Dinu.

— Le-aţi procurat de la farmacie?

— Dar de unde din altă parte? Şi ce importanţă are asta? Probabil că are, se corectă singură actriţa, dacă mă întrebaţi. Mi le-a dat o cosmetici ană.

— Care se numeşte Iusuzoglu…

Actriţa făcu ochii mari, mâinile, pe poşetă, i se agitară din nou.

— Cine v-a recomandat-o?

— Duma.

Stoica se adresă lui Popişteanu:

— Dacă eşti bun… Şi întorcând foaia cu cercuri, scrise pe ea câteva cuvinte. Du-i, te rog, asta lui Panait la laborator.

Popişteanu luă hârtia şi ieşi. Angela Dinu ceru permisiunea să-şi aprindă o ţigară. Stoica îi oferi una din pachetul său, apoi telefonă. Vorbi eu cineva care se afla în

biroul colonelului şi care îl informă că tovarăşul colonel Serion plecase la Mangalia. Vorbi apoi cu garajul şi prelungi convorbirea în mod artificial până la întoarcerea lui Popişteanu. Cu gesturile unui prestidigitator plictisit, acesta puse pe birou două cutiuţe de plastic. Pilulele se vedeau bine: albe întruna, galbene în cealaltă. Actriţa le privi ca şi cum s-ar fi aşteptat să le vadă explodând.

— Este vreo deosebire între acestea şi acelea pe care vi le-a dat doamna Iusuzoglu?

— Nu, cred că nu este nicio deosebire, răspunse actriţa încet, continuând să le-privească.

— Nu sunteţi sigură?

— Ba da, sunt sigură.

— Vă mulţumesc!

Stoica îi aprinse o nouă ţigară, rotocoalele de fum încălziră ambianţa, cei doi se priveau prin fum, ai fi zis că un bărbat şi o femeie se află undeva la o masă, într-o cafenea, mai ales că între timp se îndulcise şi lumina.

— Totuşi nu-nţeleg începu actriţa. Doamna Iusuzoglu…

Stoica o opri cu un gest:

— Apropo de doamna Iusuzoglu! V-aş ruga ca până mâine, să zicem până mâine la prânz, să nu comentaţi cele discutate aici.

— Ştiţi… de fapt, nici nu-mi dau seama prea bine despre ce am discutat, zise actriţa cu neprefăcută sau bine simulată inocenţă. M-aţi întrebat despre Duma, despre Adela Marcu şi până la urmă…

Stoica râse:

— Am ajuns la doamna Iusuzoglu.

— Da, şi vedeţi… nu ştiu cum să vă spun… n-am impresia că ea se ocupă cu asemenea lucruri… Actriţa aruncă o nouă privire, acum ceva mai liniştită, asupra celor două cutiuţe. Vreau să spun că n-o face decât foarte rar şi după multe insistenţe.

— O cunoaşteţi bine?

— Destul de bine. Din cauza machiajului, tratamentul cosmetic, în cazul nostru, e absolut necesar.

— De ce preferaţi un cabinet particular?

— Are autorizaţie.

— Nici nu mă îndoiesc. Dar de ce o preferaţi?

— În primul rând, pentru că e o cosmeticiană foarte bună. În al doilea rând, ştiţi, soţul ei lucrează în port, are posibilitatea să-i procure preparate străine. Presupun că nu e chiar legal ceea. Ce face, dar nu-i o crimă…

— Nu-i o crimă, spuse şi Stoica, jucându-se cu cele două cutiuţe. Se ridică. Deci am promisiunea dumneavoastră că până mâine la prânz…

— N-am să vorbesc cu nimeni. Se ridică şi ea, îşi sprijini poşeta de birou, mâinile pe poşetă tremurau abia perceptibil. Am impresia că trăiesc ceva ireal, zise ea. Adela… îşi muşcă buzele. Mi-e imposibil să cred… Şi de ce doamna Iusuzoglu? Nu, nu-nţeleg nimic.

Stoica făcu un gest imprecis, care putea să însemne tot atât de bine că nici el nu-nţelegea mult mai mult, sau că, în ceea ce îl privea, era pe deplin edificat, în orice caz, că discuţia se terminase şi asta era situaţia, un gest care n-avu darul s-o lămurească pe Angela Dinu. Şi când ea, cu o voce nesigură, spuse că într-o asemenea împrejurare nici nu ştii ce să zici, nici nu ştii ce să faci, Stoica repetă gestul. Recurse apoi la obişnuitele formule de politeţe şi-l rugă pe Popişteanu s-o conducă până la poartă. Rămas singur, răsuflă uşurat şi începu să măsoare camera de la uşă la fereastră, de la fereastră la uşă, ca într-o sală de aşteptare. Popişteanu reveni repede. Era surescitat şi mulţumit că, în sfârşit, putea şi el să vorbească.

— Culmea ar fi ca tot Duma să fi procurat şi chestiile astea!

— De ce ar fi culmea? Prin contrast, căpitanul părea foarte liniştit.

Deschise încet un sertar, şi tot atât de încet aşeză înăuntru cele două cutii.

— Şi spune – se întoarse spre Popişteanu – se pare că eşti lămurit pe deplin.

Fie că nu sesizase ironia din glasul lui Stoica, fie că arzând de nerăbdare să-şi expună punctul de vedere o accepta, Popişteanu nu-şi stăvili elanul:

— Un adevărat tur de forţă! Duma a fost asasinat sâmbătă, Adela Marcu este asasinată joi. Şi totuşi criminalul e Duma! Pentru că otrava şi-a făcut efectul lent… Ce mai! îmi scot pălăria!

Stoica îl privea amuzat.

— Ai terminat?

— Sunteţi modest, asta el

— Bine, bine, dar până una alta, fă-mă şi pe mine să pricep un lucru. Aceleaşi pastile le-a folosit, după cum a mărturisit, şi Angela Dinu, ori Angela Dinu e vie şi nevătămată.

— Da, dar numai pastilele acestea conţin otravă.

— Exact. Pastilele galbene.

— Deci…

— Deci… ce? Escrocul sentimental nu-şi extermina amantele. Cel puţin până la Adela Marcu n-a făcut-o.

— Omul a evoluat…

— Morţii nu se disculpă. Poţi să le arunci toate păcatele lumii în spate.

— Şi dacă doamna Iusuzoglu o să declare că i-a vândut lui pastilele?

— Atunci vom deduce că tot el a introdus otrava! Cum? Cu seringa? Sau le-a schimbat? Deocamdată nimeni nu ne-a spus că-l pasiona chimia. Japonia era pasiunea lui. Şi pălăriile. Dar dacă pastilele cu otravă erau gata preparate?

— Aici e aici.

— Da, aici e aici.

— Atunci această Iusuzoglu… mai făcu Popişteanu o încercare.

— Ea sau altcineva, zise Stoica.

Popişteanu arăta ca o minge dezumflată.

— Cu alte cuvinte, batem pasul pe loc! constată el cu amărăciune.

— Crezi? în orice caz. Pentru ziua de azi ne-ajunge.

Ieşi din mare în dreptul barului „Melody”. Afară era mai rece decât în apă, răcoare de-a binelea, totuşi se şterse numai pe faţă, cu mâinile; îi făcea bine răcoarea după canicula de peste zi, era reconfortantă şi deconectantă baia asta de aer proaspăt şi sărat, pe care o prelungi aşezându-se pe cadranul de piatră al unui ceas solar. Şi liniştea îi făcea bine.

— Mamaia trepida acum în ritmul orchestrelor. Zeii se travestiseră, ca în fiecare seară, în nişte băieţi veseli, care torturau instrumentele muzicale, lumea se îngrămădea pe ringurile de dans, neîncăpătoare oricât de mari ar fi fost, ca plutele naufragiaţilor.

Pe plajă nu rămăsese nimeni, până şi îndrăgostiţii preferau să li se cânte despre lună decât s-o privească, rotunda şi încă portocalie. Şi Stoica lăsa liniştea să-i pătrundă în creier ca pe o apă curată şi rece. Şezu astfel vreo jumătate de ceas.

Când trecu pe lângă salonul de la parterul barului, cineva îl strigă. Nu recunoscu vocea. Celălalt insistă, îl descoperi la singura masă scoasă afară, în penumbră. Era Şarcu, cu nevastă-sa.

— Ce mică-i lumea! constată bucuros avocatul, ridicându-se de la masă. Vă rog să mă iertaţi că v-am oprit, dar nu păreaţi grăbit! Mi-aş îngădui să vă invit la un şpriţ.

După o scurtă ezitare, Stoica acceptă invitaţia. Verva avocatului înlesni trecerea minutelor convenţionale, mai ales că o seconda şi verva chelnerului care considera de datoria lui să verifice personal calitatea băuturilor.

— Când v-am zărit, discutam despre imprevizibil. Nevastă-mea ar prefera o viaţă lină. În ce mă priveşte, fără o doză bună de imprevizibil, viaţa mi s-ar părea insuportabilă. Dumneavoastră ce părere aveţi?

Stoica nu ajunse să-şi formulele părerea, când avocatul, volubil, obişnuit să vorbească în numele altora, spuse ca şi cum ar fi auzit răspunsul:

— Evident, ar fi insuportabilă. Cine s-ar fi gândit azi-dimineaţă că o să ne întâlnim. Aici? Desigur, exemplul e minor. Mai exact, ar fi minor dacă n-aţi fi exact persoana pe care doream s-o văd. Dar nu e numai dorinţa mea la mijloc, ci şi interesul dumneavoastră. Altfel nu îndrăzneam să vă opresc, nu-mi place să răpesc timpul nimănui şi cu atât mai puţin al unui om supraocupat, ca dumneavoastră. Sunt convins că nu veţi regreta această întâlnire. Aşteptăm pe cineva pe care v-ar fi util să-l cunoaşteţi chiar şi într-o împrejurare extraprofesională. Ghiciţi cine urmează să vină!

Stoica tăcea. Nu curiozitatea îi fusese stârnită în primul rând; curiozitatea era la el un atribut permanent. Avocatul îl intrigase, ca scamatoriile cărora nu reuşeşti să le dai de rost îl intrigase. Impresiile de dimineaţă se sedimentaseră, şi dominantă rămase impresia că Ş-arcu era, în ciuda aparenţei de complexitate şi pitoresc, o colecţie de cusururi avocăţeşti, poate şi de calităţi, dar calităţile avocăţeşti nu-l interesau pe Stoica, înţelegând, după câteva clipe lungi, că e lăsat să vorbească, revăzu în gând lista pe care o rupsese şi arunca la întâmplare:

— Marius Antoniu.

Pe fruntea lui Şarcu cutele verticale luară brusc locul celor orizontale.

— Bine, dar nu văd… nu-nţeleg… de unde şi până unde…

Era prima oară când nu-l auzea pe avocat vorbind fluent; aproape că se bâlbâia. Şi nu se grăbi să-l ajute. Îi oferi un foc doamnei Şarcu, care îşi netezea o ţigară, puse cutia de chibrituri pe masă, lângă tabachera cu ţigări de foi, aceleaşi ţigări de foi de format redus şi aceeaşi brichetă roşie cunoscută din timpul vizitei matinale la avocat, apoi spuse fără niciun fel de sublinieri:

— Deci am ghicit.

Ca şi cum ar fi fost cât se poate de normal să ghicească.

— Aţi ghicit! Acesta e cuvântul.

— O spuneţi pe un ton din care ar reieşi că a fost o simplă coincidenţă. Dar – şi aici Stoica râse în sine – s-ar putea ea împrejurarea de faţă să nu fie întru totul extraprofesională…

Şarcu îl asculta cu expresia omului care aşteaptă să-i spui că ai glumit. Stoica însă nu-i făcu pe plac. Dimpotrivă.

— … deşi probabilitatea ar părea inexplicabilă. Ştiu însă că aveţi o slăbiciune pentru inexplicabil, chiar şi pentru cel real, nu doar aparent. Atunci de ce vă miraţi?

Şarcu încercă să râdă. Stoica se adresă soţiei avocatului:

— Vă rog să mă iertaţi! Discuţia noastră…

— Pe mine să mă iertaţi, îl întrerupse ea. Sunt puţin cam obosită. Şi adăugă pe neaşteptate: Ştiţi, domnule Stoica, că aveţi în soţul meu un admirator

— Nu ne cunoaştem decât… începu el pe un ton. De scuze, dar ea îl întrerupse din nou:

— De puţin timp, ştiu. Şi totuşi toată ziua mi-a vorbit despre dumneavoastră.

Adevărul e că am fler, mă pricep la oameni, îşi regaşi verva avocatul, I-am spus nevestei mele că mi-ar plăcea să vă întâlnesc ca adversar, dar cum amândoi avem cam acelaşi drum…

— Mă supraapreciaţi! se apără Stoica. De altfel, ştiţi bine că eu depind de toate rigorile meseriei, pe când dumneavoastră… îşi bău şpriţul şi rămase ca mâna pe pahar. Dumneavoastră aveţi, de pildă, posibilitatea să vă întâlniţi în particular cu unul sau

cu altul, aşa cum vă întâlniţi aici cu domnul Antoniu…

— Sunt gata ea în limitele acestei posibilităţi să vă ofer şanse egale.

— Vă mulţumesc, dar cred că n-o să fructific aceste şanse.

— În ce sens o spuneţi? Credeţi că asemenea întâlniri n-ar fi compatibile cu… f

— Nu m-am gândit la asta, îl întrerupse Stoica Ezită un moment înainte de a continua. Pur şi simplu, n-ar mai avea rost.

— Cum aşa? Aţi avansat atât de mult? Numai în câteva ore?!

Apariţia ospătarului cu şpriţurile îl scuti pe Stoica de un răspuns formal.

— De fapt, de ce m-aş mira? se corectă avocatul. Imprevizibilul!

Îşi ridică palma desfăcută ca şi cum ar fi ţinut un obiect de preţ.

— Sau… n-aduee anul ce aduce ceasul, traduse prozaic Stoica. Nu-i aşa?

— Întocmai, aprobă avocatul. Ca să vezi, draga mea, se întoarse el spre nevastă-sa, şi eu care eram sigur că o să mă ocup de dosarul lui Bobu abia după vacanţă. Dar sper să nu-mi ia prea mult timp. Ştiţi, ţinu el să-l informeze pe Stoica, ne-am decis şi noi să apelăm la serviciile O.N.T.-ului. Facem o excursie în Italia. Eu nu sunt omul jumătăţilor de măsură; nevastă-mea însă m-a convins că tot e mai bine cu

O.N.T.-ul decât de loc.

— Şi nu-i aşa? întrebă doamna Şarcu într-un fel care arăta că încă nu ora sigură de acceptarea punctului ei de vedere. Spuneţi şi dumneavoastră, domnule Stoica, dacă n-am dreptate! Soţul meu susţine că asta îi aminteşte de excursiile şcolare. Nu zic nu, dar până când o să avem posibilitatea să călătorim pe cont propriu…

Stoica asculta glasul doamnei Şarcu prea puţin atent la vorbele ei, suficient însă ca să nu înţeleagă de ce femeia se întunecă la faţă. Înţelese în clipele următoare”.

— Săraca Adela! Şi ea, la fel, spunea să mai

aşteptăm…

— E vorba de o prietenă a nevestei mele, care a murit pe neaşteptate, îl lămuri avocatul pe Stoica.

— Da, cu totul pe neaşteptate, întări doamna Şarcu.

— Probabil c-a făcut un infarct, opină soţul.

— Nu cred că suferea de inimă. N-ar fi suportat plaja dacă suferea de inimă.

— Nu mi-ai spus tu că-n ultimele zile n-a mai venit la plajă?

— E adevărat, în ultimele zile n-a mai venit. Spunea că o doare capul. Dar Marcu şi-ar fi dat seama dacă era ceva grav. Doamna Şarcu oftă. Toate astea nu mai au nicio importanţă…

— Moartea… începu avocatul, ridicându-şi mâna, dar bine dispusul chelner îl întrerupse şi mâna îi căzu pe masă ca o pasăre bolnavă. Trebuie să pice şi Antoniu, zise el mai târziu, cu ochii pe ceas.

— Bun vin! constată Stoica, golindu-şi paharul. Şi se ridică.

— Cum? Plecaţi? Avocatul părea foarte surprins.

— Aş rămâne bucuros, dar sunt aşteptat.

— Mi-e teamă că v-aţi plictisit cu noi, spuse doamna Şarcu.

— Dimpotrivă! Mi-a făcut plăcere – să vă revăd. Scaunul era greu. Nu se lăsa uşor manevrat ca celălalt, de la birou. Regret, domnule Şarcu, că nu pot fructifica şansa pe care mi-o oferiţi.

Se despărţiră, cum se spune în cronicile diplomatice, cordial. Avocatul îl urmări cu o privire contrariată. Doamna Şarcu îşi aprinse singiftă o ţigară, cu gesturi nervoase, fără s-o mai netezească.

Pe o alee sinuoasă, îngustă, mărginită de arbuşti, inginerul Marius Antoniu, la braţ cu o blondă foarte parfumată, fiind în afara unui con de lumină, nu putea fi văzut. În schimb, îl văzu bine pe Stoica şi tresări.

— Ce s-a-ntâmplat, dragă?

Vocea blondei, în ciuda parfumului, se asocia în mintea căpitanului cu florile artificiale, din material plastic, care îl indispuneau întotdeauna. Îşi continuă drumul în tăcere.

Căpitanul Stoica şi locotenentul Popişteanu se aflau în apartamentul soţilor Iusuzoglu de aproximativ un sfert de oră; un apartament de trei camere, la primul etaj al unui bloc-turn din Tomis Nord, aproape de Mamaia. Soţii Iusuzoglu nu aveau copii, locuiau acolo numai ei doi. Se mutaseră de curând şi prilejul fusese foldsit pentru o primenire radicală: mobilă nouă, mochete noi, perdele noi, lămpi noi; chiar şi cărţile, într-o bibliotecă nouă, păreau noi. Obiectele se menţineau într-o stare fteutră, personalitatea locatarilor nu se răsfrânsese încă asupra lor. Nici vaza de cristal din mijlocul mtsei rotunde, care lucea ca o oglindă, nu se însufleţiăf. Florile proaspete aveau ceva din încremenirea florilor artificiale, ca şi cum şi-ar fi oprit respiraţia. Lângă vază, o listă de nume scrise cu cerneală roşie, probabil lista clientelor. Şi autorizaţia. Nu i-o ceruse nimeni. Se vede însă că doamna Iusuzoglu pregătise totul în urma telefonului dat de căpitanul Stoica şi se tot aştepta să le vadă cercetate, cel puţin asta deduceai din felul cum le privea, ca Un elev care – scos la tablă pentru a dezlega o problemă – vrea să atragă atenţia profesorului asupra caietului cu probleme rezolvate acasă. Cei doi continuau să nu le dea nicio atenţie, ignorând şi cafelele apărute între timp, în dreptul fiecăruia, ignorând, de asemenea, camera către care uşa era larg deschisă, evident, cabinetul.

Înfăţişarea doamnei Iusuzoglu o încadra în categoria femeilor comparate, de obicei, cu păpuşile de porţelan: un porţelan cu totul şi cu totul intact, care, impecabil ca o niostră, părea ostentativ – *Folosiţi cu încredere produsele mele şi veţi arăta ca mine!*

— Iar impresia pe care o producea nu era dintre cele

mai plăcute. Porţelanul n-avea nicio fisură, dar pentru că ştiai despre ce era vorba – şi era vorba de faptul că doamna Iusuzoglu nu se mai afla la prima tinereţe – te aşteptai ca porţelanul să plesnească dintr-o clipă în alta. Într-un cuvânt, faţa doamnei Iusuzoglu părea a fi însăşi masca – reclamă a propriului ei cabinet de cosmetică.

Pentru că Stoica nu renunţase la întrebările generale privind ocupaţia cosmeticienei, o făcuse pesemne să creadă că rostul vizitei se limita la verificarea legalităţii cabinetului particular, mai ales că, din spusele ei, se aştepta la aşa ceva, nu era prima oară când îşi vedea periclitată situaţia, deşi – poate să se convingă oricine – autorizaţia expira abia peste câteva luni. Ei, da, înţelegea şi singură, o obţinuse într-o conjunctură anumită, când cabinetele cooperativei abia se încropeau, acum fiecare atelier de coafură, din cele mari fireşte, e prevăzut cu un cabinet de cosmetică. I s-a propus şi ei să lucreze într-unul din ele şi ar fi mai rentabil, dar ea s-a obişnuit aşa, pur şi simplu s-a obişnuit, şi nu vede ce e rău în asta; la urma urmei plăteşte un impozit destul de substanţial, foarte substanţial; statul nu pierde nimic, ba, dimpotrivă, impozitul e fix, clientela variază; sunt perioade când nu-i mai rămâne nimic, sau aproape nimic, de aia n-ar fi exclus să lichideze; soţul ei mereu o sfătuieşte să renunţe la cabinet; soţul ei câştigă suficient pentru amândoi, dar acesta nu-i un punct de vedere, în niciun caz punctul ei de vedere, fiindcă îi place să muncească, cosmetica o pasionează, clientele sunt mulţumite; lista clientelor, după cum se vede, nu-i prea lungă, dar ea nici n-ar vrea să aibă mai multe; nu banii o interesează în primul rând, ci…

„Ala-bala-portocala, ala-bala-portocala” o seconda, în gând, Popişteanu. O invizibilă cască de oţel îi strângea capul. Dormise prost. Se visase la morgă, unde cineva cotrobăia în el ca într-un motor de automobil. Voia să strige că e o eroare, el nu murise cu adevărat, dar nu izbutea să articuleze niciun cuvânt. Când, în sfârşit, începu

să vadă, o văzu pe Adela Marcu în halat alb, plină de sânge, aplecată asupra lui, cu un bisturiu în mână. Se trezise lac de sudoare pe la cinci, şi nu mai putu adormi.

Stoica, în schimb, dormise bine. Şpriţul băut la Mamaia acţionase ca un sedativ. Dar renunţase şi el la ultima oră de somn, pusese ceasul să sune cu o oră mai devreme, ca să-şi pregătească în linişte raportul de dimineaţă. Căpitanul Popescu îl ascultase cu satisfacţia suporterului care îşi vede favoritul în formă bună. Şi ceilalţi se arătaseră încrezători, nu ridicase nimeni nicio obiecţie importantă.

În încheiere, colonelul Serion se declarase de acord cu felul în care el, Stoica, acţionase; legătura între cele două asasinate i se părea plauzibilă, proba materială pe care o reprezentau pilulele, şi mai ales informaţiile obţinute de la Angela Dinu dovedeau că cercetarea s-a înscris pe o cale promiţătoare. Între patru ochi, înainte de a pleca la Mangalia, colonelul îşi exprimase din nou regretul că nu are posibilitatea să se ocupe mai îndeaproape de acest caz. Experimentatul criminalist se urcase în maşină cu aerul unui fotbalist trimis pe banca rezervelor înaintea meciului decisiv. Stoica nu se îndoia că de data asta colonelul Serion îi ghicise o bună parte din gândurile

— Pe care raportul n-avusese nici cum şi nici de ce să le cuprindă.

— Folosiţi, presupun, o întrerupse el pe doamna Iusuzoglu, preparatele dumneavoastră.

— Da. Aşa se obişnuieşte. Clientele au anumite preferinţe.

— Se întâmplă să apeleze la dumneavoastră şi pentru altfel de preparate?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Mă gândesc la unele medicamente străine. Cred că se obişnuieşte şi asta.

Masca de porţelan rămânea mereu imobilă. Era,

probabil, modalitatea optimă de a amina apariţia ridurilor. Nimic nu anima muşchii feţei; numai ochii îşi schimbau expresia. *R*

— Vă închipuiţi că fac speculă cu medicamente?

— Nu-mi închipui nimic. V-am întrebat doar. Deci n-aţi procurat niciodată medicamente”.

— Ca să fiu sinceră…

— E de dorit să fiţi sinceră.

— S-a întâmplat să fac unele mici servicii… Dar absolut dezinteresat.

— Mai concret. Ce fel de medicamente erau?

— Nici nu erau, de fapt, medicamente. Vitamine, calciu… Cu totul ocazional, am făcut rost odată de nişte aspirine Bayer.

— Tot aşa, ocazional, aţi făcut rost şi de nişte pilule de slăbit?

O scurtă contractare a maxilarelor, o trecătoare dilatare a pupilelor, masca însă rămânea impasibilă.

— Nu ştiu, nu-mi amintesc. Şi nu-nţeleg…

— O să înţelegeţi imediat!

Scoţând din buzunar cele două cutiuţe, Stoica le puse pe masă.

Doamna Iusuzoglu nu le aruncă decât o singură privire şi dădu din umeri.

— Adineauri v-aţi propus să fiţi sinceră. Ar fi bine să perseveraţi. E în interesul dumneavoastră.

— Bine, dar vă rog să credeţi că eu…

— Ce să cred, doamnă? E inutil să vă mai prefaceţi. Dacă lucrurile n-ar fi ieşit la iveală… Dar au ieşit. Şi ştiţi cel puţin tot atât de bine ca şi noi despre ce e vorba. Ceea ce nu ştim încă. Este cauaa care v-a împins la crimă.

Un *a* scurt, aspirat, o fisură – în sfârşit – îrv masca de porţelan, între sprâncene, un gest cu mânas ca de apărare, toate în acelaşi timp…

— Deci vă ascult! zise Stoica, deşi vedea că doamna Iusuzoglu nu era în stare să vorbească. Atitudinea ei trăda

dezorientare şi teamă. Vă ascult! insistă el, ciocănind masa cu degetul mijlociu în ritmul metronomului.

— Dumneavoastră glumiţi… Despre ce fel de crimă e vorba? Se uită de la unul la altul, îşi duse mâna la gât, încercând să desfacă o eşarfă inexistentă şi iar se uită de la unul la altul. Apoi îngăimă: Nu ştiu nimic. Şi adăugă disperată: Vă jur că nu ştiu nimic!

Stoica o privea ca şi cum n-ar fi auzit-o, continuându-şi ciocănitul.

— Vă rog să mă credeţi… Nu ştiu despre ce vorbiţi.

Ciocăniturile se înteţiră.

— Am să vă spun tot, am să vă spun tot ce ştiu, dar vă jur încă o dată… Cosmeticiana nu duse fraza până la capăt. Privirea i se adună pe cele două cutiuţe. Cine v-a spus că le are de la mine, v-a minţit.

— Continuaţi!

— Cine v-a spus că le are de la mine?

— N-are importanţă cine ne-a spus. Important e faptul că provin de la dumneavoastră. În privinţa asta nu încape nicio îndoială. Recunoaşteţi că dumneavoastră le-aţi procurat?

— Recunosc. Cuvântul fu scos cu cleştele. Dar persoana căreia i le-am dat…

— Ştim. Avocatul Duma a murit. Repet, nu aşteptăm de la dumneavoastră decât o confirmare.

Fisura dintre sprâncene se adânci. Apărură altele două la colţurile gurii.

— Duma era prieten cu soţul meu. M-a rugat, a insistat… Pentru altcineva n-aş fi riscat. Ce vreţi să vă mai spun?

— S-a întâmplat de multe ori?

— De vreo patru-cinci ori. Da, exact de cinci ori. M-a asigurat că n-o să mai ştie nimeni. Nu-nţeleg cum a putut Duma…

— Nu cred că a fost indiscret. Dar să nu ne îndepărtăm de subiect. Ştiaţi pentru cine erau?

— Nu. Preferam să nu ştiu.

— Pe astea când i le-aţi dat?

— Acum vreo trei săptămâni.

— Şi tot nu ştiaţi cine urma să le folosească *i.*

— Nu, nu ştiam.

— Acuma însă aţi aflat…

— N-am aflat nimic. Cum puteam să aflu?

— Să admitem că Radu Duma nu v-a spus numele femeii. Dar ieri, când aţi auzit că Adela Marcu a murit, n-aţi făcut nicio legătură?

Porţelanul continua să plesnească.

— Vreţi să spuneţi că Adela Marcu…

— Exact! Asta vreau să spun. Faptul că n-aţi ştiut cine o să folosească pilulele galbene nu schimbă nimic, nu vă micşorează vina.

— Pilulele galbene!? Bine, dar e absurd. Nu mai înţeleg nimic. Care e vina mea?

— Nu le-aţi preparat dumneavoastră?

— Ba da, eu le-am preparat. Pilulele galbene. Pilulele albe le-am cumpărat de la un marinar străin, care m-a asigurat că sunt inofensive. Şi chiar dacă n-ar fi fost, din aşa ceva nu se moare. Pe Adela Marcu am cunoscut-o foarte puţin, printr-o clientă de-a mea. Duma nu mi-a vorbit niciodată despre ea. Dumneavoastră spuneţi că pilulele le-a luat pentru ea. Ştiu că am greşit, ştiu că sunt vinovată, dar ce legătură am eu cu moartea ei?

— Să revenim la pilulele galbene, şi anume la această ultimă cutie pe care i-aţi vândut-o lui Duma. Vă atrag atenţia că laboratorul nostru a stabilit cu precizie conţinutul lor. Ceea ce facem acum, o mai spun o dată, e o simplă formalitate. Am vrea să auzim şi de la dumneavoastră ce aţi pus în ele.

Mascasuferi o schimbare neaşteptată. Doamna Iusuzoglu râdea. Porţelanul se colorase în roz.

— C’c-am pus în ele? Antinevralgic!

Stoica schimbă o privire cu Popişteanu. Expresia

locotenentului fu suficientă ca să-şi dea seama că auzise bine. Şi, neîndoielnic, cosmeticienei nu-i ardea de glume. Ceva îi spunea că păşeau pe drumuri paralele, fiecare cu adevărul său, valabile amândouă, deşi în totală opoziţie.

— Şi totuşi pilulele astea nu conţin antinevralgic, ci otrava cu care a fost omorâtă Adela Marcu. Păstraţi-vă calmul! Până la proba contrarie, aş vrea să cred că dumneavoastră aţi făcut pilulele din antinevralgice. Dar faptul trebuie dovedit.

— Dacă doriţi, le înghit chiar acum pe toate.

Şi cosmeticiana întinse mâna spre cutiuţa cu pilulele galbene.

— Nu v-aş sfătui s-o faceţi. Dovada, obţinută în felul acesta, nu v-ar mai servi la nimic. Răspundeţi-mi mai întâi la o întrebare. De ce toată povestea asta cu antinevralgicele?

— Ca să complicăm lucrurile. A fost ideea soţului meu. Spunea că pe client trebuie să-l impresionezi…

— Şi le-aţi complicat…

Stoica îşi privi mâinile fără să le vadă. Încerca să-şi adune gândurile şi să le limpezească. Ca prin ape tulburi întrevăzu, pe rând, chipuri nedesluşite. Unul era al lui Duma, singurul cunosc-ut. Altul, al lui Iusuzoglu, omul cu ideea nefastă, omul care putea să fie vinovat, după cum putea să fie şi nevinovat. Cel de-al treilea şi cel mai stăruitor era un chip fără identitate, sau mai exact, cu identitatea oricăruia din cel trecuţi pe lista ruptă într-un moment de neputincioasă iritare. Asta în cazul când, indiferent de semnul alăturat – sau X, figurase pe listă… Labirintul se dovedea tot mai întortocheat şi, în ciuda unui optimism trecător, calea aleasă putea fi a unui cerc închis. Cu câteva minute în urmă, lumina întrezărită se înteţise; se înteţise ca să se stingă. Îşi ridică privirea şi o opri pe cutiuţa cu pilule galbene.

— Deci i le-aţi dat lui Duma acum trei săptămâni…

— Cam aşa, cam acum trei săptămâni. Dar pot să vă

spun data exactă. Şi dădu să se ridice.

— Nu, nu-i nevoie! o opri Stoica. E sigur că n-a mai aflat nimeni de ele?

— Absolut sigur.

— Am impresia că ceva a rămas neclar pentru dumneavoastră. Aici nu e vorba numai de speculă cu medicamente. Eu n-am glumit când v-am spus că pilulele galbene conţin otravă. Deci una din două: ori le-aţi preparat dumneavoastră aşa cum sunt acum, ori cineva le-a înlocuit. E singura alternativă. Dumneavoastră afirmaţi că le-aţi preparat, ca de obicei, din antinevralgice. Şi mai afirmaţi că în afară de soţul dumneavoastră şi de Duma, altcineva nu ştia de ele. Atunci?

— Soţul meu…

Intonaţia şi gestul arătau limpede ce voia să spună cosmeticiana despre soţul ei.

Stoica se ridică şi, înconjurând masa, se apropie de uşa cabinetului. Privi câteva clipe încăperea destul de strâmtă, unde clientele doamnei Iusuzoglu se înverşunau, cu sau fără rost, după cum frumuseţea lor era reală sau închipuită, să-şi întoarcă faţa, la propriu şi la figurat, de la efectele timpului, cum te-ai feri de praful stârnit de o maşină, sau cel puţin să întârzie aceste efecte şi cât de cât să le micşoreze; o înverşunare tristă uneori, ridicolă alteori, foarte rar atingându-şi scopul, dar şi atunci pentru puţină vreme, o înverşunare întotdeauna dramatică în esenţă, neplăcută bărbaţilor, neplăcută şi femeilor foarte tinere, care, la suprafaţa lucrurilor, nu văd decât feţe unsuroase, creme şi loţiuni, comprese şi pudre. Întorcându-se, luă cutiuţele şi le cântări în palmă. Pentru aşa ceva e nevoie de oarecari ustensile. Cine ar apela la un laborator ca să-i facă pilule cu otravă? Puse cutiuţele în buzunar.

— Ar trebui să vă reţinem, doamnă Iusuzoglu. V-aţi rezumat la simple afirmaţii. Cu totul insuficiente pentru a vă disculpa. Dar chiar şi eliminându-se intenţia criminală,

rămân celelalte, destule... Nd văd o altă circumstanţă atenuantă în afară de o contribuţie concretă la identificarea criminalului. Îşi şterse mâinile cu batista. Deocamdată, n-o să vă reţinem. Nu-i vorba de o favoare. Vreau totuşi să vă ofer o şansă, mai exaot spus, un răgaz. Ca să recapi rulaţi lucrurile, să reflectaţi şi să vă decideţi! O să vă telefonăm noi. Dar aşteptăm şi telefonul dumneavoastră în caz că vă decideţi mai repede.

Luă, în sfârşit, lista clientelor.

— Le-aţi trecut pe toate aici?

Cosmeticiana confirmă, dând din cap.

Porţelanul îşi pierduse strălucirea. În lumina becului din vestibul masca părea de var.

Ochii treceau prin el ca prin sticlă. Acum înţelese că nu lut, ci celuilalt îi întindea Olguţa pălăria galbenă ca lămâia. Pe el însuşi nu-l reflecta nicio oglindă, ca şi cum nu s-ar fi aflat acolo. Numai celălalt era în oglinzi. Privirea Olguţei, şi ea, trecea prin el ca prin sticlă, întâlnindu-se cu privirea celuilalt. Lumina roşie se înteţi, toate oglinzile se sparseră dintr-odată şi se văzu pe o plajă cu pietre mari, inundată de soare. Pe jos, urme de câini. Nu se zărea niciun câine, dar el îi simţea pe aproape, pândindu-l.

21

20

Se făcea că era într-un mare magazin de pălării, dacă se putea numi magazin spaţiul acela nedeterminat, închis cu pereţi de oglindă care multiplicau la nesfârşit tot ce se afla între ei. Un lanţ fără capăt de manechine în costume de baie trecea prin faţa lui şi fiecare manechin purta o pălărie bărbătească, tmbiindu-l să aleagă. La început, manechinele erau nişte fete drăguţe, uşor de confundat între ele, care se mulţumeau să-i zâmbească, prezentând pălăria cu aceleaşi gesturi: întâi dând-o pe spate, apoi trăgând-o pe frunte şi punând-o pe-o ureche. Pălării obişnuite, în culori pastelate. La picioarele lui, pe jumătate culcată pe o rogojină japoneză „tatami”. Olgu ţa îi întindea

o pălărie galbenă ca lămâia. Cineva, în spate, începu să râdă. Se întoarse. Din oglinzi, din toate oglinzile, îl privea celălalt… îl privea fără să-l vadă.

Ca în coşmarul omului obsedat de câini, se perindară. Şi prin faţa lui Stoica, dar aievea, câteva femei, clientele doamnei Iusuzoglu, între care unele erau chiar manechinele din visul cu pălării.

Figura şi Florica Barbu pe listă: ultima.

— M-a dus o prietenă. Zicea s-o facem şi noi odată pe cucoanele. Bani aruncaţi! N-oi fi eu cucoană, da' nici n-am de ce să-mi repar faţada. Cine-i slută, slută rămâne, poate să se dea şi c-un butoi de cremă.

Pilulele, albe sau galbene, le vedea pentru prima oară. Auzise de medicamente care se iau ca să slăbeşti, dar ea, slavă Domnului, n-a avut niciodată nevoie de aşa ceva. Nu, nici prin casă nu Le-a văzut. Cine să le aducă şi pentru ce?

U – Jocul nu mai are rost

Roşcată, grăsuţă, sfioasă ea o şcolăriţă de altă dată, Agata Niculescu, dactilografă la tribunal, văzând cele două cutiuţe transparente, îşi duse mâna la gură şi recunoscu tot. Dar ea e mulţumită aşa cum e, n-are impresia că e prea grasă. Ca dovadă, cutiuţele erau neatinse. Le avea acasă. Stoica o reţinu cam o oră, cât i-a trebuit lui Mihalcea să aducă pilulele şi lui Panait să le facă analiza. Pilulele galbene conţineau antinevralgic.

Corina Duma – prima pe lista cosmeticienei – declară că văzuse odată la soţul ei mai multe cutiuţe cu astfel de pilule, albe şi galbene, dar nu le dăduse nicio importanţă. Ea, personal, era sănătoasă, şi nu lua niciun fel de medicamente. Nu, de la doamna Iusuzoglu n-a cumpărat decât cremă, o cremă vâta. – minâzată cu adaos de cetaceu, dacă asta are vreo importanţă. Profesoara de filosofie se interesă de mersul cercetărilor şi îşi exprimă speranţa că atunci când se vor încheia, domnul căpitan va accepta o invitaţie la un cocteil în patru, cea de-a patra

persoană, soţia domnului căpitan, fiind colegă cu doctorul Pavelescu, ceea ce, nu-i aşa, simplifică lucrurile… Ea n-ar fi îndrăznit să-l invite, sau nu încă, însă doctorul Pavelescu i-a spus că e o idee excelentă, ar fi un cocteil deosebit de agreabil… E atâb de greu să aduni patru oameni care au ce să-şi spună… Profitând de intrarea plutonierului major Mihalcea, Stoica nu zise nici da, nici nu. Apoi, după plecarea Corinei Duma, se uită aproape un minut la nasturii cămăşii lui Mihalcea, fără ca să-şi dea seama la ce se uita.

Cinci femei părăsiră biroul lui Stoica, neînţelegând prea bine de ce fuseseră chemate. N-auziseră niciodată de avocatul Duma; pe doamna Iusuzoglu o frecventau pentru că era pricepută şi nu cumpăraseră de la ea nici măcar produse cosmetice, cu atât mai puţin medicamente.

Sanda Bejan, chimistă la uzina de superfosfaţi, păru, ca şi celelalte cinci, picată din lună şi dădu cam aceleaşi răspunsuri. Dar când Stoica puse pe birou cutiuţele transparente, chimista reacţionă ca la vederea unui pistol încărcat îndreptat spre ea şi, bâlbâindu-se, reveni asupra declaraţiei, mărturisind că se folosise de respectivele preparate ca să-i facă pe plac mătuşii la care stătea; mătuşa o tot bătea la cap că e prea grasă, ea, personal, nu avea impresia asta. Ce se întâmplă însă? De ce a fost chemată?

Pe soţia lui Şarcu, clientă şi ea a doamnei Iusuzoglu, Stoica o primi după o interminabilă discuţie cu soţul ei care nu înţelegea despre ce era vorba, deşi repeta mereu *înţeleg, înţeleg,* adăugând totuşi de fiecare dată câte un *dar*. Şi nu se ştie cum, ajunse la concluzia că toată chestiunea se rezuma la o evaziune fiscală. „Înţeleg, rigorile serviciului, dar timpul unui criminalist…” Stoica – nu-l contrazise, lăsându-se compătimit.

Mihalcea tocmai mormăia nişte consideraţii nu prea binevoitoare despre femei, când – înghiţindu-şi ultimul cuvânt – se grăbi să-şi aranjeze ţinuta; apăruse doamna

Şarcu. Declară că este cu totul şi cu totul surprinsş, în ciuda teoriilor bărbatului ei despre neprevăzut. Îşi pusese o sumedenie de întrebări în legătură cu această invitaţie, pentru că era convinsă că nu avocatul, ci ea avea dreptate: domnul Stoica n-ar fi deranjat-o pentru un fleac. Probabil că s-a întâmplat ceva. Dar ce s-a întâmplat? Ea nu ştie nimic. Doamna Iusuzoglu – s-a amintit numele doamnei Iusuzoglu, nu? – e o femeie foarte, foarte corectă. O cunoaşte de mulţi ani şi niciodată... Acceptă ţigara, oferindu-i lui Stoica posibilitatea să intervină fără a fi nepoliticos cu soţia unui criminalist amator. Da, l-a cunoscut personal pe avocatul Duma; fiind coleg cu soţul ei era şi rformal să-l cunoască. Ce părere îşi făcuse despre el? E greu de spus. Pe cei morţi nu se cuvine să-i vorbeşti de rău... Şi totuşi ce s-a întâmplat? Cu ce i-ar putea fi de folos domnului Stoica?

În profesia lui Stoica n-au ce căuta prejudecăţile, nici antipatiile sau simpatiile n-au ce căuta. Îi părea bine, spuse, că doamna Şarcu părea familiarizată cu problemele juridice, asta îl scutea de precizări penibile. Rutina cercetării, cum ar spune domnul Şarcu, îl obliga să ia câte o declaraţie de la toate clientele cosmeticienei, pentru că – aici scoase cutiuţele care nu produseră nicio impresie asupra, doamnei Şarcu – iată şi dovada, cosmeticiana şi-a extins aria preocupărilor, preparând şi furnizând medicamente. Impasibilă, doamna Şarcu aştepta urmarea. Şi la urmă, exprimându-şi îndoiala că doamna Şarcu ar fi auzit ceva despre această îndeletnicire a cosmeticienei, dar... Vorbind, observă că Mihalcea privea dezaprobator formele pline, puse în evidenţă de croiala îndrăzneaţă a unei rochii galbene şi, observând lucrul acesta, se gândi că trecuse cu uşurinţă peste impasibilitatea doamnei Şarcu; trebuia să însemne ceva această impasibilitate: abia afirmase că doamna Iusuzoglu era foarte, foarte corectă. Nu-i plăcea, nu-i plăcuse de la bun început faptul că femeia din faţa lui era una şi aceeaşi cu interlocutoarea de la

taverna „Melody”. Şi ea îi răspunse ea şi cum i-ar fi ghicit gândurile. Nu i se întâmpla prima fiară când îşi dădea seama că era o naivă, o credulă iremediabilă şi că bărbatul ei are dreptate când îi reproşează tendinţa de a vedea la oameni numai calităţi, sau, în primul rând, calităţile. Chiar şi acum, când e sigură că domnul Stoica ştie ce spune şi se întemeiază pe probe neîndoielnice, ea tot ar fi înclinată să ia apărarea doamnei Iusuzoglu. Evident, n-a auzit niciodată despre această îndeletnicire a cosmeticienei.

„Pot, deci, să conchid, că dumneavoastră personal nu v-aţi procurat niciodată vreun medicament de la doamna Iusuzoglu?”

Scosese şi cutiuţele între timp, le aşezase la vedere, dar interlocutoarei nu-i produseră niciun fel de impresie.

„Asta e de la sine înţeles”, i-a răspuns foarte degajat soţia avocatului.

„Apropo… apropo de Duma…” Şi Stoica avu senzaţia că păşeşte pe un teren alunecos. „Se pare că Duma înlesnea specula, se pare că, uneori, fusese un fel de intermediar”.

„Nu-i de mirare. De la Duma te puteai aştepta la orice”. Răspunsul venise prompt, fără ezitări. Şi totuşi… Să fi fost şi altceva decât curiozitatea, foarte firească de altfel? Şi totuşi, după o pauză, l-a întrebat: „Vreţi să-mi explicaţi?”

„Ce să vă explic?”

„Aşa după cum aţi spus şi dumneavoastră, sunt oarecum familiarizată cu problemele juridice. O soţie, nu-i aşa, e normal să fie la curent cu preocupările soţului. Ei bine, nu văd legătura”.

„Legătura?”

„Aţi făcut o legătură între moartea lui Duma şi specula cu medicamente a doamnei Iusuzoglu”.

„Am făcut eu această legătură!

Nu era de mirare că întrebarea a surprins-o. Cu sprâncenele ridicate, aştepta parcă să mai audă ceva.

Stoica n-o lăsă să aştepte.

„Printre medicamentele cosmeticienei erau şi nişte pilule de slăbit…44

„Înţeleg… înţeleg că trebuia să înţeleg ceva, dar, ca să fiu sinceră, nu înţeleg nimic. Sau…”

Se oprise, părând că-şi caută cuvintele. Scoase o batistă din poşetă şi îşi tamponă încet nasul şi tâmplele.

„Sau?”

„Nu, nimic. Mă gândeam doar că aţi vrea să ştiţi dacă nu cumva am cumpărat de la doamna Iusuzoglu pilulele cărora se pare că le acordaţi o atenţie specială, vorbesc despre pilulele de-slăbit, şi că m-am jenat să admit că fac cură de slăbire. Ce-i drept, nu mă aşteptam să discut cu dumneavoastră asemenea probleme, dar odată ce m-aţi invitat aici, pot să vă spun că fac parte din femeile pe care nu le preocupă silueta. Există şi asemenea femei. Deci…”

Şi doamna Şarcu surâse, considerând în mod vădit că surâsul ei făcea inutilă orice altă întrebare; surâsul şi rochia galbenă, croită anume ca să-i pună în evidenţă formele pline…

Mai trecură şi alte femei prin biroul lui. Stoica, lista fu epuizată, se confirma faptul că doamna Iusuzoglu preparase pilulele galbene din antinevralgice în trei cazuri verificate, „beneficiarele” fiind Angela Dinu, Agata Niculescu şi Sanda Bejan. Apoi se presupunea că în împrejurări similare se mai aflase o femeie care fie că nu se număra printre clientele cosmeticienei, fie că făcuse o declaraţie falsă. În sfârşit, se impunea ipoteza că, în cazul Adelei Marcu, cineva, având şi mijloacele şi cunoştinţele necesare, schimbase pilulele galbene. Ipoteza nu excludea posibilitatea ca doamna Iusuzoglu să fi pus ea însăşi otrava, de la bun început.

Ea sau soţul ei. Gândurile se poticneau, refuzând neverosimilul. Labirintul. Din nou labirintul…

Cineva se oprise pe culoar, în faţa uşii. Ezita să intre.

22

— Nu ştiam ce să fac: să intru, să nu intru…

— Şi de ce această ezitare?

Căpitanul Popescu râse scurt; de fapt, tot râsul lui se reduse la un singur *ha.* Sub braţ avea o poşetă. „Pe căldura asta, o poşetă sau un elefant, mi-e totuna”, îşi spuse în gând Stoica, încercând să agite aerul cu palma.

— L-am întâlnit în capul scărilor pe plutonierul major Mihalcea. Zicea că eşti în transă.

— Asta-i traducerea ta, nu-s vorbele lui, nu-i încap în gură.

Căpitanul Popescu nu-i răspunse şi se aşează pe scaunul din faţa biroului.

— Femeile alea… Multe au mai fost! Ca la Sfântul Anton.

— De ce ca la Sfântul Anton? A, da! Am uitat că frecventezi biserica catolică. Dacă vrei să-mi spui că mi-am pierdut vremea, nu te mai osteni.

— O ştii şi singur?

— Nu de asta, dar e prea cald ca să-ţi explic.

— De ce nu te duci acasă?

— Pentru că mâine e sâmbătă.

— Da, e un motiv destul de serios…

— Pentru mine este.

— Nici nu mă îndoiesc. Ia stai! Sâmbătă – sâmbătă… Înţeleg.

— Dacă înţelegi, e perfect.

— Şapte! Şapte! Şapte! Infinitul. Numărul armoniilor transcendentale, al revelaţiilor, al geniului artistic…

— Ce-i aiureala asta?

— Aiureală?

— Nicidecum. E vorba de o teorie a numerelor, pe care orice magician o ştie pe dinafară.

— Da, în cazul acesta, nu-i o aiureală. Te rog să mă ierţi…

— Râzi, râzi, dar nu uita că la baza medicinii a atât

cândva magia. Şi n-ai observat în basme o predilecţie pentru anumite numere? Stai să vezi…

— Lasă, altă dată…

— Te complaci în ignoranţă ca beţivul în…

— Ascultă, Popescule!

— Eh ascult, tu n-asculţi! Când e s-auzi ceva nou, ciuleşte-ţi urechile, nu „lasă, altă dată”… Orga nu te interesează, romanele poliţiste nu te interesează, nici cura de slăbire, nefiind gras, nu te-a interesat… Ei, da, privirea asta de acum nu-mi displace. E, în sfârşit, o privire de intelectual… Doi ochi: două semne de întrebare. Observă bine! întotdeauna vei descoperi în ochii ignorantului, ca şi în cei ai semidoctului, câte un foarte distinct şi satisfăcut semn de exclamare. El ştie tot şi nu mai vrea să afle nimic. Aude, de pildă, un cuvânt pe care nu l-a mai auzit. Nu-l interesează, îşi vede de treabă. Sau îi cade sul) ochi, pe o listă, un nume, să zicem Pia Corbu. N-o cunoaşte, nu-l interesează.

— Pia Corbu?!

— O clipă! La biroul unui sectorist s-a adus o poşetă găsită pe plajă. Un ruj, o batistă, ceva mărun ţiş, un dermatograf, mă rog, chestii din astea. Plajă fac mii şi mii de femei, se pierd zeci de poşete. Da, dar există şi un căpitan Popescu la postul său de observaţie, unde de fapt nu l-a pus nimeni şi care are onoarea să fie coleg cu un distins criminalist.

— Dă-mi poşeta.

— Dar ai, domnule, puţintică răbdare! Se poate? Şi nu te mai uita la ea, că n-ai să vezi nimic deosebit. O poşetă oarecare. Unde am rămas? Da, la distinsul coleg. Un om metodic, aşa cum şi trebuie să fie un criminalist. Popescu îi ascultă rapoartele cu încântare, parcă ar fi la cinema, şi chestiunea cu pilulele galbene îl obsedează. Acum două ore, în biroul unui sectorist, se uita la obiectele pierdute, dar se gândea tot la pilulele galbene. Nici nu şi-a dat seama când a deschis o poşetă. Înăuntru, printre

altele, un plic cu pilule verzi. Mâna, automat, a treciut la altă poşetă. Nimic, adică niciun fel de pilule. A treia poşetă, a patra şi… surpriză!

— Isprăveşte cu ironiile şi dă-mi poşeta.

— Grăbit mai eşti… Dacă şi Popescu ar fi fost tot atât de grăbit, nu stătea să-şi piardă vremea cu poşetele, nici dacă înainte, când colegul i-a arătat lista, nu reţinea niciun nume. Surpriza trebuie s-o şi meriţi.

— Nu vreau să-ţi diminuez meritul, totuşi cred că nu te îndoieşti că oricum aş fi stat de vorbă cu Pia

Corbu.

— Da, dar sper că nu i-ai fi umblat în poşetă… Eşti un ingrat! Acum îmi explic eu de ce suporterii iartă atâtea vedetelor… Ascultă! Pilulele galbene conţin antinevralgic. Le-a analizat laborantul Panait. Poftim şi poşeta! Presupun că preferi să i-o înmânezi personal proprietarei. De altfel, e jos la poartă. Aşteaptă să fie. Chemată. Mi-am zis că nu strică să aştepte puţin.

— Popescule…

— Popescule, ai să-mi spui şi mie teoria aia, pe care orice magician o ştie pe dinafară?

— Depinde. Şi căpitanul Popescu o porni încet spre uşă. Cu mâna pe clanţă, se opri. Sper că n-ai să mă acuzi de imixtiune în treburile tale dacă am să-ţi atrag atenţia asupra agendei din poşetă. E acolo un număr de telefon, pe care nu mă îndoiesc că l-ai fi observat şi singur, deşi atâtea femei chestionate l-ar fi obosit şi pe Sfâptul Anton.

Înaltă, subţire, blondă, cu ochi albaştri, visători, Pia Corbu fusese probabil comparată – când, potrivit modei, purtase părul lung – cu o salcie plângătoare; acum, cu părul tăiat băieţeşte, e de presupus că stârnea în mintea amatorilor de comparaţii imaginea unei căprioare. Stoica, prin excelenţă amator de comparaţii, nu se gândi nici la sălcii, nici la căprioare, fiindcă, încercând să asocieze silueta Piei Corbu cu posibilitatea unei cure de slăbire, nu

şi-o putea închipui decât anemiată în ultimul grad, pe un pat de spital, cu aparatul de perfuzie alături. Şi totuşi nu era exclus ca şi ea să fi îngurgitat pilulele cosmeticienei. Nu se putea obişnui cu gândul că moda stabileşte nu numai lungimea fustei, ci şi linia corpului, ba şi dimensiunile unor părţi ale sale, totuşi ştia că aşa este şi că, de pildă, bustul *se poartă* când mare, când mic, ca şi cum s-ar putea schimba odată cu jacheta. Ştia, de asemenea, că există femei care nu ezită să se supună unor complicate intervenţii chirurgicale numai să fie în pas cu moda. Mara îi povestise despre o pacientă de-a ei, studentă, care, ca să slăbească, făcuse o cură de oţet. Rezultatul: o insomnie cumplită, noapte de noapte, rezistentă la orice medicaţie. Cu asemenea gânduri o studia pe tânăra din faţa lui, în timpul cât aceasta îşi controla poşeta.

— Nu lipseşte nimic?

— Nimic.

— Aţi fi preferat să n-o găsim, nu-i aşa?

După ce discutase cu atâtea femei, alesese aproape fără voie, sătul de întortocheate introduceri, întrebarea directă, dar o făcuse şi datorită instinctului care îi dicta să renunţe la menajamente.

— De ce? Sprâncenele ridicate aşteptau un răspuns care întârzia. O fracţiune de secundă în ochii albaştri pâlpâi o luminiţă. Apoi sprâncenele coborâră.

Stoica prelungi tăcerea şi fu mulţumit să constate că domnişoara Pia dădea primele semne de nesiguranţă Dar constatarea, bazată pe o schimbare de mimică şi aerul defensiv care o însoţea, se dovedi eronată.

— Ciudate lucruri se mai petrec aici! Cred că mă luaţi drept alta. Acum, dumneavoastră… Dimineaţă a fost altcineva, care mi-a pus tot felul de întrebări…

Tonul fusese aproape insolent. Stoica rămase nemişcat şi nu spuse nimic.

— Mă luaţi drept alta, evident. Eu n-am nicio

legătură cu… Lăsă fraza neterminată, dar Stoica nu se arătă amator să presupună restul.

— Cu ce n-aveţi nicio legătură?

— Cu… eu cele ce se întâmplă aici.

— Aici se întâmplă multe. La ce anume vă referiţi?”

— Nu mă refer la nimic. Dumneavoastră…

— De ce nu vă duceţi ideea până la capăt?

— Prefer să-mi puneţi întrebări.

— Nu intenţionez să vă supun unui interogatoriu. Şi. Nici colegul meu n-a avut intenţia asta. V-a cerut nişte relaţii. Faptul că aţi fost în măsură să i le daţi ar fi suficient să înţelegeţi de ce v-a deranjat. I-aţi spus câteva lucruri care meritau osteneala.

— Nu i-am spus nimic deosebit.

— Ceea. Ce ştiu e că l-aţi ajutat să-şi facă o imagine destul de clară despre soţii Duma. Se pare că i-aţi cunoscut bine pe amândoi.

— Mai mult pe ea.

— O femeie interesantă…

— Foarte interesantă!

— Şi destul de pitoresc cercul ei de prieteni…

— Nu-i cunosc decât pe câţiva.

— Şi Duma? Aţi spus despre el că era un bărbat ca toţi bărbaţii.

— Da? Poate.

— Şi aţi mai spus că pe doamna Duma aţi cunoscut-o prin el.

— Nu-i adevărat!

— Cred că-i un amănunt lipsit de importanţă. Sau nu-i aşa?

— Nu înţeleg ce urmăriţi.

— Chiar nu-nţelegeţi? Când am presupus că aţi fi preferat să nu găsim poşeta, m-am gândit la un număr de telefon, pe care în agenda dumneavoastră l-aţi trecut la litera T, deşi tot atât de bine puteaţi să-l treceţi la litera D sau chiar R. Continui eu. Sau continuaţi dumneavoastră?

Pia Corbu tăcea, îşi plimba privirea pe suprafaţa biroului şi tăcea; tresări uşor când îl văzu ridicând – se dar rămase mută. Trecând spre mijlocul încăperii, căpitanul Stoica se uită o clipă ia umerii ei, umerii unei femei lipsite de apărare, apoi se întrebă dacă nu cumva proceda ca un trăgător la ţintă pe întuneric. Câmpul de cercetare" lărgindu-se de la *o* zi la alta, lucrurile, în ciuda confirmării, unor ipoteze iniţiale, în loc să se simplifice, se complicau. Pe lista cu cercuri alte cercuri nu mai încăpeau şi chiar dacă ar fi încăput, toate gravitau în jurul punctului de plecare. Numărul persoanelor detectate creştea, dosarul se îngroşa, datele esenţiale însă rămâneau cam aceleaşi. Se întâmplă uneori ca, pornind de la un asasinat, să te pomeneşti descoperind o seamă de infracţiuni mai mult sau mai puţin grave, fără legătură cu asasinatul, dar îngreunând descoperirea criminalului, pentru că eşti tentat să iei o altă infracţiune drept un început de indiciu. Stârnindu-se un soi de învolburare printre oamenii care au sau îşi închipuie că au, sau despre care criminalistul presupune că ar avea vreo legătură cu) crima – deci fu cu victima, fie cu criminalul, fie cu amândoi – câteodată acorzi o importanţă exagerată unor fapte care nu fac altceva decât să înmulţească numărul copacilor din cauza cărora nu se vede pădurea. Ştii toată acestea şi totuşi e greu să rezişti, acumulezi şi acumulezi ca morarul din poveste, care din cauza saciloc cu făină nu mai poate ieşi din moară. Însăşi regula cercetării îţi impune să aduni cât mai multe date» dar se întâmplă să fie prea multe şi te derutează. Ca la o răscruce cu zeci de drumuri. Chiar dacă nu-şi pierdea poşeta, Pia Corbu tot aici ar fi ajuns, însă el, Stoica, n-ar fi avut de unde să ştie că femeia îşi notase acel număr de telefon, cel de-al doilea argument pentru menţinerea ei pe lista suspecţilor. „Hazardul!" ar fi înclinat să spună cineva, însă acum era un hazard în uniformă de sectorist… Şi cu perspicacitatea lui Popescu…

Primul argument se contura abia acum, după ivirea

celui de-al doilea. La început nu fusese decât o mică ciudăţenie, care, ca orice ciudăţenie, mică sau mare, îi atrăsese atenţia şi, potrivit obiceiului, o înscrise în memoria infailibilă a caietului cu scoarţe negre, sub forma unei întrebări: *Ce caută litera P pe suportul unui bibelou japonez?* Era vorba de păsărică multicoloră din apartamentul soţilor Marcu, pe suportul căreia, nici cât o monedă de cinci bani, litera se vedea clar şi nu părea adăugată de altcineva. Un P albastru pe un fond galben, iar lacul albastru, aceeaşi calitate de lac, se vedea şi pe bibelou, întrebarea rămăsese fără răspuns sau primise mai multe răspunsuri, ceea ce era acelaşi lucru. Oricum, dacă în primul moment Stoica nu se îndoise de originalitatea bibeloului, spunându-şi că o pasiune reală nu se satisface cu surogate, acum, luând cunoştinţă de numărul de telefon din agenda Piei Corbu, era înclinat să nu mai vadă ciudăţenia în faptul că un artizan japonez nu se foloseşte pentru iniţială sa de caracterele japoneze. Femeia din faţa lui îşi risipise şi talentul şi dragostea…

— O să continui eu. Indiferent pe cine aţi cunoscut mai întâi, pe avocatul Duma sau pe soţia lui, aţi lăsat să se înţeleagă că simpatia dumneavoastră se îndrepta spre ea. Duma nu. Era pentru dumneavoastră decât soţul prietenei, iar ei trăind aşa cum trăiau, nu l-aţi întâlnit decât ocazional acasă la ei. Sau greşesc?

— Ba nu, nu greşiţi.

— Perfect!

Reveni la birou, trase scaunul, dar nu se aşeză. Ştiind că-i îndreptase atenţia asupra numărului de telefon, femeia încerca probabil să dezlege şarada cu cele trei iniţiale sau poate că o şi dezlegase şi îşi pregătea răspunsul; era momentul să treacă la cealaltă şaradă, cu o singură iniţială.

— Deci, cum s-ar zice, continuă căpitanul Stoica, relaţii neutre. Şi ca şi cum ar fi reflectat. Asupra justeţei concluziei: Dar lucrurile nu stau aşa. Mă întreb de ce nu

spuneţi adevărul? De ce nu spuneţi adevărul?

— Adevărul despre ce?

— Despre dumneavoastră şi Duma.

— Dar v-am spus…

— Să vorbim limpede. Ceea ce mi-aţi spus sau ceea ce aţi lăsat să se înţeleagă nu reprezintă adevărul, nu, nici pe departe nu reprezintă adevărul.

Pia Corbu făcu un gest de enervare.

— Am fost chemată aici să mi se restituie poşeta.

— Puteţi pleca, nu vă reţine nimeni 1 O să vă trimit o invitaţie pentru mâine dimineaţă, după cum şi intenţionam de altfel. Dar pentru că a intervenit povestea asta cu poşeta, mi-am spus că n-are rost să pierdeţi o plajă. Nu mai aveţi multe zile de stat aici.

— Asta o ştiţi de la gazda mea. Dacă şi informaţiile celelalte sunt la fel de exacte, nu m-aş mira să-mi atribuiţi cine ştie ce grozăvii… Adevărul e că mai rămân aici. Dar nu la aceeaşi gazdă. Am găsit o cameră mai aproape de mare. Deci şi dumneavoastră vi se întâmplă să vă înşelaţi…

— Şi încă de câte ori! Râzând, Stoica dădu de mai multe ori din cap, parcă nemulţumit să constate că i se întâmpla să se înşele. Dar rostul unor asemenea discuţii tocmai acesta este: să evităm erorile, să le corectăm. Să vă dau un exemplu. Fiind informat” că faceţi tot felul de obiecte de artizanat, am crezut că vă inspiraţi din arta noastră populară… Este o informaţie întrucâtva eronată, pentru că dumneavoastră vă inspiraţi şi din folclorul altor popoare… Un asemenea obiect, un obiect de artă, l-am admirat personal nu de mult.

— Nu ştiu despre ce vorbiţi.

— Persoana care mi l-a arătat mi-a spus că este o imitaţie, urmă Stoica fără să ia în seamă întreruperea, dar până când nu m-am convins singur, n-am crezut. Foarte frumos lucrat.

— Mulţumesc, însă tot nu ştiu despre ce vorbiţi.

— Înseamnă că aţi făcut mai multe asemenea obiecte

care au ajuns aici. Îmi închipui că este, că a fost adică, un cadou, şi încă unul foarte nimerit.

Radu Duma avea o mare slăbiciune pentru bibelouri japoneze.

— Iarăşi Duma! făcu Pia Corbu cu tonul victimei unui pisălog.

— Da, iarăşi Duma. Aţi luci'at pentru el în manieră japoneză o pasăre, o păsărică multicoloră. Şi n-aţi omis iniţială prenumelui. Se pare că e ceva obişnuit la dumneavoastră să folosiţi iniţiale. Telefonul lui Duma l-aţi trecut la T, la T de la tribunal. Era şi normal să nu-l căutaţi acasă.

A trage la ţintă pe întuneric… Sau a scădea cu bună ştiinţă şansele de a nimeri ţinta… Colonelul

Serion spusese că îl caracterizează satisfacţia reuşi „tei în condiţiile unei şanse minime. Şi totuşi numai el, Stoica, ştia cu câtă neplăcere reeui gea, în cursul anchetelor, la asemenea tatonări, ca şi cum ar fi verificat încărcătura armei apăsând pe trăgaci. Dar se întâmpla să n-aibă încotro. Se întâmpla destul de des să n-aibă încotro…

— Şi dacă ar fi aşa? Toate acestea nu mă privesc decât pe mine.

Acum putea să se aşeze. Reuşise.

— În măsura în care *toate acestea* n-au nicio legătură cu cele ce se întâmplă aici. După cum vedeţi, ne-am întors dev unde am plecat. Repet, n-am intenţia să vă supun unui interogatoriu, cel puţin nu în momentul de faţă. Depinde numai de dumneavoastră dacă vom ajunge sau nu la un interogatoriu, nu aştept decât o simplă declaraţie.

— Şi ce anume vreţi să declar?

Adevărul despre relaţiile dumneavoastră cu Radu Duma. Asta trebuie să declaraţi!

Privirea Piei Corbu rătăci din nou câteva clipe pe suprafaţa biroului, ajunse pe creionul lui Stoica şi se opri acolo. Mâinile, una peste alta, stăteau inerte pe poşetă.

— L-am cunoscut pe Duma acum doi ani. În tren l-am cunoscut. În drum spre Constanţa. Nu m-a minţit. Mi-a spus că este căsătorit, dar că trăieşte ca un celibatar şi că nu intenţionează să divorţeze pentru că n-are de gând să se mai însoare. Mi-a spus că e un om resemnat şi plictisit şi că nu mai aşteaptă nimic de la viaţă. Pia Corbu vorbea cu pauze mari, măsurând cu ochii lungimea creionului de pe birou, de la un capăt la altul, de mai multe ori. M-a întrebat unde am de gând să mă opresc. I-am spus. A doua zi m-a căutat. Nu eram acasă. Mi-a lăsat un bileţ. Ne-am întâlnit la Mamaia. A fost o plimbare scurtă. Pentru că din fericire – şi o să înţelegeţi imediat de ce a fost aşa – urma să mă întâlnesc cu o actriţă de aici, poate aţi văzut-o jucând, Angela Dinu. În aceeaşi seară am cunoscut-o pe Corina. Întâmplător. Cu totul întâmplător. La teatru. De fapt, după un spectacol. O aşteptam amândouă, fără să ne cunoaştem, pe Angela Dinu. Prin Angela Dinu am cunoscut-o. Nu mă aşteptam, şi a fost ca un fel de şoc. M-a invitat la ea chiar în seara aceea. Era o situaţie penibilă, totuşi m-am dus. El, Duma, nu era acasă. Şi, treptat, am început să mă simt bine. Datorită Corinei, bineînţeles. N-a lipsit mult să-i spun cum i-am cumpărat soţul, atât de mult mi-a plăcut. Pe urmă ne-am revăzut. Ea nu vorbea niciodată despre soţul ei, ca şi cum nici n-ar fi existat. Nu suferă din cauza lui; pur şi simplu îl ignora. Pentru că o admiram pe Corina, îmi dădeam seama că nu ea greşise; concluzia ei, îmi dădeam seama, se întemeia pe ceva foarte clar şi foarte precis. Corina e o femfeie deosebită, foarte deosebită, nu ştiu dacă m-aţi înţeles.

— Şi pe el l-aţi mai întâlnit?

— M-a căutat de mai multe ori. I-am spus cum stau lucrurile şi i-am cerut să-şi înceteze vizitele. De altfel, între noi nu fusese nimic care să-i justifice insistenţa. Avea reacţii nefireşti. Niciodată nu ştiai la ce trebuie să te aştepţi. Când între noi totul s-a terminat… Da, abia atunci am înţeles că Radu Duma nu era decât un farsor. Reacţiile

Imprevizibile erau calculate, făceau parte din metodă.

Privirea Piei Corbu părăsi creionul, căută altceva, se opri pe mâna lui Stoica, el îşi retrase mâna fără să vrea, privirea albastră rămânând pe locul de pe birou unde fusese mâna.

Cu tunsoarea ei băieţească, cu umerii ei înguşti, aşa cum stătea aplecată, femeia nu-l mai irita, ca la început.

— Numele acesta, Adela Marcu, vă spune ceva?

— Am cunoscut-o la Corina. Am auzit că a murit.

— De la cine aţi auzit?

— De la mai multă lume.

— A murit otrăvită.

— S-a sinucis?

— Nu, nu cred că s-a sinucis.

— Atunci…

— Pasărea… ştiţi, păsărică aceea… a ajuns la ea, se afla la ea.

Iniţial, îi trecuse prin minte să înceapă de aici, de la păsărică exotică, se gândise chiar la o relaţie directă Pia Corbu-Adela Marcu, cu sau fără amestecul lui Duma, neexcluzând eventualitatea unui cadou sau a unei vânzări directe; n-ar fi fost nimic deosebit şi n-ar fi dovedit nimic, la urma urmei Pia Corbu din asta trăia, asta era meseria ei. Se răz –, gândise atât din cauza manierei japoneze, cât şi a convingerii că instigatorul nu fusese o femeie, sau în niciun caz o femeie din Bucureşti, pentru că n-ar fi avut temei să se bizuie în asemenea măsură pe Bobu, pe acceptarea şi pe tăcerea lui Bobu. Dar ori de unde ar fi început, singura mărturisire la care se putea aştepta era cea pe care o obţinuse. Urmărindu-i reacţiile, aproape insesizabile, vădind o nepăsare care putea fi reală – singura mai accentuată, când pomenise de pasăre, n-a constat decât într-un rictus de dispreţ la adresa lui Duma, la ingratitudinea acestuia – se pomeni construind ipo teze noi, care însă, din păcate, nu făceau decât să reflecte inconsistenţa ipotezelor existente. Ambele asasinate te

duceau cu gândul la un creier care nu părea să se adăpostească în căpşorul blond… Atunci ce căuta? De ce o mai reţinea? Femeia spusese ce avusese de spus. El obţinuse o declaraţie în plus, vizi ad profilul moral al lui Duma, suficient de conturat şi aşa. Şi totuşi? Şi totuşi Pia Corbu îi solicita încă atenţia, ca un pion din garda regelui, cum ar fi spus colonelul Serion, Otrava, şi încă ascunsă în nişte pilule de slăbit, era de bună seamă cu totul compatibilă cu creatoarea acelui bibelou în stil japonez…

— Probabil că i-a dat-o Corina. Eu i-am făcut-o cadou Corinei, crezând că astfel de lucruri o pasionează pe ea, nu m-am gândit nicio clipă la soţul ei, aşa cum, nu ştiu de ce, aţi presupus dumneavoastră.

— Bine, domnişoară, acum v-aş ruga să vă uitaţi la pilulele astea. Nu cumva le-aţi mai văzut? Nu, nu vă grăbiţi!

— Odată ce… Odată ce ştiţi ce conţine poşeta…

— Deci aţi avut şi dumneavoastră tot aşa… două feluri? De unde le-aţi cumpărat?

— Dar nu-i vorba decât de un medicament pentru slăbit, nu înţeleg de ce v-ar interesa. Să zicem că pastilele le am de la Radu Duma. Asta ar încurca teribil lucrurile, nu-i aşa? Şi totuşi nu văd de ce nu v-aş spune adevărul. De la el le am. Pentru o prietenă din Bucureşti. Dar am luat şi eu câteva.

Stoica era înclinat să-i spună: „Mă faceţi să râd. Ultimul lucru de care aţi avea nevoie e o cură de slăbirece.

— Mai aveţi ceva de adăugat?

— Nu.

— Atunci nu vă rămâne decât să rezumaţi în scris ceea ce mi-aţi declarat. Adică: „L-am cunoscut pe avocatul Radu Duma…11 Mă rog… şi nu uitaţi datele.

— La ce v-ar servi o asemenea declaraţie?

— Să admitem că e o simplă formalitate. Dar ţineţi seama că dosarul în care va fi inclusă e dosarul unei crime.

— Bine, dar asta înseamnă…

Stoica nu-i răspunse. Căută într-un sertar şi scoase o fotografie.

Îl cunoaşteţi pe tânărul acesta?

— Nu-l cunosc.

— Nu l-aţi văzut niciodată?

— Nu. Niciodată!

23

Râpa se căsca la picioarele sale în nenumărate nuanţe de verde, după. Soiul buruienilor crescute în voie. Jos, plaja cu pietre mari, între care, cu ani în urmă, câte unii se încumetau să facă nudism. Fuseseră şi ei acolo, de câteva ori fuseseră. El i-a smuls mărturisirea într-una din zilele acelea, într-una din zilele şi nopţile acelea, când nu şi-a găsit liniştea până ce n-a aflat tot, tot ce se *putea mărturisi şi chiar mai mult decât atât.*

Rătăcise pe străzi toată dimineaţa. Coşmarul îl obosise. Manechinele şi pălăriile lor, râsul batjocoritor, Olguţa întinsă pe rogojina japoneză – toate stăruiau încă în creierul suprasolicitat, ca abu rii alcoolului după o noapte de beţie. Ajunsese aici, la marginea râpei, evitând străzile principale, pentru că simţea nevoia să fie singur. Nu intenţionase să ajungă aici, dar odată ajuns, înţelese că nu fusese doar nevoia de a fi singur. Jos, plaja cu pietre mari era plaja din vis, plaja de la sfârşitul coşmarului…

Dacă ar coborî în râpă, dacă ar traversa plaja, dacă de pe o piatră s-ar arunca în mare, cum nu ştia să înoate… închise ochii. Surâse. Jocul încă nu se terminase. Şi, oricum, n-ar alege marea. Existau destule mijloace; numai el cunoştea câteva zeci, le cunoştea în amănunt, ca un specialist, făcea şi asta parte pe undeva din specialitatea lui, se gândise la ele şi întotdeauna insistase asupra amănuntului esenţial, ireversibil, ultimul, amănuntul care se consuma într-o supremă delectare solitară. Deschise ochii. Îi deschise ca să nu mai vadă chipurile deformate, pe care orice se putea desluşi, în afară de urmele delectării. De la o vreme, gândurile nu i se mai supuneau, nu se mai

lăsau manevrate şi frica îl copleşea tot mai des de la o vreme, adică din ceasul care ar fi trebuit să-i aducă eliberarea. Ciudat gust mai avea şi eliberarea asta…

Îi plăcuse întotdeauna să-şi imagineze creierul ca pe un aparat perfect. Fusese mândru de creierul său, aşa cum alţii se mândreau cu statura sau cu musculatura lor. Şi tocmai acum când nu-i era îngăduită nici cea mai mică greşeală, echilibrul între raţiune şi imaginaţie părea periclitat, în dauna raţiunii, favorizându-se primejdioasa tendinţă de a deforma realitatea. Aparatul care se gândea pe sine era încă în stare să-l avertizeze, avertizându-l în acelaşi timp şi asuvra acestui încă, precauţie inutilă dat fiind că aparatul se regla singur, dacă putea s-o facă…

Sub soarele amiezii, buruienile dormitau, el însă le vedea încolăcindu-se şi râpa i se păru colcăind de şerpi…

24

Corina Duma Florica Barbu Marius Antoniu Soţia lui Marius Antoniu Angela Dinu Mărtoiu

Soţia lui Mărtoiu Pia Corbu Iusuzoglu Iusuzoglu – soţul Dr. Marcu Dr. Pavelescu Adela Marcu

Treisprezece.

Scria lista, o rupea, pe urmă o scria din nou şi iarăşi o rupea şi tot aşa de nenumărate ori, ştiind că ceea ce face e pierdere de vreme, în primul rând pentru că o cunoştea pe dinafară; numele acelea îl obsedau ca o reclamă peste care dai ori de câte ori deschizi fereastra şi pe care continui s-o vezi în amănunt chiar cu ochii închişi. În al doilea rând, pentru că nu modifica mai nimic, tăia un plus sau adăuga un minus, ştergea un nume şi punea altul în loc, dar era ca şi cum n-ar fi modificat nimic, esenţialul rămânea neschimbat, ca datele unei probleme scrise şi rescrise, totul corect, foarte corect, până la soluţie. Unul din numele acelea putea fi soluţia. Dar care din ele? De ce nu figurau pe listă şi numele altor persoane interogate? De bună seamă, lista pe care o avea în cap era mai lungă.

Întocmirea listei devenise aproape un act reflex,

începea de obicei cu soţia lui Duma, tot un gest reflex şi acesta, fiindcă, de fapt, n-o suspecta mai mult ca pe alţii, nu mai mult ca, de pildă, pe Angela Dinu. Florica Barbu figura rar pe listă; în schimb, Marius Antoniu nu lipsea niciodată. Se întâmplă, şi nu rar, ca floarea galbenă a geloziei să stârnească în cel care o poartă dorinţa de a ucide. El însuşi parcursese nenumărate pagini între care se păstrau presate tot felul de exemplare ale acestei flori, singura ignorată de botanişti, dar atât de cunoscută specialiştilor din alte domenii, între care criminaliştii nefiind cei din urmă. De altfel, gelozia ca mobil ai crimei era subînţeleasă aproape în fiecare semn plus, gelozia şi toate sentimentele care derivă din ea, sentimente pe care textele unor tangou îi le simplifică atunci când le reduc la ură. Ura, însoţită sau neînsoţită de gelozie, explica şi ea acelaşi semn plus în dreptul a cel puţin trei nume.

Impasul determina cele mai neaşteptate speculaţii, poate interesante, clar deocamdată, în lipsa probelor, erau inutile. Se înşirau numele ca şi cum ar fi fost vorba de personajele unei piese de teatru, şi tot ca în cazul unor asemenea personaje încerca să le reconstituie personalitatea din date puse inegai şi incomplet în lumină. Peste toate, el nu văzuse spectacolul. De fapt, cu o singură excepţie, nimeni nu-l văzuse desfăşurându-se scenă cu scenă. I se povestiseră câteva scene disparate, treaba asta revenindu-le martorilor, care fuseseră spectatori mai mult sau mai puţin voluntari la o scenă ori alta. Subiectivismul era lucrul cel mai neînsemnat pe care puteai să li-l reproşezi. Avusese, e drept, posibilitatea de a sta de vorbă cu unele personaje, ca la un speciacolexperiment, însă până şi ele, personajele, nu cunoşteau piesa scenă eu scenă sau se prefăceau că *n-e*cunosc. Exista un singur om care văzuse spectacolul de la început până la sfârşit: autorul, autorul şi totodată regizorul, cel care concepuse planul uciderii lui Duma şi cu ajutorul lui Bobu – îi pusese în aplicare. Figura pe listă? Dar indiferent dacă figura sau

nu, oare scena otrăvirii Adelei Marcu se consumase în cadrul aceluiaşi spectacol?

Între semnele de pe listă, continua să rămână dominant cel al întrebării.

După ce rupse iar lista în bucăţele şi le aruncă în coşul de hârtii, se lăsă pe spătarul scaunului, cu ochii în gol, un gol în care însă nu întârziară să apară siluetele corespunzătoare numelor de pe listă, trecând, revenind, câte una sau în grup, în posturi diferite, solicitându-i atenţia ca şi până acum, cu aceeaşi pregnanţă, deşi unghiul de vedere se schimbase. Îşi zicea că aşa se întâmplă întotdeauna, întotdeauna există la început o listă scrisă sau nescrisă, în care

— Pe măsură ce ancheta înaintează – se operează eliminări succesive, procedeu similar cu cel folosit la stabilirea unui diagnostic, când analizele nesemnificative se exclud de la sine, reţinându-se cele care pun în lumină cauza bolii. Simplificând, cam aşa se petrec lucrurile şi aşa se unr nptrece şi de data asta.

Atunci, aceleaşi nume aveau să-şi piardă rezonanţa datorată suspiciunii. De aici şi tactul care se impunea, obligaţia profesională de a nu depăşi limitele îngăduite, mai ales în împrejurarea aceasta când avea de-a face eu oameni amestecaţi pentru prima oară într-o anchetă judiciară. Cu excepţia Floricăi Barbu, şi, într-o anumită măsură, a doctorului Pavelescu, care, la moartea soţiei, fusese nevoit să dea câteva declaraţii, toţi ceilalţi, potrivit informaţiilor, nu fuseseră niciodată şi în nicio calitate interogaţi în vederea unui proces penal. Cu excepţia aceleiaşi Florica Barbu, făceau parte dintr-o anumită categorie socială, fapt care explica vâlva iscată de crimă.

Oraşul manifestase la început mai mult uimire decât interes. Un timp, mulţi cetăţeni optaseră pentru versiunea accidentului, acceptând greu ideea că ceea ce se petrecuse fusese chiar o crimă. Crima se producea de obicei la periferia vieţii, acolo unde, zbătându-se într-o existenţă

anacronică, mai rătăceau nişte oameni fără căpătâi. Crimele, câte au fost, purtau această pecete, şi, cu rare excepţii, autorii erau descoperiţi repede. Dacă îşi aducea bine aminte, de când se afla în Constanţa, un singur criminal rămăsese nedescoperit. În celelalte cazuri, firele s-au descurcat destul de lesne, dovedindu-se a fi înnodate dacă nu la întâmplare, în orice caz în grabă şi fără pricepere, aproape întotdeauna după o porţie respectabilă de băutură. Unii anchetaţi în legătură cu crima proveneau şi ei din aceeaşi lume cu iz de igrasie, mai toţi bărbaţii aveau ori păreau să aibă căutătura piezişă, mai toate femeile erau ori păreau să fie înfricoşate.

De la bun început, de data aceasta, totul s-a petrecut altfel, altul era cadrul anchetei, alţii erau oamenii, alta era, în primul rând, factura crimei, îndreptăţindu-te să presupui luciditate şi inteligenţă, poate chiar o anumită experienţă. Simpla parcurgere a listei era concludentă: nu întâmplător apelase la toate persoanele acelea, între care cele mai multe reprezentau într-un fel sau altul oraşul cu viaţa sa obişnuită.

…Trecuse şi ora siestei, trecuse şi zăpuşeala, acum ziua era pe sfârşite; o jumătate de fereastră se întunecase, cealaltă se întuneca; maşina îl aştepta docilă, ca un cal deprins cu toanele stăpânului, iar el, stăpânul, se gândea la ea cu o anumită afecţiune, întocmai ca la un cal, deşi nu ştia cum te gândeşti la un cal, dar îşi închipuia, chiar de la început se gândise la ea ca la un cal, pentru că, la vârsta de azi a lui Eugen, el cal îşi dorise, cal visase să aibă, ba ştiuse şi cum o să arate calul: alb şi falnic, cum numai un cal ridicat în două picioare poate fi falnic…

Aidoma unui operator de film, opri mişcarea la imaginea calului alb ridicat în două picioare. Şi aşa, câteva clipe, se odihni.

Apoi auzi telefonul. La capătul firului era locoteaentul Dinu Vasiliu. Pe măsură ce-l asculta, devenea tot mai atent şi nu-l întrerupse decât ca să-l asigure că

aude bine. Dând din cap, zâmbind, trecu în două rânduri receptorul de la o ureche la alta, deşi auzea clar fiecare cuvânt. Ceru pe urmă să i se repete anumite lucruri şi îşi notă câte ceva în caietul eu scoarţe negre.

Acest caiet cu scoarţe negre fu presupus de Dinu Vasiliu, căci folosi familiarul s-a *notat?* de câteva ori. Cândva, la început, caietul îl intrigase ca ceva care nu mergea eu Stoica, Dar se iviră destule ocazii, în care caietul îşi dovedi utilitatea şi îl acceptă, ce-i drept numai în buzunarul lui Stoica. Pe-al său îi ţinea în sertar, neatins.

Convorbirea se încheie cu o seamă de dispoziţii pe care căpitanul Stoica i le dădu scurt şi cu fermitate, ca şi cum le-ar fi avut pregătite dinainte.

Îşi aprinse o ţigară, trase câteva fumuri şi o uită arzând în scrumieră. Mai eficace decât imaginea calului alb, veştile primite îi alungară toată oboseala. Tânărul blond fusese depistat. Responsabilul unei frizerii centrale îl recunoscuse în fotografia făcută de puştiul francez în restaurantul Gării de Nord. Tot flerul Simonei… Studiind fotografia, semnatara rubricii de modă se gândi la un fapt neaşteptat de simplu, şi anume că tânărul, luându-şi toate măsurile, putea să evite locurile şi localurile publice, ceea ce se şi părea că face, dar nu putea să rămână netuns. Deşi purta părul scurt, frizura avea un oarecare dichis. În consecinţă, luându-se în consideraţie şi spiritul de observaţie al frizerilor, un stoc de fotografii fu difuzat la frizerii. Locotenentul Dinu Vasiliu primise cu scepticism ideea Simonei şi stăruia pe alte piste mai serioase, credea el, mai vrednice de luat în seamă. Dar n-au trecut nici douăzeci şi patru de ore şi în dimineaţa aceea, aşteptându-şi chipurile rândul la bărbierit, asista se la sosirea tânărului, cât şi la toate operaţiile obişnuite – tuns, ras şi frizat – pentru care respectivul îşi rezerva câte o oră, vinerea, de două ori pe lună. Nevinovatul tabiet fusese cu ghinion. El, Dinu Vasiliu, părăsise frizeria tot nebărbierit, dar Simona profitase de ocazie ca să-şi refacă manichiura.

Amănuntul, firește, nu conta, conta însă pentru Stoica tendinţa lui Dinu

Vasiliu de a aduce vorba despre Simona şi când era şi când nu era nevoie…

Colonelul Manoliu îi pusese la dispoziţie lui Vasiliu şi două „umbre”, aşa că totul era în ordine. La ora când telefona lui Stoica, tânărul îşi ocupase locul într-un cinematograf de pe Calea Moşilor.

Tânărul se numea Augustin Petrescu, prietenii îi spuneau Guşti, avea douăzeci şi trei de ani; era din Ploieşti, singur la părinţi, amândoi funcţionari, locuia ca flotant într-o cameră mobilată, pe Şoseaua Ştefan cel Mare şi urma Facultatea de medicină. Nu se comporta ca un om care se teme să nu fie urmărit, avea însă, la vârsta lui şi pe căldura aceea, un program cam ciudat, sau poate întâmplător fusese o zi de plictiseală. După ce îşi îndeplinise tabietul, se plimbase fără ţintă, oprindu-se la vitrine şi fără să se întâlnească cu nimeni, până la vremea prânzului, când a intrat într-un restaurant de mâna a doua. De acolo, între feluri, a telefonat cuiva şi, intenţionat sau nu, nu i-a pronunţat numele, rezumându-se la fixarea unei întâlniri în faţa cinematografului de pe Calea Moşilor. După-amiaza şi-a petrecut-o de unul singur acasă. În drum spre cinema, s-a oprit la o patiserie, a mâncat o plăcintă şi a citit *Informaţia Bucureştiului.* La ora stabilită s-a întâlnit cu o fată de vreo aptsprezece ani, care coborâse dintr-un tramvai.

Cu mâinile pe masă, cu creionul în dreapta, ea şi cum s-ar fi pregătit de scris, deşi nu intenţiona să scrie nimic, poziţie în care putea să încremenească o oră, două, trei, toată seara dacă era cazul – în timpul zilei un asemenea răgaz nu se ivea aproape niciodată – Stoica se gândea la Augustin Petrescu ca la personajul unei cărţi, la începutul lecturii, când datele sunt încă puţine, când imaginea pe care ţi-o faci depinde de paginile următoare, totuşi te stabileşti la o anumită imagine, neaşteptat de bine

conturată, definitivă sau provizorie, dar asta n-are importanţă, pentru că poţi s-o schimbi oricând, principalul e să simţi că ai de-a face cu un om viu, altfel nu reuşeşti să pătrunzi în realitatea cărţii. Reconstituind întâmplările zilei, aşa cum le trăise Augustin Petrescu – de la tabietul chenzinal până la intrarea la cinema – îşi spuse că dacă nimic nu trăda starea de teamă, la fel de întemeiat se putea deduce că totul o punea în evidenţă. Sunt infractori care încearcă să se elibereze din starea de teamă printr-o modificare radicală a modului de viaţă, schimbând mereu locul şi comportându-se nefiresc, şi sunt infractori care continuă să trăiască în acelaşi loc, ca şi cum nu s-ar fi petrecut nimic. Oricum ar fi, starea de teamă, cu nenumăratele ei nuanţe, în raport cu experienţa infractorului, se instalează întotdeauna şi ceva o trădează. În cazul lui Augustin Petrescu, nu teama se punea la îndoială, teama exista, ci conştiinţa vinovăţiei, în sensul că pentru Stoica nu era de loc limpede cât de vinovat se simţea tânărul şi cât ştia el despre vina sa. Aflase că fusese părtaş la o crimă? Sau redusese acţiunile sale la înlesnirea unei răfuieli fără rezultat fatal?» Fugise cu primul tren, îşi schimbase cămaşa, dar toate acestea nu reprezentau o dovadă că ştia ce se întâmplă în urma sa, şi cu atât mai puţin că ştiuse de la început. Augustin Petrescu nu trebuia să plătească mai mult, dar nici mai puţin. Până una alta, fără ştirea lui contribuia la identificarea persoanei în numele căreia acţionase. Dar mai târziu, odată identificată această persoană, urma să se stabilească exact în ce anume a constat acţiunea şi intenţia care îl ghidase. Şi nu era prematur să te întrebi în ce măsură se făcuse vinovat de complicitate la crimă premeditată omul care urmărea în acest timp cine ştie ce film într-o sală de pe Calea Moşilor, pentru că, tocmai pentru că era atât de simplu să te limitezi la probele existente. Nici de la Bobu şi nici de la celălalt, încă necunoscut, nu se putea aştepta să afle adevărul despre Augustin Popescu. Paradoxal în aparenţă,

de soarta tânărului, aceea pe care o merita, se ocupa omul care întruchipa pentru el adversarul. Augustin Petrescu nu trebuia să plătească mai puţin, dar nici mai mult.

Locotenentul Popişteanu îl găsi pe căpitanul Stoica în aceeaşi poziţie, cu creionul în mână.

25

Marnache, boxerul din blocul M., mi-a spus că două zile la rând a văzut-o pe Corina Duma cu acelaşi bărbat. Soţia victimei nu poartă niciun fel de doliu, nici cel puţin o panglică neagră.

Gil făcu trei şpriţuri de vermut roşu şi continuă: *Ica îmi spune* că *habar n-am ce-i Mn suflet de femeie. Adică cum vine asta? Ce caută aici sufletul? Eu aş zice că tocmai de suflet nu poate fi vorba.*

Gil trecu la altă pagină, o numerotă – 21 – şi scrise mai departe:

E tot mai greu să obţii informaţii noi. Oamenii nu mai vorbesc despre crima lui Bobu. Oamenii uită repede. Şi nu atât că uită, ci trec la altceva, la alte evenimente. Acum se discută despre moartea nevestei unui doctor. O moarte suspectă, poate crimă, poate sinucidere. Dar evenimentul nr. 1 e zborul spre lună. Mai sunt câteva zile şi

— Un verre de gin, s'il vous pâait…

Insul cu ochi mici şi verzi era aproape de nerecunoscut: îşi lăsase barbă, purta o impecabilă bluză albastră şi nu părea nici njacar mahmur.

— Non dimentichi îi limone…

Lărnâie era şi zâmbetul lui Gil.

— Este că te-ai prinde dacă nu m-ai cunoaşte? Mai rămâne să-mi aleg meseria. Scoase o fiţuică şi citi de acolo: *ingegnere, medico, profesore, avvoie. Ato…* Puse fiţuica la loc. Ce zici? Parc-ar merge *ingegnere…* îşi bombă pieptul şi. Repetă mulţumit: *ingegnere…* Două ginuri!

— Cine-i al doilea?

— Tu eşti al doilea. Fac cinste!

— Pentru mine e cam devreme.

— Pentru mine e târziu. La ora asta trebuia să fiu la Mamaia.

— Nu ţi-e cald cu barbă?

— Ba bine că nu. Să-ţi vând un pont. Dar să ştii că barba e totul, fără barbă nu garantez. Aplecându-se, urmă în şoaptă: Cu Bobu e de rău.

— Ai aflat ceva?

— N-am aflat nimic. Tocmai de aia zic că e de rău. Unde-i celălalt? Asta-i întrebarea.

— Care celălalt?

— M-aş clăti cu un vermut. Ce zici, ar merge un vermut?

— Vrei să spui c-a fost şi un complice?

— Despre ce vorbeşti?

— Ştii tu despre ce.

Insul râse. Numai cu gura. Ochii verzi nu râdeau

— Te laşi tras de limbă… Şi asta nu-i bine.

13 – Jocul nu mai are rost

— Cine m-a tras de limbă?

— Eu te-am tras. Adineauri. Crezi că ştiu şi eu ceea ce ştii tu. Ei află că nu ştiu nimic. Şi nici nu vreau să ştiu. Dar vorba e că tu ştii ceva şi vrei să ştii mai mult. Lucrezi pentru *el*?

După zece minute Gil nota:

Culmea e că nici nu ştiu cum îl cheamă pe omul care dă tvreoale. Dar pot. S'a *aflu. De la Mamache. Mamache îi ştie pe toţi. Pun punct. A apărut Hagiescu.*

Omul la care se gândea Gil se afla în biroul lui Stoica. Boxerul crezu că nu fusese destul de clar şi repetă ceea ce i se părea lui că era mai important, aşteptând ca celălalt să se alarmeze. Stoica se juca cu o legătură de chei şi continua să surâdă. Abia venise de acasă, n-apucase decât să-şi scoată cheile din Buzunar.

— Ziceaţi că vi se spune Mamache. De ce Mamache? De unde vine?

Boxerul îl privi mirat, însuşindu-şi încă o dată

reproşul obişnuit al antrenorului: „Tu, Mamache, te pierzi în amănunte. La fel faci şi când vorbeşti”. Şi chiar aşa: trebuia să se prezinte şi gata. Ce rost avusese să amintească porecla? Se purtase cu o anumită familiaritate. Adică: am venit să vă previn, să vă ajut… cred că mă cunoaşteţi… cine nu mă cunoaşte? Eu sunt Mamache. Pe urmă, s-a pierdut în amănunte. De exemplu, ce-l interesa pe căpitan unde şi cu cine fusese el înainte de a primi telefonul? Ştiţi, ca băieţii…

Pe de altă parte, nici Stoica nu era mulţumit de sine, dar nu în asemenea măsură încât să-l fi părăsit buna dispoziţie. I se adresase acestui simpatic Mamache cu un plural nepotrivit. Asta în al doilea rând.

În primul rând, trebuia să se fi arătat mai interesat, aşa cum şi era de altfel. Adevărul e că nu se îndura să se despartă de această dimineaţă de sâmbătă, de această dimineaţă de vară, suculentă ca un fruct copt, răcoroasă focă şi limpede. Sub duş cântase.

Mara îl ruga să se grăbească. Mara întotdeauna e în criză de timp şi are impresia că ceilalţi sunt prea înceţi. Casa mirosea a cafea şi a pâine prăjită. Paharele cu oranjadă aşteptau aburite. Neluat în seamă, Eugen vorbea de umil singur.

După ce a lăsat-ts pe Mara la spital, a făcut un tur al peninsulei, mereu aproape de mare, o mare de aluminiu între macaralele portului, apoi albastră-verzuie dincolo de faleză şi sinilie, vrâstată de inegale benzi cenuşii, către largul răsăritului. Văzută de sus, mulţimea de pe plajă îi aminti colonia de foci dintr-un documentar cinematografic.

Ajuns în Birou, primul lucru pe care l-a făcut a fost să deschidă fereastra. Dimineaţa se afla lângă el ca o femeie frumoasă, ca cea mai frumoasă dintre femei… Figura de stil era o reminiscenţă a unor lecturi vechi, ştia asta, totuşi tulburătoarea prezenţă se impunea ca atare, condiţionată de starea de bine, de prelungirea dulcelui popas în miracolul oţei transparente, care adunase tot farmecul

verii. Fusese zilnic la mare şi nu se întâlnise cu vara, trecea pe lângă ea şi se cufunda în labirintul crimei, or iată că în dimineaţa aceasta, când nici nu coborâse bine din pat, vara îl prinsese de mâini şi de picioare, opriadu-l lângă ea, supunându-L Simţea că era de ajuns un Singur semn» unul din cele care întruchipau labirintul, pentru ca vara să se retragă, să dispară, nelăsând din atributele ei decât arşiţa.

— Ceva trebuia să intervină: unul din documentele cercetării, dar deschiderea sertarului depindea de el, şi el încă se mai juca cu cheile, sau cineva care să deschidă uşa, sau telefonul. Intervenise deschiderea uşii: brusc, după un scurt ciocănit, lăsându-l pe Mamache să intre.

Matinalul vizitator venise să-l informeze că în ajun cineva îi telefonase, propunându-i o mie de lei în schimbul *scoaterii din circulaţie* a lui, a lui Stoica adică, pentru vreo zece zile. Boxerul era indignat. Pumnii, ochii şi maxilarele, dar mai ales pumnii o dovedeau cu prisosinţă. Se considera lezat în demnitatea lui de boxer şi jură că se va face luntre şi punte ca să afle cine a fost *măgarul şi dobitocul* care îndrăznise să-l jignească în asemenea hal.

— Mamei nu-i plăcea numele Panait, pe care mi-l dăduse tata, şi pentru că m-am născut de Sfânta Maria, mi-a spus Mamache.

— Aha!

Stoica dăduse din cap, spusese *aha!* mai dăduse o dată din cap, încercând să fie serios. La fel ar fi reacţionat dacă ar fi auzit că salata de roşii se face din gutui. Alese o cheie şi deschise sertarul.

— Trebuia să primeşti, adică să te prefaci că primeşti. Şi-am fi aflat cine este.

— Da, domnule! Boxerul se lovi peste frunte… Cum de nu m-am gândit…

Era dezolat.

Stoica se îndoia că lucrurile s-ar fi rezolvat atât de simplu.

— Poate mai telefonează, speră Mamache.

— Poate. Dar nu cred. Îi oferi o ţigară.

— Mulţumesc, nu fumez. Maxilarele nu i se mai contractau. Se liniştise. Pentru câteva clipe. Cum de nu m-am gândit…

— Lasă asta! îl cunoşti pe Bobu?

— Îi cunosc pe toţi, răspunse repede şi parcă în silă.

— Chiar pe toţi?

— Din cei vechi, pe toţi.

Cineva bătu în uşă şi o întredeschise. Era Popescu, Nu-şi strecură decât capul.

— Eşti ocupat? Revin mai târziu.

Boxerul se întoarse spre uşă şi Popescu îl recunoscu.

— Mamache! şi se repezi spre el cu mâinile întinse. Ce cauţi aici, Mamache?

— Am făcut o prostie cât mine de mare.

— O prostie?! Ce fel de prostie? Popescu se uita când la boxer, când la Stoica. Şi după ce Stoica îl puse la curent cu cele întâmplate, spuse: Bravo, Mamache!

— Pentru ce *bravo?* Doar nu vă închipuiţi că eu…

— Stai, nu te supăra! Cum o să-mi închipui! Ai fost prompt. Ca întotdeauna. Se întoarse spre Stoica: L-ai văzut când l-a făcut cnocaut pe taurul ăla din Tulcea? apoi se adresă lui Mamache: Cum îi zicea? „Burak”, răspunse Mamache. Şi iar spre Stoica: Nu l-ai văzut? Păcat! Burak ăsta nu-i un fitecine. După primele două reprize nimeni nu-i mai dădea nicio şansă lui Mamache. Încasase zdravăn. Simţise şi corzile. Dar când a sunat gongul pentru repriza a treia… ei bine, când a sunat gongul, Mamache al nostru s-a năpustit ca un berbec şi dă-i, şi dări, pocpoc, poc-poc, fără să-i lase celuilalt niciun răgaz. Apoi, într-o secundă, s-a retras cu jumătate de pas, atât cât i-a trebuit să-şi pregătească stingă şi când a slobozit-o, de beton să fi fost Burak şi pumnul lui

Mamache tot l-ar fi doborât. Straşnică lovitură! Un cnocaut de zile mari. Popescu îşi şterse faţa cu batista. Ca

să vezi ce intenţii are individul…

— Crezi? întrebă Stoica.

— Te mai îndoieşti?

Stoica îşi ridică şi îşi coborî sprâncenele fără să spună nimic.

Boxerul, care ascultase încurcat şi încruntat laudele lui Popescu, zise că ar trebui să plece. Popescu îl bătu pe umăr şi-l conduse până la uşă.

Rămaşi singuri, cei doi se priviră ca jucătorii de cărţi când încearcă, fiecare, să ghicească intenţia celuilalt. Stoica nu părea grăbit să vorbească.

— Dacă Mamache accepta… începu Popescu, tatonând.

— De unde îi cunoaşte aşa de bine pe bişniţari *1* Zicea că-i cunoaşte pe toţi.

— Cine? Mamache? Cum să nu-i cunoască dacă a fost şi el unul de-ai lor?

— Şi nu mai este?

— Eu aşa zic: că nu mai este.

— Ce s-ar fi întâmplat dacă accepta? Nu s-ar fi întâmplat nimic…

— Adică?

— Foarte simplu. Când pui la cale două crime şi când le pui la cale aşa cum le-a pus *el…* Clar?

— Să admitem că e clar. Dar povestea cu telefonul n-a născocit-o Mamache.

— Ascultă, Popescule! Ce-ai face tu dacă ai vrea să dovedeşti cuiva că habar n-ai de grafologie? Nu te strâmba, vorbesc foarte serios! Presupun că ai face cât mai multe erori, multe şi grosolane, mai grosolane decât le-ar face unul care nu s-ar pricepe de loc. Am dreptate?

— Mă rog…

— Ei uite, aşa procedează şi individul meu. Ingenios şi abil, vrea să pară un amator oarecare. Dar

— Fii atent I – tocmai naivităţile sale voite îl trădează. Stoica începu să se plimbe prin cameră, Este *o*

impresie iniţială, care a devenit certitudine.

— Certitudine?!

— Da! Sunt o mulţime de amănunte contradictorii, pe care n-ai de unde să le ştii, toate menite să deruteze şi toate purtând amprenta unui individ care nu se lasă călăuzit numai de instinct „ba chiar aş zice că instinctul nu ocupă niciun loc în metodele lui. Povestea cu telefonul e stupidă. Şi nu-i primul lucru stupid pe care îl face el. E ea un contrabangfst care-şi ascunde perlele într-un sandviş cu marmeladă. Şi ştii cum se întâmplă: uneori tocmai trucurile cele mai ieftine prind. Tăcând câteva clipe, Stoica trase spre el scaunul din dreptul biroului şi se aşează* încălecându-l, cu faţa spre spătar. Problema nu. E da*că o să fie descoperit. D*e descoperit, o să-l descoperim, noi. Problema va începe odată cu etapa decisivă. Individul e pregătit, mai ales pentru etapa

decisivă e pregătit.

Era rândul: lui Popescu să măsoare camera. O făcea încet, cu capul puţin plecat, îngândurat. Stoica, tăcuse» dar el tot părea că-i ascultă. Când se opri, i se schimbă şi expresia feţei: apăru din Nou aerul acela de aparentă şi mucalită superficialitate.

— Îmi placi, băiete! exclamă el. Picătura chinezească sfârşeşte întotdeauna prin a străpunge ţeasta”»

Stoica nu-i împărtăşi entuziasmul.

— Amprentele morale! exclamă din nou celălalt, pocnind din degete. Desfacem, cu alte cuvinte, lada cu vechituri. Cotrobăim prin unelte ruginite… Cheia asta se numeşte *intuiţie,* lupa de colo e *deducţia,* iar metrul ăsta de croitorie nu-i altceva decât *flerul.* Le împachetăm. Într-un ziar de acum treizeci de ani şi pornim la treabă. Depistăm, adică, amprentele morale. Dă-l dracului de laborator!

— Tu ai băut ceva de dimineaţă?

— Bineînţeles. Un pahar cu lapte bătut. Dar vorba unui amic de-al meu, pescar şi remist de forţă, văd că

discutăm împreună şi ne înţelegem separat., N-am. Făcut altceva decât să-ţi răspund. Şi să-ţi dau dreptate. Era vorba de etapa decisivă, nu? Etapa luptei creier la creier, faţă în faţă.

— Ce-ar fi să încerci să vorbeşti omeneşte?

— Păi asta şi fac. Dar ţine cont că odată cu laptele bătut am înghiţit şi ultimele pagini din „Moartea vine cu bicicleta14.

— Deci asta era! Acum totul e cât se poate de clar.

— Ba nu, tocmai acum nu e clar. Individul, vreau să zic detectivul din chestia asta cu bicicleta îţi seamănă leit... Dacă ai fi englez, aş spune că autorul, s-a Gândit la tine. Metoda lui: amprentele morale. E un bătrânel cu ochelari, cu un fular pe care nu-l scoate nici vara, cu pantofi galbeni...

— Şi care îmi seamănă leit. Mulţumesc S

— N-ai pentru ce. Pantofi am zis? Am greşit. Ghete. Ghete galbene cu elastic. Ei bine, mergând pe urma amprentelor morale, a descoperit criminalul în persoana unui foarte respectabil fabricant de dulciuri. Până aici totul e-n regulă. I-am şi zis în gând 3 „Bravo, băiete 1” Aşa cum ţi-am zis şi ţie, adineaori... Deci criminalul a fost prins. Niciun. Dubiu. Dar şi nicio probă.

— Şi atunci *Z*

— Vezi? Vezi că te interesează? Bătrânelul era cât p-aci să-şi iasă din ghete de disperare, când apăru adevăratul detectiv, unul care se ţinuse de o parte, nu-l văzuse nimeni, dar el venea cu proba. Şi proba...

Îl întrerupse telefonul.

— O fi Popişteanu, zise Stoica înainte de a ridica receptorul.

Dar nu era Popişteanu. Era locotenentul Dinu Vasiliu. Convorbirea cu Bucureştiul ţinu mult. La un moment dat, căpitanul Popescu făcu un semn că vrea să plece, dar Stoica îi răspunse cu alt semn, să rămână. Popescu se tot uita la ceas. Apoi apăru plutonierul major Mihalcea,

congestionat, cu bluza leoarcă de transpiraţie. Încercă să-i atragă atenţia lui Stoica, spuse chiar câteva cuvinte, căpitanul însă i-i arătă pe Popescu, adică să vorbească cu Popescu. Şi Popescu, ascultându-l pe Mihalcea, făcu un pas spre Stoica, înţelese însă că discuţia cu Dinu Vasiliu contimlă să fie importantă, aşa că se întoarse, îl luă de braţ pe Mihalcea şi-l trase lângă fereastră. Mihalcea gesticula într-una cu o singură mână; cu cealaltă se ştergea de transpiraţie, inutil însă; arşiţa îl dovedise, acţionase asupra lui ca o baie de abur uscat.

Dinu Vasiliu începuse cu o „erată”: Augustin Petrescu nu era student la medicină. Fusese. Până-n primăvara trecută când, spre finele anului trei, a fost exmatriculat. După o vacanţă prelungită, fostul medicinist reveni în Capitală, îşi luă cameră cu chirie şi se angajă model la Institutul de arte plastice. Poza în poziţii nefireşti, era privit ceasuri de-a rândul ca un obiect pe jumătate însufleţit, totuşi asta nu-l împiedica să se comporte, în timpul liber, ca un student în medicină, care păşeşte spre viitor ferm şi senin. Gazda lui îl recomanda tuturor prietenelor pentru mâna sa uşoară. (Cinci lei – intramusculara, şapte lei – intravenoasa.) Una din pacientele *doctoraşului* are o soră la Constanţa. Aceasta din urmă, Agripina Hristu, l-a cunoscut pe Augustin Petrescu în casa surorii sale din Bucureşti şi se pare că inima ei a încercat o târzie, dar cu atât mai profundă înfiorare. Fapt e că l-a invitat la mare, oferindu-i găzduire completă… Tânărul nu are o prietenă statornică. Fata invitată la cinema e o verişoară autentică. Sora doamnei Petrescu, mama fetei, stabilită de mult în Bucureşti, nu ştie că nepotul a fost exmatriculat, şi la fiecare prânz de duminică îi rezervă un tacâm.

Informaţiile, expuse iniţial pe puncte, detaliate apoi şi condimentate, se încheiau cu o întrebare 3 „Oare nu era momentul ca Augustin Petrescu să fie adus la Constanţa?” Stoica dispuse continuarea urmăririi.

Între timp, Mihalcea îşi recăpătase calmul şi remarcând că Stoica aprindea una din rarele sale ţigări, îl lăsă să tragă câteva fumuri şi abia după aceea vorbi, reducând la o jumătate de întrebare ceea ce ar fi trebuit să fie, când intrase, un potop de cuvinte:

— Ştiaţi că cererea mea…

— A fost respinsă. Ştiam.

— Şi nu…

— Nu. Nu se mai poate face nimic.

Îi răspundea fără să-l privească, adunând cu buricul unui deget firele de scrum din jurul scrumierei. Dar nu-i era greu să-şi dea seama ce mutră făcea Mihalcea* Omul ceruse să treacă la serviciul, economic, el, Stoica, nu văzuse nimic rău în asta, nimic rău şi nimic deosebit, căutând totuşi motivul, ŞI găsi cu totul în altă parte decât se aştepta; Mihalcea aştepta o vorbă de laudă. Dar nimeni nu se gândise la asta, după cum nimeni nu se simţea vinovat de complexul de inferioritate care începuse să-l chinuie.

În sfârşit, îl privi. Aşa cum bănuia, nasul i se lungise, încreţiturile din colţurile ochilor se înmulţiseră, expresia întreagă era a unui om care a pierdut trenul.

— Şi nu te întrebi de ce?

Mihalcea nu-şi punea nicio întrebare. La ce bun să-şi pună întrebări când răspunsurile nu depind de el? Cam acesta era raţionamentul care i se citea pe iată.

— Pentru. că eşti bun aici unde te afli acum şi, nu ne dă mâna să te înlocuim.

Stoica nu văzuse niciodată cum se trezeşte un urs „dar la acest fapt se gândi observând reacţia lui Milialeea. Şi zâmbi. Şi-i oferi o ţigară. Şi continuă să nu se uite la Popescu, deşi acesta se apropiase de ei, şi fără doar şi poate voia să spună ceva. „Ursul” se trezise de-a binelea. Fuma şi faţa nu-i lucea numai de transpiraţie.

— Unde mai găsim noi o „umbră” ca dumneata?

În joc intraseră multe „umbre”, fiecare anchetator îşi

avea „umbra” sa nevăzută, aproape omniprezentă, aproape, pentru că dincolo de pragul caselor nu avea acces. Impediment relativ r zidurile, când e necesar, pot deveni transparente… Astfel, „umbra” doctorului Marcu l-a văzut pe acesta golind nenumărate sticle de vin cu tatăl Adelei, un ţăran din Argeş; alta a văzut-o pe Corina Duma înghesuind într-o Ladă, ca într-un sicriu, lucrurile care îi aparţinuseră avocatului, inclusiv colecţia de pălării, nu însă şi bibelourile japoneze; delicata misiune să desfăşura ea o examinare elinică de la distanţă, înregistrând starea pacienţilor în absenţa aparentă a medicilor. Şi, într-adevăr, Mihalcea se dovedea a fi greu de înlocuit în aceste misiuni de primă importanţă.

— Mai ai de pus vreo întrebare?

N-avea nicio întrebare de pus nici acum, dar din cu totul alte cauze.

Când uşa se închise, Stoica încercă să ghicească că avea să spună Popescu, aşteptându-se de bună seamă, la o ironie. Însă acesta îşi freca bărbia cu degetul mare şi mi spuse nimic.

— Ştii ceva despre Agripina Hristu?

— Agripina Hristu? Degetul părăsi bărbia, indi: – când acum un punct de pe tavan. Cine-i Agripina Hristu *t*

— Asta te întreb şi eu!

28

O casă veche pe strada Sarmizegetusa. Un copil pe trepte, la umbră, cu gura întredeschisă, ţinând în mână un covrig mâncat pe jumătate. Dispuse la încei put geometric, învălmăşindu-se acum pe toată întinderea curţii, flori adormite. O marchiză cu geamuri mate, colorate difii în agitaţia sezonului estival» oază de linişte: o linişte de pe vremea patefonului.

— Aici stă doamna Hristu?

Copilul îşi dă capul pe spate şi strigă:

— Tantina! Tantinaaa…

Femeia apare în uşa marchizei şi Stoica îşi coboară

privirea pe capul copilului. Femeia se face nevăzută; nu avea pe ea decât un combinezon, mai exact un mini-combinezon liliachiu. Reapare într-un capot de aceeaşi culoare. Da, e Agripina Hristu şi până-n casă îşi cere de câteva ori scuze fără să precizeze de ce, intercalând tot atâtea asigurări că nu e deranjată de loc, vai, dar de loc. Ritualul politeţii i-i sfârşit brusc când Agripina Hristu află că vizitatorul nu e un sezonist în căutare de cameră. Totuşi continuă să fie amabilă şi nu pare neliniştită. Deşi mai aproape de cincizeci decât de patruzeci de ani, gazda ocazională a lui Augustin Petrescu este şi se ştie încă frumoasă ca o amiază de octombrie când poame mari cad singure din pomi. Poate aşa se explică felul ei de a fi, convingerea că într-un bărbat normal gesturile, atitudinile şi privirile sale nu pot avea decât ecoul scontat. Povesteşte pe larg cum I-a cunoscut pe Augustin Petrescu, păstrând un echivoc cu funcţie de condiment atât cât e necesar, bucatele fiind apetisante în sine. Stoica îşi aminteşte de camerele mobilate din timpul studenţiei, ceea ce nu-l împiedică să-i urmărească reacţiile când îi arată fotografiile, mai multe acum, vreo şapte, născocind o poveste despre un prieten al lui Augustin Petrescu, o poveste construită din aluzii menite să tatoneze punctele vulnerabile ale femeii care, iată, s-a oprit 3 a fotografia Floricăi Barbu. Încruntarea n-a ţinut decât o clipă şi tot o clipă colţurile gurii au tremurat, dar breşa s-a produs, Agripina Hristu simte nevoia unui confident, iar bărbatul din faţa ei o priveşte | calm şi înţelegător.

— Eu i-am spus că pictorul e neserios, i-am atras atenţia. Dar una e să ţi se aprindă călcâiele şi alta-i să-ţi pierzi minţile…

Multe gânduri rămân nerostite, ca într-o discuţie reluată despre lucruri ştiute.

— M-au invitat şi pe mine la bar, dar nu m-am dus. Atunci s-a întâmplat, nu?

— Cum v-aţi dat seama?

Întrebarea e riscantă. Stoica nu ştie ce anume s-a întâmplat şi un singur cuvânt nepotrivit poate să strice totul.

— A cheltuit o groază de bani după aceea. Ne-am dus la Mangalia cu taxiul şi tot cu taxiul ne-am întors. Acolo am băut numai şampanie. Până atunci Guşti socotea fiecare leu. Mi-am dat seama că nu-i lucra curat. Cine ştie în ce combinaţie l-a atras pictorul…

Acum tatonează ea. Se uită la fotografie, presupunând probabil că tot răul venea de acolo, de la ochii aceia care ştiau să privească, un bărbat, de la gura aceea care părea întredeschisă, deşi nu era. De la părul acela care nu avea nevoie de dibăcia coaforilor… Şi toate acestea când n-ai împlinit încă douăzeci şi cinci de ani…

— Nu l-aţi petrecut la gară, nu-i aşa?

Răspunde dând din cap şi se întristează. Nu se mai uită la fotografie. Dacă sufletul ar sângera, undeva pe pielea albă, pe piept sau pe tâmplă s-ar ivi picături de sânge. Neliniştile aventurii târzii s-au dovedit întemeiate; aceleaşi riduri par mai adânci, aceleaşi trăsături, mai obosite.

— Nu e asta! zice Stoica. Ea nu-l aude sau nu-l crede. E ceva mai grav.

Ea îţi înalţă cap i! şi în ciuda celor auzite, ochii i se luminează: pentru ea nu poate fi nimic mai grav şi dacă nu e asta, atunci… Dar Stoica vorbeşte mai departe, ea face eforturi ca să înţeleagă şi când înţelege refuză totuşi să creadă, îşi ia faţa în mâini şi spune că nu-i adevărat, o spune de câteva ori, însă, tonul se schimbă, devine vaiet şi ea îşi clatină capul şi nu-i pasă că un bărbat o vede urâţită. Poate nici ea n-a ştiut până acum că junele blond a însemnat mai mult decât o aventură trecătoare… Stoica vorbeşte despre circumstanţe atenuante şi chiar despre un maximum de şanse în eventualitatea că Augustin Petrescu a fost un complice inconştient, victima ticăloşiei altuia şi a propriei sale naivităţi. Este exact ce-ar vrea să audă

Agripina Hristu în clipa asta. Şi ea începe să-l blesteme pe pictor, pentru că numai el, pictorul, e vinovat, Guşti n-are nicio vină, Guşti e nevinovăţia întruchipată. A uitat de femeia din fotografie, acum singurul lucru important e salvarea lui Guşti, scoaterea lui din această încurcătură în care a intrat fără voie, împins de pictor. Şi totuşi, după un tifnp, îşi aminteşte, dar de data asta se Lasă animată de alte sentimente, întru totul altruiste, izbutind să ignore posibilitatea infidelităţii.

— Mi-a cerut să nu-l conduc la gară pentru că voia să rămână cu impresia că nu ne despărţim.

Credulitatea femeii indiferent de vârstă, teama ei de a pierde, cultivarea minciunii convenabile… O ciudată naivitate o face pe Agripina Hristu să-şi dezgolească sufletul cu mult prea multă uşurinţă. Stoica e aproape sigur că rolul ei pe tabla de şah n-a fost prevăzut de adversar. Dar l-a aflat între timp? O avertizează din nou asupra importanţei fiecărui amănunt, inutil de altfel. Copilul care îşi roade covrigul stă la ea de trei zile, un nepot de la ţară, pe care n-are cine să-l ducă la plajă; ei nu-i prieşte soarele. De ce i-a făcut cunoştinţă cu pictorul? Ca să aibă acum de pătimit, de aia. Agripina Hristu se lasă dusă de şuvoiul vorbelor, vorbeşte mult şi nu spune mai nimic, dar între cuvinte şi dedesubtul lor apar înţelesuri destul de limpezi. L-a văzut prima oară când venise cu nişte sezonişti, pentru cameră. Vara trecută, în timp ce sezoniştii încercau saltelele şi se uitau pe pereţi, el o privea ţintă, cu ochii larg deschişi, atât de surprins încât ea – crezuse că i se deschisese capotul. Când sezoniştii s-au dus să vadă baia, el a reţinut-o sau numai privirea lui a reţinut-o, i-a spus că e picior şi că, neapărat, chiar a doua zi, trebuie să-i pozeze. Formulată astfel şi rostită altfel, propunerea, cu toată doza ei de flatare, putea fi jignitoare, dar tonul face muzica şi tonul fusese aproape reverenţios, exprimând o admiraţie copleşitoare. Fireşte, chingile convenţionalismului nu îngăduiau decât o singură ripostă,

pe care, iarăşi, doar tonul trebuia s-o prezinte în lumina dorită. Agripina Hristu optase pentru o lumină tulbure; refuzul ei nu însemna acceptare, dar nici refuz categoric nu era; în orice caz, fusese sigură că a doua zi pictorul va reveni. Şi i-a aşteptat. El însă n-a revenit nici a doua zi, nici în zilele următoare. Cât a ţinut sezonul, nu s-a mai arătat. A reapărut târziu, toamna, când aproape II uitase.

Pe măsură ce relatarea înainta, golurile deveneau mai mari. Ca într-un joc cu multe piese lipsă, Stoica n-avea la îndemână pentru construcţiile sale mintale decât propoziţiuni disparate şi fraze trunchiate, totuşi intervenea rar, problema era delicată; delicată, în felul ei, era şi Agripina Hristu.

Nici scuze, nici explicaţii. Pictorul se comportase ca şi cum despre ziua aceea ar fi fost vorba, ca şi cum ziua aceea ar fi fost a doua zi de atunci. Venise cu uneltele sale şi turuia despre frumuseţea crizantemelor, nedezlipindu-şi ochii de pe crezantemele din grădină, încât ai fi zis că – le vedea desenate acolo, crezanteme galbene, albastre şi albe. Când începu să-şi pregătească pensulele, femeia îl opri şi sub pretextul unor treburi de neaminat în oraş îi dădu să înţeleagă că vizita era inoportună. Pictorul se arătă după câteva zile fără pensule şi vopsele, în schimb dădu la iveală o sticlă de vin scump, pe care o destupă şi o bău mai mult singur, şezând într-un fotoliu din care nu se ridică decât ca să-i sărute mâna şi să plece. Vizitele se succedară la intervale rare şi inegale, desfăşurându-se cam la fel, adică fără o justificare pe înţelesul Agripinei Hristu pentru care un bărbat şi o femeie însemnau întotdeauna o pereche. Pictorul nu era un bărbat timid, nu evita să vorbească despre femei şi câteodată o privea ca-n prima zi…

Potrivind piesele disparate, Stoica reconstituie resortul care a determinat întâlnirea dintre pictor şi fostul medicinist, sentimentele şi resentimentele fe. Meii; totul se înfăţişează clar şi logic, inclusiv ceea ce a urmat.

Întâmplarea totuşi rămâne confuză. Nu în privinţa femeii. Copleşită de neaşteptata admiraţie a bărbatului, femeia se aşteptase la orice în afară de inexplicabila sa indiferenţă, şi deschizându-i uşa în timp ce noul şi mult mai tânărul ei prieten se afla acolo, socoti că-i administrează o lecţie. Nici în caiiul lui Augustin Petrescu întâmplarea nu-şi pierdea claritatea. Ce-i drept, pentru că fusese descoperit datorită unui nevinovat tabiet şi pentru că nimerise fără voie în laţul asasinului, devenindu-i tot fără voie părtaş – admitea deocamdată Stoica – s-ar fi zis că era victima unui constant ghinion. Dar Stoica nu credea în ghinion când era vorba de o crimă. Disecase destule fapte care se înfăţişau sub acest semn în contradicţie cu logica de toate zilele şi descoperise aproape întotdeauna firul logic, cauza sau cauzele explicând prezenţa cuiva în perimetrul crimei. Inocenţa nu apărea aici decât foarte rar. Şi chiar dacă nu se putea vorbi de o complicitate, existau temeiuri destule pentru îndreptăţirea unor bănuieli grave. Complicitatea la crimă nu era dovedită, dar dovedită era cu prisosinţă posibilitatea unei asemenea complicităţi, capacitatea junelui blond de a o săvârşi. În orice caz, în noaptea crimei procedase ca un complice conştient.

Dacă întâmplarea în centrul căreia se afla Agripina Hristu, cel puţin pentru un timp, rămânea totuşi confuză, faptul se datora pictorului, relatării subiective despre purtarea sa nefirească. Când, la un moment dat, i-a auzit numele, n-a schiţat niciun gest de surpriză, surpriza era depăşită de regretul că amânase discuţia cu omul care, deşi mereu prezent pe listă, rămăsese în afara anchetei şi care, iată, îl recrutase pe Augustin Petrescu.

Ascensorul e defect. Urcă unsprezece etaje şi caută uşa. Pictorul şi-a scris numele cu tuş negru de-a dreptul pe uşă, ca şi cum s-ar fi semnat:

Corneliu Mărtoiu.

Mai sus, prins cu o pioneză, biletul pe care îl văzuse şi Popişteanu:

Sunt la Mamaia.

Sună. Mu răspunde nimeni. Uşa nu-i prevăzută cu vizor. Sună la vecini. Apare un bărbat somnoros. În pantaloni de pijama, fără bluză, care-i spune că el nu-i birou de informaţii.

Coboară unsprezece etaje şi se opreşte la cutiile de scrisori. În cutia lui Mărtoiu, un ziar. Citeşte textul din dreptul deschizăturii: *„19, 55: Amstremg şi Alărin decolează de pe suprafaţa Lunii în direcţia vehiculului principal aflat pe orbita lunară”.* Textul făcea parte din planul de zbor al navei „Apolo 11” apărut în ziarul de ieri.

Era la al şaselea pahar. A doua sticlă, pe jumătate goală, părea mai consistentă, cu buchetul mai pregnant, deşi vinul era acelaşi, un Muscat Ottonel veritabil, vechi, care îi amintea, nu ştia de ce, de seva pomilor tineri, îi plăcuse odată să desprindă câte o fâşie de coajă şi cu ochii închişi să miroasă şi apoi să guste seva. Îi plăcuseră multe lucruri ciudate, neobişnuite; la început se mirase că alţii le ignoră, mai târziu găsise în singularitatea gusturilor sale argumentul orgoliului conştient, unul din argumente... Era, îşi zicea, un rafinat şi obişnuia să spună că distanţa dintre om şi animal creşte odată cu numărul şi calitatea rafinamentelor.

Sorbindu-şi paharul, tăcu un timp, apoi se lăsă pe spate şi cu ochii în tavan risc prosteşte.

— Iar începi? zise femeia fără să-l privească.

Se uita la coperta cărţii de pe măsuţa dintre cele două fotolii. De vreo zece minute se tot uita la desenul acela, reprezentând în alb şi negru o porţiune de junglă, peste care era scris titlul cărţii: „Cei goi şi cei morţi”. Avea impresia că nu se gândea la nimic. În realitate gândurile se învălmăşeau, dar se şi excludeau recimoc, pentru ca imediat alte gânduri să le ia locul şi tot aşa, fără încetare şi fără noimă.

— Adevărul e că am vrut să spun ceva, nu mai ţin minte ce anume, ceva important...

Se treziseră devreme. Făcuseră câte un duş şi trecuseră în bucătărie. „În dimineaţa asta nu ieşim”, spusese bărbatul şi înlocuise brânza de vaci şi oul fiert, cu icre de ştiucă şi roquefort cu unt. Băuse acolo trei pahare cu vin. Ea îşi preparase un amestec cu mult suc de lămâie. Cu cel de-al patrulea pahar în mână, el dăduse un telefon ca să-şi amine treburile, apoi scosese telefonul din priză, coborâse toate storurile şi mutase băuturile pe măsuţa joasă, trăgţnd mai aproape cele două fotolii.

— Nimic nu mai este important, spuse ea. Am impresia că sunt într-o gară şi aştept un tren. Din. Tot ce se petrece în gară, nu mă interesează nimic. Singurul lucru care mă interesează e trenul meu.

El sesiză singularul şi în aceeaşi clipă îşi imagină scena gării cu trenul în care ea se urca singură. Voi să-i atragă atenţia că sunt legaţi de mâini şi de picioare, dar îşi spuse că ea ştia lucrul acesta, singularul nu însemna nimic, nu era decât un fel de a vorbi şi rămase tăcut. În timp ce în mintea lui dialogul continua mut. După câteva minute spuse:

— Adevărul e că nu m-am gândit c-o să fim legaţi de mâini şi de picioare. Înţelegi ce vreau să spun?

Ea îşi prepara un nou amestec în care sucul de lăreiâie era mai puţin de un sfert şi nu-i răspunse.

— Adevărul e... La naiba cu ticurile astea verbale! Ce dracu’ m-a apucat cu adevărul e, adevărul e?

— Adevărul e că am ajuns amândoi la limită, zise ea. Şi nu se mai poate schimba npnic.

— Eşti cam confuză. Ce-ai vrea să se schimbe?

— O să ne chinuim toată viaţa. Dacă n-o să renunţăm la întrebări inutile, o să ne chinuim toată viaţa. Şi eu nu mai pot – înţelegi? – nu mai pot să suport toate astea!

— Care... toate astea?

— Adevărul e... Ei da, adevărul e că eşti un om bolnav.

— Nebun, vrei să spui. Nu sunt nebun. Din păcate,

nu sunt nebun. Sau nu încă. Tu eşti şi vei rămâne singurul om care ştie că nu mi-am pierdut nicio clipă controlul. Am fost tot timpul lucid, şi nu regret nimic, Pe când tu…

— Pe când eu?!

— N-are importanţă.

Se schimbase ceva, în ultima săptămână se sclu-ibo. Se de fapt totul, dar mintea lui nu se eliberase din vechea robie, şi chiar acum acelaşi câine sărea pe el, căutându-i grumazul.

Femeia amestecă băuturile şi în paharul aproape plin adăugă câteva picături de suc de lămâie.

Colonelul Serion îşi schimbase hainele şi trecuse pe la frizer, dar frizerul nu reuşise să şteargă urmele nopţilor albe de la Mangalia, imprimate pe faţă ca un fond de ten prost. Cu doi-trei ani înainte, o cafea ar fi fost de ajuns ea să dispară orice urmă de nesomn şi oboseală. Acum era la a doua ceaşcă de cafea şi nu simţea niciun efect în afară de nişte neplăcute zvâcniri în tâmple. Fără să vrea, căpitanul Stoica vorbise încet, parcă să nu tulbure somnul cuiva şi colonelul Serion i-a spus că degeaba vorbeşte încet, oricum ar fi rostite, veştile rămân aceleaşi şi dacă le-ar fi aflat mai devreme; nu mai luă altă ceaşcă de cafea, ajutageau veştile ca să-i piară somnul. Stoica termină cu o întrebare, la care colonelul zise:

— Da, probabil. În orice caz, pare să fie evident că individul are de gând să dispară.

— Peste vreo zece zile! Când a vorbit cu Mamache, precizarea i-a scăpat fără voie.

— Dacă n-a spus-o într-o doară. Fapt e că ceva îl împiedică să fugă chiar acum. Serion îşi masă tâmplele, apoi se ridică şi începu să se plimbe prin Cameră. Ai dreptate când spui că vrea să pară mai prost decât este. Mai prost sau, aş zice, un alt gen de om, un alt tip. După toate aparenţele, un intelectual care se gândeşte cam cum ar proceda altcineva. Şi cred că a început să-l încolţească şi teama aceea care nu-i o simplă teamă. Fiecare o simte în

felul său, dar e ceva de care nu scapă niciunul. Şi atunci încep să-şi agite clopoţeii. Da… De multe ori şansa noastră începe aici. Vorbesc de cazurile astea când ţi se semnalează un vânat şi nu ştii ce este: iepure sau mistreţ? Când te aştepţi mai puţin, îi vezi în luminiş.

— Dacă am şti exact ce se petrece în capul lor…

— Exact n-o să ştim niciodată. Idealul ar fi să putem trăi în conştiinţă ceea ce ei trăiesc în realitate. Am cunoscut odată pe cineva care reuşea să se îmbete cu sifon. Dar el băuse înainte, ştia ce-i asta, ştia cum vine, fusese şi la dezalcoolizare. Cu alte cuvinte, noi".

Sfârşi fraza în Gând şi râse.

Se înveselise şi Stoica. Îi făcea bine să stea de vorbă cu Serion, întotdeauna îi făcea bine, chiar şi când acesta, necunoscând toate amănuntele anchetei, se limita la consideraţii generale; simpla sa prezenţă, calmul său proverbial îl ajutau să-şi clătească gândurile, cum îi plăcea să spună, să devină el însuşi mai calm. De la discuţia în care colonelul adusese vorba despre arterioscleroză era, fără să-şi dea seama, foarte atent la simptomele cunoscute şi simţea un fel de mulţumire căreia nu-i căuta explicaţia, dar care se explica prin constatarea că memoria colonelului funcţiona excelent. Un criminalist poate fi comparat în privinţa memoriei cu un romancier. Lapsusurile. În ambele profesii, sunt de neconceput. E destul ca cineva chel în capitolul trei să se pieptene în capitolul zece pentru ca cititorul să nu mai: dea doi bani pe toată povestea. Poveştile adevărate, pe care trebuie să le descurce criminaliştii, sunt pline de personaje care de la un capitol la altul îşi schimbă nu numai podoaba capului, ba chiar şi capul, ca la un carnaval unde Ionescu devine Popescu, iar domnul Popescu se dovedeşte a fi doamna Ionescu, înviorat, Stoica se pregăteşte să plece, când colonelul îl întrebă:

— Ai vorbit cu Paşcanu?

— Cine-i Păşeanu?

— Omul care le dă bani. Nu se pricepe ia pictură, în schimb se pricepe la pictori. E un fel de tata mare al pictorilor de aici. Colonelul începu să-şi aranjeze lucrurile de pe masă. Dinu Vasiliu vine de la Bucureşti cu rapidul?

— Cu rapidul, da.

— Ce voiam să te mai întreb? Cili concurează pentru primul loc?

— Cinci.

— Numai cinci? Parcă erau mai mulţi.

— Au rămas cinci. Dar şi mie mi se par mai mulţi. Poate din cauza femeilor.

— Din cauza femeilor? Nu pare să fie mâna unei femei aici.

Stoica nu răspunse şi colonelul nu insistă.

Veriga căreia îi datora indicarea unui drum pe scurtătură, pe care ar fi ajuns oricum, nu apăruse din senin. Cel care i-o oferise fusese barmanul Gil, ori nici Gil 11 – 0 găsise fără s-o caute; când mai întâi cauţi şi pe urmă găseşti, nu se poate spune că ai găsit din întâmplare. Verigile următoare, nici ele, nu. S-au ivit întâmplă tor. Iar ultima, în ciuda tuturor aparenţelor, era departe de a fi efectul inspiraţiei, al unei inspiraţii caretot aşa de bine putea să nu se producă.

Stoica îşi începea de obicei ziua punându-şi în ordine hârtiile şi aducând la zi însemnările din caietul cu scoarţe negre. Era o treabă care nu-l irita şi nici în silă n-o îndeplinea. Ceea ce îl irita era dezordinea şi obişnuia să spună că în dezordine şi vraişte îi erau. Şi gândurile.

În dimineaţa aceea de sâmbătă şi-a deschis de câteva ori sertarele şi tot de atâtea ori le-a închis la loc, negăsind sfertul de ceas pentru rezolvarea hârtiilor. Aproape de prânz, plecând de la colonelul Serion, se opri în biroul său ca să-i telefoneze Marei, la spital. Aşteptând să i se facă legătura, trase sertarele cu un gest automat. Îl aşteptau treburi urgente, nu era momentul să umble în sertare, avea însă nevoie de câteva lucruri şi începu să le caute.

Discutând cu Mara, scoase plicul cu fotografii, apoi o hârtie, altă hârtie, un dosar şi când închise telefonul, privirea îi căzu pe unul din bileţelele *găsite* de Gil. Citi:

3. XI.1968 km. 5 Cap de Mazăre înghiţi în sec şi mai citi o dată, ajutându-se de lupă. Pe urmă rămase tăcut şi nemişcat, clipind însă mai des ca de obicei. Pusese lupa peste ultimul cuvânt şi acum îl vedea ca prin apă. Brusc, ridică receptorul şi formă un număr de interior. Cunoscuta voce de la capătul firului era plictisită, dar se învioră repede. „Bine. Ne întâlnim jos", auzi Stoica.

— Cap de Mazăre era porecla unul bişniţar, unul cam slab de minte! îi spunea aceeaşi voce, sunând acum aproape, din dreapta, amestecată cu rumoarea unui grup de tineri oprit la stop.

Fiatul coti pe o stradă mai liniştită. Stoica se uită la celălalt cu o privire satisfăcută de coechipier şi ascultă mai departe.

— Slab la minte, de unde şi porecla, pentru că avea un cap normal, vreau să spun că nu de la forma capului i se trăgea porecla. Îi ţin minte şi mustaţa şi cravata ţipătoare, care părea întotdeauna aceeaşi, poate că şi era aceeaşi.

— Înjunghiat?

— Înjunghiat. Dar de unde ştii? Ia stai aşa, băiatule! Greşesc eu sau…

— Nu, nu greşeşti.

— Şi acum ce faci?

— Acum? Consult un grafolog. Mai precis vorbind, capitolul despre grafologie dintr-o enciclopedie ambulantă.

Sfârşind fraza, opri şi maşina.

— Am ajuns?

— Am ajuns.

În cutia de scrisori, acelaşi ziar: „19, 55: Armstrong şi Aldrin…44 Pe uşa liftului, acelaşi anunţ 3 „Defect".

— La al câtelea stă?

— La al unsprezecelea.

— Şi ştiai că liftul e defect?

— Ştiam.

— Urcând unsprezece etaje, un om transpiră echivalentul a două halbe de bere…

— E-n ordine!

Ajunşi în faţa uşii, Stoica scoase bileţelul.

— L-am „fotografiat”, n-am nevoie de el.

Ochii expertului înregistrară numele literă cu literă.

— El este!

— Sigur?

— Te îndoieşti?

— Acum nu mai am niciun motiv să mă îndoiesc.

— Degeaba suni, Sau asta o faci numai aşa, din optimism?

Stoica se mai opri o dată în faţa blocului. Arşiţa era în toi şi briza nu ajungea până acolo. Se ştergeaţi amândoi cu batistele, treabă cam fără rost, ca şi cum s-ar fi şters, sub duş. Treceau pe lângă ei sezonişti congestionaţi şi obosiţi de prea multă plajă veselia de dimineaţă dispăruse de pe feţe, atârna numai de culorile stridente ale sumarelor veşminte, cam aceleaşi pentru toate vârstele, indiferent de sex.

— Nu mergem? La ce te gândeşti?

— Mă gândesc că pe căldura asta criminalia ar trebui să-şi ia vacanţă. Şi mă mai gândesc că pictorul e pe undeva pe aici. După câteva clipe adăugă: Deci nu se ştie cine l-a ucis pe Cap de Mazăre…

— Mă mir că nu-ţi aminteşti. A fost un tărăboi grozav. Nu erai aici?

— Eram în concediu.

— Stai puţin! Abia acum mi-a căzut fisa. Eu nu ţi-am spus că asasinul n-a fost descoperit…

— Nu, nu mi-ai spus.

— Atunci e ceva care se leagă, nu-i aşa?

— Totul se leagă. Întotdeauna.

29

Femeia dormea aşa cura o lăsase. El trecuse în dormitor şi adormise aşteptând-o. Văzând, la deşteptare, locul de alături gol, crezu că plecase şi acum se bucură că o găsea acolo, se bucura că nu era singur. Strânse paharele şi le duse în bucătărie. Turnă apă pentru cafea. Nu ştia ce oră era, dar căldura şi lumina care pătrundeau prin storul de pânză groasă arătau că era o oră de la miezul zilei, poate două, poate patru, nu-l interesa şi n-avea nicio importanţă, toate orele erau la fel de chinuitoare.

Femeia nu se trezise, Puse ceştile pe măsuţă şi se aşează. Trase spre el una din ceşti, aprinse o ţigară, sorbi din cafea, fără să-şi ia ochii de la femeia nemişcată, atât de cunoscută şi uneori atât de străină în aburul cafelei se contura imaginea aceluiaşi trup pe jumătate culcat pe o rogojină japoneză, cu o pălărie galbenă în mâinile întinse. Goli ceaşca dintr-o singură înghiţitură, imaginea se destrăma, se înfiripă din nou şi iarăşi se destramă.

...O văzuse prima oară la tribunal în camera rezervată avocaţilor, camera aceea lungă, cu o masă la mijloc, înconjurată de scaune, unde avocaţii aveau ceva din aerul celor ce aşteaptă în birourile de plasare, El intrase într-o doară acolo, căuta un avocat a cărui faimă îl scutea de asemenea aşteptări penibile, Cineva povestea o anecdotă şi el rămase să audă poanta. Dar anecdota era lungă, avu tot timpul să remarce femeia fi s-o studieze în voie. Ascultă şi ea anecdota. La sfârşit, când râdeau amândoi, privirile li s-au întâlnit. La a doua tinereţe el, la a doua tinereţe ea, după trei luni erau căsătoriţi. Trăiau aproape izolaţi, într-un paradis al lor, nebănuind că infmul era atât de aproape.

30

Îi asculta pe Popişteanu cu o nerăbdare ce nu-l caracteriza, intervenind cu câte un cuvânt care invita la rezumare. Obţinea astfel un rezumat al rezumatului,

fiindcă Popişteanu, centralizând informaţiile despre persoanele supravegheate, făcuse el însuşi o primă selecţie. Cu două-trei ore înainte ar fi dat importanţă fiecărui amănunt din această înşiruire de fapte în care se consumaseră ultimele douăzeci şi patru de ore din viaţa celor mai mult sau mai puţin implicaţi în cele două asasinate. Acum totul se desfăşura ca la reconstituirea unei partide de şah cu rezultatul ca şi cunoscut, într-un moment de dezavantaj pentru el, dar un dezavantaj aparent, pentru că descifrase metoda adversarului, iar mişcarea următoare... Amânase cu bună ştiiştă şi cu voluptatea jucătorului care îşi îngăduie – în febra finalului –

O clipă de relaxare, mişcarea următoare când talerul avea să se aplece spre el, decizând soarta jocului. Imaginar, mişcarea fusese executată, surprizele păreau excluse, totuşi, ca în orice joc, era momentul de maximă tensiune, dar şi de maximă satisfacţie, altfel nu se explică de ce toţi jucătorii pasionaţi îl prelungesc.

Presupunerea că adversarul era deosebit de abil se confirma, paradoxal, tocmai în această fază când i se hotăra înfrângerea. O dovadă era şi în cele câteva cuvinte referitoare la Mărtoiu din expunerea lui Popişteanu:

— N-a mai dat pe acasă. Dar asta nu i se întâmplă prima oară.

Din felul cum fuseseră – rostite aceste cuvinte se deducea că Popişteanu nu-l suspecta pe pictor. Dar şi pe lista lui, a lui Stoica, cercul care corespundea lui Mărtoiu rămăsese, până acum, intact, iar căpitanul ştia că avea să rămână la fel, până la sfârşit. Pictorul îi telefonase. Şi ceea ce auzise, stenografiind cuvânt cu cuvânt, se constituise în unul din cei doi factori decisivi, care marcau începutul finalului.

— Şi nevastă-sa?

— Se pare că nu-i în Constanţa.

Ce s-ar fi întâmplat dacă el şi nu Popişteanu ar fi E

stat de vorbă cu pictorul? Stoica se îndoia că lucru

rile ar fi luat o altă întorsătură. Pentru amândoi, Măr toiu nu reprezenta decât un pion fără importanţă.

B Stătea undeva de o parte, neutru, un figurant oare Heare. Până la descoperirea relaţiei cu Augustin Pe

trescu, relaţia care o implica şi pe cealaltă, cu instir. gatorul...

Îl trimise pe Popişteanu la Paşcanu, acel, Tataf mare" al pictorilor, aşteptă să se închidă uşa şi mai ţ aşteptă câteva clipe să i se potolească pulsul, apoi fi deschise un dosar care trecuse prin multe mâini, când

I se stârnise acel tărăboi grozav, cum se exprimase E Popescu. Declaraţii, expertize, fotografii, acte şi ra

I poarte, zeci de pagini dactilografiate sau scrise de mână. Un singur lucru lipsea: menţiunea

I Rezolvat.

...În ziua de 3 noiembrie 1968, la ora cinci şi un sfert, Gheorghe Simion, muncitor în port, zăreşte în curtea depozitului de vinuri din cartierul Kilometrul 5 un om întins pe pământ. Grăbit fiind şi presupunând că e vorba de un beţiv, Gheorghe Simion nu se opreşte. Dar în staţia de autobuz, întâltnindu-se cu sectoristul, îi comunică cele văzute. La ora opt, căpitanul Duţu prezintă primul raport.

Omul găsit în curtea depozitului de vinuri se nuj; meşte Ibrahim Celebl, zis Cap de Mazăre, în vârstă de 29 de ani, fără ocupaţie, necăsătorit. A fost înjunghiat mortal în jurul orei două. Asupra lui s-au găsit buletinul de identitate şi două sute patruzeci de lei. Celebi băuse în depozit până la ora închiderii, împreună cu Gogu Românită şi concubina acestuia, Ileana Ciocan, plătindu-le o parte din consumaţie. Celebi locuia în partea opusă a oraşului, lângă stadion. Şeful depozitului de vinuri l-a mai avut client de trei ori în ultima săptămână, dar n-a încercat să afle ce căuta Celebi în cartier, deşi acestuia nu părea să-i pese că pierde ultimul autobuz. Căpitanul Duţu se angaja să descopere legătura lui Celebi în cartierul Kilometrul 5.

Un angajament pripit. Nici după patruzeci şi opt de ore legătura nu se descoperă. Lui Celebi nu-i plăcuse să bea de unul singur. Intra în vorbă cu cine se nimerea, oferind un pahar sau mai multe, împrietenindu-se repede cu toată lumea. Prin biroul lui Duţu se perindă, rând pe rând, toţi clienţii depozitului. Şi nu sunt puţini, zilele trec, cercetarea se ramifică, echipa lui Duţu răscoleşte cartierul, răscoleşte strada unds locuia Celebi, răscoleşte lumea bişniţei, totul fără niciun rezultat. În dosarul lui Ibrahim Celebi, zis Cap de Mazăre, piesele se aglomerează inutil: posesorul cuţitului rămâne necunoscut.

Mişcarea fusese făcută. Acel *dacă nu cumva* referitor la locul şi rolul pictorului în labirintul crimei era clarificat. Iar când omul pe care II căuta de şapte zile apăruse în fascicolul de lumină al deducţiei, Stoica avu pentru *o* clipă impresia că-l vede aievea –, pe scaunul din faţă, unde părea că se află de mult. Îi cercetă în voie trăsăturile şi expresia feţei, descoperind ceva nou în ele, ceva ce fusese dintotdeauna. Dar devenind vizibil abia acum, ca după îndepărtarea unui strat protector.

Ceru să fie adus Bobu. Apoi dădu câteva dispoziţii pentru încercuirea instigatorului între gratii invizibile deocamdată”.

Bobu arăta cam decolorat şi vlăguit. Se aşeză pe marginea scaunului, cu mâinile între picioare şi cu capul plecat. Stoica făcea ordine în sertare. După ce îi indicase scaunul, nu-i mai dăduse nicio atenţie. Îşi şterse faţa cu batista. Se miră văzând cât de udă era: el nu mai simţea căldura. Trecură aşa vreo cinci minute.

— De ce l-ai omorât pe Cap de Mazăre?

Capul lui Bobu căzu brusc între umeri şi tot atât de brusc, ca împins de un Resort, după o clipă se redresă. Se uita cu ochii holbaţi la Stoica, gura i se deschise şi părea înţepenit.

Întrebarea fusese rostită cu o voce calmă, neutră, aproape indiferentă. Şi Stoica nu se prefăcea.

Împrejurarea. Era spectaculoasă, dar el nu făcea decât să se pregătească pentru acţiunea hotărâtoare ca un vină tor care, pornit în căutarea ursului, îşi încearcă arma cu alte sălbăticiuni ce-i ies în cale, însă cu deosebirea ca vânatul cel Mare, în cazul lui. Era condiţionat de celălalt. Prins în capcană, Bobu nu reprezenta, comparativ, decât un vulpoi jigărit, ajuns la capătul puterilor, pe care – instinctul nu-l mai ajută să se zbată şi să încerce o scăpare. Aşa se şi comporta Bobu. Niciun gând salvator nu-i venea în minte; întrebarea directă îi scoase din cap tot ce învăţase să spună, când se pregătise pentru toate situaţiile, Nu însă şi pentru asta, singura fără ieşire şi faţă de care se socotse probabil pus la adăpost. Stătea în continuare neclintit, aproape gata să cadă de pe scaun, aşteptând poate să – audă ceva care să schimbe înţelesul întrebării, dar omul care îşi pironise ochii. În ţeasta lui nu mai spunea nimic şi aştepta; nici măcar nu repeta întrebarea. Cine ştie, pesemne că Bobu avu dintr-odată viziunea tuturor consecinţelor, o imagine sumbră, care îl copleşi, pentru că izbucni într-un hohot de plâns cu sughiţuri, corpul i se cutremura, mâinile se agitau; începu să se tragă de păr şi să-şi lovească fruntea.

Stoica îşi coborî privirea şi repetă aceeaşi întrebare:

— De ce l-ai omorât pe Cap de Mazăre?

Drept rezultat, hohotele se înteţiră, dar acum se amestecau cu înjurături şi blesteme la adresa femeilor în general şi în special la una din ele. Contenind în cele din urmă din plâns, începu să vorbească repede şi cu ciudă, minat de insuportabila senzaţie a lipsei oricărei speranţe, pe care totuşi, n-avea încotro, trebuia s-o suporte; izbutea să înţeleagă că scăpase în sfârşit de teamă şi că numai acesta putea fi preţul.

Stoica nu-l întrerupse, deşi Bobu se pierdea în amănunte fără rost şi numai după ce-l văzu tăcând mai mult de un minut, vorbi:

— Mi-ai spus de ce l-ai omorât pe Duma. Dar eu te-

am întrebat de ce l-ai omorât pe Cap de Mazăre…

Bobu avu o tresărire de mirare.

— Păi v-am spus…

— Nu, nu mi-ai spus.

— Ne-am bătut pentru o fată. aveam cuţitul la mine…

— Cum se numea fata?

— Maria.

— Asta în timp ce erai cu Florica Barbu?

— Nu. Atunci eram liber.

jg jocul nu mai are rost

224

225

— Maria” şi mai cum?

— Parcă Ciurel, sau Ciurea, nu mai ştiu, nici atunci n-am înţeles prea bine.

— Şi i-ai spus?

— Nu i-am spus, dar şi-a dat seama.

— Şi altcineva… cine şi-a mai dat seama?

— Nimeni.

— De ce eşti aşa de sigur? Dacă ai scos cuţitul, înseamnă că aveai ceva cu fata aceea, v-a văzut cineva împreună.

Bobu îşi Frământa mâinile, i se mişcau şi umerii, se încrunta, nu-şi găsea locul.

— Ce-i aici aşa de complicat? Când ţii la o fată, te întâlneşti cu ea, lumea te vede… Poate a tras-o cineva de limbă, sau poate aţi fost văzuţi toţi trei, poate odată v-aţi certat…

— Să vă spun cum a fost. Şi zău că nu mint! Pe Maria aia am luat-o de pe stradă şi am adus-o acasă. Nu ca pe o femeie, ca pe o pisică flămândă am luat-o. O văzusem singură şi nenorocită. Stătea în faţa vitrinei bufetului Soveja şi se uita cum mănâncă lumea. Golanii îşi băteau joc de ea. Nu părea să fie în toate minţile. Ce mi-am zis? Să fac şi eu o faptă creştinească, atâta cât pot. Şi-am luat-o. Nu era urâtă, dar să mă bată Dumnezeu dacă m-am

gândit să profit, nici prin gând nu mi-a trecut. Nu mă uitam la ea ca la o femeie. Voiam s-o ţin o zi-două, să mă lămuresc ce-i cu ea şi să văd, poate s-o ajut într-un fel. Maică-mii, şi ei, i s-a făcut milă de ea, zicea că seamănă cu soru-mea care a murit de mică.

Bobu se uită la Stoica eu o expresie de nevinovăţie. Stoica îl îndemnă să continue.

— N-a trebuit să treacă nicio zi ea să-mi dau seama că într-adevăr nu era în toate minţile, chiar dacă nu era nebună de legat. Ce era să facem? Nu puteam s-o aruncăm înapoi în stradă. Nimeni n-a văzut-o la noi, nici vecinii, numai Cap de Mazăre. Lui îi plăceau femeile, i-a plăcut şi aia, măcar că era nebună. I-am spus să-şi ia gândul de la ea. El însă insista să i-o las lui, După vreo două săptămâni, într-o seară când nici eu, nici maică-mea nu eram acasă, nenorocita a dispărut. Am căutat-o şi n-am găsit-o. Atunci l-am căutat pe el. Zicea că habar n-are de nimic. M-am făcut că-l cred, însă i-am luat urma şi drept acolo unde o ţinea ascunsă m-a dus, într-o casă de la Kilometrul 5.

Bobu tăcu, Părea mai liniştit acum după ce vorbise în voie… Stoica îi dădu o ţigară şi aşteptă să tragă câteva fumuri.

— Totuşi nu te-ai întrebat cine mai putea să ştie. Sau cel puţin să bănuiască?

— Nu m-am întrebat! De atunci, numai la asta mă gândesc…

— De când de atunci?

Bobu trase adânc două fumuri, unul după altul, şi vorbi cu glasul scăzut, privind într-o parte:

— De când am văzut biletul, un bilet pe care scria totul precis, când şi unde s-a întâmplat.

— Blondul acela ţi l-a dat?

— Acela, naiba să-l ia!

— Şi ce-ai făcut cu biletul?

Asta-l, că nu mai ştiu ce-am făcut cu el. Ciad mi-au golit buzunarele, nu mai era.

— De ce nu i-ai rupt?

— Nu ştiu de ce nu i-am rupt. Îmi frigea degetele când îl atingeam, da’ nu-mi venea să-l rup şi să-i arunc. Mă tot uitam ia el, ca prostu’ mă uitam şi îmi băteam capul să ghicesc cine i-a scris. Toată noaptea ara stat treaz şi de vreo două ori am aprins lumina să-l mai văd o dată, că tot nu-mi venea să cred.

— Şi chiar nu bănuieşti pe nimeni?

— Pe cine să bănuiesc? N-am fost decât noi doi acolo, numai dracu’ putea să ne vadă.

— Şi femeia de ce n-a luat banii?

— Florica? I-am spus c-am intrat într-o belea din care nu ştiu dacă o să mai ies şi ea a început să ţipe ca ieşită din minţi. Se gândea 3 a copil, săraca… E femeie bună Florica, păcat de ea şi de viaţa ei cu mine, că eu am nenorocit-o… Da’ acuma gata, s-au dus dracului toate. Bobu îşi ridicase privirea. Ziceaţi că poate cineva a tras-o de limbă pe fata aceea. N-avea cine, adică n-avea cum.

— De unde ştii?

— Păi ea nu mai e.

— Cum adică nu mai e?

— Şi-a pierdut cu totul minţile şi au dus-o la balamuc.

— Când asta?

— Chiar atunci, după câteva zile, după ce-am văzut-o la cimitir.

— La cimitir?!

— La cimitirul turcesc. Îl bocea… Pe el îl bocea. Pe mine mă blestema. Nebuna se îndrăgostise de Cap de Mazăre.

— Să luăm zilele pe rând. Pe Cap de Mazăre l-ai omorât în noaptea de 3 spre 4 noiembrie. Să zicem că pe 7 noiembrie l-au înmormântat. Când ai fost la cimitir?

— A doua zi după înmormântare.

— De ce te-ai dus?

— Nu ştiu. Nu ştiu de ce m-am dus. Dar când am văzut-o acolo, mi-am dat seama că de aia m-am dus» pe ea

o căutam.

— Între timp n-ai mai văzut-o?

— Nu, n-am văzut-o. La Kilometrul 5 „stătea la o babă, care fără doar şi poate auzise ce s-a întâmplat.

— Deci te-ai dus la cimitir…

— Şi cum vă spuneam, îl bocea. Nici nu ştiu de unde găsise atâtea cuvinte, că înainte mai mult mută stătea. Bocindu-l, mă tot pomenea pe mine, că ea niciodată nu l-a iubit pe Bobu. Numai pe el, pe Ibrahim. L-a iubit şi că o să-i arate ea lui Bobu şi tot chestii din astea. Uitase nenorocita că am cules-o de pe stradă, dracu' s-o pieptene! Aici a fost să fie nenorocul meu: într-un cap de muiere şi aia nebună…

— Şi pe urmă?

— Pe urmă… când-adică?

— După ce-ai văzut-o. Ai vorbit eu ea?

— Am vorbit.

— Şi ţi-a spus că ştie?

— Mi-a spus că eu l-am ucis pe Ibrahim, dar nu cum ar spune un om teafăr la cap. Cu vorbele ei de nebună. Era ca turbată.

— Şi nu v-a văzut nimeni când vorbeaţi?

— Nici măcar paznicul. Era frig şi ploua.

— Aţi plecat împreună?

— Eu mă gândeam s-o aduc tot la mine, ba am şi luat-o de mână, i-am spus ce m-am priceput eu atunci, poate o îmblânzesc, că nu era lucru de glumă cu limba ei. Dar a fugit şi dusă a fost.

— După aceea n-ai mai văzut-o?

— N-am mai avut când s-o văd. A doua zi am trimis-o la babă pe maică-mea. Nebuna nu. Venise acasă. Baba, cu telefonul ei fără fir, aflase că a luat-o Salvarea din Piaţa Ovidiu. Am căutat oameni care au fost de faţă şi i-am descusut. Îmi era teamă că şi acolo bocise şi blestema. Dar nu. Se dezbrăcase aproape în pielea goală şi începuse să danseze. Râdea şi dansa. În ploaie, lângă statuie.

Aprinzând încă o ţigară, Bobu aşteptă altă întrebare şi văzând că nu i se pune, îndrăzni:

— Dumneavoastră îl ştiţi?

Tonul era afirmativ, totuşi întrebarea se desluşea limpede.

— Ai să-l ştii şi dumneata, spuse Stoica privindu-l în ochi, citind în ei ura, care nu avea să-l părăsească multă vreme, ani şi ani, o ură neputincioasă, fără prilej de răzbunare. Ridicându-se, îl informă: Prietena dumitale, Florica Barbu, a şi vorbit cu un avocat. Unul. Care te-a mai apărat.

— Şarcu. El trebuie să fie.

— Da, Şarcu.

Vestea îl bucură pe Bobu. Vestea, pesemne şi faptul că cineva se interesa de ely nu era singur; femeia nu-l părăsise.

— E un avocat pe cinste, zise el. Şi un om, pâinea lui Dumnezeu! Bine s-a gândit Florica. Şi dumneavoastră sunteţi un om bun, don căpitan. Nu vă supăraţi că vă spun…

După ce-l trimise pe Bobu într-o cameră alăturată, să-şi scrie declaraţia şi să aştepte acolo, Stoica îi telefonă Corinei Duma, apoi doctorului Pavelescu. Auzindu-i vocea, Stoica avu o ezitare, totuşi vorbi, spuse cine era la telefon şi doctorul adoptă un ton amical, pe care fu nevoit să-l adopte şi el; doctorul îl întrebă, dacă avea să le dea o veste bună, ceea ce îi făcu să ezite din nou şi răspunse în doi peri. Cu aceeaşi degajare vorbi şi Corina Duma care ţinu să-i informeze că tocmai gustau un nou amestec de-al ei» pe bază de caisată şi că era ceva cu totul şi cu totul deosebit. Stoica o lăsă să vorbească, apoi, asigurând-o că e ultima oară când apelează la ea, îi puse câteva întrebări care avură darul s-o amuze. Pe Stoica îl interesa răspunsul la o singură întrebare – celelalte le-servise drept garnitură – şi-l obţinu. Era răspunsul aşteptat.

Când punea receptorul în furcă, auzi o bătaie în uşă,

uşa se deschise încet şi, eu aerul lui dintotdeauna, apăru locotenentul Dinu Vasiliu. Plăcerea reciprocă revederii o marcă strângerea de mână, mai puternică şi cu câteva secunde mai lungă decât cea de fiecare zi, după care locotenentul depuse pe birou un raport scris. Nu-şi spuseră mai mult decât ce se spune în asemenea împrejurări, totuşi locotenentul îşi privi şeful cu luare-aminte şi cu un zâmbet complice zise’s

— L-aţi descoperit, nu-i aşa?

Cute orizontale încreţiră fruntea lui Stoica.

— De unde ştii?

— Nu e meseria mea? La ora asta ar trebui să fiţi topit de căldură. Şi totuşi sunteţi în cea mai bună formă.

— Crezi că e un Indiciu suficient?

— Sper să fie suficient.

— Dragă Vasiliule… Dar trebuie să-i aşteptăm pe Popişteanu. El te-a înlocuit cât ai fost plecat la

Bucureşti. Şi n-are rost să spun de două ori ceea ce vreau să auziţi amândoi.

— Să-l aduc pe AUgustin Petrescu?

— Nu. Lasă-l să mai aştepte! E cineva pe care-l căutăm şi nu l-am găsit încă.

— E vorba cumva de Mărtoiu?

— Deci l-ai descusut. Bravo!

— A vorbit singur. În tren. Eu n-am făcut decât să-i dau o bere. Băiatul e cam speriat. Ca la spovedanie a vorbit. Mi-a spus o mulţime de lucruri. Dar ce avea Mărtoiu cu Duma, nu ştie nici el. De fapt, dacă-i adevărat ce spune, nici că avocatul urma să fie ucis nu ştia.

— Şi ce ţi-a mai spus Petrescu? Care e versiunea lui despre crimă?

— El încearcă să se disculpe. Şi până la un punct reuşeşte. Argumentul său e că n-a avut niciun motiv să devină complice la crimă, mai ales că nu ştie nici cine a fost ucis, iar pe Mărtoiu îl cunoştea doar de câteva zile. Pictorul i-ar fi spus că nu era vorba decât de o farsă. El,

Petrescu, n-a avut curiozitatea să afle mai mult, sau poate i s-a spus şi nu ţine minte, pentru că discuţia a avut loc după ce-au consumat nişte şprituri. De fapt, în zilele acelea cam tot timpul se afla sub influenţa alcoolului şi prima întâlnire cu Bobu a luat-o ca pe o distracţie.

Pe urmă, la „Ancora", când a văzut că s-a iscat zarvă mare, l-a cuprins panica. Având şi biletul de tren luat pentru noaptea aceea, a fugit la gară. Finalul acesta, la care se adaugă şi schimbarea cămăşii, mi s-a părut, cam cusut cu aţă albă, dar n-am insistat, nici n-am mai avut timp s-o fac.

„Duma e o jigodie. Ai ştiut că e o jigodie?"

„Atunci nu ştiam".

„Nu ştiai? Şi cină ţi-ai dat seama, ce-ai făcut?

Ce-ai făcut? e câinele care îi căuta grumazul nu-i lăsa nicio clipă de *linişte; câinele care îi căuta grumazul era el însuşi. Şi creierul otrăvit nu făcu decât să aducă la suprafaţă, în conştient, ceea ce subconştientul zămislise poate de mult.*

Nu cu un pahar de vin în mână, nici în toiul sau la capătul unei certe şi nici în prada mâniei, ci la rece, lucid, calmi ca un chirurg, ca un strateg, îşi compuse planul, fără nicio ezitare.

32

— Deci, după părerea mea, aşa sau cam aşa stau lucrurile. Ce aveţi de spus?

Stoica se lăsă pe spătarul scaunului, cu umerii relaxaţi, cu mâinile, relaxate şi ele, pe birou. Rezemat – de pervaz, Dinu Vasiliu îşi ţinea braţele încrucişate, fixând un punct de pe podea. Popişteanu şedea la măsuţa rotundă şi fixa, la rândul său. Un alt punct de pe podea. Cu câteva minute înainte, Popişteanu se aflase la fereastră, iar Dinu Vasiliu şezuse la măsuţa rotundă. Schimbarea locurilor însoţise reacţia provocată de concluzia căpitanului. Acum, după un procedeu nu neobişnuit, însă rar folosit, la care numai Stoica recurgea întotdeauna, trebuiau să caute

punctele slabe ale demonstraţiei şi să încerce s-o* contrazică. Era ca o anticipare a confruntărilor care aveau să urmeze.

Pe Popişteanu îl tenta procedeul în sine, inedit pentru el. Şi se decise primul:

— Un dublu şantaj, un complice mai mult sau mai puţin întâmplător, o serie de complicaţii artiâi-4 ciale, totul e logic şi convingător. Dar…

— Dar?

— Motivul! Aici e ceva neclar. Pornind de la declaraţiile cu privire la pilulele acelea, aţi stabilit un fel de ordine cronologică pe o anumită durată de timp în viaţa lui Duma, or femeia respectivă nu apare în perioada respectivă.

— De aceea am şi precizat că e vorba de o gelozie retrospectivă, în sensul că ceea ce a determinat-o s-a întâmplat în trecut…

— Tocmai. Întrebarea *e când? Când anume* s-a întâmplat şi când a aflat el? Asta pentru a se putea răspunde la o altă întrebare: „De ce a acţionat atât de târziu?”

— Pentru că, să zicem, nu era dispus să acţioneze orbeşte.

— E verosimil? Nu se contrazice aspectul pasional al crimei? i

— Depinde de individ. La unii gelozia şi dorinţa de a ucide sunt simultane sau aproape simultane;

3 a alţii dorinţa da a ucide apare după un timp» uneori după foarte mult timp. Ştii cum se zice: „Nu există beli, ci bolnavi”. Teoria, cred eu, se aplică şi în domeniul nostru. Motivul, nimic de zis, e important întotdeauna. Dar în împrejurarea dată, cred că nu motivul contează în primul rând, ci metoda. Ceea ce îl demască pe criminal e metoda. În cazul său aş face şi o deosebire între dorinţa de a ucide şi ideea crimei. E o nuanţă care trebuie reţinută. Ideea! Asta l-a captivat.

Locotenentul Dinu Vasiliu făcu un pas înainte şi începu pe tonul celei mai obişnuite conversaţii:

— Eu n-aş spune că metoda îl demască. Şi nici nu văd în ce ar consta această metodă. Văd, în schimb, o serie de erori elementare. Cum vi le explicaţi? Formulând întrebarea, Dinu Vasiliu nu se uită la nimeni şi nici nu aşteptă răspunsul, urmând aproape imediat să le recapitulăm. Sau, mai bine, să recapitulăm întreaga combinaţie!

Vorbea iarăşi Dinu Vasiliu. Adineaori, abia venit de la gară, se comportase într-un fel care nu-l caracteriza. Febrilitatea, precipitarea aceea juvenilă îl părăsiseră cu totul; era liniştit şi, aparent, degajat.

— Deci anul trecut, în noiembrie, cam pe 7 – 8 noiembrie probabil, omul nostru, aflându-se în cimitirul turcesc, aflându-se acolo nu din întâmplare, ci căutând ceva care să-l pună pe urmele asasinului Oui Cap de Mazăre, pentru că intenţiona să se servească de el, aude o bocitoare care îl blestemă chiar pe asasin.

— Ca-n filme! făcu Stoica bine dispus şi ironic ele parcă n-ar fi fost vorba de propria sa versiune.

— (Pe mine nu asta mă – deranjează. Admit că personajul este aşa cum ni l-aţi descris şi atunci această investigare, o performanţă în felul ei, pare totuşi; credibilă. Dar ce se întâmplă mal târziu? Mai târzie nu mai avem de-a face cu acelaşi personaj. Erorile despre care vorbeam nu pot fi ale lui. Cu alte cuvinte, ideea crimei este aproape perfectă şi în deplină concordanţă cu modalitatea depistării lui Bobu, Pe când punerea ei în practică se face cu mijloace atât de grosolane, încât ai impresia că primul autora cedat locul altuia şi nu s-a mai amestecat. Nu de crezut aşa ceva, ştiu.

— Şi atunci? întrebă Popişteanu.

— Aş zice că la început individul a fost favorizat de unele împrejurări, a avut poate chiar şi un moment de inspiraţie. Un jucător slab care, favorizat de noroc, e luat

drept ceea ce nu este. Prima eroare pe care o face este că se adresează pictorului Mărtoiu. Dar am trecut peste un amănunt important Ideea crimei i-a venit anul trecut, în noiembrie, însă de aplicat, o aplică abia după opt luni. Să fie doar ezitarea? N-aş crede. Dumneata – şi Dinu Vasiliu. Îl privi pe Stoica – ai găsit probabil o explicaţie.

— Părerea mea, spuse Popişteanu, văzând că Stoica nu pare dispus să vorbească, e că individul s-a răzgândit, Dacă ar fi fost vorba de gelozie, nu se răzgândea, sau se răzgândea o dată pentru totdeauna.

— Să zicem că s-a răzgândit şi să lăsăm chestiunea deschisă, simplifică lucrurile Dinu Vasiliu, Eroarea de a apela la Mărtoiu se soldează cu furnizarea unei probe greu de contestat: biletul, cu – data omorârii lui Cap de Mazăre de către Bobu. Nici cea mai elementară precauţie! Chiar şi cineva care n-a văzut niciodată un film poliţist şi n-a citit o carte poliţista

br evita o asemenea imprudenţă. A doua eroare: Augustin Petrescu. Ce caută Augustin Petrescu în afacerea asta? Un criminal abil nu se complică, se rezumă doar la complici strict necesari. Ce nevoie avea el de Augustin Petrescu odată ce exista pictorul Mărtoiu ca intermediar între el şi Bobu? Ca să nu mai spun că nu era necesar niciun intermediar. De ce n-a stat el personal de vorbă cu Bobu? în ce consta riscul?

— Într-adevăr! făcu Popişteanu.

Şi niciunul din ei nu văzu licărul din ochii lui Stoica.

— Augustin Petrescu, urmă Dinu Vasiliu, se întâlneşte de două ori cu Bobu, îşi lasă amprentele pe plicul cu bani, iar Bobu uită pe masă biletul scris de Mărtoiu, ca şi cum ar fi fost vorba de un bilet de tramvai şi nu de datele crimei din noiembrie.

Surprins la început de duritatea cu care, în ciuda tonului calm, Dinu Vasiliu ataca demonstraţia lui Stoica, înţelegând însă că asta era şi regula jocului, Popişteanu interveni:

— Şi erorile nu se opresc aici. Dar din câte am înţeles eu, sunt erori făcute cu bună ştiinţă, marcaje false care să deruteze. Nu cumva îl supraestimăm? Ideea, ce-i drept, e destul de ingenioasă, e chiar ingenioasă, totuşi şi-a pierdut capul şi s-a încurcat în propria-i plasă.

— Dacă s-a încurcat, făcu Dinu Vasiliu. Dar nu văd de ce s-au scos din cauză alte persoane. Doctorul Marcu, de exemplu.

— Doctorul Marcu era de faţă când am împachetat pilulele, spuse Popişteanu.

j Ei şi? replică Dinu Vasiliu. Am impresia că veelălalt a mers şi mai departe.

Intenţionând probabil să arate printr-un gest cât de departe a mers celălalt, Dinu Vasiliu începu să descrie cu degetul în aer un arc, dar auzi soneria telefonului şi lăsă mâna să-i cadă, iar el reveni tăcut la fereastră.

Stoica răspunse la telefon printr-un da, da şi trecu receptorul lui Popişteanu. Apoi se ridică şi făcu un pas spre Dinu Vasiliu. Auzind însă ce spunea Popişteanu, se întoarse brusc şi rămase pe loc. Popişteanu spunea: „Vă mulţumesc, aţi fost foarte amabil! Şi eu sper. Sigur, sigur. Daţi-mi-l la telefon... Alo! Domnul Mărtoiu? Da. Exact, exact... Peste o jumătate de oră?” Popişteanu se uită la Stoica, îl văzu dând din cap aprobativ, aşa că zise: „E foarte bine peste o jumătate de oră. Vă aştept!”

— Ce-a fost asta? întrebă Dinu Vasiliu.

— Era la Paşcanu, spuse sec Popişteanu. Şi adăugă: Zicea că are treburi importante în seara asta.

— Chiar mai importante decât îşi închipuie, făcu Stoica, aşezându-se din nou la birou şi apropiindu-şi telefonul. Esenţialul s-a spus. Schimbul de priviri dintre cei doi, ca şi expresia de pe feţele lor, îl făcură să adauge cu un surâs: Sau n-aveţi impresia asta?

Nu primi niciun răspuns. Înainte de a vorbi, îşi aprinse, fără grabă, o ţigară.

— Ceva v-a rămas neclar, nu-i aşa? Pentru că vă

obsedează încă persoanele cu care am avut de a face şi pe care. Într-o mai mare sau mai mică măsura, le-am suspectat. Aparenţele nu le-au fost. Întotdeauna favorabile. Iar noi, atâta timp cât vinovatul rămânea

Redescoperit, eram îndrituiţi să exagerăm. Dar, repet, nu erau decât aparenţe.

— Şi cineva, undeva, ştia asta, spuse Popişteanu.

— Nu ştia însă, reluă căpitanul, că senzaţia capcanei am avut-o cu toţii, de la bun început. Ai întrebat, Dinule, de ce s-au scos din causă alte persoane. Şi I-ai dat ca exemplu pe doctorul Marcu. În privinţa lui, răspunsul lui Popişteanu e suficient. Era de faţă când s-au împachetat pilulele. De altfel, ar fi avut destul timp să se descotorosească de ele. Dar problema se pune altfel. Descoperirea asasinului mi-a oferit un Nou unghi de vedere, din care toate persoanele apăreau în lumina lor reală. Temeiurile suspiciunii s-au spulberat de la sine.

— Şi cosmeticiana? întrebă Popişteanu.

— Deocamdată, nevinovăţia ei nu poate fi dovedită cu probe. Dar e de datoria noastră s-o facem. Şi o vom face în curând. Demascându-l pe criminal şi demascându-i manevrele.

— Atunci cine mai rămâne în perimetrul complicităţii? Probabil că Augustin Petrescu şi Corneliu Mărtoiu, opină Dinu Vasiliu fără multă convingere.

— Despre aceştia doi, ceva mai târziu. Şi Stoica începu fără grabă, aşa cum îşi aprinsese ţigara, să formeze un număr de telefon.

33

Femeia-ojtă îşi întinse picioarele, se întoarse pe spate şi fără să-şi deschidă ochii îl întrebă cât s-a făcut ora. El spuse că e târziu, ar fi timpul să se îmbrace. Şi mai spuse că simte nevoia să iasă, să meargă undeva, poate la Eforie, la Eforie n-au fost de rradl. Tot cu ochii închişi, ea îşi puse o mână sub cap şi respiră adânc. Apoi, cu glasul încă somnoros, începu să povestească ce-a visat, Zicea că

sorbea cu paiul dintr-un cruşon cu mult ananas şi cu cuburi de gheaţă în el. Era şi o orchestră se negri în vis, era şi un ring de dens, pe care bătea step un negru în – haine roşii, mm era. În vis o călugăriţă foarte frumoasă, care. O îndemna să cumpere în crucifix. Povestind, femeia parcă se strecura din nou în visul cu miros de ananas şi el închisese ochii ca şi cum ar fi vrut s-o urmeze. Soneria telefonului îi *readuse la realitate pe amândoi.*

34

Pictorul Con. Ehu Mărtoiu refuză scaunul oferit Stoica, spus înd că preferă să stea. Ia picioare, se simte mai bine. Era un bărbat încă tânăr, plăcut la înfăţişare şi care, acum, nu încerca să-şi ascundă emoţia» părând, în – ciuda căldurii, înfrigurat…

— Nu v-aţi mai revenit?

— Am trecut prin cele mai sinistre zile d. Ui viaţa mea şi n-o să le uit cât oi trăi.

— Sunt convins de asta.

— Ar fi trebuit să vă caut imediat după ce mi-am dat seama în ce cursă am intrat. Dar totul a fost atât de neaşteptat încât, pur şi simplu, n-am ştiut ce să fac. Deşi n-aveam nicio vină…

Stoica îl întrerupse:

— Nicio vină? Pregătisem pentru dumneavoastră trei întrebări. Pentru că, mai devreme sau mai târziu, tot aici aţi fi ajuns. Şi dacă nu mi-aţi fi telefonat din proprie iniţiativă, întrevederea noastră ar fi. Decurs altfel. Totuşi nu cred că este inutil că le aflaţi. Deci, v-aş fi întrebat ce v-a determinat să participaţi la uciderea lui Duma, de ce, pentru treaba asta, aţi apelat la Augustin Petrescu şi, în sfârşit, cine este persoana care v-a comunicat datele pe care le-aţi notat aici…

Şi împinse spre el biletul găsit de Gil.

Cu ochii lipiţi de bilet, pictorul se aşează, mai bine zis, aproape căzu pe scaun. Şi îngăimă:

— Dumneavoastră glumiţi…

— Ceea ce mi-aţi spus la telefon schimbă oarecum lucrurile. Ca să fiu mai precis, le poate schimba. Cu condiţia să spuneţi şi de acum încolo numai adevărul, chiar şi atunci când nu v-ar fi favorabil. Înainte de a intra în temă, aş vrea să elucidăm o problemă mai veche. Aţi apelat odată la un avocat...

— Da, la Şarcu.

— Cunosc dosarul şi ştiu că aţi fost scos din cauză. Aşa-zisele icoane vechi erau, în realitate, lucrări de artizanat şi le-aţi vândut ca atare. N-aţi avut nicio legătură cu faptul că au fost revândute ca fiind autentice.

— Mai ales că le semnasem. Fiecare bucată avea. Pe spate semnătura mea.

— Atunci de ce aţi recurs la serviciile unui avocat?

— Propriu-zis, el s-a oferit. Eram cam şcos dja pepeni când ne-am întâlnit. Tocmai discutasem u cineva care îmi spusese că o să fiu dat în judecată. Ar fi trebuit să vorbesc mai întâi cu paşcanii, dar am fost bucuros să scap de povestea aceea stupidă. Abia pe urmă am aflat că n-ar fi trebuit să depun decât o mărturie.

— În cazul acesta, de ce aţi acceptat şantajul?

— Dar nu m-a şantajat nimeni. La ce vă referiţi?

— La biletul pe care îl aveţi în faţă. Şi aştept de la dumneavoastră adevărul...

— Adevărul e că am căzut în cursă. Mi s-a spus că e vorba de o farsă. Şi nu-mi displăcea ideea să i se facă o farsă lui Duma.

— Cine v-a spus?

— O femeie. La telefon. Nu ştiu cine este, dar ea mă cunoştea bine. A fost abilă, foarte abilă, abia mai târziu ani înţeles de ce m-a convins atât de uşor.

— Şi anume de ce?

— Prima oară când mi-a telefonat, a vorbit despre nişte lucrări de-ale mele. M-a lăudat, mi-a spus că vrea să-mi ia o *marină* şi numai în treacăt a pomenit ceva despre o farsă grozavă, pe care urma s-o facă cuiva.

— Cum îşi explica anonimatul?

— Cochetând. Dar foarte discret; distins, aş zice. Şi m-a asigurat că mă aşteaptă o surpriză. M-a făcut curios, evident, deşi eram aproape convins că şi mie mi se face o farsă şi chiar mă gândeam la una din prietenele nevestei mele. Când mi-a telefonat a doua oară m-a întrebat dacă n-aş fi de acord să colaborăm, asigurlodu-mă că e ceva cu totul inofensiv şi că ne vom amuza din plin. Ceea ce s-a întâmplat după aceea, v-am spus la telefon.

— Pe scurt, că aţi acceptat să-i transmiteţi lu'! Bobu «a mesaj şi un plic şi – că aţi apelat la Augustin Petrescu pentru a nu vă afişa în tovărăşia unui individ dubios. Dar aţi susţinut că la braserie nu v-aţi mai dus. Cum s-ar explica acest brusc dezinteres pentru farsă?

— Eram la Mamaia cu nişte prieteni, ştiţi cum se întâmplă… Când m-am uitat la ceas, era prea târziu.

— Dar Augustin Petrescu nu-l cunoştea pe Duma.

— I l-am descris eu, i-am făcut şi câteva caricaturi

— Când. S-a consumat farsae, a fugit…

— Ştiu, mi-a telefonat la Mamaia. El oricum urma să plece în noaptea aceea. Nu putea să spună precis ce se întâmplase, dar presupunea tot ce putea fi mai rău. Şi din păcate… De altfel, abia după ce mi-a telefonat el, am început şi eu să mă alarmez. Pentru că nu primisem nicio veste de la femela aia, crezusem că din cine ştie ce motive farsa nu s-a mai produs, Eu mă distram, habar n-aveam de nimic. Pe urmă, două zile şi două nopţi m-am zbătut ca un peşte pe uscat. Dar tot timpul am sperat că va interveni ceva, nu ştiu ce anume, ceva care să descurce lucrurile. Nu puteam să cred că o simplă imprudenţă… Poate nu e cuvântul cel mai potrivit. M-am lăsat tras pe sfoară, indus în eroare, amestecat în manevre de care eram cu totul străin… Dar dacă aţi şti cum vorbea şi cum îţi zgândărea vanitatea…

— E limpede, domnule Mărtoiu. Acum o să treceţi. Alături şi veţi da o declaraţie în scris.

— Ce se va întâmpla mai departe?

— Vom vedea. Dar e timpul să vă liniştiţi.

Condus de Popişteanu, pictorul ieşi.

Stoica se mai uită în direcţia uşii, când Din p Vasiliu spuse:

— Mă întreb de ce l-a ales tocmai pe el.

— Nu ţi-ai dat seama?

— De loc. Aş zice chiar că e omul cel mai nepotrivit pentru astfel de treburi.

— Aşa şi este. Şi nu are niciun alibi. Acuzat direct, i-ar fi imposibil să se dezvinovăţească.

— Să-l aduc pe Augustin Petrescu?

— Crezi că mai e cazul?

— Nu ştiu. Mă întreb de ce şi-a schimbat cămaşa

— Asta, psihologule, aştept s-o aflu de 3 a tine…

35

Oraşul, în centru, vibra ca o uriaşă cutie de rezonanţă. Predominau adolescenţii şi puştanii, cel între două vârste păreau mai tinerivârstnicii ţineau şi ei pasul, toţi vorbeau tare, râdeau, se strigau de la distanţă, localnici şi turişti, precum şi marinari din toate punctele cardinale. Un carnaval fără măşti. Numai el, compunându-şi mereu altă expresie, indecis, nemulţumit, parcă alegea între diferite măşti şi niciuna nu-i era pe plac. Traversă Bulevardul fără să se uite la nimeni, coti apoi pe o stradă paralelă, la câţiva paşi de forfota şi larma serii, şi totuşi aproape pustie; porni în sus, tot aşa, fără să privească în jur, nu pentru că şi-ar fi adunat gândurile, nu mai avea niciun rost să-şi adune gândurile, sau nu era în stare, sau se temea s-o facă – capul îi era doldora de gânduri contradictorii – ci pentru că n-avea nimic comun cu nimeni, mai rău ca cei hăituiţi; cei hăituiţi speră un adăpost, un ascunziş, un om care să-i înţeleagă sau măcar să-i fie milă, el nu aştepta nici milă, nici înţelegere; rudă de sânge să-i fi fost cineva ori prieten, chiar şi cel mai bun prieten, şi tot i-ar fi întors spatele; singurătatea devenise

haina lui de fiecare zi, ştia asta, simţea asta, şi faptul că femeia mai era cu el nu schimba lucrurile; lucrurile nu se mai puteau schimba, avea numai paiul de care se agăţa, acel pai al disperării, întotdeauna unic şi aproape întotdeauna iluzoriu, tributar miracolului, în cazul lui cu atât mai problematic cu cât nu unei oarbe forţe naturale trebuia să reziste, ci unui creier advers, care, ca la o vânătoare, avea toate avantajele şoimului, iar el doar şansa ilogică de a rămâne, sub ochii ageri, nevăzut.

36

După opinia lui Popişteanu, prezenţa necunoscutei punea toată afacerea într-o lumină nouă. Deşi n-o spunea direct, lăsa să se înţeleagă suficient de clar că demonstraţia lui Stoica trebuia revizuită în punctele esenţiale. Acum, zicea el, se explicau toate erorile, iar mobilul ambelor crime se dovedea a fi unul şi acelaşi: gelozia.

— Simplifici! îi atrase atenţia Dinu Vasiliu. Freci peste o seamă de amănunte.

— Simplific, bineînţeles, admise Popişteanu. Trebuie să simplificăm dacă vrem să înţelegem ceea ce a complicat ea, aşa cum numai o femeie putea să complice.

Aici fu întrerupt. O bătaie în uşă. Un subofiţer îl introduse pe avocatul Şarcu. Acesta făcu un pas, se opri şi în loc de bună seara, luă o atitudine teatrală, declarând pe un ton corespunzător:

— Ucigaşul sunt eu!

Subofiţerul, care dădea să iasă, încremeni cu mâna pe clanţă. Îşi întoarse numai capul, holbându-se şi căscând gura, iar când pricepu că ceea ce auzise fusese spus în glumă, pe faţă îi apăru o expresie de mustrare, nu se ştie însă la adresa cui: a cetăţeanului care îşi permitea asemenea glume într-o instituţie atât de serioasă, a ofiţerilor care le acceptau, sau la propria sa adresă, pentru că nu se obişnuise încă să nu se mire de nimic…

Avocatului i se oferi scaunul din faţa biroului şi el se

instală temeinic, ca pentru o discuţie lungă. Ţigara o refuză. Scoase una din ale sale, nici ţigară, nici trabuc, pe care o aprinse cu bricheta roşie.

— Mi s-a părut mie sau invitaţia mea v-a cam surprins? începu Stoica, punându-i scrumiera mai la îndemână.

— Cum să zic? Ei da, oarecum.

— Ştiam, bănuiam că aţi ajuns departe, totuşi nu mă aşteptam să terminaţi atât de repede. În primul rând, nu mă aşteptam ca în împrejurarea asta să vă amintiţi de mine. La ce oră începe?

— Ce să înceapă?

— Spectacolul, Nu vreau să vă flatez, dar sunt convins că se va desfăşura ca un spectacol. Un prim indiciu în acest sens este că ne aflăm tot într-o seară de sâmbătă şi ne apropiem de aceeaşi oră. De ce râdeţ:!

— M-aţi înţeles greşit, domnule Şarcu, Dumneavoastră vorbiţi despre reconstituire, nu-i aşa?

— N” u ca să asist la reconstituire m-aţi invitat?

— Reconstituirea va avea loc abia poimline dira înesfţă, La opt, tocmai ca să evităm spectacolul… Dar locul dumneavoastră este rezervat. Asta în orice caz.

— Şi atunci?

— Am toate motivele să cred că scopul pentru care v-am invitat o să vă intereseze cel puţin în aceeaşi măsură. De fapt tot despre un fel de reconstituire este vorba. Şi dacă nu vă pot oieri un spectacol. Vă pot propune, în schimb, un joc.

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră.

— Prima condiţie a jocului constă în acceptarea rolului pe care de altfel vi l-aţi şi asumat.

— Când am declarat că ucigaşul sunt eu?

— Exact! Văd că vă amuză.

— Vreau să fiu un partener agreabil. Îmi îngăduiţi o întrebare?

— Vă rog f

— Persoana în cauză, complicele lui Bobu adică

Se. Află aici?

— Persoana în cauză… De fapt, Bobu este complicele persoanei în cauză. Da, Se află aici. Chiar în faţa mea»

— Sunteţi un maestru al acestui joc. O să-mi fie cam greu să ţin pasul cu dumneavoastră. Dar am să mă străduiesc. Ca o înlesnire, cred că ar trebui să ştiu câte ceva despre mine…

de acord. Descrierea mea o să fie cam sumară, dar pe parcurs imaginea se va completa de la sine. Sunteţi aşadar un bărbat între două vârste, inteligent, chiar foarte inteligent, ceea ce nu vă opreşte să aveţi o prea bună părere despre dumneavoastră şi să fiţi necruţător în judecarea altora, pe care, când vă stă în putinţă, îi priviţi de sus şi de departe. Ciudat, orgoliul dumneavoastră nu e incompatibil eu geloxia. °Ciudat, pentru cănu-i aşa? – de regula, marii orgolioşi nu cunosc gelozia. În cazul dumneavoastră, gelozia e pe măsura orgoliului şi iată-vă în situaţia de a nu suporta să împărţiţi acelaşi soare cu fostul prieten al soţiei dumneavoastră.

— Jocul e dificil. Eu mă ocup de crime care s-au comis, nu de cele care urmează să fie comise. Daţi-mi voie să fac o paranteză. S-a stabilit cu certitudine că Bobu a acţionat numai în numele persoanei despre care vorbiţi?

— Cu toată certitudinea. În numele ei şi constrâns de ea. Dar acum vă rog să-l uitaţi pe avocat şi să rămâneţi numai bărbatul care…

— Copleşit de gelozie…

…

— Exact.

— … se decide să-l suprime pe fostul prieten al soţiei sale.

— Perfect! Cu singura precizare că o moarte fulgerătoare, aşa cum s-a întâmplat mai târziu., nu e soluţia care să vă satisfacă. Deşi copleşit de gelozie, aveţi destule resurse de luciditate ca să concepeţi planul acela

pe cât de bine pus la punct, pe atât de odios… Ştiind de la soţia dumneavoastră ca Duma. O ajuta pe doamna Iusuzoglu să-şi plaseze piluele de slăbit, v-a venit ideea de a-l face să treacă drept asasinul ultimei sale cuceriri, reală poate, poate numai presupusă: Adela Marcu.

— Adela Marcu?

— Care avea toate motivele să accepte pilulele, întrucât, fapt bine stabilit, făcea deseori cură de slăbire, deşi soţul era ferm împotriva acestor cure. Ancheta ar fi conchis deci, în cele din urmă, că soţul e scos din cauză. Identificarea colegului dumneavoastră nu punea probleme, pentru că, străin de orice intenţie criminală, Duma nu-şi luase măsuri t speciale. Odată ajunşi la sursa pilulelor, obţineam declaraţia că acestea i-au fost furnizate lui Duma, iar de la el confirmarea că le-a primit şi le-a transmis. Fireşte, pe lista suspecţilor ar fi figurat mai mulţi, dar singurul incapabil să se disculpe rămânea, în final, Duma. Şi chiar dacă eroarea judiciară nu s-ar fi comis, cel puţin de consecinţele morale nu putea să scape atât a timp cât adevăratul asasin nu era descoperit. *Cine* şi *de ce* să vă suspecteze pe dumneavoastră? Evident, nimeni. Aparent, în niciun fel nu eraţi implicat în afacerea asta.

— Şi eu… cum am procedat?

— Simplu. Ştiaţi tot ce se putea şti despre pilulele pe care le procura Duma, inclusiv sursa. Doamna Iusuzoglu este şi cosmeticiana soţiei dumneavoastră, căreia deci nu i-a fost greu să înlocuiască cutiuţa rezervată pentru Duma cu alta, identică, destinată de obicei unei creme, conţinând însă pilulele cu otravă, pe care le-aţi preparat cu o pricepere remarcabilă. Iată-le! Acestea sunt. Aveţi de pus vreo întrebare? Nu? Atunci să mergem mai departe!

— Spuneaţi că Adela Marcu…

— Vorbiţi. Vă ascult!

— Spuneaţi că Adela Marcu avea toate motivele

Şi totuşi…

— În acest *şi totuşi* constă prima dumneavoastră eroare esenţială. N-aţi ţinut cont de acest *şi totuşi.* Adela Marcu era o femeie capricioasă; pentru o femeie capricioasă doi şi cu doi nu fac întotdeauna patru. Deşi avea toate motivele să se folosească de preparatul dumneavoastră, totuşi n-a făcut-o. Şi aţi aşteptat degeaba ca otrava să-şi facă efectul şi să-l vedeţi pe Duma acuzat de omor. Radios, sigur de sine, Duma habar n-avea că se afla la un pas de banca acuzaţilor. Dacă aţi mai fi aşteptat câteva zile… Dar n-aţi aşteptat. Când Adela Marcu s-a răzgândit, asta s-a întâmplat vineri, zarurile fuseseră aruncate. Bobu… Iată-ne ajunşi şi la Bobu. De ce nu vă scoateţi haina? Povestea lui Bobu e lungă şi n-are rost să stăruim asupra ei; o melodramă banală cu trei oameni de la periferia vieţii, pe care o cunoaşteţi tot atât de bine ca şi noi.

— Adevărul…

— Un moment! După un calcul aproximativ, în şapte cazuri din zece, aţi pledat în favoarea unor oameni de teapa lui Bobu.

— Nu i-am ales eu. Şi chiar dacă i-aş fi ales, trebuie să-i apere şi pe ei cineva.

— De acord. Dar nu asta are importanţă. Important e faptul că i-aţi cunoscut bine şi că, vrând nevrând, le-aţi studiat mentalitatea, ceea ce v-a dat posibilitatea să le puteţi presupune reacţiile într-o împrejurare sau alta.

— Asta aşa este! Nu văd însă legătura cu Jocul pe care l-aţi propus.

— Legătura constă în şantajarea lui Bobu. Autor nedescoperit al unei crime, Bobu acceptă să-l ucidă pe Duma, după Ce e pus să aleagă între a fi demascat ca ucigaş fără nicio circumstanţă atenuantă şi a comite o nouă crimă, care avea să aibă, cel puţin aşa spera el, toate aparenţele nepremeditării. Văzându-se strâns cu uşa şi cântărind pedepsele – oamenii aceştia, când au calmul s-o facă, se gândesc întotdeauna la ce vor avea de plătit – a

reacţionat, aşa cum aţi presupus.

— Ştiind că el, Bobu, este autorul nedescoperit al unei crime…

— Întocmai.

— Bine, dar ca să fie constrâns, trebuiau dovezi certe, care să-l sperie, care să nu-i lase nicio portiţă de ieşire.

— Şi le-aţi avut. Suficiente.

— Adevărul e că habar n-am despre ce vorbiţi.

— Fie. Anul trecut, toamna, Bobu l-a ucis pe unul Ibrahim Celebi, zis Cap de Mazăre. Răfuiala a pornit de la o fată, o fată cam nebună, de altfel aţi văzut cum arăta…

— S-o văd? Eu? Dar unde anume puteam s-o văd? Adică da, sigur, uit mereu regula jocului.

— Unde era să-şi bocească ea iubitul dacă nu la cimitir?

— Şi vreţi să spuneţi că eu…

— Da. Vreau să spun că aţi fost bine inspirat, deşi, fără îndoială, nu v-aţi aşteptat să-l găsiţi acolo pe ucigaş. I-aţi auzit însă numele. Cu minţile încâlcâte, neînţelegând că Bobu nu-i voise răul, fata îl blestema pe cel care îi ucisese iubitul… Faptul în sine nu mai are importanţă, totuşi presupun că pe atunci nu aveaţi intenţia să-l suprimaţi pe Duma. Cheia crimei de La Kilometrul 5 nu făcea decât să vă completeze colecţia. Aşa s-ar explica şi intervalul de timp între ceea ce pare a fi ideea crimei şi aplicarea ei.

— E o aluzie pe care…

— N-o înţelegeţi. Îmi dau seama. În repriza a doua, regula jocului se schimbă. E vina mea că nu v-am atras atenţia.

— Atunci trebuie să mă aştept ca în ultima repriză să-mi piineţi cătuşele…

— De ce anticipaţi? Forma pe care o îmbracă finalul jocului este imprevizibilă. Ştiind că, alături de inexplicabil, imprevizibilul vă pasionează, speram să vă intereseze tocmai sub acest aspect.

— Mă interesează, într-adevăr. Dar nu înţeleg un lucru. Bobu putea să-l ucidă pe Duma cu mult mai multe şanse de a nu fi prins… De ce n-a făcut-o? Riscul pare să fie premeditat.

— Totul a fost premeditat. De la un moment dat, mereu se va pune întrebarea *de ce aşa şi de ce nu altfel.* De ce? Pentru că intenţia dumneavoastră a fost să ne faceţi să credem că instigatorul a acţionat orbeşte, orbeşte şi prosteşte. Din exces de zel însă, ticluind povestea asta, aţi folosit mai multă aţă albă decât era necesar. Şi acum fiţi atent! Ne apropiem de cea de a doua eroare esenţială, Bobu e imobilizat de cetăţeni. Augustin Petrescu dispare, iar pe masă…

— Augustin Petrescu?

— Un nume care nu vă spune nimic. Augustin Petrescu a intrat *în* joc fără ştirea dumneavoastră. Intermediarul intermediarului. Şi iată-vă în postura unui dirijor care nu ştie că în orchestră a apărut un instrument dezacordat. Dar să revenim. Bobu e imobilizat de cetăţeni, Augustin Petrescu dispare, iar pe masă sau sub masă, totuna, rămâne acest bilet. Vă rog să-l citiţi!

— Incredibil!

— Şi, din nou, imprevizibil. Dar explicabil. Individul în cauză, pur şi simplu, nu se prea bizuia pe memorie şi cum datele care i se comunicaseră erau destul de complicate, le-a notat. Asta-i tot! Simplu ea bună ziua.

— Şi trebuie să admit că i le-am comunicat eu?

— Nu. Nici nu e cazul. În primul rând, pentru că nu i le-aţi comunicat dumneavoastră.

— Acum chiar că nu mai înţeleg nimic.

— O să înţelegeţi imediat. Semnatarul biletului e pictorul Corneliu Mărtoiu. Intermediarul de care vorbeam mai înainte. Recurgând la serviciile sale, aţi comis cea de a doua eroare esenţială, cu toate că, în mod voit, deliberat, alegerea s-a oprit la un om total neindicat pentru asemenea treburi.

— În mod voit… Asta ar însemna că mi-am săpat singur groapa…

— Nu. Groapa aţi pregătit-o pentru el, pentru Mărtoiu. Nicio clipă nu v-aţi îndoit că va fi depistat. El nu este omul care să treacă neobservat. Şi e destul de cunoscut. El şi nu Augustin Petrescu urma să intre în legătură cu Bobu, iar declaraţia lui Bobu ar fi conţinut indicii suficiente pentru a-l identifica.

— Cam gratuită combinaţia…

— Numai în aparenţă. Aţi scontat pe faptul că Mărtoiu nu va reuşi să-şi delimiteze complicitatea.

Totul, inclusiv aţa albă, pleda împotriva lui. Recunoscând legătura cu Bobu şi fiind recunoscut de acesta, instigarea la crimă, cel puţin pentru un timp, iar dumneavoastră tocmai de timp aveaţi nevoie, atât cât mai era până la excursia în străinătate… Criza de timp explică şi propunerea făcută unui cunoscut boxer, dar să trecem peste asta. Rămânea, firește, un semn de întrebare legat de telefonul prin care a fost atras în cursă, dar, ca şi în celălalt caz, cine şi de ce să se gândească la dumneavoastră? Telefonul l-a primit de la o femeie. Ce aveţi de spus, domnule Şarcu? Nimic? Atunci să trecem la ultima repriză. Durata el depinde numai de dumneavoastră. Aici, alături, se află toate persoanele implicate, mai puţin necunoscuta de la telefon. O să-l chem pe Mărtoiu: iar pe dumneavoastră am să vă rog să-i telefonaţi soţiei. Pictorul nu va trebui decât să asculte convorbirea la receptorul secundar… Doamna Şarcu are o voce foarte personală, uşor de recunoscut… Ce s-a întâmplat? Nu vă simţiţi bine? Ar trebui să instalăm aici un ventilator. Doriţi puţină apă? Să ştiţi că e rece, îi punem mereu cuburi de gheaţă.

Îşi imaginase în fel şi chip clipele acestea. În sinea lui ştiuse tot timpul că va ajunge aici; planurile de plecare nu însemnaseră mai mult decât un tranchilizant la care recurgi din slăbiciune şi neputinţă. Se întrebase cum va

suporta clipele acestea care, paradoxal, deşi le ştiuse inevitabile, i se păruseră ireale, ca bolnavului care, ştiind precis că i se vor amputa picioarele, totuşi nu poate să creadă că va rămâne fără picioare, Când acceptase jocul, presimţise sfârşitul; după *câteva mişcări nu mai avea nicio îndoială. Continuase spermă în şubrezenia dovezilor, într-o cât de mică posibilitate de a le respinge.*

Clipele curgeau. Câinele îşi înfipsese colţii aâânc şi propriul său sânge îi făcea greaţă.

— Adevărat e că regret… Nu, nu e ceea ce credeţi. Regret că l-am ucis… aşa cum l-am ucis. Aproape că nici nu şi-a dat seama ce i se întâmplă. De ce nu-mi puneţi cătuşele? Jocul s-a terminat. Jocul nu mai are rost…